

ACADEMIA ROMANA

JUSTIȚIA SUB IOAN CARAGEA

DE

V. A. URECHIA

MEMBRU AL ACADEMIEI ROMÂNE

· ESTRAS DIN
ANALELE ACADEMIEI ROMÂNE
Seria II. — Tom. XX.
MEMORIILE SECȚIUNII ISTORICE.

BUCURESCI
INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE CAROL GÖBL
Furnizor al Curții Regale
16 STRADA DÔMNEI, 16
1898

AUTOR *V. A. Urechia*
VOL *Justitia sub I. Caragea*
No *1667* ANUL *1897*

JUSTIȚIA SUB IOAN CARAGEA

DE

V. A. URECHIA

Membru al Academiei Române.

Ședința de la 17 Martie 1897.

Domnilor colegi,

Am arătat în alt memoriu cum avenirea la tronul țării muntenești a lui Ioan Caragea a fost ocasiunea revenirii la putere, în Divan, a lui Const. Filipescu și a mai multor din boeri, vechii lui partizan, pe lângă câte-va din chiar rudele lui.

Încă din 25 Novembre 1812, Ioan Caragea adresază țării obicnuitul manifest de domnie nouă. Acastă «carte deschisă» e adresată nu numai către țără, ci și către toți ispravnicii de județe, vătășii de plaiuri, zapcii de plasă și celor-lalți dregători, pârcalabi. Noul Domnitor asigură țera, că nu numai vorbe deșerte, după obiceiul noilor Domni, sunt acele ce el grăesce de astă dată, ci «să fiți încredințați, fără de îndoială, că cele ce poruncim sunt *înfințate* (reale), iar nu numai cuvîntate, și temeiul neclătit al acestora fie-vă sciut că avem *urmarea dreptății*». Caragea se jură pe «*vięta fiilor sęi*» că, dacă, după primirea cărții acesteia, se va mai aduce supărare ori vătămare sau necuviósă smăcinare a raelor, nu o să tręcă fapta cu vederea nici odinióră. «Hrăpirea și nedreptatea, a căroră nu numai fapta, ci și singura numire glăsuindu-se în ęilele Domniei Mele», exclamă Domnitorul, «atâta ne sël-bătăcesce, în cât milostivirea o șocotim drept greșală și, pe cât avem

rîvnă să fim blîndi şi milostivi, într'atît nu putem tăgădui că în puţinţa noastră nu este de a nu fi straşnici şi nemilostivi, în cât mărturisim că fără de saţiu vom adăoga cea mai straşnică pedepsă.» Să se siléscă toţi a nu aduce pe Vodă la necesitatea de a pedepsi. Domnitorul se adreséază apoi la popor, la locuitorii de obşte, şi-î îndéamnă, ca «pentru cea mai mică năpăstuire şi cel mai uşor jaf, ce veţi cercă, să veniţi fără de sfială şi fără de învoială a vă jăluu către însine Noi, găsind totdeauna uşi deschise şi auđul Domniei Mele de-apururea gata de a da ascultare jălirilor vóstre.» Manifestul se termină recomandînd şi locuitorilor «*mai cu prisos*» să păzescă şi din parte-le datoriile lor şi nu cum-va, comptînd pe părintésca dorinţă a lui Vodă, să-î supere auđul «*alcătuind cele ce nu vor fi în fiinţă şi jăluindu-se fără de cuvînt*», sub ameninţare de pedepsă. (1)

(1) Iacă actul în întregimea lui :

Publicaţiî ce s'aũ făcut la tóte judeţele, după buna venire a Măriei Sale lui Vodă, pentru buna petrecere a locuitorilor, a fi feriţi de jafuri.

Dunnea-vóstre ispravnicilor ot sud....., vătaşilor de plaiu, zapciilor plăşilor i celor-lalţi dregători, i voué párcălabilor şi voué supuşilor locuitorii ai domnescei Nóstre ţeri, de orî-ce tréptă, mare şi mică, sănătate.

Printr'acéstă a Nóstră domnécă carte (a căreia asemenea priu tóte judeţele s'aũ trimis), vi se fac sciute tóte cele de mai jos arătate, adecă vă este sciut că, îndată ce se ivesce aici în ţeră domnie nouă, este obiceiú a se trimite prin tótă ţera cărţi însciinţátore de cugetările Domnului, cum că adecă îngrijirea domniei privesce de a se pázi întru tótă dreptatea şi precurmarea a tot felul de năpăstuirii şi nedreptate. Aceste însă însciinţări, ca unele ce sunt obiceiuite a se face, póte să socotiţi iarăşi ca nisce obiceiuite cuvinte şi, de aceea, acest fel de chibzuire făcênd Domnia Mea, iată într'adins scriem acéstă hotărîită poruncă a Nóstră, ca să fiţi încredinţaţi fără de îndoială că cele ce poruncim sunt înfiinţate, iar nu numai cuvîntate, şi temeiu neclătit al acestora fie-vé sciut că avem urmarea dreptăţiî, şi orî-ce vrednicie saũ cea mai mare destoinicie veţi arătă spre săvîrşirea poruncilor Nóstre nu Ne va fi plăcută când se va urmă cu supérarea orî vătémarea saũ necuviósă smăcinare a raelelor; pe vieţa prea iubiţilor Noştri fiî vă încredinţăm pe toţi dregătorii că, după trimiterea acesteia domnescei porunci, de vă veţi abate cătuşi de puţin din cele poruncite şi cele de mai jos arătate..... nici odinióră nu vom trece cu vederea. Fie-vé sciut că, cunoscênd Domnia Mea cât de lesne alunecă abătênd din calea cuvîntéi şi se înşală toţi ómenii de obşte, suntem şi porniţi după cuvîntă spre ertare a fie-căreia altei groşeli, afară nu-

Primul Divan al lui Ioan Caragea este ast-fel compus:

Mare Ban Dinu Filipescu, Radu Golescu Vel Vornic al Țării-de-sus, Grigorie Brâncoveanu Vel Vistier, Grigorie Ghica Vel Logofăt de Țera-de-sus, Iordan Slătineanu Vel Logofăt de Țera-de-jos, Radu Slatineanu Vel Vornic de Țera-de-jos, Costache Suțu mare Hatman, Dumitrascu Racoviță Vornic al 3-lea, Istrati Crețulescu al 4-lea Vornic, Vornic al obștirilor cevà mai apoi(1814) Iordache Slătineanu, Michalache Manul Vornic de politie, mare Căminar este Alex. Mavrocordat, Dumitrache Manu e mare Comis, Ștefan Nestor este mare Clucer cu drept de scaun în Divan imediat înainte de Vel Căminarul Mavrocordat, Iordache Tufeanu mare Stolnic, mare Postelnic Vlahuț.

mai din învinovățirea hrăpirii și a nedreptății, căroră nu numai fapta, ci și singura numire glăsuindu-se în zilele Domniei Mele, într'atâta Ne sëlbatăcesce, în cât milostivirea o socotim drept greșală și, pe cât avem rîvnă să fim blândi și milostivi, într'atât nu putem tăgădui că în putința Nôstră nu este de a nu fi strașnică și nemilostivi, în cât mărturisim că fără de sațiu vom adăoga cea mai strașnică pedepsă, întru care poftim a nu fi siliți să ajungem; și pentru ca să nu Ne mustre cugetul că pedepsim mai înainte până a nu face cunoscută domnesca Nôstră voință și hotărîre, iată într'adins vë poruncim cu strașnicie cele mai sus arătate: îngrijiți dar cu bună luare aminte a nu Ne aduce în stare ca aceea de a nu puté să ertăm pe cei ce se vor abate și nu vor urmà hotărîta și nestrămutata domnesca Nôstră poruncă, care acum urméză a se pune în faptă de înșivé după datorie; fiind însă că acesta voim a se face cunoscută și către toți locuitorii de obște, vë poruncim Domnia Mea ca să orînduiți într'adins o di întru care să adunați într'un loc pe toți bêtânii și fruntașii de la fleș-care sat, și întru auđul tuturoră să se cetéscă acéstă carte a Domniei Mele, ca să le fie și lor sciută porunca Nôstră, adecă voué tuturor de obște supușilor locuitorî, și să nu se tainuiască voința ce avem că, pentru cea mai mică năpăstuire și cel mai ușor jaf ce veți cercă, să veniți fără de sfială și fără de îndoială a vë jăluî către înșine Noi, găsind tot-deauna uși deschise și auđul Domniei Mele apururea gata de a da ascultare jăluirilor vóstre, și fiind încredințați că atunci domnim cu multămire, când suntem către voi ca nisce firesci părinți. Acest cuget al Nostru, carele este înființat, se cuvine negreșit a vë îndemnă mai cu prisos ca să păziți și din parte-vé mai cu osirdie datoriile vóstre, ferindu-vé însă nu care cum-vași, avênd pricină domnesca Nôstră îngrijire și părintésca dorire, să supérați în zadar auđul Nostru, alcătuind cele ce nu vor fi în ființă și jăluindu-vé fără de cuvînt, pentru că, de o veți dovedî prin amănuntă cercetare că ați arătat lucruri neadevërate, atunci negreșit și după dreptate vë veți luă cuviinciósă rêsplătire. În tocmăi dar pe cele mai sus arătate se aștéptă și cea din parte-vé cuviinciósă urmare și fiți sănătoși. 1812 Noemvre 25.

(Cod. LXXIV, fila 1.)

Abiã este instalat acest prim Divan și Ioan Caragea nu întârzie, ca mai înainte de finea anului 1813 să introducă în el schimbări. Așă Grigorie Brâncoveanu, care fusese chemat de Vodă ca mare Vistier și carele erã — după arătarea cronicăi lui Zilot — ales ca cel de la care țera așteptã mai cu încredere *îndreptare*(1), nu împlinesce nici jumătate de an de vistiernicie și este înlocuit prin marele Ban Const. Filipescu, pentru că Brâncoveanu «țineã domnia în frîu, de nu se puteã mișcã la rele». (2) Constantin Filipescu, devenit Vistier, în 15 Iunie 1813, este înlocuit în Bãnie de Radu Golescu. In locul acestuia, ca mare Vornic de Țera-de-sus, aflãm pe Isac Ralet, vechiũ partisan al lui Dinu Filipescu. In locul lui Radu Slãniceanu ca Vornic de Țera-de-jos, vine îndatã C. Filipescu, ruda marelui Vistier și apoi, în 1814, gãsım pe Barbu Vãcărescu, iar C. Filipescu trece Logofet de Țera-de-jos, în locul lui Iordache Slatineanu, care acesta va trece apoi Vornic al obștirilor (Iunie 1814). Grig. Bãleanu ieã locul lui Grig. Ghica ca Logofet de Țera-de-sus, însã în anul 1813 Costache Suțu cedezã marea Hãtmãnie lui Gr. Ralea și se mulțãmesce a fi Spãtar, cãci postul erã mai bogat în havaeturi. (3)

In`Aprilie 1814, C. Vlahuț semnãzã ca Postelnic îndatã dupã marele Ban Radu Golescu, care acesta ține al doilea rang dupã C. Filipescu. In 1814 Februarie, Fotache Știrbeiũ este numit Vel Logofet de obiceiuri. In locul lui Michalache Manu se face Vornic de politie Alex. Nenciulescu. N. Suțu este în 1814 Vel Comis. Alex. Ghica e Vel Clucer, în locul lui Nestor legistul. (4)

In 15 Iulie 1814, în urma neînțelegerilor dintre C. Filipescu și Domnitor, Radu Golescu trece Vistiernic și Bãnia mare este datã lui C. Crețulescu. Bãleanu devine Vornic al 3-lea, Iordache Filipescu ocupã postul de Logofet de Țera-de-sus. Ceĩ-lalți rãmãn neschimbați în 1814, afarã de Mavrocordat, în locul cãrnia vine un Bibicã Constantin. Ce s'a întimplat cu Vlahuț nu putem spune, dar îl aflãm în Iulie 1814 înlocuit prin Iacovache Rizu.

Iacã Divanul în 28 Ianuarie 1815:

(1) Grigorie Brâncoveanu, scrie Fãnuțã, erã pe vremea aceea cel mai numit și ales boer al patriei despre tôte, adecã împodobit cu înaltã învãțaturã, firesece blajin și tienit, bogat fôrte și dupã nãm mai slãvit decãt toți, carele și îmbrãțișã trãba Visteriei și a țerii cu bune întocmiri și rostiri. (*Pag. 109.*)

(2) *Idem*, pag. 109. C. Filipescu se dedulcise la Visterie din timpul Muscalilor. Acestã-o țice și Fãnuțã, *loc. cit.*

(3) Cod. LXXVII, fila 28.

(4) Cod. LXXVII, fila 175.

R. Golescu Vel Vistier, C. Crețulescu Vel Ban, Părintele Gh. Arghiro-pulo biv Vel epistat Spătar, Barbu Văcărescu Vel Vornic de Țéra-de-sus, C. Băleanu Vel Vornic de Țéra-de-jos, Michalache Manu biv Vel Vornic de Țéra-de-jos nazirul (epistat) Vornicieî obștirilor, Gr. Băleanu Vel Vornic al 3-lea, Teodorache Văcărescu Vel Vornic al 4-lea, Iordache Filipescu Vel Logofăt de Țéra-de-sus, Scarlat Grădișteanu Vel Logofăt de Țéra-de-jos, Fotache Știrbeiŭ Vel Logofăt al obiceiurilor, Iacovache Rizu Vel Postelnic, Grigorie Ralea Vel Hatman, Alex. Filipescu Vel Vornic al politieî, Atanasie Hristopol Vel Vornic al străinelor pricinî, Al. Ghica Vel Clucer, Bibică Vel Căminar, N. Suțu Vel Comis. (1)

În Iulie 1815 se schimbă Vistierul: în locul lui Radu Golescu, aflăm pe Grigorie Ghica. Asemenea pe D. Racoviță la Vornicia Țării-de-sus, în locul lui Barbu Văcărescu.

În anul 1816 (5 Ianuarie) sunt schimbați în Divan următorii boeri: C. Vlahuț redevine mare Postelnic în locul lui Iacovache Rizu, D. Racoviță e Vornic de Țéra-de-sus, M. Manu ieă Vornicia obștirilor, Gr. Filipescu devine Vornic de Țéra-de-jos, Teodor Văcărescu din al 3-lea Vornic se face al 4-lea, Michaiŭ Racoviță e Vel Logofăt de Țéra-de-sus, Toma Crețulescu e numit Vel Logofăt de obiceiuri.

În luna Aprilie 1816 Arghiro-pulo este întărit titular al Spătărieî. La 28 Aprilie Iordache Golescu succede lui Sc. Grădișteanu ca Vel Logofăt de Țéra-de-jos, iar Pană Costescu înlocuesce pe Al. Filipescu în Vornicia politieî, Mateiŭ Cantacuzino devine Vel Clucer, iar Scanavi, ruda lui Vodă după nevastă, este Vel Comis.

În 1817 Novembre, găsim Divanul compus din Radu Golescu Vel Ban, Grigorie Brâncoveanu Vel Spătar, Barbu Văcărescu Vel Vistier, D. Racoviță Vel Vornic de Țéra-de-sus, M. Manu Vel Logofăt de Țéra-de-sus, Gr. Băleanu Vel Vornic de Țéra-de-jos, Alex. Mavrocordat Vel Postelnic, Const. Dudescu Vel Vornic al 3-lea, Petrache Retorides Vel Logofăt al străinelor pricinî, Ioan Știrbeiŭ Vel Vornic al obștirilor, N. Golescu Vel Logofăt de obiceiuri, Al. Filipescu Vel Logofăt de Țéra-de-sus.

Divanul la 1818 Maiŭ 4:

Isac Ralet Vel Ban, Gheorghe Arghiro-pulo Vel Spătar, Barbu Văcărescu Vel Vistier, Dumitrașco Racoviță Vel Vornic de Țéra-de-sus, Constantin Bălăceanu Vel Logofăt de Țéra-de-sus, Iordache Slătineanu Vel Vornic de Țéra-de-jos, Alex. Mavrocordat Vel Postelnic, Const.

(1) Cod. LXXVII, fila 220 versp.

Dudescu Vel Vornic al 3-lea, Petrance Retorides Vel Logofăt al străinelor pricinî, Grigore Ralea Vel Logofăt de obiceiuri, Ioan Știrbeiŭ Vel Vornic al obștirilor, Alex. Ghica Vel Logofăt de Țera-de-jos, Dumitrache Hrisoscoleo Vel Vornic de politie.

Trei luni aproape după aceea, iarăși schimbări, la 1818 August 28. Iacă noua compunere în parte a Divanului:

Radu Goleșcu Vel Ban, Arghiropol rămâne ca Spătar, Grigorie Ghica Vel Vistier, D. Racoviță rămâne Vel Vornic de Țera-de-sus, Const. Bălăceanu Vel Logofăt de Țera-de-sus. In locul lui P. Retorides, este Nestor Vel Logofăt al străinelor pricinî. Mich. Cornescu este Vel Vornic de politie.

La 1 Septembrie 1818 Istrate Crețulescu e Vel Vornic de Țera-de-sus, iar Ștefan Bălăceanu Vel Hatman.

Cu referință la administrațiunea țerii sub Ioan Caragea posedăm documente inedite, cari se pot clasifica ast-fel:

I. Relativ la Divanul domnesc:

a) Pitac din 5 Martie 1813 adresat Mitropolitului și Episcopilor, ca să nu mai lipsescă de a asistă la ședințele Divanului în zilele hotărîte. (1) Cu pitacul din 14 Novembre, Domnitorul provocă pe toți boerii divaniți să-și facă mai bine datoria, să vină regulat la Divan. (2)

(1) *Pitac către Mitropolit și către Episcopi pentru ca să vie la Divan în zilele cele orînduite.*

Prea Sfinția Ta Părinte Mitropolit și Sfințiilor Vostre iubitorilor de Dumneșeu Episcopi și orînduiala domnescului Divan când se face la zilele cele orînduite și datoria obrazelor ce se cuvine a se află în Divan într'aceleași zile fiindu-vă bine știute, mirare având Domnia Mea vedînd din partea Preaosfinției Tale și a Sfințiilor Vostre neurmăre la acastă netăgăduită datorie, lipsind mai în toate acele zile de la domnescul Nostru Divan, de aceea iată, printr'acest domnesc al Nostru pitac, scriem Preaosfinției Tale și Sfințiilor Vostre poruncim, ca de astăzi înainte în toate zilele cele orînduite ale Săptămănei când facem Domnia Mea Divan, urmînd datoriei ce aveți către haractirul domniei, să îngrijiti a veni negreșit, ca să vă aflați față, după cum s'a urmat din vechime și așa este și voința i porunca Domniei Mele. Tolco pisah gpd.—1813 Mart. 5.

(Cod. LXXIV, fila 31 v.)

(2) *Pitac a se strînge boerii veliți ca să facă judecățile.*

Cinstit și credincios boerul Domniei Mele dumneșta Vel Logofete de

b) Introducerea între divaniți, fără funcțiune activă, de membri dintre foștii divaniți, cu misiunea de a lua și ei parte la judecată. Așa fură boerii: biv Vel Banul Radu Golesecu(1), Vornicul Barbu Văcărescu și Logofătul Țării-de-sus Constantin Dudescu. (2)

Țera-de-sus Iordache Filipescule, am luat Domnia Mea însciințare că dumné-lor veliții boeri nu urméză datoria dumné-lor a se strînge la locul cel orînduit în tóte cele-lalte țile afară din Dumineci și sêrbători și țilele în cari facem Noi Divan, ca să caute pricinile de judecări ale norodului, din cari pricinî se prăpădesc sâraciî și alții ce au judecări în cheltueli, perđend vremea în zadar, procum am luat Domnia Mea pliroforie din multele jálbi ce ni se dau, și zapciiî se îndreptéză cu dumné-lor boerii, că nu se strîng, și dumné-ta, ca un îndatorat ce ești a grijî de acestea, ca să nu vie tréba a auđi de la alții, o cunóscein cusur al dumi-tale; ci dar poruncim strașnic, ca să arăți porunca acéstă a Domniei Mele la toți dumné-lor veliții boeri, ca de acum înainte, în tóte țilele cele orînduite pentru căutarea pricinilor să vie des-de-diminéță la locul cel orînduit și să stea până la prânđ a se căută pricinile și să nu mai auđin de acum înainte că staū ómenii perđendu-și vremea în zadar din pricina nestrîngerii dumné-lor, și cari din dumné-lor boeri nu vor urmă a veni, te îndatorăm pe dumné-ta să vii să Ne arăți, deosebit să dai strașnică poruncă și zapciiilor ca să aducă și pe ipotiesiarî cu tóte sineturile, ca să nu facă vre-o zăticnire și din pricina lor, că se vor pedepsi strașnic. Tolco pisah gpd. 1814. Noemvre 14.

(Cod. LXXIV, fila 155.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

(1) Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele, d-ta biv Vel Bane Radule Golesecule, pentru bun ipolipsis ce avem asupra d-tale, ca un boer bêtân și cu sciință de pricinî și obiceiuri de ale pămîntului și cu praxis îndestulă asupra judecăților, spre a se descoperi dreptul fieș-căruia, ca pe un boer destoinic întru acestea, iată printr'acest domnesc al Nostru pitac te orînduim între d-lor veliții boeri împreună judecător, și ca un boer divănit, poruncim a te află tot-dea-una și la domnescul Nostru Divan în țilele cele orînduite, când se caută pricinî de judecări înaintea Nóstră. Tolco pisah gpd. — 1816 Fevruar 3.

Asemenea pitac s'au făcut, orînduindu-se și d-lui Vornicu, Barbu Văcărescu. — Fevruar 6.

(Cod. LXXIV, fila 237 v.)

(2) Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele, d-ta biv Vel Logofete de Țera-de-sus Constantine Dudescule, fiind-că și d-ta, ca boer

Acestor divaniți suplementari Ioan Caragea le fixază anumită léfă, neavând *iratură*, ca boerii divaniți *halea*, adecă în activitate. (1) Cu acest scop Domnitorul ordonă nazirului cassei lefilor să servescă léfă dișilor judecători divaniți suplementari.

b) La 1 Iulie 1814, Ioan Caragea adage lefle și fixază, printr'un nou chrisov, sporite *havaeturile* Logofeșilor mari și unora din veliși Vornici. Catalogul sumelbr de perceput este destul de mare și se pôte vedé în notă. Cum să fie stabilitate în funcțiuni, când de la schimbarrea funcționarilor eșiă căștigul marilor Logofeși? (2)

patriot ce ești, se cuvine a te arătă cu slujbe în trebuințele patriei dintre cari una fiind și tréba judecășilor norodului, ce se caută de către d-lor veliși boeri, iată printr'acest domnescul Nostru pitac iată te orînduim împreună divanit și judecător la Divanul d-lor velișilor unde să urmeză a te află tot-deauna la orînduitele dîle, ca cu toșii împreună să căutași după cuviință și după dreptate pricinile de judecăși ce se orînduesc de către Domnia Mea la acest Divan, precum și la domnescul Nostru Divan să te afli iarăși împreună cu d-lor ceilalți boeri veliși în dîlele cele orînduite. Tolco pisah gpd. — 1816 August 20.

(Cod. LXXIV, fila 265.)

Vel Logofêt.

(Pecetea gpd.)

Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Bane Grigorie Brâncovene, nazirule al cassei lefilor, fiind-că pe dumné-lui Logofêtul Constantin Dudescu l'am orînduit Domnia Mea boer divanit între coî-lalți dumné-lor veliși boeri, de aceea poruncim d-tale ca léfă ce se da de la acéstă casă dumné-lui Vornicului, măi înainte până a nu se cinsti cu cinul vornicieii al treilea, să se dea de acum înainte dumné-lui Logofêtului Dudescu, încependu-se de la 20 ale acestii luni. Tolco pisah gpd. — 1816 August 21.

(Cod. LXXIV, fila 265 v.)

Vel Logofêt.

(Pecetea gpd.)

(2) *Orînduiala avaeturilor Logofeșilor mari de Téra-de-sus și de jos, precum s'aũ întocmit acum de către Domnia Mea.*

tal. bani

28,— de la cărșile de judecătoriale Divanului și de la departamenturile Craiovei.

28,— de la cărșile judecătorilor de prin județe.

Din «*Orînduiala avaeturilor Logofeților*» adusă în notă, se pôte

tal. bani

- 28,— de la cărțile condicarilor de prin județe.
 3,75 d-lui Vel Logofetul de Țera-de-sus } de la cărțile de căpităni
 3,75 » » » » » » jos } spătăresci.
 8,90 » » » » » » sus } de la cărțile de polcovnic
 8,90 » » » » » » jos } de județe.
- 34,— de la cărțile vătășilor de plaiu.
 de la cărțile de egumenie de cele dintâiu, al doilea și al trei-
 lea, să se ieă după puterea mănăstirilor.
- 14,— de la cartea de huzmet boeresc greci,
 de la chrisóvele isnafurilor celor de frunte,
 asemenea de al doilea mână,
 asemenea de al treilea mână.
- 34,— de la cărțile stărostiei cavafilor, i a cuingiilor, i a telalilor și
 a bragagiilor.
- 28,— de la cărțile de al 3-lea Logofet de Craiova.
 28,— asemenea de la cărțile de al 3-lea Logofeți ai departamen-
 turilor Craiovei.
- 28,— de la cartea de polcovnicie de Craiova.
 28,— de la cartea polcovnicului de Cerneți.
 28,— de la cartea lui al 2-lea armaș de la Craiova.
 28,— de la cartea lui al 2-lea portar de la Craiova.
 10,— de la cărțile Logofeților Divanului Craiovei.
 10,— de la cărțile Logofeților Mitropoliei, i ai Episcopiiilor și a scu-
 telei scaunelor.
- 5,— de la cărțile pentru obiceiurile moșiilor, fiind că se fac în do-
 sul jălbilor, aș rămas.
- 3,60 de la cărțile vătășilor de țigani.
- 26,— de la cărțile protopopilor.
- 4,— de la cărțile vorniceilor.
- 78,— de la cartea starosteii de neguțători.
- 34,— de la cărțile de țîrg.
- 11,— de la cărțile de cercătură, dijmărit i oerit.
- 32,— de la cărțile ispravnicilor.
- 5,— de la cartea de postelnicel, ce se înnoesce.
- 15,— » » » » ce se facé nouă.
- 1,— de la fieș-care jalbă cu pecete.

Iw Ioan Gheorghe Caragea Voevod i Gospodar zemle vlahscoie.

Poruncim Domnia Mea ca avaeturile ce se arată mai sus la fie-care
 madea să se urmeze a se luă de acum înainte după mijlocul ce s'a
 întocmit acum de către Domnia Mea și dumné-vóstre veliților Logo-
 feți să îngrijiți a se pune în orînduială.—1814 Iulie 9.

(Cod. LXXV pag. 26.)

vedé cum n'a rămas serviciu de orî ce specie, de la care marii dem-

Chrisovul de iraturile noue ce s'au întocmit a luà Logofeții cei mari, i Vorniciii al 3-lea și al 4-lea.

Domnii și oblăduitorii, cărora de la Dumneșeu li se încredințază stăpâniri de țeri și popore, datorie netăgăduită au ca prin dreptă chibzuire să cumpenescă, și cu cât este de grea sarcina slujbei ce se săvârșese de către cea dintâiu stare de boeri dregători ai lor, cum și de către toți cei-lalți de obște slujbași ai Domniei și ai țerii, cu atâta și dregătorii pentru dreptele slujbe și strădăniile lor să dobândescă cuviincioșă răsplătire, spre a-și avé adecă fleș-carele folosul său potrivit cu sarcina și greutatea slujbei și spre a simți o analogă mângăere din rodurile ostenelilor sale; după ce dar dumneșeșca providență ne-au învrednicit și ne-au miluit cu domnia și oblăduirea acesteia de Dumneșeu păzită țera a Valachiei și am sosit aici în domnescul Nostru scaun, între alte nepotrivite întocmiri ce le-am găsit trecute cu vederea și neîndreptate, găsit-am și câte-vași din dregătoriiile cele mai dintâiu ale țerii curgând într-o învederată năpăstuire, adecă cu totul nepotrivite la venituri cu alte asemenea dregătorii mari ce sunt de aceeași stare, căci două din Vorniciile cele mari adecă Vel Vornicul al treilea și Vel Vornicul al patrulea, tot venitul și folosul ce au nu privesce la alt decât numai la léfa ce li se dă po câte taleri 500 pe lună, iar greutatea slujbei și a strădăniei merge înjugată și de o potrivă ca și cele-lalte dregătorii mari cari se folosesc și se dobândesc cu îndestulate venituri; așijderea și trei din Logofețiile cele mari, adecă Vel Logofet de Țera-de-sus, i Vel Logofet de Țera-de-jos și Vel Logofet de obiceiuri, tot venitul și folosul ce au iarăși nu privesce la alt decât la léfa ce li se dă po câte taleri 350 pe lună și la nu prea puțin folos al înnoirii chrisóvelor, ce se urmază numai la domnie nouă, cum și la altele ce se apropie a se socoti drept nimica. Acéstă dar vedută năpăstuire ce cercă aceste mai sus numite dregătorii, luându-o într-o bună cunoștința Noastră și vedând că aceste dregătorii sunt mari numai cu numele și cu greutatea slujbei, ci de o potrivă fac la trebile Divanului gpd. și ale maslahatului țerii, iar la folos nu numai neasemănate cu cele-lalte, ci încă cu mult mai puțin și decât chiar unele din cele mai mici dregătorii, cari aceste dregătorii fiind-că sunt de starea cea dintâiu de o potrivă cu cele-lalte, judecând dimpreună toate pricinile ce se orînduesc de Domni în cercetarea dumné-lor veliților boeri și ședători iarăși împreună la toate judecățile pricinilor câte se înfățișază la Divan înaintea Domnului, cu iubire de dreptate judecând Domnia Mea și vedând că nu este cu cale a se lăsa acest fel de mari dregătorii ale domniei și ale țerii într-o așa mică și próstă răsplătire a slujbelor sale, cu a se folosi adecă numai cu o puțină léfă ce li se dă, fiind mai virtos știut că efinăta-tea lucrurilor vremii într-o care s'a făcut rînduelile acestor lefi n'are într-o nimic asemănare cu cumplita scumpete ce curge acum într-o tôte

nitari ai Divanului să nu culégă beneficii; administrațiunea, justiția,

felurile de lucruri, precum de față este vădută; iată printr'acest domnescul Nostru chrisov, hotărîm și rînduim la acesto mai sus numite dregătorii această adăogare de venituri, care mai jos pe anume le arătăm: și mai întâiu pentru doi veliți Dvornici al treilea și al patrilea, rînduim ca de acum înainte, peste léfa de taleri 500 pe lună ce li se dă de la Visteria Domnioi Mele, adăogăm să li se dea alți taleri 250, ca să aibă fieș-carele léfă pe lună po taleri 750, și, osebit de această léfă, să aibă a luă și de la tóte povernile sau velnițele *neguțătoresci*, veri-câte cazane se vor află făcënd rachiü de neguțătorie în tótă țera, de fieș-care cazan po taleri 15, din cari taleri 7 bani 60 să-ı ieă Vel Dvornicul al treilea, iar ceı-lalți taleri 7 bani 60 să-ı ieă Vel Dvornicul al patrilea, iar velnițele i povernile sau cazanele, veri-câte vor fi în tótă țera orı mănăstiresci, orı boeresci, până la Clucer de arie, acelea tóte să fie cu totul apérate și nedajnice întru nimic; iar când se vor da în arendă să plătéscă arendașul acei taleri 15 de cazan, ca unul ce se neguțătorosce cu povarna, precum se urméză și la yama grıului; cazanele cele mici însă ale locuitorilor țeranı, ce le aü pentru folosul și negoțul lor, să fie cu totul apérate de această răspundere. Al doilea pentru Logofeția cea mare de Țera-de-sus, această dregătorie fiind-că este însărcinată cu tótă tréba Divanului, protocolind atât tóte hotărırile câte se săvırșesc prin înfățișare la Divan înaintea d-lui, cum și altele câte sunt în partea acestei dregătorii, bez din cele ce se cuvin în partea Logofeției de Țera-de-jos, mai alos avënd și osebite la greutatea maslahatului mulțimii pricinilor, ce osebit în tóte i se orînduesc de la domnie în cercetare, încă și îndatorată fiind a avé îngrijire de a nu se face cel mai puțin cusur la eftacsia Divanului domnesc, i la judecătoria dumné-lor veliților boeri, i la Divanul de la Craiova cum și de a-și urmă și a-și păzi toți calemgii Divanului i zapcii, cum și toți slujbașii acestor mai sus numite judecătorii, datornica slujbă a lor în tótă vremea, cu cuviință și cu dreptate este dar a avé și la venitul ei óre-care deosebire, pentru aceea și rînduim ca, de acum înainte, peste léfa de taleri 350 pe lună ce i se dă de la Visteria Domniei Mele, adăogăm să i se dea alți taleri 150, ca să aibă léfă pe lună po taleri 500; să aibă a luă încă câte taleri unul la pungă de la tóte huzmeturile, peste taleri 2 ce luă până acum, ca să fie de acum înainte po taleri 3 la pungă, cum și de la ale cutiei să aibă a luă iarăși câte alți taleri unul la pungă, să aibă a luă și havaet de la pricinile câte se hotărêsc prin judecată la Divan înaintea Domnului, însă de la pricinile ce vor fi pentru împliniri de bani sau pentru lucruri mișcătore să se ieă avaet pentru întărirea anaforalei în trei stări, după cum va fi și puterea pricinei, adecă de la starea dintăiu să ieă taleri 150 și de la starea al doilea să ieă taleri 75, iar de la al treilea să se ieă de la taleri 35 și până la taleri 15, și acest havaet să-l ieă jumătate Vel Logofetul de Țera-de-sus, iar jumătate să se ieă de cel după vremi care se va află însărcinat și orînduit ostenitorul, cel care cotesce înain-

biserica, breslele, comerțul, finanțele, sunt contribuabili marilor Logofeți și ai marilor Vornici.

tea Domnului, fiindu-i trépta sa în numirea locului Logofeției al doilea, ca unul ce slujeste năpristan în fața Domnului și se ostenesce de cetesce, sintescesce și scrie domnescile hotăriri; asemenea să se urmeze și la pricinile ce se vor întîmpla pentru lucruri stătătore, cum moșii, hanuri, prăvălii, vii, pămînturi, iarășî după starea ce vor fi, să se îndoiască havaetul ce mai sus se arată, adecă de la starea întaiu să se ieă taleri 300 și de la starea al doilea să se ieă taleri 150, iar de la al treilea să se ieă de la taleri 75 până la taleri 30, și să se împarță jumătate să se ieă de Vel Logofet pentru protocolit și jumătate orînduitul ostenitor, iar câte vor fi de preț puține, cum: delnițe de moșie, bucăți de loc, pogon de vie și alte asemenea lucruri stătătore mici, de la acestea să nu ieă mai mult decât taleri de cece și să se împarță pe din două: jumătate adecă Vel Logofetul și jumătate orînduitul ostenitor, și aceste havaeturi orînduim să se ieă numai când se împlinesc bani sêu lucruri, ori acaret și nu-l va câștigă, ci se va judecă că fără dreptate îl cere și se va hotărî a rămâne cel pîrit nesupêrat de cererea banilor sau lucrurilor mișcătore și nemișcătore, dându-se hotărîre a rămâne în stăpânirea celui pîrit, atunci să nu se urmeze acestea de mai sus cereri de havaeturi, ci numai un puțin filotimos să fie dator a da acel pîrit, pentru că și-au câștigat judecata și i se dă domnesca hotărîre la mână întru apêrare de către pîritul sêu. Al treilea, pentru Vel Logofetul de Têra-de-jos asemenea rînduim, ca de acum înainte, peste léfa de taleri 350 pe lună ce i se da de la Visteria Domniei Mele, adăogăm să i se dea alți taleri 150, ca să aibă de acum înainte léfă pe lună po taleri 500; să aibă a luă și din tôte huzmeturile încă câte taleri unul la pungă, peste taleri doi ce luă până acum, ca să fie de acum înainte po taleri 3 la pungă, cum se urmă un irat al Logofețiilor celor mari, după cum cum s'a vêdut din condicele Divanului, care de la o vreme încóce s'a acoperit, trecêndu-se cu vederea, cum de la cărțile domnesci ce se dau judecătorilor Craiovei, adecă divaniții, departamentariii, i judecătorii de pe la județe și condicarii, i de la cărțile polcovnicilor și ale căpitanilor, i de la cărțile vâtașilor de plaiuri, i de la cărțile egumenilor și de la cărțile huzmeturilor boerilor greci, i chrisóvele isnafurilor, i de la cărțile logofețiilor Craiovei, ai Mitropoliei, ai Episcopiilor și a scaunelor celor scutite, i pentru cărțile scutinței moșilor și pentru altele tôte câte se vor coprinde în deosebită fóie, ce se va da pecetluită de Domnia Mea, prin care se arată anume, orînduim să se ieă havaetul după tot cuvîntul dreptății, după cum s'a urmat din vechime, și aceste havaeturi Vel Logofetul de Têra-de-sus să le ieă de la acei ce vor cădé în partea județelor ce se numesc ale Têrii-de-sus, și Vel Logofetul de Têra-de-jos, iarășî de la județele ce cad în partea Têrii-de-jos. Al patrulea, pentru Vel Logofetul de obiceiuri, asemenea rînduim, ca de acum înainte, peste léfa de taleri 350 pe lună ce i se da de la Visteria Domniei Mele, adăogăm

Aducem în note și diverse acte de rînduire în slujbe subalterne ale Divanului: *a)* postelnicei, *b)* logofetei de Divan, iuz-bașa de Divan, Vornici al 2-lea. (1)

să i se dea alți taleri 150, ca să aibă de acum înainte léfă pe lună po taleri 500; să aibă a luă încă câte taleri unul la pungă de la huzmeturi, peste taleri 2 ce luă până acum, adecă la pungă po taleri 3, cum și de la ale cutiei precum s'a ȓis mai sus la Vel Logofétul de Țéra-de-sus, i de Țéra-de-jos; să aibă a luă pentru fóia mehterhanelei de la Vel Ban până la Vel Logofét al departamentului străinelor po taleri 50, de la Vel Clucer po taleri 40, de la Vel Paharnic până la Vel Comis po taleri 30, de la Vel Serdar și până la Vel Sluger po taleri 20, de la Vel Pitar până la Vel Clucer de arie po taleri 15, și de la cele-lalte po taleri 10, căci de la acéstă dregătorie se cuvine a se da fóie pentru mehterhanea boerului ce va îmbracă caftan, ca de la un Vel Logofét al obiceiurilor, iar nu de la ecstractarul Visteriei, precum fără orînduială s'a urmat până acum; aceste mai sus arătate adăogiri de venituri ce orînduim Domnia Mea la mai sus numitele cincî dregătorii, poruncim ca să se urmeze și să se păzescă cu nestrămutare. Rugăm dar și pe cei din urma Nóstră frați Domni să binevoiască a întări și Domnia Lor aceste rîndueli de venituri ca nisce cuviinciose și după dreptate adăogate la aceste dregătorii; și am întărit chrisovul acesta cu însăși domnésca Nóstră iscălitură și pecete, i cu credința prea iubișilor Domniei Mele fi: Gheorghe Caragea Voevod, Constantin Caragea Voevod și cu sfatul dumné-lor cinstișilor și credinșioși boerilor veliși ai Divanului Domniei Mele: pan Constantin Filipescu Vel Vistier, pan Radu Goleșcu Vel Ban, pan Constantin Vlahuș Vel Postelnic, pan Isac Ralet Vel Vornic de Țéra-de-sus, pan Barbu Văcărescu Vel Vornic de Țéra-de-jos, pan Dumitrașco Racoviță Vel Vornic al treilea, pan Iordache Slătineanu Vel Vornic al obștirilor, pan Dumitrache Racoviță Vel Vornic al patrulea, pan Grigorie Băleanu Vel Logofét de Țéra-de-sus, pan Constantin Filipescu Vel Logofét de Șéra-de-jos, pan Fotache Știrbeiș Vel Logofét de obiceiuri, pan Constantin Sușu Vel Spătar, pan Grigorie Ralea Vel Hatman, pan Atanasie Hristopulo Vel Logofét al străinelor pricinî, pan Alexandru Ghica Vel Clucer, pan Alexandru Mavrocordat Vel Căminar, pan Nicolae Sușul Vel Comis, și Ispravnic pan Grigore Băleanu Vel Logofét de Țéra-de-sus, și s'a scris chrisovul acesta la anul al doilea dintru întăia domnie a Domniei Mele, aici în orașul scaunului Domniei Mele Bucuresci, la anul de la nascerea Domnului Dumneșeu și Mântuito- rului nostru Isus Christos, 1814 Iulie 1, de Chiriță Logofét de Divan.

(Cod. LXXVII, fila 187.)

(1) *Carte de postelnicel.*

Fiind-că am miluit Domnia Mea și l'am făcut postelnicel, i-am dat la mânilor lui acéstă domnésca a Nóstră carte, ca să fie sciut și cu-

d) Am arătat în urmă importanța ce ieă afacerea supușilor străini în Principate. Ori-cât, după pacea de la 1812 din Bucuresci, Pôrta

noscut că este în orînduiala postelniceilor și să aibă privilegiul cel obicînit. — 1814 Martie 20.

(Cod. LXVII, pag. 303.)

(Pecetea gpd.)

Fiind-că am miluit Domnia Mea pe . . . . . și l'am făcut postelnicel, i-am dat la mînilor lui acéstă domnésca Nóstră carte, ca să fie sciut și cunoscut că este în orînduiala postelniceilor și să aibă privilegiul cel obicînit al scutelei pe drepte vitele sale de dijmărit și vinăriciū, după orînduiala ce aū și alți postelnicei. Drept aceea, poruncim la toți căți se cuvine, ca să cunóscă pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de postelnicel, i saam receh gpd. — 1814 August.

(Cod. LXXV, fila 129 v.)

12 cãrți la 12 postelniceii ce se află slujind.

Dat-am domnésca Nóstră carte boerului Domniei Mele . . . . . ce se află slujind postelnicel, ca să aibă privilegiul ce din vechime aū avut postelniceii, adecă să fie apêrat el și casa lui de rîndul dăjdiilor Vistieriei și de alte orîndueli și podvedji ce vor eși pe tãră și pe tîrg, de nici unele supêrat să nu fie, așijderea și ale lui drepte bucate să scutescă de vinăriciū i dijmărit, ca unul ce Ne slujesce; Ne-am miloștitiv asupra-i ca să aibă și osebită milă, adecă să scutescă și o cãrciumă aici în Bucuresci de fumărit, de cãminărit, de vană și de alte angarii ce vor fi pe alte cãrciumi, să ție și lude doi ómenii străini și fără de pricină de dajdie, scutiți cu pecetluituri după orînduiala Visteriei, ca să fie de poslușania casei sale. De care poruncim la toți căți se cuvine întocmai să fiți următori și supêrare împotrivă să nu faceți, i saam receh gpd.—1814 Decembre 10.

Ilie Prutescu din mahalaua Vergului.

Gheorghe Puhos tot de acolo.

Dinul sin Ioan din Scaunele (aū murit Iulie 26 let 1818 și s'aū orînduit în loc Gheorghe sin Iorga Polcovnic, 1818 Iulie 27).

Grigorie de la Sărindar sin Armașu.

Diamandi Angri din mahalaoa Fântăna Boului.

Gheorghe Didiță de la biserica Amzei.

Teodor Vătafu din mahalaoa Michaiū-Vodă.

Mihale Călăfitenul din mahalaoa Antimului.

Iosif de la Michaiū-Vodă.

Costi sin Ioan din hanul lui Constantin-Vodă.

Gheorghe Dudaș Tîrgoveștenul.

12 adecă doi-spre-dece postelniceii.

autorisă pe Domni să nu recunoscă de bunî sudiți pe acei făcuți dintre locuitorii țerilor, tot rămân un număr foarte mare de sudiți. Iacă

Impreună cu acestea s'a mai făcut încă o carte cu numele Gheorghi Logofețel, că s'a făcut postelnicel cu acest privilegiu de cârciumă i scutelnică, lipsind «că se află în slujbă».

(Cod. LXXV, fila 116 v.)

Fiind-că am miluit Domnia Mea și l'am făcut postelnicel pe Constantin sin Andronache ot sud Dîmbovița ot satu Tărăceni, i-am dat la mânil lui acéstă domnésca Nóstră carte, ca să fie sciut și cunoscut că este în orînduiala postelnicelor și să aibă privilegiul cel obicînit a scutelei pe drepte bucatele sale de dijmărit și vinăriciū, după orînduiala ce aū și alți postelnică, să ție o pivniță i o prăvălie aici în orașul Domniei Mele Bucuresci, scutită și apêrată de tóte dările ce daū alte pivnițe și prăvălii, cum și pentru ajutorul poslușaniei casei sale să ție și lude doī ómeni străinī și fără de pricină de dajdie, scutiți și apêrați de rîndul dăjdiilor i de alte podveđi, cărora să li se dea și pecetluiturī de la Visterie după orînduială. Drept aceea, poruncim la toți căți se cuvine, ca să cunoscă pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de postelnicel, i saam receh gpd.—1815 Ianuar 30.

(Cod. LXXV, fila 117.)

Carte de logofețel de Divan.

S'aū dat acéstă domnésca Nóstră carte . . . . . pe carele, după alegerea d-lui Vel Logofet de Țera-de-sus Grigorie Ghica, l'am făcut Domnia Mea logofet de Divan, decī să aibă privilegiul carele aū și cei-lalți logofeți de Divan, adecă să fie apêrat atât el cât și tótă casa lui de rîndul dăjdiilor Visteriei i de alte angariī și podveđi, cum și drepte bucatele lui scutite și apêrate, stupii i rîmătorii de dijmărit și vinul ce-l face în viile lui de vinăriciū, precum și o cârciumă să ție în orașul Bucurescilor scutită și apêrată de fumărit, de căminărit, de vamă, de vinul domnesc, i de ortul vătășesc și de tóte angariile și dările ce vor eși pe pivnițe i cârciume, urmându-se scutela cârciumilor logofeților precum din vechime s'aū urmat până acum; asemenea să ție și lude un om fără pricină de dajdie, pentru poslușania casei sale, care și acela să fie apêrat de rîndul dăjdiilor Visteriei; asemenea să ție și lude doī după catastihul Visteriei precum aū și cei-lalți logofeți; pentru care și poruncim Domnia Mea la toți căți se cuvine, ca pentru tóte câte se coprinde mai sus întocmai să fiți următorī, că așa este porunca Domniei Mele.—1813 Fevruar 11.

(Cod. LXXV, fila 64.)

pitacul cu care, în 27 Ianuarie 1813, Ioan Caragea VV. ordonă Vistierului anchetă asupra sudiților și trecerea între birnicii țării a acelor cu nedreptul sudețiți:

Pitac către dumné-luî Vel Vistier pentru sudiți.

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Vistier, fiind-că prea înălțatul Devlet s'aŭ însciințat că aici în țără se urmază o mare catachrisis cu facerea sudiților de către Consulaturile străinelor Curți ce se află aici, într'adins Ni s'aŭ trimis prea înalt împărătesc firman coprinďător și poruncitor de nizamul ce urmază a se pune în lucrare de acum înainte pentru sudiți, adecă: câți vor fi locuitori ai țării de la strămoșii lor sau vor fi supuși ai prea puterniceii Împărății și, avându-și locuința lor la alte părți, se întâmplă de vin aici în țără pentru vre-o vremelnică trebuință a neguțătoriei lor (afară din cei cari în curgătoare diastimă de opt-spre-dece luni ale sorocului ce se coprinde în al șeptelea cap al celor din urmă încheiate tractaturii ale păcii între prea puternica Împărăție cu Împărăția Rusiei, lăsându-și patria lor, vîndându-și averea și precurmându-și ori-ce înclinare vor fi avut cu patria lor, se vor înstrăina la Rusia și de acolo vor veni aici în țără ca nisce străini cu neguțatoria lor) toți, dicem, cei-lalți, afară din cei mai sus arătați prin osebite, să se dea în dajdie, spre a rămâne iarăși ai prea puterniceii Împărății și a se urmă orînduiala cea veche. Drept aceea poruncim Domnia Mea, ca îndată ce vei primi acest domnesc al Nostru pitac, care este următor coprinďerii prea înălțului firman, numai decăt să se facă poruncile Domniei Mele către ispravnicii județelor din totă țera i către dumné-luî Vel Dvornic al politeii, ca să cerceteze cu scumpătate și, pe câți îi vor găsi că nu se cuvine a fi sudiți, după noima ce s'aŭ ăis mai sus, și vor avé patente, fără de a ține în sémă acele patente, îndată să-i și așezi la dajdie, ca și pe cei-lalți locuitori ai țării și supuși ai prea puterniceii Împărății, și să triniți aici însciințare de numele fieș căruia câți se vor

După pliroforia ce Ni se dă printr'acéstă jalbă de către dumné-luî Vel Vistier, poruncim dumné-tale Vel Ispravnice za Curte, să i se dea de acum înainte jăluitorului iuz-bașăi acest tainat de bucate și de lumînări ce se arată mai jos. — 1813 Martie 10

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale de la acéstă jalbă, făcend cercetare, m'am pliroforit că în ăilele celor mai dinainte luminați Domni iuz-bașa de Divan avea tain câte trei patru feluri de bucate pe ăi de la cuhnia gpd. și câte trei ocă de lumînări de seŭ pe lună, pentru care nu lipsiŭ a arată Măriei Tale. — 1813 Martie 4.

Vel Vistier.

găsi la fieș-care județ, sa să se trecă la catastihul Visteriei între ceilalți birnici, ferindu-se însă ispravnicii fórte, ca nu care cum-vași cu pricinuirea acestiș porunci să facă cea mai mică catachrisis a supără și pe vre-un sudit din cei adevărați, căci cuvînt de îndreptare nu le va rămăné. Tolco pisah.—1813 Ianuar 27. (1)

În favórea sudișilor fórte mulți rěmași, Ioan Caragea înființeză o autoritate judecătórescă *ad-hoc*, sub nume de: *Departamentul străinilor pricină*. Căpetenie acestuï departament numesce, în 30 Novem-bre 1812, pe boerul Căminar Atanasie Hristopolo. Acest demnitar nou ieă loc în Divanul domnesc în urma lui Vel Vornic al politiei. Până în 1817 Hristopolo nu este schimbat. În acel an îi succede Petru Retoride și în August 1818 este Stefan Nestor.

Noul acest tribunal are a judecă afacerile dintre sudiși și raele, dar și dintre sudiși și sudiși, cari vor voi să céră judecata nouei autorități. (2)

Acest departament al străinilor pricină a fost mutat în 1815 August 14 în camerele ce ocupă înainte Doctorul Hristache, în mănăstirea Sf. Ioan, cea desființată în 1895, de lângă Cassa de deposite. (3)

e) Dacă Hătmănia nu e o nouă slujbă, cel puțin ea dobăndesce un adaos de atribute și ieă și adaosul de numire de: *Hătmănia Diva-*

(1) Cod. LXXIV, fila 14 v.

(2) *Porunci pe la ispravniciș pentru înlesnirea judecășilor acelor străiniș de alte Curși.*

Dumné-vóstre ispravnicilor din sud. . . sănătate. Fiind-că pentru înlesnirea căutării trebilor și pricinelor celor adevărați sudiși ale străinilor Curși căși se află aici în tot ținutul domnescei Nóstre țeri, *am întocmit Domnia Mea un osebit departament, numindu-se al străinilor*, și căpetenie al acestuï departament am orînduit pe dumné-luï cinstitul și credinciosul boer al Domniei Mele biv Vel Căminar Atanasie Hristopolo, de aceea iată într'adins vi se face cunoscută acéstă întocmire și vă poruncim Domnia Mea, ca de astăđi înainte, pentru verice pricină va avé sudit cu raia dintr'acest județ, orș sudit cu sudit de sub altă protecție, și vor alergă la judecătoria pămîntescă, și în scurt pentru orice pricină ce privesce asupra sudișilor dintr'acest județ, să aveți a corespondarisă cu dumné-luï mai sus nunitul boer, și iarăși prin dumné-luï veți luă cuviinciósele rěspunsuri și povățuiră, după voința și porunca Domniei Mele; ci dar într'acestași chip să urmați negreșit.—1812 Noemvre 30.

(Cod. LXXIV, fila 30.)

(3) Veđi cod. LXXIV, fila 214.

nului, în 26 Decembre 1812. Domnitorul Ioan Caragea dice chiar că a întocmit o nouă dregătorie, numind-o *Hătmania Divanului*, la care «am și orînduit acum pe dumné-lui cinstitul și credinciosul boerul Domniei Mele Hatmanul Costache Suțul Hatman al Divanului și căpitanie al zapciilor Divanului (bez vătafului de Visterie); iar datoria acestii dregătorii să fie acésta, adecă: în zilele ce se vor căută judecăți la domnescul Nostru Divan, să se afle numitul boer față în Divan, stând în picioré cu bățul în mână, și orî-câte priciné de judecăți se vor ivi prin jălbé date către Domnia Mea, de la taleré una mie cincé sute în sus, tóte acelea să se orînduiescă la judecată prin dumné-lui mai sus numitul boer Hatmanul al Divanului, și hotărîndu-se de Domnia Mea, iarăși prin dumné-lui să se facă și împlinirea lor, iar cele-lalte madele câte adecă vor fi până la taleré 1.500 să-î orînduiescă după obiceiú prin zapcii Divanului și prin ei să se și împlinéscă, care acest nizam poruncim dumné-ta Vel Logofét de Țéradessus să se trecă în condica Divanului, ca să se urmeze întocmai de acum înainte.—1812 Decembre 26.» (1)

Am văđut cum încă în secolul XVIII s'a creat și în Muntenia demnitatea de *Vel Hatman*, deși nu cu atribuțiunile ce erau date în Moldova la acéști funcțiune. Caragea mai dá, în Ianuarie 1813, marelui Hatman atribute noué, cu totul străine hătmaniei moldovene. Prin chrisovul de la 8 Decembre 1816 Caragea fixă din nou atributele *hătmaniei de Divan*. (2)

(1) Pecetea gpd. Cod. LXXIV, fila 9.

(2) Iacă chrisovul de fixarea atribuțiunilor Hatmanului de Divan:

Chrisovul de orînduelile și iratul Hătmaniei.

Sfint și dorit lucru ar fi fost când s'ar fi putut păzi între omenire obștească frăție și unire și ar lipsi cu totul zavistiile, turburările, patimile și prigonirile, cari acestea aduc împreună mulțime de alte răutăți și mahnesc necontentit pe ticăloșa omenire; dar fiind-că o acest fel de fericită petrecere, ce se povestesc din vécul cel aurit, nici au fost vre-odinióră, nici este de cređut că va puté fi vre-odată de acum înainte, de aceea datorie mare și neapérată au toți aceia cărora de către dumnezeésca pronie li s'au încredințat domnia și oblăduirea de noróde, ca să se osîrduiescă din tótă virtutea întru cât privesce spre potolirea prigonirilor ce se ivesc pe tóte zilele, spre aflarea și descoperirea dreptății, spre împotrivirea celor ce voesc a năpăstui și spre îndestularea celor năpăstuiți, pentru care judecătorii s'au întocmit, orînduindu-se la dînsele din partea stăpânirii judecătorii, ca să desco-

f) Dintre logofeții ai 2-lea ai Divanului se rînduesce unul însărcinat

pere și să hotărască dreptatea după pravilii și zapcii, ca să pue în lucrare hotăririle judecătorilor și să supue pe cei ce năpăstuesc, ca să întorcă înapoi la cei năpăstuiți cele luate fără de dreptate. Dintr'acéstă dar pricină îndemnându-ne și Noi, îndată ce am sosit într'acéstă creștinéscă și domnéscă a Nóstră țéră (întru a căruia otcârmuire suntem orînduiți după dumneđeésca voință), am orînduit pe unul din dumné-lor cinstiți și credincioși boerii Domniei Mele epistat asupra împlinirilor și dărilor dreptului fieș-căruia, după ce se hotărésce, numind pe acest boer Vel Hatman al domnescului Nostru Divan, iar sfîrșitul acesteî orîndueli a fost ca să dăm tărie și putere acestuî săvîrșitor al pravilnicelor hotăriri, spre a puté face căđutul mumbașiret asupra năpăstuitorilor și spre a-i face cu mai multă înlesnire și mai mare străjnicie pre cei năpăstuiți stăpân asupra dreptului lor, și tot către acest sfîrșit privind și voind ca să dăm la cel după vremi Vel Hatman al domnescului Nostru Divan trebuincioșele mijlóce spre înlesnirea săvîrșirii pravilnicelor hotăriri și tot-de-odată să leguim și cât se cuvine a luă pentru ale d-sale ostenele și să-i poruncim cu deslușire căte se cuvine a se păzi pentru buna orînduială a domnescului Nostru Divan, iată întocmim și leguim printr'acést domnesc al Nostru chrisov orînduelile de mai jos arătate:

1. Zapcii domnescului Nostru Divan, ce au fost până acum, să fie supuși de acum înainte la dumné-luî Vel Hatman, numindu-se *zapcii ai Hătmăniei*, alegendu-se de către dumné-luî, și iarăși prin dumné-luî să se arăte la Domnia Mea, spre a se îmbracă cu caftane, când atunci au a li se da de către Noi și pitacuri.

2. Numiții zapcii să fie șése la număr, adecă vâtaf de aprođi, vâtaf de păhărniceî, vâtaf de Divan, céuș de aprođi, céuș de păhărniceî și céuș al Hătmăniei.

3. Tóte jălbile de obște, căte sunt pentru pricinî de judecăți și se orînduesc la departamenturi, la veliții Vormci, la veliții Logofeți și la domnescul Nostru Divan, să se buiurdiséscă de acum înainte la dumné-luî Vel Hatmanul Divanului, ca să le înfățișeze la acele judecătorii prin zapcii ce sunt sub dumné-luî.

4. Zapcii Hătmăniei să aibă venit đeciuiala acelor pricinî căte nu vor trece peste talerî 2.000, iar la pricinile căte vor trece peste talerî 2.000, đeciuiala să o ieă dumné-luî Vel Hatmanul.

5. Fieș-carele zapciú, când își va luă đeciuiala de la vre-o pricină din cele până la talerî 2.000, să aducă acea đeciuială a o pune la obštésca cutie, ce are a se păstră la Hătmănie, și la fieș-care două luni, deschidendu-se acea cutie, să împartă banii ce vor fi strîns toți zapciú de o potrivă.

6. Toți aprođii, păhărniceii și copii din casă de Divan să fie supuși la Hătmănie și dumné-luî Vel Hatmanul să aibă a da dintr'înșiî căți va voî fieș-căruia zapciú, ca să se slujască cu ei la pricinile ce se vor orînduî la fieș-care.

7. Dumné-luî Vel Hatmanul, jălbile ce se buiurdisesc la dumné-luî

special cu afacerile Vorniciilor de sus și de jos. Divanul, la 27 Ia-

să le orînduiască cu pitacele d-sale către zapcii, ce sunt sub dumné-lui și zapcii, înfățișându se la judecătorî, să fie datorî a arătà pitacul dumné-lui Hatmanului, spre încredințare că acea pricină s'au orînduit la acel zapci.

8. Hătmănia să aibă un logofet cu caftan, carele să fie dator a țină condică cu bună deslușire de tôte jălbile câte se orînduesc la Hătmănie, cu numerile lor de tôte buiurdismele și hotărîrile lor.

9. Când se va face împlinire de dumné-lui Vel Hatmanul i de zapcii ce sunt sub dumné-lui de banî i de lucruri mișcătore, să ieà deciuială pe deplin, făcendu-se prețuire acestor lucruri cât va fi prin putință mai adevărat.

10. Când vor fi pricinî de lucruri nemișcătore, cum am dice case, prăvălii, locuri, morî și moșii, atunci pentru tôte cele dintâi patru felurimi de lucruri să se facă cea adevărată prețuire a lor și să ieà dumné-lui Vel Hatmanul a treia parte din deciuială, iar pentru moșii să ieà drept deciuială talerî trei de stîjjen; însă numai când se va face mutare de stăpânire a acestor nemișcătore lucruri de la unul din prigonitele părți la cel-lalt, iar când va rămâné stăpânirea tot la același obraz, atunci de la acele dintâi felurimi de lucruri să ieà aplos filotimon, iar de la moșie drept filotimon să ieà talerî unul de stîjjen.

11. Când se va dovedî prin judecată că unul din prigonitele părți din rēul sēu cuget și în pismă muneacă să năpăstuiască pe cel-lalt, după pravila ce s'a întocmit de Domnia Mea mai dinainte, se va îndatoră acel cu rēu cuget de a plăti pagubele și cheltuelile părții ceî năpăstuite; atunci, de va fi acea pricină pentru banî sau pentru lucruri mișcătore și nu se vor împlini, ca unele ce fără dreptate se cer de către cel ce s'a arătat pîriș fără de cuvînt, acel mincinos și cu rēu cuget să plătescă, spre osînda sa, jumătate deciuială, iar de va fi pricina pentru lucruri nemișcătore, cu tôte că nu se face mutare la stăpânire, să se osîndescă a plăti, însă pentru case, prăvălii, locuri și morî a treia parte din deciuiala prețului lucrurilor ce cereà, iar de va fi pentru moșii să plătescă talerî trei de stîjjen.

12. Să fie dator dumné-lui Vel Hatman a păzi căduta orînduială asupra înfățișării pricinilor la domnescul Nostru Divan i la cele-lalte judecătorii, adecă să înfățișeze tot-deauna pricinile cele mai vechi, iar mai vîrtos ale locuitorilor țeranî, ca să nu-și pérđă vremea și să se păgubescă, lipsindu-se de trebile lor și cheltuindu-se.

13. Dumné-lui Vel Hatman să facă cuviincioasa strășnicie, ca să aducă înaintea judecătorilor pe tôte părțile și, când vre-unul din prigonitele părți se arată cu îndērētnicie să prelungescă înfățișarea lor la judecată, să-l îndatoreze pe acela, ca orî însuși să se înfățișeze, sau vechil să-și orînduiască, spre a luà sfîrșit pricinile. Către acēsta, să fie dator a trimite aprođi cu ale domniei-sale volnicii, ca să aducă pe aceia ale căroră pricinî vor fi orînduite la judecătorii și ei, îndērētnicindu-se, zăbovesc pe afară și dosesc de judecată; precum asemenea, și după hotărîrea judecății, să fie dator a arătà îndată anaforaia la

nuarie 1813, cere Domnitorului spor de léfă și de scutelnică pentru

amîndouă părțile și, când unul din ei nu va fi mulțămît, să-l îndatoreze a-și da apelație în vreme, ca să înfățișeze pricina la cele mai mari judecătoria.

14. Dumné-lui Vel Hatmanul, aflându-se față la judecățile dumné-lor veljilor boeri, să îngrijescă a se păzi căduta bună orînduială prin zapciîi ce sunt sub dumné-lui și, când va fi a se face domnesc al Nostru Divan, să dea de scire mai înainte dumné-lor boerilor, ca să vie a se află la Divan, după obicei, precum și dumné-lui să se afe tot-deauna la domnescul Nostru Divan și să aibă gata pe amîndouă părțile prigonite, ca să nu se întimple hazmodii.

Poruncim încă și domniei-tale Vel Hatmanul al Divanului, să aibă a urmă întru tóte întocmai precum mai sus se arată.

Drept aceea an întărit chrisovul acesta cu însăși domnesca Nóstră iscălitură și pecete și cu credința prea iubiților Domniei Mele fii: Gheorghe Caragea Voevod, Constantin Caragea Voevod, martori fiind și dumné-lor cinstiți și credincioși boerii veliți ai Divanului Domniei Mele: pan Radu Golescu Vel Ban, pan Grigorie Brâncoveanu Vel Spătar, pan Constantin Vlahuță Vel Postelnic, pan Grigorie Ghica Vel Vistier, pan Isaac Ralet Vel Vornic de Țera-de-sus, pan Michalache Manu Vel Logofet de Țera-de-sus, pan Grigorie Băleanu Vel Vornic de Țera-de-jos, pan Constantin Caliarh Vel Vornic 'al treilea, pan Iordache Golescu Vel Logofet de Țera-de-jos, pan Toma Crețulescu Vel Logofet de obiceiuri, pan Pană Costescu Vel Vornic al politiei, pan Atanasie Hristopol Vel Logofet al străinelor pricină, pan Matei Cantacuzino Vel Clucer, pan Gheorghe Scanavi Vel Comis, și ispravnic pan Michalache Manu Vel Logofet de Țera-de-sus, și s'au scris chrisovul acesta întru al cincilea an dintru întâia domnie a Domniei Mele aici în scaunul orașului Domniei Mele Bucuresci, la anii de la nascearea Domnului Dumneșu și Mântuitorului nostru Isus Christos, 1816 Dechemvre 8, de Chiriță dascălul slovenesc.

Michalache Manu Vel Logofet de Țera-de-sus, procitoh.

(Pecetea gpd.)

În Ioan Gheorghe Caragea Voevod și Gospodar zemle vlahiscoie.

Cinstit și credincios boer al Domniei Mele dumné-ta Vel Vistier, fiind-că dumné-lui Hatmanul Costache Suțul, ce prin osebit pitac al Domniei Mele s'au orînduit Vel Hatman al Divanului și căpetenie al zapciilor Divanului, precum este sciut, urmază dar ca, spre împlinirea datoriei acestei dregătorii cu care s'au însărcinat, să aibă și trebuincioșii slujbași, spre săvîrșirea pricinilor câte prin zapcilicul domniei-sale se orînduesc în cercetare de judecată; de aceea poruncim domniei-tale, ca din ómenii fără pricină de dajdie să i se dea ómenii cincideci, numindu-se ai Hătmăniei Divanului, cari, găsindu-se, să li se dea și pecetluiturile Domniei Mele; iar pe lângă cei-lalți cincă zapci ai Di-

acest slujbaş. (1) Adevărat e că acest funcționar avea de lucru.

vanului (bez Vătaf de Divan) să rămâe numai câte 20 ómenî la fieș-care din suma ce eră sciută Visteriei. Tolco pisah.—1813 Ianuario.

(Cod. LXXIV, fila 13.)

(1) Iacă actul relativ :

Anaforaoa velișilor Vornici de a se orînduî logofêt Vornicieî Gheorghe Logofêtul.

Cât pentru adaosul lefeî de talerî 30 pe lună de a se face acestuî Gheorghe Logofêt al dumné-lor velișilor Vornici, peste ceî-lalți talerî 20 ce au ceî-lalți logofeți ai Divanuluî, i câte talerî 30 a luâ de la fieș-care Vătaf de plaiû când se orînduesce, priimită fiindu-Ne arătarea dumné-lor velișilor Vornici, o întărim Domnia Mea, și ea întocmai să se urmeze precum s'au đis mai sus; iar pentru scutelnicî, poruncim ca numai lude doî să se mai adaoge pe lângă ceî-lalți trei ce sunt orînduiți la fieș-care logofeșel de Divan, și orînduiala ce mai sus se arată hotărîm să fie neștrămutat dintr'acéstă slujbă a logofeșiei dumné-lor velișilor Dvorniciî în câtă vreme se va purtâ cu destoinicie și cu credință spre împlinirea datoriei slujbei lui.—1813 Ianuar 30.

(Cod. LXXIV, pag. 119.)

Vel Logofêt.

Prea Înălțate Dómne,

Cu plecată anafora arătăm Înălțimîi Tale că la dregătoriile Vorniciilor, iar mai vîrtos a Țerii-de-sus și de jos eră orînduit și un logofêt dintre logofeșii Divanuluî, cel care eră mai practicos și păziâ napristan la Vornicie nu numai la pricinile ce se orînduî de luminașii Domnî în cercetare, ci și pentru nizamul plaiurilor eră îndatorat a face obicnuitele porunci la vremea lor, ținea și condicâ pentru orî-ce pricinî ale vătășeilor, cât și ale hotărniciiilor ce se făcea, i tragerî cu îndreptări la împresurări de locuri i de ulișe și la facerî de binale aici în politie, și din pricină că acest logofêt avea leșșora și scutelnicî aceia ce are un logofeșel de Divan, după scumpetea vremî, neputênd să-și urnescă greutățile, cel vrednic și practicos logofêt s'au tras după alte chiverniselî și s'au orînduit altul iarășî vrednic, care și acela, fiind un an de đile, s'au tras și une-orî rămân Vorniciile fără de nici un logofêt, alte-orî și de are câte un prost logofêt și într'acéstă neorînduială au fost Vorniciile de câtă-va vreme și se află și acum și pătinesc discolîi la săvîrșirea poruncilor Mărieî Tale, ci fiind-că bună voința Înălțimîi Tale o cunoscem că este spre tóte a se păzi întru înființarea ce se cuvine și este cu cale a fi și la acéstă dregătorie un logofêt practicos, am ales de vrednic pe Gheorghe Logofêtul ce a mai fost. Ne rugăm Mărieî Tale, ca pentru o bună orînduială

g) Ioan Caragea, amintind vechiul obicei de a se *buiurdisi* jalbele norodului, fără ca acele jalbe să fie cetite în fața lui Vodă, numai de calemgiul Divanului în unire cu un boer rînduit *ad-hoc* de Domnitor, rînduesce pe biv Vel Post. Constantin Suțul cu această funcțiune, hotărînd ca *buiurdismele* să fie pe viitor semnate de acest funcționar și contra-semnate de calemgiul Divanului, Medelnicerul Chiriac. (1)

h) Marea preocupare a lui Ioan Caragea, venind după administrațiunea rusescă, fu de a da și Craiovei și celor 5 județe o mai bună

ce se cuvine a se ține, să bine-voesci Înălțimea Ta a se prostichi lefușorea acestui logofet, peste taleri 20 ce ieă logofetii de Divan, încă taleri 30, precum și peste orînduiții scutelnici alți lude patru sau pe cât Înălțimea Ta te vei milostivi, să ieă și de la fieș-care vătaf când se face taleri 30, spre a fi pentru ostenelele și ajutorul casei sale și de a fi îndatorat cu paza înființării slujbei acestui logofet, să i se dea și luminat sinet spre a fi neștrănutat.—1813 Ianuarie 27.

Radu Golescu Vel Vornic, Dumitrache Racoviță Vel Vornic, Istrate Crețulescu Vel Vornic.

Cod. LXXIII, pag. 119.

Tagma logofetilor Divanului al Țeri-de-jos ce li s'au înnoit cărțile.

Biv Vel Pitarul Ioniță Rafailă, Constantin David III logofet, Manolache Constantinescu, Ioniță zet Nițul, Constantin Drăghici, Gheorghe sin Clucer Gheorghe, Costea Agiescu, Stanciu Popescu, Alecu Mateescu, Nicolae Șoimescu, Sava Periețeanu, Constantin Brăileanu, Toma Petrescu, Dumitrache Priotescu, Nicolae Diculescu, Costache Dafulescu, Neagu Vrăbiescu, Dumitrache, Mihalache sin Medelnicerul Gheorghe Marințeanu este logofet de taină fără caftan, Marin sin Constantin Corceanu ot Grigorie, e numit condicar în locul lui Arghirie.—1817 Iunie 1.

(Cod. LXXV, fila 269 v.)

(1) Cinstit și credincios boerul Domniei Mele dumné-ta biv Vel Postelnice Costache Suțu, fiind-că cele mai multe din jălbile norodului ce s'au dat către Domnia Mea, obicei este de se *buiurdise* după condica și caidul Divanului, fără a se ceti înaintea Nóstră, și fiind-că este sciut Domniei Mele că cei după vremi frați Domni orînduiă câte un boer al Domniilor Sale, carele împreună cu calemgiul Divanului cetiă, teorișă și *buiurdisi* jălbile norodului, de aceea iată te orînduim și Domnia Mea pe dumné-ta cu această epistasie și îți poruncim că pe tóte țilele, având împreună și pe Medelnicerul Chiriac, calemgiul Divanului, să teorișă și să *buiurdisi* tóte acele jălbă după orînduiala și caidul Divanului, care *buiurdismale*, protocolindu-se mai întâiu de dumné-ta, să le iscălécă apoi și numitul calemgiu Medelnicerul Chiriac, îngrijind

administrațiune. Nu credeu că a reușit în această dorință, căci prea dese sunt schimbările Caimacamilor Olteniei și ale Banilor ei.

Iacă principalele schimbări:

a) La 19 Decembre 1812, Caragea Voevod numesce Ban al Craiovei pe Vistierul Filipescu Constantin, «ca pe un boer bătrân al țării, pământén dintru cei dintâi prahticos, cu ipolipsis la domnia lui Vodă Caragea.

Încă din primele zile ale noiei domnii, Caimacam fusese rînduit cunoscutul boer Gheorghe Arghirovulo. Acestuia se vestesce noua Bănie a lui C. Filipescu.

b) Bănia lui C. Filipescu dură până la 1814.

c) Succede Radu Golescu în Aprilie 1814.

d) La 1 Iulie 1815 aflăm mare Ban pe C. Crețulescu.

e) În 1817 iarăși e Ban Radu Golescu.

f) Succede lui Golescu Isaac Ralet în Maiu 1818.

g) Scurtă fu și această Bănie. La 12 Iulie 1818 Ralet este iar înlocuit în Bănie prin Radu Golescu. (1)

însă dumné-ta de a nu se întârziă jălbile norodului, ca să nu ședă aici să cheltuiască. 1813 Ianuarie 13.

(Cod. LXXIV, fila 11.)

(1) *Cărți pentru vestirea Băniei a dumné-lui Vistierului Filipescu.*

Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele dumné-ta Gheorghe Arghirovule biv Vel Bane Caimacamule, i dumné-vóstre boerilor de la Craiova, sănătate. Vă facem în scirc că la 18 ale acestei lunii am cinstit Domnia Mea pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele Constantin Filipescu biv Vel Vistier, făcându-l halea Vel Ban, ca pe un boer bătrân al țării, pământén dintre cei dintâi (prahticos, cu ipolipsis la Domnia Mea), decî nu lipsim a însciința pe dumné-vóstre, ca să-l sciți și să-l cunosceți pe dumné-lui halea Vel Ban și pentru tóte pricinile părții locului, câte după obicei se cuvin la dregătoria Băniei, să aveți a însciința pentru tóte acelea pe dumné-lui, și dumné-lui va arătă Domniei Mele, ca să se dea poruncile cele cuviinčiose de urmare (+), de care suntem nădăjduiți la silința și vrednicia dumné-lui, că va odihnî pe Domnia Mea și veți fi și dumné-vóstre mulțamiți pentru curgerea și urmarea pricinilor părții locului cu bună orînduială, după dreptate și după însuși scoposul și voința Domniei Mele.—1812 Dechemvre 19.

(+) Până la semnul acestei cruci ce este arătată mai sus în carte, s'a făcut cărțile cele către ispravnicî.

Caimacam al Oltenicî este reîntărit la 1 Ianuarie 1813 tot G. Arghiropulo, ca un boer înțelept, cu bun ipolipsis și cercat în slujbele domnesci. (1)

Asemenea cincî cărți s'a făcut la cincî județe ot peste Olt de vestirea Băniei, scrise pâuă la semnul crucii.

1817 Decheuvre 5. După acest ifos s'a făcut cărțile de vestirea Băniei dumné-lui Vornicului Isaac Ralet, încă la 12 s'a făcut Ban.

1818 Iulie 15. După ifosul acestei cărți dinapoî s'a făcut cărțile la 5 județe ot peste Olt de vestirea Băniei dumné-lui biv Vel Banului Radu Golescu, încă la 12 s'a făcut Ban.

(1) *Carte de Căimăcămie a dumné-lui Banul Gheorghe Arghiropol.*

Cinstiților și credincioși boerilor Domniei Mele i dumné-vóstre divaniților și tuturor boerilor de la Craiova, sănătate. Facem dumné-vóstre în scire, că am orînduit Domnia Mea Caimacam acî la Craiova i la 5 județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Ban Gheorghe Arghiropol (boer înțelept și cu bun ipolipsis către Domnia Mea), fiind cercat în slujbele Domniei Mele, căruia i-am dat pe larg domnescile Nóstre învățături și cuviincioșele porunci, după care și suntem nădăjduiți pentru ocârmuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sirguința dumné-lui se va urmâ întru tóte întocmai după voința și buu cugetul Domniei Mele, care asemenea privesce și asupra dumné-vóstre i a obștiei celor credincioși locuitori. Drept aceea vă poruncim Domnia Mea ca să-l cunoșteți pe dumné-lui mai sus numitul boer de Caimacam, dându-i căduta cinste și ascultare, ca unuî epítrop al Domniei Mele, și sirguindu-vé împreună cu dumné-lui de a se păzi buna orînduală la căutarea trebilor de judecări ale Divanului Nostru de acolo, ca prin silința dumné-lui și a dumné-vóstre divaniților cu unirea cea cuviincioasă să se urmeze dreptatea norodului, întru tóte cu durere către locuitoriî cei năpăstuiți și fără de întârziere, ca să nu se zăbovescă cheltuindu-se și perdându-se vremea nuucilor, i saam receh gpđ.—1813 Ianuarie 1.

(Cod. LXXV, fila 21 v.)

Cincî cărți la cincî județe de vestirea Caimacamului.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud . . . . . sănătate. Vă facem Domnia Mea în scire că am orînduit Domnia Mea Caimacam la Craiova i la cele cincî județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Ban Gheorghe Arghiropol (ca un boer înțelept, cu bun ipolipsis și cercat în slujbele Domniei Mele), căruia i-am dat pe larg domnescile Nóstre învățături și cuviincioșele porunci, după care și suntem nădăjduiți pentru ocârmuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sirguința dumné-lui se va urmâ întru tóte întoc-

La 7 Ianuarie 1813, Ioan Caragea ordonă lui Vel Vistier să înscrie pe Caimacamul Arghiropol cu léfa de lei 1000 pe lună. (1)

mai după voința și bun cugetul Domniei Mele, ca și dreptatea locuitorilor să se păzescă întru tóte; drept aceea vă poruncim Domnia Mea ca să sciți și să-l cunoșteți pe dumné-lui mai sus numitul boer de Caimacam și epitrop al Nostru, dându-i cuviincioasa ascultare și supunere, spre săvîrșirea trebilor și poruncilor Domniei Mele, cari prin dumné-lui se vor da dumné-vóstre.—1813, Ianuarie 7.

(1) *Pitac la dumné-lui Vel Vistier a da taleri 1000 léfa Caimacamului.*

Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele dumné-ta Vel Vistiere, fiind-că pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Ban Gheorghe Arghiropol l'am orînduit Domnia Mea Caimacam al Craiovei cu taleri 1.000, adecă una mie pe lună, să aibî dar a-l așeză pe dumné-lui în catastihul lefilor Visteriei cu suma acésta.—1813 Ianuarie 7.

(Cod. LXXV, fila 22.)

De vreme ce dumné-lui Vel Vornic de de Téra-de-sus Ne dă pliroforie printr'acéstă anafora pentru jăluitorul Negoită, că a slujit multă vreme între ai doilea Vornici ai Tării-de-sus, avênd și atâtea sineturi domnesci, poruncim dumi-tale Vel Logofete de Téra-de-sus să-î facă jăluitorului cartea Domniei Mele de a se orîndui iarăși al 2-lea Vornic, precum a fost, și acel Bănică, ce eră orînduit până acum în locul său, să lipsescă din slujbă.—1813 Ianuarie 29.

Vel Logofêt.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale de la acéstă jalbă a lui Negoită Goran al 2-lea Dvornic, făcênd cercetare, arăt Măriei Tale că în două rînduri ale dvornicieii mele l'am sciut și l'am avut pe numitul al 2-lea Dvornic de Téra-de-sus, are și cincî sineturi domnesci la mână, cari îl mărturisesc al 2-lea Vornic de Téra-de-sus de anî 20, însă 1793 Martie 6 cartea Măriei Sale Alexandru Moruz, i 1797 Februarie 2 cartea Măriei Sale rēposatului domn Alexandru Vodă Ipsilant, i 1798 Iulie 29 cartea Măriei Sale rēposatului Domn Constantin Vodă Hangiarliu, i 1799 Maiu 14 cartea Măriei Sale Alexandru Vodă Moruz întru a doua domnie, i 1803 Iulie 29 cartea Măriei Sale Constantin Vodă Ipsilant; destule doveđi sunt sineturile ce se arată mai sus. Acum jăluitorul đice, că în létul 1811, avênd epistasia Dvornicieii de Téra-de-sus dumné-lui Vel Logofêtul de Téra-de-jos Slătineanu, din ce pricină s'a mahnit asupră-î nu scie, că s'a pomenit scos și s'a orînduit în locu-î un Bănică de aici.

h) G. Arghirovulo se îmbolnăvesce «din pricina aerului» (!) și cere să fie înlocuit, ca venind la Bucurescî să-și caute de sănătate. Domnitorul numește Caimacam pe biv Vel Postelnicul Nicolae Scanavi, «boer înțelept și cu bun ipolipsis către domnie, fiind cercat în slujbele domniei».

Acastă înlocuire se face în 5 Iulie 1813. (1)

Ci fiind-că jăluitarul la această trébă este și cu ôre-și-ce praxis, osebit din cei-lalți, găsece cu cale, cu luminată porunca Măriei Tale, să se orînduiască a fi în locul său cum a fost și să i se facă și luminată cartea Măriei Tale, saū cum va fi luminată porunca Măriei Tale.—1813 Ianuarie 20.

Radu Golescu Vel Vornic.

(Cod. LXXV, pag. 117.)

Ertare din slujba slujitoriei.

După pliroforia ce Ni se dă printr'acastă anafora de către dumné-lui Vel Agă, milostivire făcând Domnia Mea asupra jăluitarului Stan, poruncim să fie ertat de slujbă.—1813 Februarie 8.

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, cercetând pricina jălbii acestuia, însciințăm Înălțimii Tale că acest jăluitar Stan slujitorul, aflându-se neputincios și pentru bătrânețele lui, de la o vreme încóce a fost nesupărat de slujbă și, la cercetarea ce se face breslei agiei, spre a se împlini lipsa slujitorilor, găsindu-se și acesta, l'a trimis vornicia politiei la Agie, ca să se pue iarăși în slujbă și, fiind bătrân și neputincios, nu este de nici o slujbă; am cercetat de are vre-un fecior de vîrstă și mă adeveriiū că parte bărbătésacă nu are nici decum, și rămâne precum va fi porunca Înălțimii Tale.—1813 Februarie 1.

Grigore Filipescu Vel Agă.

(Cod. LXXIII, pag. 155.)

(1) *Carte de căimăcămie la Craiova.*

Cinstiților și credincioși boerilor Domniei Mele, dumné-vóstre di-vaniților și tuturor boerilor de la Craiova, sănătate. Facem dumné-vóstre în scire că dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Ban Gheorghe Arghirovulo, pătimind întru ale sănătății din pricina aerului din partea locului și neîndeletnicindu-se a se căută acolo din pricina trebilor dregătoriei c'uinăcămiei, cu care

Noul Caimacam rămâne în post — mirabile dictu! — de la 5 Iulie 1813 până la 17 Marte 1815. Tot din cauza de trupescă slăbiciune, în două trei rînduri a cerut Scanavi să fie descărcat de căimăcămie.

eră însărcinat, în multe rînduri Ne-aŭ făcut rugăciune ca să-î ridicăm acéstă sarcină, dându-î voe de a veni aici; deci priimind Domnia Mea acéstă cerere şi rugăciune a dumné-lui, iată că am orînduit în locul domniei-sale Caimacam aci la Craiova i la cinci judeţe ot peste Olt pe dumné-lui cinstit şi credincios boerul Domniei Mele biv Vel Postelnicul Nicolae Scanavi, boer înţelept şi cu bun ipolipsis către Domnia Mea, fiind cercat în slujbele Domniei Mele, căruia i-am dat pe larg domnescile Nôstre învăţături şi cuviincioşele porunci, după cari şi suntem nădejduiţi pentru otcârmuirea trebilor din partea locului, că prin silinţa şi sîrguinţa dumné-lui se va urmă întru tóte întocmai după voinţa şi bun cugetul Domniei Mele, care asemenea privesce şi asupra dumné-vóstre i a obştiei celor credincioşi locuitori; drept aceea vă poruncim Domnia Mea ca să-l cunoşceţi pe dumné-lui mai sus numitul boer de Caimacam, dându-î căduta cinste şi ascultare ca unuŭ epitrop al Domniei Mele şi sîrguindu-vă împreună cu dumné-lui de a se păzi buna orînduală la căutarea trebilor de judecăţi ale Divanului nostru de acolo, ca prin silinţa dumné-lui şi a dumné-vóstre divaniţilor, cu unirea cea cuviincioasă, să se urmeze dreptatea norodului întru tóte, cu durere către locuitorii cei năpăstuiţi şi fără de întărziere, ca să nu se zăbovescă cheltuindu-se şi perdîndu-se vremea muncii lor; i saam receh gpđ. — 1813 Iunie 5.

(Cod. LXXV, fila 69.)

Cinci cărţi la cinci judeţe de vestirea căimăcămiei.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud . . . sănătate. Vă facem Domnia Mea în scire că dumné-lui cinstit şi credincios boerul Domniei Mele biv Vel Banul Gheorghe Arghirpulo, pătimind întru ale sănătăţii din pricina aerului din partea locului şi neindeletnicindu-se a se căută acolo din pricina mulţimii trebilor dregătoriei căimăcămiei, cu care eră însărcinat, în multe rînduri Ne-aŭ făcut rugăciune ca să-î ridicăm acéstă sarcină, dându-î voe de a veni aici; deci priimind Domnia Mea acéstă cerere şi rugăciune a dumné-lui, iată că am orînduit Domnia Mea Caimacam la Craiova i la acele cinci judeţe ot peste Olt pe dumné-lui cinstit şi credincios boerul Domniei Mele biv Vel Postelnic Nicolae Scanavi, ca un boer înţelept şi cu bun ipolipsis şi cercat în slujbele Domniei Mele, căruia i-am dat pe larg domnescile Nôstre învăţături şi cuviincioşele porunci, după cari şi suntem nădejduiţi pentru cărmuirea trebilor din partea locului, că prin silinţa şi sîrguinţa dumné-lui se va urmă întru tóte întocmai după voinţa şi bun cugetul Domniei Mele, ca şi dreptatea locuitorilor să se păzescă întru tóte. Drept aceea vă poruncim Domnia Mea ca să sciţi şi să cunoşceţi pe mai sus nu-

De-ocamdată Domnitorul numesce numai ca vechil, orî epistat, ad. locotenent, pe Vornicul C. Samurcaș, conservându-î și serviciul «memurietului» oștirii. (1)

mitul boer de Caimacam și epitrop al Nostru, dându-î cuviinciosă ascultare și supunere spre săvîrșirea trebilor și poruncilor Domniei Mele, cari prin dumné-lui se va da dumné-vóstre, și fiți sănătoși. — 1813 Iulie 5.

(Cod. LXXV, fila 69.)

(1) *Carte de vechiletul căimăcămiei Craiovei al dumné-lui biv Vel Dvornic Costache Samurcaș.*

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Dvornice Costache Samurcaș, sănătate. Fiind-că dumné-lui biv Vel Dvornicu Nicolae Scanavi, pentru trupésca slăbiciune a domniei-sale sănătate de câtă-va vreme, în doué trei rînduri aú scris către Domnia Mea, rugându-se a i se da voe a veni aici la Bucuresci, spre a se căntă, iată acum prinindu-i-se rugăciunea, i-am dat ceruta voe, depărtându-l din tréba căimăcămiei, precum prin deosebita domnésca Nóstră carte se face cunoscut; iar pe dumné-ta printr'acéstă domnésca a Nóstră carte te însărcinăm cu vechiletu căimăcămiei Craiovei i acele cincî județe ot peste Olt și îți poruncim ca, împreună cu meemurietul oștirilor, asupra căreia ești orînduit de Noi, să aibi de acum înainte epistasia și asupra meemurietului căimăcămiei, pentru care și suntem nădăjduiți că tótă otcărnuirea trebilor din partea locului, prin silința și sirguința domniei-tale, se va urmă întru tóte după voința și bun cugetul Domniei Mele, care asemenea privesce și către toți credincioșii supuși ai Noștri și locuitorii ai părții locului. Drept aceea poruncim Domnia Mea și dumné-vóstre cinstițitor și credincioși boerilor divaniți ai Divanului Nostru de acolo ca să cunósceți pe dumné-lui mai sus numitul boer de vechil al căimăcămiei, dându-î căduta cinste și ascultare ca unuî epitrop al Domniei Mele și sirguindu-vé împreună cu dumné-lui de a păzi buna orînduială la căutarea trebilor de judecăți ale Divanului Nostru de acolo, ca prin silința dumné-lui și a dumné-vóstră, cu unirea cea cuviinciosă, să se urmeze dreptatea norodului întru tóte, cu durere către locuitorii cei năpăstuiți și fără de întărđiere, ca să nu se zăbovéscă cheltuindu-se și perdēndu-și vremea muncēi lor; i saam receh gpd. -1815 Mart 17.

(Cod. LXXV, fila 120.)

Carte legată ce s'aú scris către proin Caimacam Scanavi.

Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Postelnice Nicolae Scanavi, Caimacamule al Craiovei, sănătate. Fiind-că în doué rînduri ai scris către Domnia Mea, plângēndu-te că pentru

i) Biv Vel Vornicul Samurcaș succede epistasierii lui Scanavi. Și el —minune!—se îmbolnăvesce și la 24 Maiu 1816 este înlocuit prin biv Vel Spătar Costache Suțu; la 20 Novembre 1818 alt Caimacam: biv Vel Vist. Gr. Romanitis. (1)

trupésca slăbiciune ce pătimesci nu mai poți dăinuî spre urmarea acestuî meemuriet și spre săvîrșirea domnescilor Nôstre porunci și pentru acéstă pricină cu de-adinsul ceri domnésca Nôstră voe ca să vii la Bucuresci de a te căută la ale sănătății; iată după a dumné-tale cerere printr'acéstă domnésca Nôstră carte ți se dă ceruta voe ca după trei zile gătindu-te să și pleci a veni aici la Bucuresci spre a te căută, făcând însă mai întâiu tezlîm totă tréba căimăcămiei la dumné-luî cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Vornic Costache Samurcaș, pe carele prin osebită carte a Domniei Mele l'am orînduit vechil al căimăcămiei, și fiî sănătos.—1815 Mart 17.

(1) *Carte legată de căimăcămie a dumné-luî biv Vel Spătaruluî Costache Suțu.*

Cinstiți și credincioși boerilor ai Domniei Mele, dumné-vóstre divaniților ai Divanuluî nostru ot Craiova, sănătate. Cu tóte că dumné-luî biv Vel Dvornicul Costache Samurcaș în diastima căimăcămiei domniei-sale s'a arătat cu credincioșe și osîrdnice slujbe plăcute Domniei Mele, dar fiind-că starea sănătății domniei-sale îl silește de a veni aici ca să se caute, neîndeletnicindu-se acolo a se căută din pricina necontenirii trebilor dregătoriei cu care eră însărcinat, și Ne-a făcut rugăciune ca să-i dăm voe a veni, spre răsplătirea slujbelor domniei-sale i-am primit acéstă rugăciune și iată în locul dumné-luî am orînduit Caimacam pe dumné-luî cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Spătarul Costache Suțu, dându-i și domnescile Nôstre povățuiri și porunci asupra acestei dregătorii care i s'a încredințat de Domnia Mea. Drept aceea poruncim dumné-vóstre să-l cunoșteți de orînduit într'acéstă dregătorie și, dându-i cuviinciosul sevas și ascultare, să îmbrățișați cu toții pricinele și, trebile noroduluî ce se cercetează aici la acest al Nostru Divan, căutându-le cu osîrdie și cu dreptate și fără de zăbavă, ca să nu pătiméscă ipotesiarii în vre-un fel de chip, ci fieș-care să-și afle cuviincioșa mângâiere cu îndestularea dreptuluî seú, și fiți sănătoși.—1816 Maiu 24.

1816 Maiu 24. S'a făcut și cincî cărți legate către ispravnicii județelor ot peste Olt, scriindu-se asemenea ca cea de sus, până la: drept aceea, iar de acoloa înainte s'aú scris cum se arată mai jos:

«Drept aceea poruncim dumné-vóstre să-l sciți și să-l cunoșteți pe mai sus numitul boer de Caimacam, dându-i cuviincioșă ascultare spre săvîrșirea trebilor și poruncilor Domniei Mele, cari prin dumné-luî se vor da, și fiți sănătoși.—1816 Maiu 24».

(Cod. LXXV, fila 184)

j) La 19 Sept. 1817, fără să se mai îmbolnăvescă, după obicei, Caimacamul Const. Suțul e înlocuit la cămăcămie prin biv Vel Spătar N. Suțu, fiind cercat în slujbele domniei lui Ioan Caragea. Nu se mai spune că e boer înțelept și cu ipolipsis! (1)

(1) *Carte de cămăcămie a dumné-lui biv Vel Spătarul Nicolae Suțu.*

Cinstiților și credincioși boerilor Domniei Mele, dumné-vostre divaniților și tuturor boerilor de la Craiova, sănătate. Vă facem dumné-vostre în scire că am orînduit Domnia Mea Caimacam aici la Craiova i la cincî județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstitul și credinciosul boerul Domniei Mele biv Vel Spătarul Nicolae Suțul, fiind cercat în slujbele Domniei Mele, căruia i-am dat pe larg domnescile Nostre învățături și cuviincioșele porunci, după cari și suntem nădăjduiți pentru ocărnuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sirguința dumné-lui se va urmă întru tôte întocmai după voința și bun cugetul Domniei Mele, care asemenea privesce și asupra dumné-vostre i a obștiei celor credincioși locuitori. Drept aceea vă poruncim Domnia Mea ca să-l cunoșceți pe dumné-lui mai sus numitul boer de Caimacam, dându-i căduta cinste și ascultare ca unui epitrop al Domniei Mele și sirguindu-vă împreună cu dumné-lui de a se păzi buna orînduială la căutarea trebilor judecății ale Divanului Nostru de acolo, ca prin silința dumné-lui și a dumné-vostre divaniților, cu unirea cea cuviincioasă, să se urmeze dreptatea norodului întru tôte, cu durere către locuitorii cei năpăstuiți și fără de întârziere, ca să nu se zăbovescă, cheltuindu-se și perdându-se vremea muncii lor, păzindu-se și ponturile Domniei Mele, cari s'aũ trimes de s'aũ cetit aci în Divan, fără de strămutare; i saan receli gpd.—1817 Septembre 19.

(Cod. LXXV fila 184.)

Cincî cărți legate la cincî județe de peste Olt, de vestirea cămăcămiei dumné-lui biv Vel Spătarului Nicolae Suțul.

Dumné-vostre ispravnicilor ot sud . . . sănătate. Vă facem Domnia Mea în scire că am orînduit Domnia Mea Caimacam la Craiova i la cele cincî județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Spătarul Nicolae Suțul, căruia i-am dat pe larg domnescile Nostre învățături și cuviincioșele porunci, după cari și suntem nădăjduiți pentru ocărnuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sirguința dumné-lui se va urmă întru tôte întocmai după voința și bun cugetul Domniei Mele, ca și dreptatea locuitorilor să se păzescă întru tôte și poruncile Domniei Mele să le împlinescă. Drept aceea vă poruncim Domnia Mea ca să-l sciți și să-l cunoșceți pe dumné-lui mai sus numitul boer de Caimacam și epitrop al Nostru, dându-i cuviincioșă ascultare și supunere, spre săvîrșirea trebilor și porunci-

k) Abia 15 luni împlinesce acest nou Caimacam și la 18 August 1818 este înlocuit prin Lucache Arghiropulo, «ca un boer practicos și vechi în slujbele altor frați Domni, petrecând cu bun ipolipsis, cercat și de însuși Caragea în domnia Sa.» (1)

lor domniei, care prin dumné-lui se vor da dumné-vóstre. — 1817 Septembrie 19.

(Cod. LXXV, fila 184.)

(1) *Carte de căimăcămia dumné-lui biv Vel Postelnicul Lucache Arghiropulo.*

Cinstiților și credincioși boerilor Domniei Mele, dumné-vóstre divaniților și tuturor boerilor de la Craiova, sănătate. Vă facem dumné-vóstre în scire că am orînduit Domnia Mea Caimacam aci la Craiova și la cinci județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstitul și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Postelnicul Lucache Arghiropulo, ca un boer practicos și vechi în slujbele altor frați Domni, petrecând cu bun ipolipsis, cercat și de însine Domnia Mea, căruia i-am dat pe larg domnescile Nóstre învățături și cuviinciosele porunci, după cari și suntem nădăjduiți pentru otcârmuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sirguinta dumné-lui se va urmă întru tóte întocmai după voința și bun cugețul Domniei Mele, care asemenea privesce și asupra dumné-vóstre i a obștiei celor credincioși locuitori. Drept aceea, poruncim Domnia Mea ca să-l cunoșteți pe mai sus numitul boer de Caimacam, dându-i căduta cinste și ascultare ca unu epítrop al Domniei Mele, sirguindu-vă împreună cu dumné-lui de a se păzi buna orînduală la căutarea trebilor judecătii ale Divanului Nostru de acolo, ca prin silință dumné-lui și a dumné-vóstre divaniților, cu unirea cea cuviincioasă, să se urmeze dreptatea norodului întru tóte, cu durere către locuitorii cei năpăstuiți și fără de întârziere, ca să nu se zăbovescă, cheltuindu-se și perdându-și vremea muncii lor, păzindu-se și ponturile Domniei Mele, cari s'au trimes de s'au cetit aici în Divan, fără de strămutare; i saam rechei gpd.—1818 August 18.

(Cod. LXXV, fila 220.)

Cinci cărți legate la cinci județe ot peste Olt de vestirea căimăcămiei dumné-lui biv Vel Postelnic Lucache Arghiropulo.

1) Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud . . . sănătate. Vă facem Domnia Mea în scire că am orînduit Domnia Mea Caimacam la Craiova i la cele cinci județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Postelnicul Lucache Arghiropulo; ca un boer practicos și vechi în slujbele altor frați Domni, petrecând cu bun ipolipsis, cercat și de însine Domnia Mea, căruia i-am dat pe larg domnescile Nóstre învățături și cuviinciosele porunci, după cari și suntem

Avem de notat că sub Caragea Caimacamii Craiovei aŭ perceput din nou un havaet important, ȃis: «*al undiȃei*». Tot individul care cu undiȃe prindea pesce la ȃermul Dunării, din hotarul Rușavei la Calafat, erà dator să plătescă o dare de un galben pe an. (1)

nădăjduiȃi pentru otcârmuirea trebilor din partea locului, că prin silinȃa și sîrguinȃa dumné-luĭ se va urmà întru tóte întocmai după voinȃa și bun cugetul Domnieĭ Mele, ca și dreptatea locuitorilor să se pázescă întru tóte și poruncile Domnieĭ Mele să se împlinescă. Drept aceea, vė poruncim Domnia Mea ca să-l sciȃi și să-l cunósceȃi pe dumné-luĭ mai sus nunitul boer de Caimacam și epitrop al Nostru, dându-ĭ cuviinciósa ascultare și supunere spre săvîrșirea trebilor și poruncilor Domnieĭ Mele, carĭ prin dumné-luĭ se vor da dumné-vóstre.—1818 August 18.

1818 Noemvre 20, s'aŭ orînduit vechil de Caimacam biv Vel Vistier Grigorie Romanitis.

(Cod. LXXV, fila 220.)

(1) Cu cale fiind anaforaoa acésta a cinstiteĭ Visterĭi, poruncim dumné-tale cinstit și credincios boerule al Domnieĭ Mele, biv Vel Postelnice Nicolae Scanavi, Caimacanule al Craiovei, și dumné-vóstre boerilóř divaniȃi de acolo, ca întocmai să faceȃi urmare.—1813 Iunie 17.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofėt.

Prea Înălȃate Dómne,

După luminatã porunca Mărieĭ Tale, intrând în cercetarea jalbeĭ, am cerut mai întâiu de la jãluitar acea poruncã, ce ȃice că aŭ avut înseris de la dumné-luĭ Logofėtul Dudescu, când se aflã Caimacam al Craiovei, ca să strîngã acel havaet al undiȃilor, și o vėđuiŭ scrisã din let 1812 Martie 18, iscãlitã de dumné-luĭ Logofėtul Dudescu și cu pecetea cãimãcãmieĭ, prin care orînduesce pe jãluitar ca de la toȃi locuitorĭ ce vînezã cu undiȃa pesce în apa Dunării pe marginea ȃerii, din hotarul Rușavei și până la Calafat în dreptul Vidinului, să ieã avãetul cãimãcãmieĭ de tótã undiȃa cãte un galben; după acésta, vrënd să mē pliroforisesc și de curgerea pricineĭ în ce chip s'aŭ întîmplat între jãluitar cu acel Ioniȃa Burileanu, carele lipsesce peste Olt, și aflându-se aici atãt Constantin Alecu Bengescu, carele erà atunci ispravnic aceluĭ judeȃ, cãt și Șãtraru Calistrat, ce aŭ fost orînduit cercetãtor pricineĭ aceștia, am cerut de la amîndoi să-mĭ dea acésta pliroforie, care prin acest alãturat tacir sub iscãliturele amîndurora fac arãtare pe larg de tótã curgerea pricineĭ cum aŭ fost dintru întâiu până în sfirșit; ei fiind-cã acésta pricinã de aici nu se póte precurmã, neaflându-se nici pãrȃile faȃ, și pentru ca și adevėrul să se descopere mai cu deslu-

1) Schimbări însemnate în Divanul Craiovei nu aflăm în domnia lui Ioan Caragea. În 18 Iulie 1816 Domnitorul acordă lui Const. Oteteleşanu «protia de a iscăli și de a ședé înaintea Clucerului Dincă Oteteleşanu și a Clucerului Ioan Gănescu». Acéastă protie o acordă în același timp când numesce pe Const. Oteteleşanu ca judecător în Divanul Craiovei. (1)

Dăm încă în anexe o serie de acte relative la Logofeții II și III ai Divanului Craiovei și la alte servicii: Armaș, Polcovnicăi diverși. (2)

șire, să fie luminată porunca Măriei Tale către dumné-lui Caimacamul Craiovei, ca înaintea domniei-sale aducându-se tóte părțile față, unde cetindu-se mai întâiu acest tacir al Sêrdarului Bengescu și Șătrarului Calistrat, carî aú fost față la acea întimplare și aú sciință de tótă curgerea pricinei, de care luând pliroforie să facă dumné-lui cercetare cu tótă scumpătatea și, pliroforisindu-se de dreptul adevêr, ori să facă îndreptarea cea cuviinciosă, cu îndestularea jăluitorului la dreptul ce va fi avênd, saú neodihnindu-se vre-o parte de acolo cu alegerea dumné-lui, în scris să-î sorocéscă aici la luminat Divanul Măriei Tale, ca să se dea cea desăvîrșită hotărîre de către Înălțimea Ta. — 1813 Iunie 5.

(Cod. 76, pag. 388.)

Vel Vistier.

(1) Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Spătare Costache Suțu, Caimacame al Craiovei, și dumné-vóstre boerilor divaniți de acolo, sănătate. Vê facem Domnia Mea în scire că pe Constantin Oteteleşanu (pe care l'am orînduit acum la Divanul nostru de acolo judecător divanit, după ce l'am cinstit cu cinul cluceriei cei mari, ca pe unul ce s'aú aflat vreme îndelungată în cinul păhărniceii), am găsit cu cuviință de am hărăzit și protia de a iscăli și a ședé înaintea Clucerului Dincă Oteteleşanu și a Clucerului Ioan Gănescu; ci spre a fi acéastă sciută și dumné-vóstre, iată vê o facem cunoscută, ca să se urmeze și să se păzescă întru aceștiași chip, și fiți sănătoși.-- 1816 Iulie 18.

(Cod. LXXIV, fila 258.)

(2) *Patru cărți la patru logofeți ot Divanul Craiovei.*

S'a dat acéastă carte a Domniei Mele . . . . . ce se află slujind la Divanul Craiovei Domniei Mele logofețel, ca să aibă privileghiul ce a avut și mai înainte, adecă să fie în pace și ertat de tóte dăjdiile și orînduelile verî-câte ar eși de la Visterie și de la cămara Domniei Mele peste an în țéră; așijderea și ale lui drepte bucate să fie în pace și ertate, stupi i rîmători de dijmărit și vinul ce va face în vile lui de vinăriciu și o pivniță în orașul Craiovei, apêrată de fumărit, de căminărit și de tótă dările ce sunt pe alte pivnițe; asemenea să aibă

m) Numirea lui Const. Filipescu ca Ban al Craiovei nu întârzie a

a ține și un lude scutit, om străin, fără de pricină, ca să fie de poslușania casei lui; pentru care poruncim Domnia Mea la toți câți se cuvine să fiți următorii de a păzi privilegiul acesta întocmai; i saam reche. — 1813 Ianuarie 13.

(Cod. LXXIV, fila 12.)

Numele logofeșilor ot Craiova.

Petrică logofeș, condicar al Divanului Craiovei.

Ioan Bulgarul, postelnic.

Ioan Stârciogă

Dinul

Iordache

} logofeși ai Divanului.

S'aș mai făcut patru logofeși la Divanul Craiovei, însă :

Constantin sin Radu,

Niculae Bulgaru,

Ioan,

Stan.

Asemenea două cărți ca acestea s'aș făcut și pentru doi logofeși la Departamentul de patru și de criminalion ot Craiova, cari cu loc deschis s'a trimis la dumné-lui Caimacamul a le pune numele acolo.

Carte de condicar la Craiova.

Dat-am cartea Domniei Mele lui Petrică logofeșul, pe carele l'am făcut Domnia Mea condicar la Craiova, ca să aibă a ține condică și a trece într'insa toate poruncile ce se trimit de la Domnia Mea la Divanul Craiovei i cărțile de judecată i anaforalele și ori-ce trebă se caută, atât cari intră cât și cele cari es din Divanul Craiovei, ca să se aște în totă vremea sciut, spre a se păzi bună orinduială întru toate; și pentru a lui slujbă și ostenelă, Ne-am milostivit Domnia Mea asupra-ș de l'am miluit cu milele ce se arată mai jos, adecă să fie în pace și er-tat de rîndurile dăjdiilor țerii, să scutescă de dijmărit și vinăriciū drepte bucatele lui i o pivniță să ție în orașul Craiovei scutită și apărată de fumărit, de vamă și de alte angariū ce sunt pe pivnițe, cum și lude trei să aibă a-ș găsi, omeni străini, fără pricină de dajdie, pe cari să-ș aibă pentru poslușania casei lui, cu pecetluituri de la Visteria Domniei Mele, cu adevărta dumné-lui Caimacamului saș a ispravnicilor că sunt străini cu adevărat; pentru care poruncim Domnia Mea tuturor celor ce li se cuvine, să aveți a da bună pace la toate câte se cuprinde mai sus, nefăcându-ș nimeni nici un fel de supărare; i saam reche. — 1813 Ianuarie 19.

(Cod. LXXV, fila 12.)

nasce óre-care neînțelegere. Boerul acesta ține să fie Ban cu óre-cari

Carte de condicar la Divanul Craiovei.

Dat-am cartea Domniei Mele . . . . . pe carele l'am făcut Domnia Mea condicar al Divanului Craiovei, ca să aibă a ține condică și a trece într'insa toate poruncile ce se trimit de la Domnia Mea la Divanul Craiovei i cărțile de judecată i anaforalele și orî-ce trebî se caută, atât cari intră cât și cele cari es în Divanul Craiovei, ca să se afle în totă vremea știute, spre a se păzi buna orînduială întru toate; și pentru a lui slujbă și ostenelă, Ne-am milostivit Domnia Mea asupra-î de l'am miluit cu milele ce se arată mai jos, adecă să fie în pace și ertat de rîndul dăjdiior țerii, să scutescă vinăriciū și dijmărit pe drepte bucatele lui i o pivniță să ție în orașul Craiovei, scutită și apărată de fumărit, de căminărit, de vamă și de alte angarii ce sunt pe pivnițe, și lude trei să aibă a-și găsi, ómenî străini, fără de pricină de dajdie, pe cari să aibă a-î ține pentru poslușania casei sale sale, cu pecetluituri de la Visteria Domniei Mele, după adevărîța dumné-lui Caimacamului său a ispravnicilor că sunt străini cu adevărat. Pentru care poruncim Domnia Mea tuturor celor ce se cuvine, să aveți a-î da bună pace la toate câte se cuprinde mai sus, nefăcându-î nimenî nici un fel de supărare; i saam reche gpđ.— 1813 August 31.

(Cod. LXXV, fila 73 verso.)

Fiind-că după înscințarea dumné-lui cinstitului și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Spătar Nicolae Suțul, Caimacamul Craiovei, am orînduit Domnia Mea logofețel condicar la Departamentul de patru ot Craiova sub III logofeț al aceluî Departament pe Drăghichî Bro-scarul, i: locul lui Tudorache ce a fost până acum, i-am dat dar Dom-nésca Nóstră carte la mîni, ca să aibă privileghiul ce a avut și cel di-naînța lui, adecă să ție lude unul pentru poslușania casei lui, străin și fără de nici o pricină, pe carele acum să-l aducă din străinătate; așijderea să scutescă și drepte bucatele lui, stupi i rîmători de dijmărit și vinul de vinăriciū; pentru care poruncim Domnia Mea la toți câți se cuvine, nimenî nici un fel de supărare să nu-î facă; i saam reche gpđ.—1818 Iunie 8.

(Cod. LXXV, fila 209.)

1818 Iunie 9. Carte domnésca prin care s'au orînduit condicar la Divanul Craiovei Ioan Pleșianu, ce a fost între logofeții Divanului, în locul lui Petre celui ce a fost până acum condicar, făcută după condică care este trecută înapoi.

Altă carte de logofețel de Divan al Craiovei, cu loc deschis de numele celui orînduit în locul lui Constantin ce a fost până acum.— 1818 Iunie 8.

(Cod. LXXV, fila 209.)

puteri mai mari decât alți Banî. Domnitorul spune că nu admite-

Carte de III logofet ot Divanul Craiovei.

Fiind-că după alegerea dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele Vel Ban, am făcut Domnia Mea III logofet la Divanul Craiovei pe . . . . . i s'a dat după obiceiū acéstă domnescă a Nóstră carte la mână, ca să aibă a căută tréba ce se cuvine cinului acestuia al logofetiei, purtând grija și silindu-se a slujî cu dreptate și credință la tóte după cum se va povătuî de către dumné-lui Caimacamul Craiovei i, de către dumné-lor boerii divaniți de acolo și, slujind bine, păzind datoria ce i se cuvine la tóte, va fi miluit de către Domnia Mea, iar neurmând celor cu cale și cu dreptate și venindu-Ne vre-o jalbă de niscare-va nedreptăți saū jafuri și asuprele la judecăți, cercetându-se și găsindu-se în vină, nu numai va fi lipsit, ci încă se va și pedepsi; pentru care scriem și dumi-tale cinstite și credincios boerule al Domniei Mele biv Vel Bane Gheorghe Arghirovule, Caimacamule al Craiovei, să-l sciî de III logofet, dându-i tréba logofetiei asupră-î și povătuindu-l dumné-ta la tóte cele ce sunt după obiceiū ale slujbei lui, de a le urmă după scoposul Domniei Mele; i saam receh gpd.—1812 Decembre 28.

Asemenea doué cărți s'a făcut și la Departamentul de patru și la criminalion ot Craiova.

(Cod. LXXV, fila 18.)

Carte de polcovnic ot Cerneti.

Fiind-că după alegerea dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele Vel Ban, am făcut polcovnic ot Cerneti pe . . . . . i s'a dat după obiceiū acéstă carte la mână, ca să aibă a face zapt trebile polcovniciei și pe toți slujitorii polcovnicesci de la Cerneti, cu cari să slujescă spre săvîrșirea și urmarea obiceiuitelor trebî ale polcovniciei, silindu-se pentru nizamul orașului și pentru tóte cele ce sunt după obiceiū la datoria și purtarea de grijă a slujbei lui, după buna orînduială ce i se va da prin dumné-lui Caimacamul Craiovei și prin ispravnicii județului, pentru care scriem și dumi-tale cinstit și credincios boerul Domniei Mele, Caimacamule al Craiovei, și dumné-vóstre ispravnicilor ai județului, să-l sciî de polcovnic al Cernetului, dându-i slujitorî în zaptul seū și povătuindu-l la trebile ce sunt după obiceiū ale slujbei lui, de a le urmă după scoposul Domniei Mele, păzind întru tóte dreptatea și ferindu-se de orî-ce lucruri împotriva voinței Domniei Mele. Poruncim Domnia Mea și vouē slujitorilor de la acéstă polcovnicie să cunósceți pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de polcovnic, dându-i supunerea și ascultarea cuviinciosă; i saam receh gpd.—1812 Decembre 28.

(Cod. LXXV, fila 18 v.)

acésta și, încă din Decembre 1812, se grăbesce a pune pe Marele Ban

Carte de polcovnic de Craiova.

Fiind-că după alegerea dumné-lui cinstitului și credincios boerului Dumniei Mele Vel Ban, am făcut Domnia Mea polcovnic pe . . . . . i s'a dat după obiceiă acésta doinnésca Nóstră carte la mâni, ca să aibă a face zapt trebile polcovniciei și pe toți călărașii Craiovei, cu cari să slujéscă spre săvîrșirea și urmare obiceiuitelor trebî ale polcovniciei, silindu-se pentru nizamul orașului și pentru tóte cele ce sunt după obiceiă la datoria și purtarea de grijă slujbei lui, după buna orînduială și povătuirea ce i se va da de către dumné-lui Caimacamul Craiovei; pentru care scriu și dumné-vóstre cinstiți și credincioși boerilor Domniei Mele, dumi-tale Caimacamule al Craiovei și dumné-vóstre boerilor divaniți de la Divanul nostru ot Craiova, să-l sciți de polcovnic, dându-i călărași în zaptul său și povătuindu-l dumné-vóstre la tóte trebile ce sunt după obiceiă ale slujbei lui, de a le urmă după scoposul Domniei Mele, păzind întru tóte dreptatea și ferindu-se de or-ice lucru împotriva dorinței Domniei Mele. Poruncim Domnia Mea și vouă călărașilor de la acésta polcovnicie, să cunoșteți pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de polcovnic, dându-i supunerea și ascultarea cea cuviinciósă; i saam receh gpd.—1812 Decembre 28.

(Cod. LXXV. fila 19 v.)

Carte de Vel Armaș la scaunul Craiovei.

Fiind-că după alegerea dumné-lui cinstitului și credincios boerul Domniei Mele Vel Banul, am făcut Domnia Mea Armaș la scaunul Craiovei pe . . . . . i s'a dat după obiceiă acésta doinnésca Nóstră carte, ca să aibă a face zapt tóte trebile armășiei și pe toți armașii și zapeiți câți sunt la acésta bréslă, cu cari să slujéscă spre săvîrșirea și urmarea obiceiuitelor trebî ale armășiei, silindu-se pentru tóte cele ce sunt după obiceiă la datoria slujbei lui, după orînduială și după povătuirea ce i se va da atât de către dumné-lui Caimacamul Craiovei, cum și de către dumné-lor boerii divaniți; pentru care scriem și dumi-tale Caimacamule al Craiovei i dumné-vóstre boerilor ai Divanului nostru de acolo, să-l sciți de Vel Armaș, dându-i zapeiți i armași asupra-i, spre a-i avé în zaptul său, și povătuindu-l dumné-vóstre la tóte trebile ce sunt după obiceiă ale slujbei lui, spre a le urmă după scoposul Domniei Mele. Poruncim Domnia Mea și vouă zapeiilor i armășeilor câți sunteți la acésta bréslă, să cunoșteți pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de Armaș, dându-i supunerea și ascultarea cea cuviinciósă; i saam receh gpd.—1812 Decembre 28.

(Cod. LXXV, fila 19.)

sub mâna domniei, ba chiar întru cât-va și a Caimacamului, pe care Ioan Caragea îl declară «*vechil chiar al Domnului*», corespunzând în toate pricinele direct cu Domnitorul «*fără de mijlocirea altuia însuși*». Ioan Caragea, deși recunoscând că dregătoria băniei este căpetenia Olteniei și a Craiovei, totuși rezervă domniei dreptul de a pronunța în ultima instanță asupra anaforalelor de judecăți încheiate de Divanul Craiovei. (1)

VIII. Administrațiunea în județe continuă a fi după vechia organizare

Carte de Vel Portar ot Craiova.

Dat-am domnésca Nóstră carte . . . . . pe carele l'am făcut Domnia Mea Vel Portar la Craiova, ca să aibă a face zapt trebile portăriei și pe toți portăreii, cu cari să se slujescă spre săvîrșirea și urmarea obicinuitelor trebî ale portăriei, după poruncile Domniei Mele și după povățuirea ce i se va da de către dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Banul Gheorghe Arghiropol, Caimacamul Craiovei, și dumné-lor boerii divaniți de acolo; de care scriem dumi-tale, să-l scii de Vel Portar, dându-î portăreii în zaptul său, și să-l povățuesci la tóte trebile portăriei câte sunt obicinuite, ca să le urmeze după scoposul Domniei Mele. Poruncim Domnia Mea și vouă portăreilor, să dați supunere și ascultare mai sus numitului boer Vel Portar, ca să pótă săvîrși trebile fără de cusur; i saam rekeh gpd.—1812 Decembre 28.

(Cod. LXXV, fila 19)

Patru cărți la patru logofeți ce slujesc la Divanul Craiovei.

Fiind-că . . . . . se află slujind la Divanul Domniei Mele ot Craiova logofețel, s'a dat acéstă domnésca Nóstră carte, ca să aibă privilegiul ce a avut și mai înainte, adecă să fie în pace și ertat de tóte dăjdiile veri-câte ar eși de la Visterie și de la cămara Domniei Mele peste an în țeră; așijderea și ale lui drepte bucate să fie în pace și ertate, stupi i rîmători de dijmărit și vinul ce-l va face în viile lui de vinăriciū și o pivniță în orașul Craiovei apărâtă de fumărit, de căminărit și de tóte dăjdiile ce sunt pe alte pivniți; asemenea să aibă a ținé și un lude scutit, om străin, fără de pricină, ca să-î fie de poslușanie casei lui; pentru care poruncim Domnia Mea la toți căți se cuvine, să fiți următori de a se păzi privilegiul acesta întocmai; i saam rekeh gpd.—1813 August 31.

(Cod. LXXV, fila 73 v.)

(1) Iată acest act important, menit a potoli a-tot-puternicia lui Dincă Filipescu:

a lui Alex. Ipsilante; al 3-lea ispravnic, înființat sub Muscali, nu dăinuiesce. Dăm în note un chrisov prin care se stabilește reședința județului Vlașca la moșia Michăilescă, în primele zile din Septembrie 1817. Cu întorcerea la Turci a Giurgiului și Brăilei prin pacea de la 1812, acele teritorii încetăză de a fi administrate de statul român.

Câmpulung și Ocnele-Mari continuă și ele a fi administrate de județ și pârgari, sub controlul epistatului guvernului central. (1) Câmpulungului i se reinvoiesc chrisovul de privilegii *ab antiquo*.

Cinstite și credincios boerul al Domniei Mele, dumné-ta Vel Logofet de Țera-de-sus, cu toate că dregătoria băniei este căpetenia tuturor celorlalte dregătorii, atât ot Craiova cât și de la toate acele județe ot peste Olt, dar iarăși nu este îndoială, ci de toți știut, că Caimacamul ce se orînduiesc la Craiova de către domnie este vechil chiar al Domnului și, precum întru toate celelalte pricină corespondarisesce cu domnia fără de mijlocirea altui cui-vași, și iarăși de la domnie tot fără de mijlocirea altuia se dau cuviincioasele porunci și povățuiră, asemenea urméză și se cuvine ca și pricinele de judecări ce se caută la Divanul ot Craiova de către dumné-lui Caimacamul, dimpreună cu dumné-lor boerii divaniși de acolo, să se cerceteze iarăși de către domnie, ca ori să le anerisescă, sau să întărescă, fără de a mai da în cercetarea altei judecări de aici. Drept aceea poruncim dumné-tale, ca de acum înainte ori-câte pricină de judecări vor veni aici teoritate și cercetate de dumné-lui Caimacamul Craiovei, dimpreună cu dumné-lor boerii Divanului nostru de acolo, și una din prigonițorele părți va avé apelație împotriva, acea apelație a părții ce neodilnitate să se buirdisescă a se înfățișă drept la Divanul Domniei Mele, cu anafora Divanului ot Craiova; care acéstă poruncă a Domniei Mele să o faci dumné-ta cunoscută atât calengiilor cât și zapciilor domnescului Nostru Divan, ca să fie întocmai următoră; tolco pisali.—1812 Decembre.

(Cod. LXXIV fila 6.)

(1) *Carte de județie la orașul Câmpulung sud Muscel.*

Dat-am Domnia Mea acéstă domnésca Nóstră carte . . . . . pre carele după cererea și după alegerea orășenilor ce au făcut de la Câmpulung sud Muscel în scris, sub iscăliturile lor, pecetluită și cu pecetea orașului, și prin scirea dumné-lui Vel Postelnicului, l'am făcut județ orașului Câmpului-Lung, ca să aibă a fi judecător și purtător de grijă la toate trebile orașului, care se va porunci de către Domnia Mea și care se va scrie de dumné-lui Vel Postelnic, să le săvîrșescă la vreme, fără de cusur, cum și ale orășenilor pricină și judecări să le caute după obicei și după cuprinderea domnescului Nostru chrisov, care au orășenii, și fiind-că pentru ajutor și pentru buna pază a orînduelei orașului este orînduit de către Domnia Mea și deosebit epistat, să aibă numitul județ la toate trebile orașului și la pri-

Prin chrisovul din 23 Iunie 1814 se păstrează neatinse vechile drep-

cinele judecăților i la cisle și la orî-ce alte pricinî a se unî întru tôte povățuirilor epistatului, și în mînile județului poruncim să se păstreze și domnescul Nostru chrisov de obiceiurile și privileghiurile lor, atît cel noû, cât și tôte cele vechî chrisove, așezate sub pecetea epistatului județului și a trei patru din fruntașii mahalalelor, cât și pecetea orașului asemenea să se ție de județ, care pecete, fiind-că este, cum dicem, a orașului, ce se metahirisesce la pricinî și tréba obștei orașului, pentru aceea poruncim ca să nu aibă voe județul de sineși numai a o metahirisi, ci la trebile și pricinele obștei orașului, când va fi trebuință, atuncea cu scirea epistatului i a pîrgarilor și câte un fruntaș din tôte mahalalele orașului față, fiind cu toții strînși, să se pecetluiască cartea cu scrisoarea aceea în vederea lor. Deci să se ferescă orînduital județ de jafuri și nedreptăți, atît el cât și orășanii cari vor căntă a face niscare-va încurcături în cisle și în orînduelli să nu se cuteze a îngădui, ci la tôte cislele să se facă dréptă cumpênire la toți după puterea și starea fieș cărnîa. Pentru care poruncim Domnia Mea și vouî tuturor pîrgarilor și orășenilor de obște, să sciți și să cunoșteți pe numitul județ a orașului orînduit de Domnia Mea; i saam receh gpd.—1814 Martie 1.

(Cod. LXXV, fila 820.)

Carte de epistasie ot orașul Câmpulung.

Dat-am domnésca Nôstră carte . . . pre carele l'am făcut Domnia Mea epistat la orașul Câmpulung, prin alegerea dumné-lui Vel Postelnicului, ca împreună cu județul orașului i cu pîrgarii să păzescă orînduiala orașului după vechiul obicei, precum prin chrisovul Domniei Mele ce am dat se cuprinde să păzescă, să petrécă orășanii și toți locuitorii feriți de orî-ce nedreptate și jafuri, precum și pricinele ce vor avé orășanii, cari nu le va puté îndreptă județul cu pîrgarii, să le îndrepteze mai sus numitul boer epistat și așa, luând de la cel din înainte epistat poruncile i ponturile, întocmiri și orînduelile, să îngrijescă de a le urmă și a le păzi întocmai, să se ferescă atît pe sine cât și pe alți să nu-i îngăduiască a face jafuri și mîncătorii, că însuși va avé a da sémă, și, când se va găsi cu cât de puțin în vină, nu numai va fi lipsit din epistasie, ci se va și pedepsi. De care poruncim, județele i pîrgarilor și tuturor orășenilor ot Câmpulung, să cunoșteți pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de epistat al vostru, dându-i supunerea și ascultarea cea cuviinciosă la cele cu cale, ca să se pótă păzi dreptatea i ponturile și săvirșirea poruncilor Domniei Mele fără de cusur; i saam receh gpd.—1817 Martie 15.

(Pecetea gpd.)

(Cod. LXXV, fila 179.)

turi și privilegiile ale orășenilor din Câmpulung, privilegiile altă dată

Chrisovul orășanilor de la Câmpulung sud Muscel.

Județului cu doi-spre-zece pârgari și cu toți orășanii câți sunt din orașul Domniei Mele din Câmpulung, ca să fie în pace și ertați de lucrul domnesc și de vama mănăstirii din oraș și de vama pitarilor de la sborul Sfintului Ilie Proorocul, verice vor vinde sau cumpără ce va cumpără, aș boi, aș pătură, aș pesce, aș verice, să nu aibă a lua de la dînșii vamă, după cum aș avut obicei. de n'aș dat vamă acest oraș nici odinioară, și să nu aibă nimeni voe a cumpără loc de casă în oraș, nici boer mare, nici slugă domnescă, nici slugă boerescă, sau să ceară loc de la Domnia Mea în oraș, sau vad de móră, sau delniță în câmp. sau niscare-vași moșii sau vii, sau verice de ale acestor orășani, ci numai orășanii să fie volnici a cumpără unii de la alții, și de vor fi și datorii niscare-va orășani, aș pe la boeri, aș pe la alți ómeni de țeră, și li se va întâmplă acelor orășani mórte și nu vor avé cu ce plăti, să nu fie volnici acei datornici să vîndă la altă parte orice ar rămâne după mórtea acelor orășani, ci numai iar la orășani să aibă a vinde; așijderea și pentru rîndul judecăților orașului, numai județul cu pârgarii să aibă a judeca pe orășani, iar ispravnicul județului sau alt cinc-vași să nu aibă voe a se amesteca în judecățile lor; și să fie în pace și ertați de fumărit; verice-carele din orășani ar merge cu carele lor să încarce pesce de la baltă să nu dea fumărit, fără numai să aibă a da la sf. mănăstire din Câmpulung de la un car de pesce oca 5, după cum le-aș fost obiceiul și mai înainte vreme; așijderea și pentru erbărit, încă să fie orășanii în pace și nesuperați; pentru vitele ce vor tăia la scaunele de carne din Câmpulung și pentru vitele ce vor tăia la scaunele de carne, cari fac tómnă prin dél la vii și pentru alte vite ce vor strînge pentru hrana lor; nici decum erbărit să nu dea, precum n'aș mai dat nici odinioară; cari din orășani se vor hrăni cu meșteșugul cisinăriei, să nu dea ciohodărit, și pentru gostinărit încă să aibă a scuti orășanii rîmători una mie pe an; vrînd să-i ducă să-i vîndă la Brașov, să nu dea gostinărit pe această sumă de rîmători ce scrie mai sus; și oricare din orășani se va hrăni cu neguțătorie, vîndînd mătase și alte mărunțisuri pe la tîrguri, nici decum să nu aibă supărare de cotărit, după cum nici alte dăți n'aș mai dat; așijderea să nu fie nimeni volnic să aducă vin să vîndă în oraș, nici din boeri, nici slugi domnesci, nici boeresci, nici țerani sau măcar verice fel de om ar fi, fără numai înșii orășanii să vîndă vin într'acest oraș, iar alt nimeni; și nici din țerani să nu fie volnic a încărcă verice povară din oraș până se vor încărcă întâiu orășanii, atât pentru tótă vremea, cât și la sborul Sfintului Ilie Proorocul; așijderea și pentru rîndul dijmăritului și al oeritului, verice-care boer ar merge cu aceste slujbe la acest județ al Muscelului să aibă a le da orășanii pentru cheltuiala lor numai un prînd de bucate, și care din orășani ar avé să plătescă oerit sau

motivate pe amintirea că acel oraș fusese când-va capitala țării. Am văzut că, în mai toate chrisóvele de acéstă natură din secolul al XVIII, se amintesc de descălecătórea a doua a țării muntenesci, la Câmpulung de Negru-Vodă. In chrisóvele mai noue se omite acéstă amintire.

dijmărit, să dea de nume numai po baní 30, iar alt nimic mai mult supérare să nu le facă, după cum au avut obiceiú și mai dinainte vreme, și să aibă volnicie orășanií din Câmpulung să nu îngăduiască pe nimení din cei străini a se hráni în oraș cu nici un fel de neguțatorie, ci numai orășanií să se hrănescă într'acel tírg; așijderea și pentru orășanií cari au vii în délul Pitescilor, pe moșia Radului-Vodă i pe moșia mănăstirii Nucetului în délul Ciocănescilor, să nu aibă voe egumenii nici odinórá a le face alte obiceiuri noue, fără numai să aibă a plăti orășanií vinăriciú domnesc din dece vedre o vadră și otaștina pămîntului după obiceiú, și după ce va scóte vinăriciul domnesc afară, apoi să le ieă otaștina, și pentru pârpar să aibă a da de cramă po baní 12, iar pentru putinele cu struguri ce vor face pentru tréba caselor lor să nu-í supere, nici alte deciueli din liveđile de pomi ce vor avé pe la viile lor să nu le ieă și să nu aibă voe slugile sau țiganií acestor mănăstiri să măsóre vinul ce vor luà din vinăriciú și de otaștină cu mâna lor, fără numai acela cu bucatele să aibă a-și mësura vinul ce vor fi să dea cu mâna lor și cu vadră dréptă de deciuială, și să aibă volnicie orășanií să-și vîndă vinurile în dél pe la crămile lor, precum au avut obiceiú și mai înainte; și iar să aibă orășanií din Câmpulung a stăpâni nisce munți, ce sunt ai orașului, după cum i-au stăpânit și până acum; așijderea și pentru veri-cari din boerii Domniei Mele vor merge să fie ispravnici acolo la acel județ al Muscelului, să nu aibă voe a supérá pe orășani pentru fin, sau pentru lemne, sau pentru cal de olac, sau pentru alte clăci, pentru că fiind acest oraș la loc de munte și cu anevoe a se hráni, nefiind loc de arătură, au fost ertați de tóte aceste câte scriú mai sus încă mai dinainte vreme, după cum am văzut Domnia Mea atât alte chrisóve domnesci de mai înainte, cât și chrisovul Domniei Sele fratelui Alexandru Vodă Moruz cu lét 1794 Mart 20, întărit și întru a doua domnie, lét 1799 Octombre 7, pentru aceste mili și obiceiuri ce se arată mai sus; de aceea dar și Domnia Mea m'am milostivit de i-am ertat, ca să fie de acésta în pace și nesupérati, întărind chrisovul acesta cu însăși credința Domniei Mele Ió Ioan Gheorghe Caragea Voevod și cu a prea iubiților Domniei Mele fií: Gheorghe Caragea Voevod, Constantin Caragea Voevod, și cu tot sfatul ciustiților și credincioși boerilor voliți ai Divanului Domniei Mele: pan Constantin Filipescu Vel Vistier, pan Radu Golescu Vel Ban, pan Constantin Vlăhuț Vel Postelnic, pan Isaac Ralet Vel Vornic de Țera-de-sus, pan Barbu Văcărescu Vel Vornic din Țera-de-jos, pan Dumitrașco Racoviță Vel Vornic al treilea, pan Iordache Slătineanu Vel Vornic al obștirilor, pan Dumitrache Racoviță Vel Vornic al patrulea, pan Grigorie Bălenu Vel Logofét de Țera-de-sus, pan Constantin Filipescu Vel Logofét de

Condicariile sunt mereu împiegați foarte utili și în județe. (1) Dăm

Țăra-de-jos, pan Fotache Știrbeiū Vel Logofăt za obiceiuri, pan Constantin Suțul Vel Spătar, pan Grigorie Ralea Vel Hatman, pan Alexandru Nenciulescu Vel Vornic de politie, pan Atanasie Hristopulo Vel Logofăt al străinelor pricinii, pan Alexandru Ghica Vel Clucer, pan Alexandru Mavrocordat Vel Căminar, pan Nicolae Suțu Vel Comis, și ispravnic pan Constantin Filipescu Vel Logofăt de Țăra-de-jos; și s'au scris chrisovul acesta în anul al doilea dintru întâia domnie a Domniei Mele, aici în orașul scaunului Domniei Mele București, la anii de la nascerea Domnului Dunedeu și Mântuitorului nostru Isus Christos 1814 Iunie 23, de Chiriță Logofăt de Divan.

(Cod. LXXVII, fila 183 v.)

Carte de județenie la orașul Vel Ocnă sud Vâlcea.

. . . . . pre carele l'au făcut dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele Constantin Filipescu biv Vel Ban județ la orașul Domniei Mele Vel Ocnă sud Vâlcea, ca să aibă a fi județ și purtător de grijă la toate trebile orașului câte sunt orînduite la datoria județului, să aibă a judecă și pe toți orășanii de la Ocele Mari de pricinele ce se cuvin după obiceiū a le căută județul. Pentru care poruncim Domnia Mea și vouă tuturor orașanilor, vedând cartea Domniei Mele, toți să aveți a-l sci de județ și a-i da ascultare la cele ce vă va da învățatură. Poruncim Domnia Mea și dumné-vostre ispravnicilor ai județului, să aveți a-l sci de județ, păzind orînduiala lui; i saam re-
celi gpd.—1812 Decembre 26.

(Cod. LXXV, fila 18.)

(1) *Condicariile de prin județe și condicariile ce s'au făcut la let 1817 Decembrie 5, în logofetia Logofătului Constantin Bălăceanu.*

Vâlcea, Armașu Constantin Boerescu.	Fără nume arătat, dumné-lui biv Postelnicu condicar.
Gorj, Barbu Polcovnicu.	Șarban Manolescu, vechiū, re- înnoit la Fevruar 23 lét 1818.
Dolj, Nicolae Oteteleșanu.	Ioniță cel vechiū
Mehedinți, Șătraru Răducanu Sefendache.	Raicu logofăt.
Romanați, Alexandru Palada.	Constantin Varlaam cel vechiū
Argeș, II Portar.	Ilie biv III logofăt.
Ilfov, Nicolae Bujoreanu.	Ioniță cel vechiū.

(Cod. LXXV fila 267 v.)

Condicariile din let 1816 Ianuar.

Muscel, Ilie biv III logofăt.
Slam-Rîmnic, Ioniță Șonțu.

în note instrucțiunile lor (1) și un act din 31 Maiu 1813 relativ la

Saac, Gheorghe logofăt Bilciurescu.
 Teleorman, III logofăt Sandul.
 Prahova, II vistier Barbu.
 Olt, Nicolae logofăt.
 Vlașca, Tănase Nanoveanu.
 Ialomița. . . . .
 Dîmbovița, postelnicelul Chivu.
 Buzău, Ioniță Budișteanu.
 Buzău, Constantin sîn sêrdarul Nicolae.
 Vlașca, Iancu Bădulescu.
 (Cod. LXXV, fila 263.)

(1) *Carte de condicârie de județ.*

Dat-am domnéscă Nóstră carte . . . . . pre carele după alegerea dumné-luî cinstitului și credincios boerul Domniei Mele Vel Logofăt de Țera-de- . . . . . l'am orînduit condicar la sud . . . . . deci mergênd la numitul județ, să aibă a luă în zaptul sêu, de la acel ce până acum au fost condicar, tóte condicele județuluî i orî-ce alte scrisori, sineturi și zapise ale celor ce vor fi avut pricinî de judecătî la acel ispravnicat și se vor fi aflând la proin condicar, însă prin fóie anume, sub iscălitura numitului, și apoi să aibă a ținé condicele județuluî și a urmâ la tóte întocmai după cuprinderea acestor de mai jos arătate ponturi:

1. Tóte poruncile Domniei Mele câte se trimit și se vor trimite către ispravnicî sau către judecător pentru chivernisirea locuitorilor, pentru paza și buna orînduială a județuluî, pentru judecătî i orî-ce pricinî de trébă ale Divanuluî, cu povățuirî și învêțaturî, mai vîrtos cele ce sunt următóre în tótă vremea, i pentru orî-ce dări i zaherele vor eși pe țéră de la Divan și de la Visterie, să aibă a le trece tóte de rînd în condică cu vremea lor, ca și schimbându-se ispravnicî sau judecătorul, viînd alții, să găsescă acele poruncî în condică, să le energhisescă și să le păzescă; și logofătul acesta să fie dator, la schimbarea boerilor ispravnicî, sau a judecătoruluî, a arătâ celor ce vin câte poruncî sunt de mai înainte date, iar să nu fie uitată porunca ce se dă și să nu se scie în urmâ de cel ce vine în urmâ ispravnic, cu pricină că au rēmas cărțile de acele poruncî la boerîi ispravnicî ce au fost mai înainte.

2. Așijderea și urmarea ce va face ispravnicî după poruncile Domniei Mele, cărțile ce va scrie în județ de obște prin plăși, și acelea tóte să le trecă în condică; să se păzescă în mâna acestuî orînduit logofăt și pravilnicēsca condică, întru care este povățuirile pe larg cum să urmeze ispravnicî și judecătorul la pricinî de judecătî i de cele obicinuite ale moșiilor.

3. La judecătîle ce se vor căutâ de către judecător sau de către

havaetul ce sunt datorî condicării a da Marilor Logofeți. Nu eră de ajuns

boerii ispravnicî, să se afle orînduitul logofet de față, cetind și ascultând, ca să facă practică de pricină, întru care să se scrie atît dusele unuia i răspunsurile altuia, cât și hotărîrea ce s'au făcut de la judecată; după aceea să facă anafora saŭ carte de judecată; iar de nu se va precurmă pricina și va rămâne a aduce mărturii saŭ alte doveđi, iarăși să aibă a face *practică* și a o trece în condică, ca să fie pururea sciut ce au răspuns fieș-carele din cei ce s'au judecat? ce doveđi au arătat și la ce au rămas pricina? care la acestea să fie forțe cu luare aminte, ca să înțelegă și să facă zapt cum se cade pricina, cercetarea și hotărîrea judecătii, spre a scrie în condică însuși acelea ce se vorbesc și se hotărESC la judecată, iar nu altele, și să adevereze în fieș-care carte saŭ anafora, că sunt trecute în condică, după care dându-se celui ce au câștigat dreptatea anafora saŭ carte de judecată, să dea și la mâna celui ce n'au rămas odihnit adeverință iscălită de ispravnicî saŭ de judecator, prin care să arate anume sorocul ce s'au pus în fața acelora ca să vie la Divan de a-și face apelația lor; să dea și cei cu pricina adeverință sub iscăliturile lor, întru care să arăte diua ce s'au pus soroc a veni la Divan iar cei ce au rămas mulțămii și odihniți de hotărîrea de acolo, pentru aceea să scrie în carte că s'au mulțămit și s'au odihnit.

4. Să aibă datorie orînduitul logofet, ca pe tótă luna să trimită, prin dumné-lor ispravnicî, la logofeția Divanului condică de câte judecătii și pricinî s'au căutat de judecator și de ispravnicîi județului, care în ce chip s'au hotărît saŭ la ce au rămas, de s'au mulțămit saŭ nu? ca, când vor veni cu apelație vre-unul și va cere ca să aducă pe pîritul seŭ aici, să i se cêră adeverința sorocului și să se caute în condică pricina aceluia, ca să se vadă la ce au rămas.

5. Lângă acêsta, fiind-că s'au întîmplat și se întîmplă necurmă gâlcevurî și pricinî pentru foi de zestre, pentru diete, pentru așezămînturî, pentru zălogirî și vîndărî de moșii, pentru veniturî de moșii și alte lucrurî, că s'ar fi făcut prin taină și cu economie, saŭ că s'au vîndut la ómenî străini, carî sunt opriți a cumpêră; spre a lipsi dar acestea, să aibă a trece în condica județului tóte foile de zestre, i dietele, i zapisele de orî-ce așezămînturî, i de vîndărî de moșii i de veniturî de moșii și de verî-ce, cum și de zălogirî, de vor fi cu orînduială făcute după cercetarea ispravnicilor, și să se adevereze de dînsul că sunt trecute în condică, ca la orî-ce judecată să se credă de adevêrat a cel sinet; iar fără a se trece în condică să nu aibă statornicie nicî un fel de vîndare saŭ zălogire, nicî foile de zestre, nicî dietele; care pentru acêsta să aibă datorie mai întăiu a da în scire la tot județul, ca toți să scie a veni la condică să le arate acestea, ca să se trecă tóte în condica județului și să se adevereze de ispravnicî și de orînduitul logofet, ca să fie temeince și cu credință de adevêrate.

6. Așjderea să se trecă și examenelo de cercetările fieș-căruia vinovat și căđut în hoție, ca să se afle trecute și când ar avê trebuință numitul logofet de vre-o povățuire și învățatură, să aibă prin

ca bietul condicar să fie *destoinic*, priceput, *practicos*, harnic; mai trebuiă să aibă de unde să plătescă *havaetul* Marilor Logofeți. Apoi, ca să-l pôtă plăti, de sigur că la rîndul lor condicării «*sfântuiau*» cât mai mult pe bieții «împricinați». (1)

dumné-lor ispravnicii județului a însciință la dumné-lui Vel Logofet și dumné-lui să arăte Domniei Mele și porunca ce se va primi iarăși prin ispravnicii să o trimită la orînduitul logofet.

7. Pentru slujba și oboséla ce va face acest logofet, să aibă a luă léfa ce-î este orînduită, adecă taleri 20 pe lună; așijderea să aibă a ținé și trei lude scutiți, ómenii fără de pricină, cărora, după cercetarea ce li se va face de către dumné-lor ispravnicii, de vor fi cu adevérat fără de pricină, să le dea adeverințe de numele și chipul lor, spre a li se da și de la Visterie pecetluiturii, ca să fie apérați, să scutésca de dijmărit și vinăriciú drepte bucatele lor.

8. Și deosebit să ieă și havaet de la cărțile de judecată sau anaforale ce se vor face de către ispravnicii, sau de către judecător, însă la pricină hotărîtă de acolo, pentru scris i trecut în condică, de la 40 parale până la taleri 2,20, și ispravnicii sau judecătorul să aibă a însemnă în carte acel havaet, ca să nu se îndrăsnésca a luă mai mult; de la răvașele ce se fac de soróce de către ispravnicii, să ieă de la 3 parale până la 6 parale; i de zălogiri, vii, țigani sau alte așezămînturi, cum și de la vîndarea de venituri de moșii, să ieă pentru scris în condică de moșie mare taleri 5, iar de moșie mică taleri 2,20 și de țigani de un suflet 10 parale.

9. La tóte aceste trebii câte mai sus s'aú arătat, dumné-vóstre ispravnicilor pe alți logofetei sau ómenii de ai dumné-vóstre să nu amesteacăți, ci tóte să se caute de către dumné-vóstre și de judecător numai printr'acest orînduit logofet, ca să nu ajungă tréba la vre-un catachrisis. Către acésta să aibă a se ferii orînduitul acesta logofet a nu face niscare-va jafurii celor ce vor avé pricinii de judecăți, sau a cere rușfeturii și mită, că pentru aceea li s'aú orînduit léfă și ómenii scutiți, nici să zăbcvésca cu scrisul cărții sau trecutul în condică pe locuitorii ce vor avé pricinii de judecăți, ci cu grabă să le sávîrșésca tréba fieș-căruia și să le dea drumul, ca să nu li se pricinuiască-periciune, cheltuială și perdere de vreme, pentru că de se va face vre-un cusur la vre-una din câte s'a dîs mai sus, nu numai va fi lipsit și altă dată nu se va mai învrednici la acéstă slujbă, ci se va și pedepsi.

10. Poruncim Domnia Mea și dumné-vóstre boerilor ispravnicii i judecătorule al județului, vėdénd acéstă carte a Domniei Mele, să sciți și să cunósceți pe mai sus numitul de condicar și logofet al județului și să-l metahirisiți în tóte trebile acestea, dându-î asupră-î tóte condicele județului; i saam recheh gpd.—1813 Ianuarie 1.

(Cod. LXXV, fila 51.)

(1) După anaforaoa dumné-lui Vel Logofetului de Țéra-de-jos, poruncim dumné-vóstre ispravnicilor ai județului, să faceți urmare întocmai

IX. Numeroase sunt abuserile împiegaților în genere și ale celor din județe și plăși mai cu sémă. În anexele la acest capitol aducem amintire de câte-va din ele.

Cercetări rînduite de Domnitor sunt destule. Dar ce rezultato aveaî acelé cercetări? Mai adesea nici unele, ba pôte pedepsirea grea a jăluitoților, căci aũ calomniat pe un *cînstit* slujbaș!

---

iar neodihnindu-se de acolo vre-o parte, cu însciințarea dumné-vóstre în scris să-î sorociți la Divanul Domniei Mele.—1813 Iunie 18.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofët.

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale ce mi se dă la acéstă jalbă a lui III logofët Ilie condicarul din sud Muscel, următor fiind, am luat séma arătării ce face, că în anul cu lét 1812, când s'a aflat vechil logofeției mari de Țera-de-jos dumné-lui Căminarul Alexandru Ghica, orînduindu-se jăluitoților condicar la numitul județ și în urmă tot atunci peste trei luni făcêndu-se dumné-lui Căminarul Iordache Goleșcu vechil logofeției mari, pentru că n'a vrut a se desface între dumné-lor despre rîndul havaeturilor condicăriiilor, i s'a cerut numitului al doilea havaet, după care, nedându-î mâna a mai da și alți bani, s'aũ scris de la logofeția mare către dumné-lor ispravnicii județului ca să nu îngăduiască pe Ilie a se amestecă la tréba condicării și, viind aci spre a-și cere dreptul séu, tréba condicării s'a căutat de un Gheorghe logofețelul ot Câmpulung, neorînduit fiind de stăpânire, iar mai în urmă arătându-și dreptățile lui către dumné-lui Căminarul Iordache Goleșcu, vechilul logofeției mari de atunci, i-a dat carte către dumné-lor ispravnicii de a-l cunósce tot pe numitul de condicar, care carte o vėdquíu și eũ, cu lét. 1812 Dechembre 5, coprinđetőre chiar așa: fiind-că aici la acel județ s'a aflat condicar Ilie biv III logofët și de acum înainte tot numitul are să fie condicar, după care, fiind-că jăluitoților se cunósce de condicar, lui i se cuvine și iratul acestei trebî, mai ales orînduita léfă; dar fiind-că acel Gheorghe logofețelul a ostenit și nu de sineși s'a amestecat la tréba condicării, după dreptate se cuvine să-și ieă léfa pe tot anul deplin, iar píritul cel-lalt folos pe câtă vreme s'a aflat slujind, ei de se va găsi cu cale de către Măria Ta, să fie luminată porunca către dumné-lor ispravnicii județului să facă cercetare și, pe câte luni vor dovedî că a luat acel Gheorghe logofețelul léfa condicării, să-l apuce a o întórce jăluitoților înapoi, iar hotărîrea cea desăvîrșită rămâne a se face de către Înălțimea Ta.—1813 Maiu 31.

Iordache Slătineanu Vel Logofët.

(Cod. LXXVI, pag. 489.)

În mai fie-ce an Ioan Caragea a dat circulări către ispravnicii în genere, ori către anumiți ispravnicii, ordonându-le să fie ómenii de trebã. (1) Vãtașilor de plaiuri le scrie Vodã, cã pentru abusuri o sã-î spãnzure. Zadarnice formalitãți! Cu cât erã óre mai onest Domnul, ca sã cérã

(1) *Carti deschise la tóte județele a se da nizam slujbașilor a nu mai jãfui pe locuitori.*

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud. . . . . sãnãtate. Mãcar cã Domnia Mea cea mai întãie datorie a Nóstrã socotind ocrotirea și repaosul locuitorilor domnescei Nóstre țeri de către cei nãrãviți jãfuitóri și jacãși, nu contenim prin feluri de mijlóce spre a desrãdëcinã cu totul urmãrile lor, ca sã dobãndescã locuitorii o desãvîrșitã liniștitã petrecere și a se bucurã folosindu-se însuși ei cu rodurile muncii și strãdaniei lor; dar fiind-cã dumné-lor cinstiții și credincioși boerii veliți ai Divanului Domniei Mele, pentru odihna și buna petrecere a locuitorilor, Ne-aũ făcut acum rugãciune prin obștescã anafora ca sã pue în lucrare acest de mai jos arãtat înlesnitor mijloc, spre a se urmã aceșai bun cuget și voințã a Domniei Mele, de aceea iatã printr'acéstã domnesca Nóstrã poruncã vë însciințãm cã de acum înainte, ca unii ce sunteți otcãrmuitori ai județului orînduiți de Domnia Mea, sunteți datorii a da séma pentru ori-ce jaf și nãpãstuire se va face locuitorilor de către veri-cine, și într'adins vë poruncim sã fiți napristan cu mare privighere și neadormitã îngrijire asupra tuturilor slujbașilor județului, precum sameșii, vãtașii de plaiu, polcovnicii, cãpitaniii, dijmarii, oerii, vinãricerii, zăpcii de plasã și cei-lalți slujbași de pe afarã, de a se pãrãsi cu totul și a nu îndrãsnii sã facã locuitorilor cel mai mic jaf sau luare nedrëptã peste domnescile Nóstre ponturi și porunci, și pe ori-care din ei îl veți simți cu vre-o urmare împotrivã în vre-un fel de chip, sã însciințați Domniei Mele, ca sã-și ieã cãduta pedepsã, bez însă de zăpcii plãșilor, pentru cari, fiind-cã însivë sunteți rãspundători, aveți tótã voia, când îi veți dovedii într'acest fel de urmãri, cã, dupã ce veți împlinii de la dînșii tóte jafurile celor nãpãstuiți, sã-i și lipsiți apoi din trebã și sã orînduiți în locu-le pe alții cinstiți și vrednici; iar când vom aflã cã vë purtați cu neîngrijire la acésta, sã sciți cu hotãrire cã veți rãspunde chiar din casele dumné-vóstre tótã paguba acelor jefuiți locuitori și veți cãdë și în urgia Domniei Mele, care acéstã poruncã a Domniei Mele sã o faceți cunoscutã tuturor mai sus arãtaților slujbași, ca sã nu le rãmãe cuvînt de pricinuire cã doar nu le-aũ fost sciutã, și de primirea și înțelegerea acestei domnescei Nóstre porunci sã aveți a însciințã Domniei Mele; i saam reche gpd.— 1815 Martie 25.

(Cod. LXXIV, fila 190 v.)

Vel Logofót.

slujbașilor săi a fi onești? Vătașii de plaiu erau cu deosebire jăfuitoari ai satelor, cu toate că li se reînnoise nizamul la 1 Ianuarie 1813. (1)

(1) *Ponturile vătășiei de plaiu.*

Sluga Domniei Mele, vătașe de plaiu . . . . . sud . . . . . fiind-că mulți sunt în firésca răutate și pururea le este gândul la tâlhării, ca să se întovărășescă și cu alții din Ardél, iată de acum dintăiū îți poruncim Domnia Mea ca să pui paznicî la drumurile plaiurilor și poteci și să nu îngăduescî ómenî din vale a umblă prin plaiu, sau a trece înăuntru peste hotar fără de adeverința dumné-lui Vel Spătarului, că vei fi în primejdie, și prin toate satele plăeșescî să umbli singur, ca să te chezașuescî cu părălabii a nu se întîmplă vre-un om de la vre-un sat din plaiu să se adape cu gândul spre tâlhării, cum și pentru cei ce vor veni din lăuntru ori cu pașusuri sau fără pașusuri în grabă să însciințezi la dumné-lui Vel Spătarul și pe cei ce vor fi cu pașusuri să-î lași să trecă, iar pe cei fără de pașusuri să-î poprescî acoloa și să însciințezi dumné-lui Vel Spătarul, și vei avé răspuns în ce chip să urmezî, căci de se va întîmplă a se sfeti hoții de dincolo cu cei de aici, sau de aici dincolo, în plaiu te vom spânzură și pe tine și pe câțiva din plăeși și potecași. Urmând precum într'aceste ponturi de mai jos se arată:

1. Vătaful de plaiu să aibă a păzi drumurile și potecile plaiului, ca să nu pótă nimenî fără de scirea lui a merge în lăuntru în Transilvania pe drumuri sau pe niscare-va poteci, nici prin satele plaiului a umblă fără de scirea lui.

2. În lăuntru în Ardél să nu lase vătaful pe nimenea să trecă fără de răvaș de la dumné-lui Vel Spătarul, cari răvașe să le strîngă și la sfîrșitul fieș-căreia lunî să le trimiță la dumné-lui Vel Spătarul, ca cu catastih să le arăte la Domnia Mea.

3. Om din Ardél ce va veni aici cu trebuință sau cu neuguțăorie și va avé pașusuri de la Excelența Sa Gheneralul, să aibă voe a veni, prin scirea vătafului, povătuindu-se a merge la ispravnicii județului, ca prin scirea dumné-lor să mérgă unde vrea, și vătaful de plaiu în grabă să facă doué însciințări: una la dumné-lui Vel Spătarul și alta la ispravnicii județului; iar pe care va găsi trecut peste plaiu fără de pașuș, prindēndu-l, să-l ție acoloa poprit, și numai decăt să însciințeze la dumné-lui Vel Spătarul, ca dumné-lui să arăte Domniei Mele, cum și pe cei ce se vor cercă a trece fără de răvaș de drum, de vor fi dintr'acel județ, să-î trimiță la dumné-lor ispravnicii județului, iar de va fi din alt județ să-l trimiță priu ispravnicii la dumné-lui Vel Spătarul.

4. Prin toate satele plăeșescî să mergî însuți tu vătașe și, aducēnd pe părălabi și pe preoții satului, să le arăți că este strașnică poruncă de la Domnia Mea, cu înfricoșare de mórte, pentru rîndul întercării hoților și a tâlharilor, cerēndu-le chezașie că nimenî din acel saț nu vor eși în hoție și, pentru verî-care se va simți hoți sau gazdă, să răspundă părălabii și acei chezași, și sătenii, când vor merge unde-vași la vre-o

Regulamentul acesta al vătașilor de plaiu nu diferă mult de cel dat

trebuință a lor, să aibă datorie a arătă părcălabului și chezașilor, ca prin scirea lor să mērgă, și așa, încunjurând tu vătafe tōte satele plaiului odată pentru acēstă trebă, apoi tu să te așezi la locurile de pază, fără de a lipsi de acolea, iar pentru strînsul banilor dājdiei să orînduesci plăeși a umblă prin sate.

5. Nicī un om din satele județului de la vale să nu aibă vōe a merge măcar cu trebă lor pe la satele din plaiu fără de scirea ta, vătașe; iar pe care veși găsi umblând prin plaiu fără de scirea ta, să-l trimiți la ispravnicii județului, ca să-și ieă căduta certare.

6. În fie-care două săptămāni odată să însciințezi dumné-lui Vel Spătarului de ori-ce se va întîmplă în plaiu, precum și când nu se va întîmplă nimic, iarăși să însciințezi. Așjderea și pentru ori-ce veste veși auđi de aiurea din vecinătate, iarăși să însciințezi după datorie-ți, căci de nu veși păzi aceste porunci, hotărit să scii că veși fi spāzurat.

7. Către acēsta poruncim Domnia Mea, mai sus numitule vătașe, să aibī purtare de grije pentru căți vor veni a se așeză cu locuința în țera Domniei Mele, să faci fōie de numele lor, câte familii sunt, care fōie pe fieș-care două săptămāni odată să o trimiți cu însciințare la dumné-lui Vel Spătarul, ca să arăte Domniei Mele.—1812 Decembre 18.

(Cod. LXXV, fila 48.)

Carte de vātășie de plaiu.

Dat-am domnésca Nōstră carte slugei Domniei Mele . . . . . pre carele l'am orînduit Domnia Mea vātaf de plaiul . . . . . sud . . . . . ca să aibă volnicie a face trebile vātășiei zapt. Să fie cu privighere și cu luare aminte đina și nōptea și în tōtă vremea, ca să păzescă plaiul și potecile cu plăiași și potecași, ómenī vrednici de slujbă și de bună pază de hoți, de tálhari, de furt de dobitoce și de cele ce sunt oprite a nu eși din țeră afară, și ori-când se va întîmplă hoție sau tálhărie, aū prin poteci, aū prin drumurile plaiurilor, îndată să sară cu plăiașii să-și prindă și, bāgēndu-ī în butuci, cu bună pază să-și trimiță la dumné-lor ispravnicii județului cu tōte pricinele hoțiilor în scris, și dumné-lor să-și trimiță cu bună pază la Domnia Mea, ca să și ieă căduta pedépsă; iar pentru cele ce se vor găsi asupra hoților când îi vor prinde, ori cal, arne, sau alt cevași borfe, câte dintr'acelea vor cunósce păgubașii și le vor dovedi cu bună dovadă înaintea ispravnicilor că sunt drepte ale lor, să și le ieă, iar câte va rămāné ale hoților, acelea după obiceiū să le ieă vātafu împreună cu plăiașii ce-ī vor prinde, pentru ostenéla lor; iar de vor avé hoți case și alte bucate afară din ceea ce s'aū găsit asupra hoților, pentru acelea să nu aibă a se amestecă vātafu de plaiu, ci ispravnicii să le ieă în zapt, să plătescă păgubașului, și pentru cele ce vor rămāné să însciințeze cu fōie Domniei Mele și Domnia Mea vom hotări. Să păzescă și satele plăeșesci ca să nu fugă sau să trecă peste plaiu, și așa să

lor încă de sub Alexandru Ipsilante. Este de notat latitudinea jude-

fie plaiul păzit nu numai de altele ce sunt a se păzi, ci nici om, nici muiere fără de răvaș să nu se slobodă, după cum prin deosebite ponturi este poruncit. Când se va întâmpla plăiaș de sub vătășia lui să aibă niscare-va pricină de gâlcevuri mai mici și curvii cu plăiași iar din vătășia lui, să-î judece vâtaful de plaiu și, măcar că la unele pricină ca acestea de vini urmă de luă vătășii glóbă, dar fiind-că aceea s'au ridicat, ca să nu mai fie glóbă, nici să se mai pomenescă, ca un lucru fără de cale ce se urmă rău, care nu eră pentru vre-o înfrinare a acelor ce făcea necuviincioșe făpte, ci numai o pricină de jaf, am hotărît ca acei ce vor căde în vină dovediți cu bună cercetare să-î certe vâtaful cu bătaie după măsura vinei lor, ca să se înfrîneze; însă să nu se cuteze a face cine-vași pentru vre o pismă sau interes, ci să fie vina aceluia în faptă de față și așa să-î certe; însă fiind-că Ne-am însciințat Domnia Mea cum că vătășii plaiurilor, cu acéstă puțină slobodenie ce au de a face ořeși-care certare spre indreptarea și înfrinarea celor ce cad în greșeli și în vini mici dintre locuitorii satelor plaiurilor, se întind a pedepsi pe omeni cu bătaie strașnice și cu cazne nesuferite, cari ei nu sunt volnici și slobodă a le face acestea, iată cu hotărîre poruncim strașnic ca de acum înainte fôrte să se ferescă vâtaful plaiului de nisce urmări ca acestea, să nu fie volnic vâtaful de plaiu a certă pe locuitorii satelor plaiului ce vor căde în pricină de vini mici mai mult decât cu 20 sau 30 bețe, care și acéstă certare să nu se cuteze a o face cum-vași fără de vină de faptă dovedită, pentru vre-o pismă sau interes, că aflându-se în urmă, apoi se va pedepsi îndoit; iar pricină de vinovății mari, pentru cari li se cade pedepsă mai mare, au a le cercetă ispravnicii județului, cari au voe a judecă și pe vâtaful de plaiu.

Cheltueli orî pentru vînaturi, orî pentru șoimi, orî pentru altă verice, să nu fie volnic vâtaful de sineși fără de scirea și porunca Domniei Mele în scris a face cisle pe sate în plaiu, ci la vremea aceea după ce se trimit șoimii orî la vremea vînaturilor, vâtaful, făcînd fôie de cheltuială, cu arătare anume la ce și câte cât s'a cheltuit și printr'a cui mână, să se cerceteze de către ispravnicii județului și pe câtă se va dovedi dréptă vędută de tôte satele, fără de altă încercătură mai mult, să se adevereze și de către ispravnicii județului și așa cu poruncă de la Domnia Mea se va face cislă pe sate și acea cislă, ce cu porunca Domniei Mele va face, să aibă a da vâtaful răvașul lui iscălit la fieș-care sat de câți bani a ajuns și a plătit satul acela cutăreia cheltueli, după care acest răvaș să putem luă séma vâtafului la cercetări de jafuri. Poruncim ca vâtaful să nu lase locurile de pază și să lipsescă umblând după strînsul banilor dajdiei din sat în sat, ci strînsul banilor să-l facă el însă cu plăiași orînduiți de la dînsul, cari aceia să aibă a umblă prin sate după bani, iar vâtaful să străjuiască locurile de pază. Orînduim Domnia Mea și venitul vâtafului, anume; de la toți casnicii câți se află locuitori în plaiu să aibă a

cătoréscă ce nizamul lasă vătafului. El este oprit de a aplică pedepse corporale mai mari decât 20 până la 30 bețe, care și acéstă pedépsă

luă clacă câte o ȝi pe an; așijderea să ieă și de la turmele de oi ce vin în țără, de turmă câte un miel mic dintr'acea primăvară; așijderea să ieă și câte un caș de stână; să fie și de tóte dăjdiile și angariile apérat. Așijderea orînduim Domnia Mea și poclonul dumné-lui Vel Vornicului talerî . . . . . care acești bani dându-î, de mai mult să nu fie supérat, ca să nu aibă vătaful în pricina acésta cuvînt a face vre-un jaf. Drept aceea poruncim, orînduitule vătaf, mergênd la numitul plaiü și arătând porunca Domniei Mele locuitorilor plăiași, să cauți să păzești tóte acestea de mai sus arătate porunci, în tótă vremea a te ferî de jafurî și de mîncătoriî, de încarcături mai mult la cislele satelor, de glóbe, de cisle, de cheltueli fără de scirea și porunca Domniei Mele, de cazne, de bătăi fără de vină dovedită și fără de măsură, de la nimenî mai mult să nu te cutezi a luă cevași cu nume de venit al tēü, peste cele ce-ți orînduim mai sus, sau cu pricină că ai dat havaet mai mult la dumné-lui Vel Vornic și că ai cîntat să scoți havaetul din spinarea sáracilor, ci încá și pe vătași satelor și pe párcálabi să nu-î îngáduesci, ca să petrecă locuitoriî cu dreptate, după cum este vrerea Domniei Mele, pentru că Domnia Mea după acésta avem a face cercări în plaiü peste tótă vremea cu felurî de mijlóce și, când te vom găsi cu cât de puțin cu vre-o luare mai mult, hotărîre avem a te pedepsi în plaiü cu bătaie, acolo la vederea tuturor, și apoi cu tîrgul și cu ocna, întorcênd și jafurile acelea îndoit. Poruncim Domnia Mea și voué tuturor locuitorilor acestui plaiü să aveți a-l sci și a-l cunósce de vătaf, să-î dați tótă supunerea și ascultarea la trebile plaiului și la împlinirea poruncilor Domniei Mele, cari se vor da printr'însul, cu silință și cu supunere să le urmați, pentru că cine se va arătá cu nesupunere, împotrivor la trebile plaiului și la împlinirea poruncilor Domniei Mele, să sciți că unul ca acela se va pedepsi; i saam reche gpd.—1813 Ianuarie 1.

(Cod. LXXV, fila 49.)

Dumné-ta Vel Vistiére, am vêđut Domnia Mea arătarea ce Ne faci printr'acéstă anafora, ci dar de vreme ce acești bani ai jáluitorului se dovedesc asupra celor doi de mai jos arătați ce se află ispravnicî, poruncim ca fără de altă prelungire să-î împlinesci negreșit prin zapciü vătaf de Visterie.—1813 Maiü 22.

Vel Logofêt.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, am cercetat acéstă jalbă a locuitorilor din plaiul Prahova sud Prahova și, din cercetările ce cu scumpătate s'a făcut, s'a dovedit acești talerî 1.215 asupra Postelnicu-

să nu se cuteze a o face cui-vași fără vină de faptă dovedită, pentru vre-o pismă sau interes, că aflându-se în urmă, se va pedepsi îndoit.

Din câte-vă numiri de ispravnicî se pôte vedé că, aprópe în unanimitate, nu Greci, ci Români trimite Domnitorul la administrațiunea județelor, ceea ce nu va împedică continuarea jafurilor, a abuzurilor și a nelegiuirilor. (1)

lui Costache Cozone și Costache Filipescu, ce atuncea se află ispravnicî numitului județ, și, aducându-se la Visterie arătați ispravnicî ca să dea banii jăluitorilor, a dat pricinuire. Ci pentru acei bani spre a se despăgubi locuitorii, rămâne a se da hotărîrea Măriei Tale.—1813 Maiu 20.

(Cod. LXXVI, fila 224).

Vel Vistier.

(1) *Isprăvnicile ce s'a făcut, 1814 Iulie 16.*

Slam-Rîmnic	{ Paharnicul Cerchez, 1814 Iulie 16. Paharnicul Iordache Simu, 1814 Iulie 16.
Buzău	{
Saac	{ Căminarul Michalache Cornescu, 1814 Iulie 16. Căminarul Iancu Cocorăscu, 1814 Iulie 16.
Prahova	{ Paharnicul Dumitrache Slătineanu, 1814 Iulie 16. Comis Michalache Ghica, 1814 Iulie 16.
Ialomița	{ Paharnicul Matache Niculescu, 1814 Iulie 16.
Ilfov	{ Căminarul Iancu Filipescu, 1814 Iulie 16. Paharnicul Costache Ralet, 1814 Iulie 16.
Dîmbovița	{ Clucerul Scarlat Michăilescu în loc. Cost., 1814 Iulie 16.
Muscel	{ Serdarul Pavalache, Iulie 16. Serdarul Iancu Scordilie, Iulie 16.
Teleorman	{ Stolnicul Grigore Grădișteanu, Iulie 16. Serdarul Cantacuzino, Iulie 16.
Vlașca	{ Serdarul Olănescu, Iulie 16,
Olt	{ Clucerul Scarlat Ruset, Iulie 16, în loc. Grădișteanu.
Argeș	{
Gorj	{ Stolnicul Andronache, Iulie 16, în loc. Grădișteanu.
Romanați	{ Clucerul Haralambie în locul lui Brăiloiu.

(Cod. LXXVII.)

Când ispravnicii nu mai avură alt mijloc de a jăful pe bieții locuitorii, ei nascociră o ciudată dare: *grosăritul*.

Chrisovul așezării scaunului ispravniciei Vlașcei la moșia dumné lui Căminarul Chiriac ot Michălescă. (Vezi la pag. 314.)

Totă lucrarea pricinelor și trebuințelor ce privesc atât la cele în parte dreptăți ale fieș-căruia din locuitorii unei țeri, cât și la ale otcărmuirii stăpânitorilor acelei părți de loc, cum că se urmăze și se săvîrșesc în vreme cuviinciosă și cu îndeletnicire, atât mai mult și otcărmuirea și cei ce se otcărmuesc sunt apururea întru fericire, ropas și laudă și oblăduitorii datorie neapărată având a întocmi ființa acestor bunătăți, se cuvine a nu trece cu vederea ori-câte mijloce va cunósce că privesc spre întocmire, ci mai virtos prin dregătorii lor a le pune în lucrare; unii din dregătorii domnescei Nóstre oblăduiri fiind și ispravnicii județelor, prin cari domnia se slujasce, nu numai la ale norodului pricină, ci și la ale Visteriei neconținute trebuințe, cu cât se vor îndeletnici a primi mai adesea domnescile Nóstre porunci și povățuirii, atât mai mult se caută și se săvîrșesc trebile acelu județ cu mai bună cumpănire și orînduială, iar mai ales când și locuința acelor ispravnicii va fi așezată în loc cuviincios al județului, de unde mai cu înlesnire pot să coprinďă cu îngrijirea și privigherea tóte curgătoare trebi ale județului, precum vedem la ispravnicatul județului Vlașcei, că fiind așezat mai înainte la Găescă, unde este cu depărtare și de Bucurescă și de serhatul Giurgiuului, siliți au fost din neîndeletnicirea ce aveă spre căutatul trebilor județului, iar mai virtos spre întîmpinarea trebuințelor numitului serhat, s'au mutat de acolo din loc în loc prin plasa Ogrădenilor, ca să fie cu apropiere de Bucurescă, iar în cele de pe urmă, în zilele trecutei rězmerițe, s'a mutat la Michălescă, unde se află și acum, căutând și săvîrșind tóte trebile județului și ale serhatului în vreme cuviinciosă și cu mai multă îndeletnicire și îndemănare, din pricină căci are fórte multă înlesnire a so corespondarisii și cu domnesca Nóstră Visterie, prin care li se trimito ispravnicilor domnescile Nóstre porunci și povățuirii, și cu serhatul, unde este și corespondența și săvîrșirea trebuințelor mai cu grabnică cerere, precum și dumné-lui Vel Vistierul Ne-a dat pliroforie prin anafora și însine Domnia Mea prin cercare am cunoscut acéstă înlesnire; fiind însă că casele unde se află acum locuind ispravnicii acestui județ sunt străine și stăpânul lor nu îngăduesce a mai fi ispravnicatul într'însole, s'a aratat cu jalbă către Domnia Mea dumné-lui biv Vel Căminarul Chiriac Christopolu, cu făgăduială că cu a sa cheltuială va face casă de ispravnicat pe chiar moșia domniei-sale Michălescă-de-sus, de care s'a și apucat după îndemnarea și chiar a ispravnicilor și în scurtă vreme le și isprăvesce și le va da spre locuința ispravnicatului în tótă vremea, fără de a cere vre-o cătuși de puțină chirie, făcend-o acésta numai pentru a Visteriei înlesnire și pentru ca să-și aibă și însuși óreși-care siguranță și netemere despre făcătorii de rele, când se va

Acest *grosărit* eră o dare de 4—5 taleri de fie-ce om, ca să fie scutit de *gros*, de închisóre adecă!

Întîmplă a ședé acolo la moșia sa, fiind isprăvnicat acolo, cum și un puțin folos la venitul moșiei; fără numai, fiind-că face atâta cheltuială cu zidirea binalei isprăvnicatului și avënd și pod stătător pe vase acolo peste Argeș tocmai în dreptul isprăvnicatului, pe unde aũ a trece adesea ispravnicii i slujitorii ispravnicesci călări pentru trebuințele isprăvnicatului i ómeni domnesci pentru trebuințele ce se trimit în județ, fără de a le luà cătuși de puțin avaeet pentru trecétóre, cerù mai sus numitul boer de a rămâné acest isprăvnicat în veci nestrămutat de acolo de pe moșia domniei-sale, și al doilea: ispravnicii să se îngrijescă de a înfrînă pe slujitori și alți ómeni ai isprăvnicatului, ca să nu facă nici un fel de stricăciune atât zidirilor i îngrădișului isprăvnicatului, cât și semănăturile i împrejmuirile locuitorilor și altora ce vor fi pe acea moșie, și spre óreși-care ajutor la dregerea și meremetul podului de peste Argeș, iar mai virtos spre ferirea sa, când se întîmplă de vine apa Argeșului mare și se revarsă, să i se dea și ceva ómeni podari; deci chibzuind Domnia Mea îndeltnicirea și a Visteriei și a ispravnicătului ce i se pricinuesce la căutarea tuturor trebilor, aflându-se ispravnicii cu șederea pe mai sus numita moșie Michăilescii-de-sus, și că lipsesce și prigonirea dintre ispravnici cu stăpânii caselor, precum din jălbile ce adesea vin către Domnia Mea de prin orașele altor județe vedem că se ațită nemulțămiri și davagélcuri despre stăpânii caselor unde se află isprăvnicaturile asupra ispravnicilor, unii din ei nemulțămindu-se a-și da casele la ispravnici, alții din ei cerënd a li se plăti chirie, de aceea dar, iată printr'acest domnesc al Nostru çhrisov hotărîm și legiuim întâitù, ca isprăvnicatul acestui județ al Vlașcoi, așezându-se după săvîrșirea zidirii isprăvnicatului la acea casă într'adins făcută de mai sus numitul boer biv Vel Căminarul pe moșia sa Michălescii-de-sus, să fie nestrămutat de acolo în tótă vremea, îngrijind însă și ispravnicii ce vor fi după vremi a meremetisi după cuviință pentru ale lor odihne acele case ale isprăvnicatului, ca să nu ajungă din vreme în vreme la derăpănare; al doilea, pe slujitori și pe toți ómenii ispravnicesci să-i înfrîneze cu strășnicie a nu face cătuși de puțină supărare locuitorilor de acolo, orî stricându-le împrejmuirile i semănăturile lor, sau luându-le de la casele lor cel mai puțin lucru fără de plată, iar oricare din ei se va dovedì în vre-o acest fel de împotrivă faptă, de-o-camdată să se îndatoreze a plăti tótă acea stricăciune și pagubă; iar dovedindu-se și al doilea întru acest fel de faptă, atunci, dnpă ce se va îndatorà unul ca acela la plata pagubei ce va face, apoi să se și pedepsescă, spre pilda i înfrînarea și a celor-lalți; al treilea hărăzim și numitul boer șése podari pentru trebuința podului său de peste Argeș, cu scădămînt de lude trei, căroră să li se dea de la Visterie și pecetluiturile Domniei Mele, spre a fi apërași de rîndul dăjdiilor și de orî-ce podvedî și angarii; al patrulea, nici numitul să nu ieà vre-un

In 4 Martie 1814, Ioan Caragea ordonă, nu încetarea acestui *catachri-*

avaet pentru trecătorea podului, nici de la ispravnică, nici de la slujitoră, nici de la ómenii domnesci ce va trece pe la acel pod pentru trebuințele județului și ale ispravnicilor; și pentru ca să se păzescă nestrămutat tóte cele de mai sus arătate, am întărit chrisovul acesta cu însăși pecetea și iscălitura Nóstră i cu credința prea iubiților noștri fi . . . . . martori și dumné-lor cinstiți și credincioși boerii veliți ai Divanului Domniei Mele pan . . . . . și ispravnic pan Barbu Văcărescu Vel Vistier, care acest chrisov poruncim dumné-tale Vel Vistiere ca, trecându-se în condica Visteriei, să se trimită apoi copie de pe dînsul și la ispravnică județului, spre a se face cunoscut și a se trece și în condica ispravnicatului.

(Cod. LXXVII fila 274.)

După necontenitele jálbi ce aú venit la auđul Domniei Mele de la locuitorii județului Săcueni, arătátore de multe jafuri ce în feluri de chipuri ar fi pátimind, ne mai puténd suferi Domnia Mea plângerile lor, nici a-í lăsă năpástuiți și, după neapérata datorie ce avem, apururea cuge-tând buna petrecere și repaosul domnescei Nóstre țeri, de aceea iată, printr'acéstă dumnéscă a Nóstră carte, orînduim pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Logofétul Costache Caliarhi să mérgă la numitul județ și cu deplină voe i putere să aibă a face scumpă cercetare de orí-ce catachrisis, năpástuirii și luări nedrepte se vor fi urmat asupra locuitorilor acestui județ în diastina trecută, de la Iunie din anul trecut cu let 1813 și până acum, peste poruncile Domniei Mele și să facă despágubire fieș-căruia locuitor năpástuit până la un ban de la însuși acei năpástuitori și hrápitori și spre înlesnirea săvîrșirii acestei domnescei Nóstre porunci, să aibă voe dumné-lui orînduitul boer a schimbă și din zapcii unde va socoti că este trebuință de schimbare asupra cercetării, cum și orí-ce alte cuviinciose mijlóce va socoti a metaherisi spre descoperirea adevérului, îndatorim pe toți aceia ce vor fi fost în trebă într'acéstă diastimă ca să dea de față și să paradoséscă la dumné-lui și tóte catastișele de orînduelile ce s'aú făcut asupra locuitorilor și de împlinirile ce vor fi făcut, pentru care poruncim și dumné-vóstre ispravnicilor ai județului să dați negreșit dumné-lui orînduitului boer tot felul mână de ajutor, prin ómenii și slujitorii cei trebuincioși, de a nu cercă cea mai puțină discolie sau împotrivire la săvîrșirea poruicei, căci însciințându-Ne Domnia Mea de vre-o împotrivă urmare din parte-vé, nu veți avé cuvînt vrednic de îndreptare. Tolco pisah gpđ. — 1814 Iunie 13.

(Cod. LXXIV, fila 128 v.)

Carte legată la ispravnică ot sud Prahova pentru supérarea ce face polcovnicul la tîrg.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud Prahova, sănătate. Vameșii de aici pin Ploesci, prin jálbă către Domnia Mea, aú făcut mare plângere asupra

sis, ci reducerea dării la 1 leu de om! «De acum înainte să se facă

polcovnicului de tîrg, ce este orînduit acolo în oraş, pentru urmările lui cu cari se pîrtă, luând de la locuitorii ce aduc acolo lucruri spre vîndare vamă mai multă decît ceea ce este orînduită în ponturi şi în catalog de a luă vameşii, şi cu acesta nu numai acei locuitori pătînesc, ci şi chiar vameşii se păgubesc de dreptul ce li se cuvine a luă; după a căror jalbă mirarea Ne-a cuprins de această nebăgare de sémă ce aveţi la datoria vóstră, de vreme ce în ponturile vămii se cuprinde ritos că pe locuitorii ce merg afară pe la tîrguri de prin judeţe cu lucruri de vîndare nici polcovnicii judeţului, nici căpitani, nici zapcii, întru nimic supărare să nu le facă, precum nici beşliii să nu-î supere pe cei ce vin la tîrg, orî călare, sau cu carul cu mărfuri de vîndare, iar celor împotrivă următorii să li se facă căduta pedépsă; după care acest pont, iată vė încredinţăm mai întăiu pe înşivė, că de vor mai veni de acum înainte la auđul Domniei Mele unele urmări ca acestea, să sciţi că *dracul vė va luă*, iar pe de altă parte vė poruncim că, de vor fi adevărate arătările jăluitorilor vameşii, numai decît ridicând pe acel polcovnic în fiare să-l trimeteţi fără zăbavă aici la Domnia Mea. — 1818 Fevruar 17.

(*Cod. LXXIV, fila 28.*)

Fiind-că Ne-am pliroforisit Domnia Mea pentru un polcovnic Costache că, aflându-se zapciú în judeţul Vlăşcei, aú făcut multe jafuri şi mănătorii locuitorilor, carele fiind-că acum se află la sud Vlăcea, se dá volnicie . . . . . să mérgă acolo la sud Vlăcea, de unde, prin scirea ispravnicilor judeţului, ridicând pe numitul Costache polcovnicul, să-l ducă la judeţul Vlăşcei, unde, făcendu-i-se cercetare de către ispravnicii, de faţă cu cei năpăstuiţi de el păgubaşi, să le şi împliněscă tóte jafurile ce se vor dovedi asupra lui, şi apoi chiar acolo în faţa locului să-l certe prin bătaie în falangă cu una sută toege, în vederea acelor locuitori, spre a se face pildă şi altora asemenea lui; i saam receh. — 1813 Ianuar 27.

(*Cod. LXXIV, fila 19.*)

După arătarea ce Ni se face printr'acéstă anafora a judecătii Departamentului străinelor pricinii de urmarea pîrîtului, volnicim Domnia Mea pe . . . . . de la zapciul cel orînduit, să mérgă şi, verî-unde va găsi pe pîrîtul, prin scirea şi marifetul ispravnicilor judeţului luându-l, să-l aducă aici. — 1813 Ianuar 15.

(*Cod. LXXIII, pag. 74.*)

(Pecetea gpd.)

Prea înălţate Dómne,

Ioniţă Olănescu, vataful plaiului Argeşului, în judecata Departamentului aflându-se, după luminată porunca Măriei Tale, ce s'aú dat în dosul

cuvinițoasă îndreptare la această mada a *grosăritului*, fie măcar pri-

jalbei sudiților ardeleni, pentru nedreptățile ce le-a făcut în diastima vătășiei sale, s'aŭ sculat și prin taină s'aŭ dus de aici, dosind de judecată; ci fiind-că face trebuință a se află aici, spre a se da izbăvire pricinei de la judecată, se găsește cu cale să fie luminată porunca Măriei Tale cu mumbașir să mērgă acolo, unde se va fi aflând pîritul Olănescu, și, prin ajutorul dumné-lor boerilor ispravnicî ai județului ridicându-l, să-l aducă aici, spre a se da hotărîrea asupra pricinei. — 1813 Ianuar 13.

Vel Logofăt, Constantin Căminar.

Vasile Dvornic.

Carte legată la ispravnicî din sud Saac.

După jalba locuitorilor din tôte satele plaiului despre Buzău, cari cereau a se schimbă vataful ce este acum și a li se orîndui altul ce va fi credincios și cu ipolipsis, cum că Măriei Sale fiindu-i sciint că vataful ce se află acum este primit de tot plaiul, spre a se dovedî dar de este jalba numiților prin scirea sătenilor din tôte satele plaiului, ori este numai din partea unora cari vor să se schimbe vataful și să se orînduiască altul pentru vre-o pismă sau interes al lor, să cerceteze dar cu de-amăruntul și cu scumpătate pe tôte satele acestui plai și să însciințeze Măriei sale câți sunt la număr cei cari primesc de vataf pe cel ce se află acum și câți se află la număr cei cari cer alt vataf și pe cine anume cer a le fi vataf? — 1813 Ianuar 13.

(Cod. LXXIV, fila 11 v.)

Volnicim Domnia Mea tot pe același mumbașir ce am orînduit la jalba locuitorilor ot plaiul Coziei după osebită anafora a dumné-lui Vel Vornicu de Țera-de-sus, ca, luând de aici pe pîritul, după ce va săvirși cercetarea de la plaiul Loviscei, să mērgă împreună cu jăluitorii, cu pîritul și la plaiul Coziei din sud Vilcea, unde, prin scirea dumné-lui Caimacamului Craiovei, să facă scumpă cercetare de tôte câte arată jăluitorii printr'această jalbă și, prin ajutorul ispravnicilor județului, ori să le facă îndestulare la dreptatea ce vor avé, sau neodihnindu-se vre-o parte de acolo cu aceeași cercetare în scris și cu însciințarea ispravnicilor, să se aducă aici la Divanul Domniei Mele. 1813 Ianuar 4.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, ce mi se dă la aceste două jălbî ale locuitorilor ot plaiul Coziei sud Vilcea, făcând cercetare, arăt Măriei Tale că pîritul Alexandru Olănescu, de carele se jăluesc, lipsesce din vătășie de este aprópe de un an, și două cereri fac locuitorii, una ca să nu se mai rînduiască pîritul vataf, iar alta ca să se cerceteze la fața

gonirea pentru orî-ce fel de pricină, la gros nu are să se pună fie-ce

locului jafurile ce le-aŭ făcut pîrîtul Alexandru în vătăşia sa şi să li să întorcă înapoi ceea ce le va fi luat rău cum şi dreptate cer pentru bătaile şi casnele ce aŭ pătitim în vătăşia sa; decî cât pentru vataf a nu se rîndui pîrîtul, după luminată porunca Măriei Tale le-am primit cererea, iar pentru ceea ce dic că i-aŭ năpăstuit saŭ i-aŭ bătut atunci în vremea răsmeriţei Ruşilor, de va fi luminată porunca Măriei Tale a se cercetă şi acelea, se va orîndui cercetător la faţa locului, saŭ cum va fi luminată poruncă.—1813 Ianuar 3.

Radu Golescu Vel Vornic.

(Cod. LXXIII, pag. 55).

Dumné-ta Vel Vistier, vëdënd arătarea ce Ne face printr'acéstă anafora dumné-luî Vel Dvornicu de Țera-de-sus, să se orînduiască mumbaşir . . . . . şi cu acéstă poruncă a Domniei Mele mergënd la faţa locului, să aibă a face cercetare, cu urmare întocmai precum mai jos se coprinde.—1813 Ianuar 3.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofët.

Prea Înălţate Dómnne,

După luminată porunca Măriei Tale de la acéstă jalbă, ce este din partea plaiului Loviscei sud Argeş, făcënd cercetare, arăt Măriei Tale că jalba lor este pentru Ioniţă Olănescu ce le-aŭ fost vataf, carele acum s'aŭ scos şi s'aŭ orînduit altul, însă dic că le-aŭ făcut pîrîtul multe jafuri şi luări neobicinuite, cari le arată în jalba acésta, şi cer a se orîndui cercetător la faţa locului, a le întorce înapoi ceea ce le va fi luat rău, pentru care, de se va găsi cu cale de Măria Ta să se orînduiască un credincios al Măriei Tale cu carte de blestem să mérgă la faţa locului să cerceteze de faţă cu pîrîtul şi ceea ce va dovedi că aŭ luat mai mult peste ponturile Divanului şi peste obiceiă să-! supue a le întorce înapoi, saŭ fiind pricină de neodihná la vre-o parte cu cercetarea din faţa locului să-î aducă la luminatul Divan, iar pentru zahe-reaua ruséscă, care dic că aŭ plătit câte taleri 52 de lude şi orînduesce să o ieă de la Dunăre, iar nu de la Piteşti, unde le vine mai cu aprópe, să se cerceteze la cinstita Visterie şi, precum vor fi orînduiţi, se va da poruncă de urmare, iar hotărîrea . . . . —1813 Ianuar 2.

Radu Golescu Vel Dvornic.

(Cod. LXXIII, pag. 56.)

După pliroforia ce Ni se dá printr'acéstă anafora de către dumné-luî epistatul Visteriei, volnicim Domnia Mea pe . . . . . copil din casă de Visterie, să mérgă şi, luând pe Scarlat zapciul, să-l aducă aici, spre a-l înfăţişă cel dintăiu al Nostru orînduit înaintea dumné-luî epistatului Visteriei.—1812 Decembre 7.

(Pecetea gpd.)

om ce va avé judecată sau altă pricină, ci numai pentru învinovă-

Prea Înălțate Dómnne,

După luminată porunca Înălțimii Tale ce mi se dă la acéastă jalbă, am adus pe dumné-lui Clucerul Glogoveanu, ce a fost ispravnic la acest județ Ilfov, față cu jăluitarul și, pentru tóte cercetând, cât pentru madaea finului ce în natură este făcut cu salahorî după poruncile ce au fost, din care s'au dat la bună-venirea Măriei Tale la conac care 47, acest fin nu l'au dat de la ei, ci din finul împărătesc, după cum nu o tăgăduiră, iar finul ce l'a plătit cu bani, la extractul vătafului se găsește satul Hotar dați talerî 500, iar talerî 80 ce dîc că au dat mai mult Clucerului Glogoveanu îi tăgăduesce, că Scarlat zapciul nu i-a răspuns la zărăfia județului, asemenea și alți talerî 80, ce dîc că li s'au luat acum pe urmă de numitul Scarlat zapciul, iarăși nu sunt sciunți de Clucerul Glogoveanu; ci să fie porunca Măriei Tale ca să se aducă acest zapciu, ca să stea față cu jăluitarii și, dovedindu-se asupra lui banii, să-i întórcă jăluitarilor înapoi; iar pentru oî 6 ce dîce că li s'au luat, se vędù poruncă isprăvnicéscă la mâna Stoicăi zapciul, în care satul acesta este pus a da 10 oî pentru conacul Turcilor robî de la Afumați; decî încă nu și-a răspuns deplin orînduiala lor; cum și cele-lalte păsuri sunt sciute Visteriei, că după trebuință li s'a cerut.—1812 Decembre.

Constantin Filipescu.

(Cod. LXXIII, pag. 10.)

S'a făcut poruncă pentru Nițu proiu vătaf de plaiu de la Pârscov sud Buzău: pentru amestecăturile ce face în plaiu, se face surghium la mănăstirea Sinaia din sud Prahova.—1813 Octombre 16.

(Cod. LXXIV, fila 91.)

Prea Înălțate Dómnne,

După luminată porunca Măriei Tale ce ni se dă la acéastă jalbă, am trimes om credincios în fața locului, de a cercetat arătările jăluitarilor, și mi-a adus tacrir în scris că zapciul plășei, anume Constantin Baltag, a luat câte talerî 38 în luna lui Maiu de la scutiții ce se află într'acel sat, cu cuvînt ca să-i diiafendipséscă de podveđi, de care apoi în urnă neșiiindu-se de făgăduială, i-a luat și cu carele în podvadă; osebit de acésta, iarăși numitul zapciu a luat talerî 50 de la birnicii numitului sat cu cuvînt de care de lună, neavënd sătenii a da carul în natură, apoi în urmă, apucându-i cu strînsóre, le-au luat și care de lună, fără a le mai întórcé banii înapoi; într'acestași chip mi-a adus tacrir și, după poruncă, nu lipsim a arăta Măriei Tale.—1812 Noembre 30.

Vel Spătar.

țire și datorie când nu are chezaș. Și om necercetat și nejudecat să nu se pună în gros». (1) Ast-fel «*grosăritul*» rămase în vigore!

Dar ce puteau «cărțile deschise» ori pitacele cerând încetarea abuzurilor! Se găsiă: une-ori ispravnică, cari, nu numai nu băgau în sémă asemenea ordine, dar încă le și rumpeau cu dispreț.

Așă fu casul lui Iancu Cocreșcu Șerdarul, ispravnic de Buzău. El rumpse ordinul lui Vodă dat asupra jalbei unor mazilă din județul administrat de el. Domnitorul trimite anume mumbașir, care să ridice

După pliroforia ce Ni se dă printr'acéstă anafora de către dumné-lui Vel Șpătarul, poruncim Domnia Mea duni-tale epistatule al Visteriei, ca fără de altă prelungire să împlinescă negreșit prin vătaf de Visterie de la pîritul zapciū tôte aceste jafuri ce sunt arătate într'acéstă anafora și să se facă tezlin în mânilor jăluitorilor păgubași, ca altă asemenea jalbă să nu ne mai dea.—1812 Decembre 2.

(Pecetea gpd.)

(1) *Cărți legate către ispravnică pentru catachrisis ce se urméză de la grosărit.*

Dumné-vostre ispravnicilor ot sud . . . . . , sănătate. Din multele jălbi ce au venit la aușul Domniei Mele din partea a multor locuitori dintr'acest județ, Ne-am însciințat Domnia Mea că încă n'a contenit de-asupra lor unele catachrisis și hrăpiri isvodite din vremea trecutei răsmerițe, precum este și grosăritul acestui ispravnicat, carele se ieă câte taleri patru și până la cinci de om fără deosebire și pentru orice fel de pricină, fie măcar madea și de taleri trei, care acéstă urmare hrăpitore cu totul fiind nesuferită. la domnescul Nostru auș, în vreme ce cugetul și voința Domniei Mele de la începutul domnescei Nostre oblăduiri am făcut-o de obște cunoscută, că privesce mai întâi la izbăvirea locuitorilor de asemenea urmări și rele năravuri, ce se obișnuia în vremea trecută a răsboiului, de aceea iată cu strășnicie vă poruncim Domnia Mea, ca de acum înainte să se facă cuviincioșă îndreptare la acéstă madea a grosăritului și mai mult de un leu să nu se ieă de om, fie măcar prigonirea pentru orice fel de pricină, și la gros nu are să se pue fieș-ce om ce va avé judecată sau altă pricină, ci numai pentru învinovățire și pentru datorie, când nu are chezaș, și om necercetat și nejudecat să nu se pue în gros, căci de Ne va mai veni vre-o jalbă arătătoare de vre-o urmare împotriva acesteia domnescei Nostre porunci, să sciți că ca nise împotrivoră veți fi judecați, care acéstă poruncă a Domniei Mele să se trecă și în condica ispravnicatului, ca să fie sciută, și fiți sănătoși.—1814 Martie 4.

(Cod. LXXIV, fila 106 v.)

în fére pe ispravnic și să-l ducă surghiun la mănăstirea Mărginenii, unde în fére să fie ținut până la alt ordin. (1)

Grațierea lui Vodă eră alt mijloc, prin care cei vinovați rămăneau în slujba în care făcuseră «catachrise». Așa fu cazul Clucerului Vlădoianul, care, pedepsit mai întâiu ca *jacaș*, peste puțin este grațiat de Vodă, sub pretext că dator este Domnul a pedepsi, dar iarăși datorie are de a fi milostiv și de a ertă. Decî ridică de-asupra-î pedepsa, care consistă mai ales în a nu mai fi primit în funcțiune. (2)

Cunoscem încă un cas, când un împiegat inferior, un al doilea ar-

(1) Fiind-că Iancul Cocorăscu Sărdarul, ce se află ispravnic la sud Buzău, aŭ îndrăsnit de aŭ rupt porunca Domniei Mele, ce s'aŭ fost dat la jalba unor mazili de acolo, rumpend împreună cu acea poruncă a Năstră, după tot cuvîntul drept i se cuveniă mai strașnică pedepsă, dar cu milostivire și cu blândețe arătându-Ne către el, după măsura pedepsei ce i se cuveniă, volnicim pe . . . ca, luându-l de aici în fére, să-l ducă surghiun la Mărgineni, unde poruncim Cuvioșiei Tale, egumene de acolo, să-l ții înăuntru în mănăstire în fére și bună pază și fără de al doilea poruncă a Domniei Mele să nu fie slobod nici din fére, nici din mănăstire a eși, și de primirea lui să dai adeverință în mâna orînduitului mumbașir subt iscălitura Cuvioșiei Tale. — 1813 Maiu 10.

(Cod. LXXIV, fila 46.)

(Pecetea gospod.)

(2) Carte legată către Divanul Craiovei pentru greșala Clucerului Vlădoianu ce făcuse și cum s'aŭ ertat de acea greșală.

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Dvornice Costache Samurcaș, vechilule al căimăcămiei Craiovei, și dumnévostre boerilor divaniți de acolo, sănătate. Datorie neapărată a stăpânirii este de a pedepsi greșalele fieș-căruia, dar iarăși a stăpânirii cei cu înilosîrdie închipuire este de a-î ertă pe cei greșiți; drept aceea Domnia Mea, milostivindu-Ne către Clucerul Vlădoianu pentru sciuta vină și greșala sa, hărăzim dumnésca Năstră ertăciune, ridicându-î de-asupra-î pedepsa întru care l'am fost osîndit, de a nu mai fi adecă orînduit la nici o trébă de ale țerii, pentru care am poruncit și dumné-lui Vel Logofătului de Țera-de-sus de aŭ șters din condica domnescului Nostru Divan acea osîndă a numitului Clucer, a căruia urmare iată și dumnévostre o facem cunoscută.—1816 Ianuar 15

(Cod. LXXIV, fila 23.)

maș din Craiova, fu pedepsit cu degradarea «în haine țărănești și cu baterea prin oraș» pentru *catachrisis*. (1)

IX. Concurență mare fac împiegaților de totă mâna în jăfuiri bandele de hoști. Nizamuri pentru prinderea și stîrpirea hoștilor destule sunt și de la Ioan Caragea. Actele se pot ceti în anexele la acest paragraf. (2)

(1) *Doc. 170, Pach. XLVI, Academia Română.*

Милостию Божию. Ъѡ Іѡанъ Гѡѡргіѡсъ Караѡчкъ Боеводъ господаръ земле Блалхискоіѡ. Fiind-că Ne-am însciințat Domnia Mea că... vtore armaș ot Craiova, în urmă după ce s'a cetit domnescile Nostre ponturi în Divanul de acolo pentru noul nizam ce am dat încă de la trecutul Iulie spre poprirea și contenirea catachrisului ce urmă în părțile locului, aș îndrăsnit și, fără cătuși de puțină sfială și temere de stăpânire și cu nebagare de sémă a domnescilor Nostre porunci, aș trimis la sud Gorj volnicie, fără scirea căimăcămiei și a isprăvnicatului, a ridică ómenī, de aceea, ne mai putēnd suferi Domnia Mea aceste obraznice urmări a unora rēi nărăviți ca acesta și ca să cunóscă atāt el cât și alții asemenea lui sfișiturile celor neascultători și nesupuși la poruncile stăpânirii și cât sunt datorī să le cinstescă și să le păzescă fără de strămutare, volnicim pe credincios boerul Domniei Mele biv Vel Sērdar Răducanul Dîmboviceanul să mérgă la Craiova, unde poruncim domniei-tale cinstit credincios boerul al Domniei Mele biv Vel Spătar Nicolache Suțul, Caimacamule al Craiovei, și dumné-vóstre boerilor divaniți de acolo, ca aducēnd orînduitul mumbașir în Divan pe acel netrebnic armaș, după ce se va ceti în Divan acéstă poruncă a Domniei Mele, să-l *rumâniți întâiū*, îmbrăcându-l în haine albe rumânești, și apoi, luându-l de acolo orînduitul mumbașir și scoțēndu-l din curtea căimăcămiei, să-l dea prin tîrg, bātēndu-l ca pre un vinovat, ca să strige, arātāndu-și vina pentru care i se face acéstă osîndă, și apoi, după săvîrșirea porunci, să aducă Domniei Mele orînduitul boer mumbașir rēspuns în scris de la dumné-ta Caimacamule și de la dumné-vóstre boerilor divaniți de acolo. — 1817 Octobre 8.

Vel Logofēt.

(Pecetea gpd.)

Biv Vel Căminar.

(2) *Publicații la tóte județele pentru nizamul hoștilor, ce se dá primăvara.*

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud . . . . . sănătate, i polcovnicilor, i vătașilor de plaiū, i căpitanilor, i zapciilor și altor

S'au înființat diverse căpităniū noue în interesul stîrpirii orî a

slujbași și tuturor locuitorilor de obște. Fiind-că acum a sosit vremea primăverei, în care pôte a se ivi hoți și făcători de rele, din care pricină pătîmesce obștea și toți locuitorii și alții cari umblă cu trebile lor și acēta fiind una din cele mari și delicată, supērătore și vătēmătore, nu o putem suferi să o auđim Domnia Mea, pentru că unii din ispravnicii, neavēnd îngrijirea ce li se cuvine, nici bāgēnd în sēmă primējdia ce se întîmplă acelor ticăloși de ómenii cari cad în mânia făcătorilor de rele, se amelîlesc; de aceea vē poruncim strașnic ca să fiți cu mare privighere și, orî-unde se vor ivi făcători de rele, numai decăt să porniți îndestule poterî după dînșii, ca vii sau morți să nu scape, și cānd vor veni făcătorii de rele în prējma vre-unui sat, să săriți și voi locuitorilor cu toții, împreună cu poterile, să nu scape, și orî-ce se va găsi asupra hoților să fie ale acelor prinđetori, iar aici numai hoții sau capetele lor să le trimiți. Deosebit poruncim Domnia Mea dumné-vóstre ispravnicilor, ca pe toți locuitorii din fieș-care sat să-i îndatorați cu strașnice legăturî, ca nu numai pe locuitorii cari vor fi în vre-un chip de bănuială să-i aibă pe chezășie, ci și orî-ce om se va vedē că este cu pricină de bănuială să nu-l lase slobod, ci să-l arāte la zapcii sau la căpitaniū ce vor fi mai aprópe de sat, a se cercetă; și cānd vor veni făcătorii de rele în prējma satului, să sară cu toții, împreună cu poterile, și, orî vii sau morți, să-i prinđă negreșit, ca să nu scape, și orî-ce se vor găsi asupra hoților, afară de cele ce se vor dovedî ale pāgubașilor, să fie ale acelor prinđetori, și cānd locuitorii de prin sate vor fi cu acest fel de privighere, ferindu-se fórte a nu se arātă vre-unul din ei în faptă de hoție sau a fi gazdă de hoți, atunci urmēză a se rēspāndi negreșit și a se imputina făcătorii de rele, căci tálharii, cānd nu vor avē gazdă, nu pôte urmā nici tálhăria, neavēnd prin cine să-și agonisēscă cele trebuincioșe; iar cānd se va dovedî vre-unul din locuitori gazdă de hoți în vre-un fel de lucru, acela să scie negreșit că va fi socotit și pedepsit întocmai ca un tálhar și din casa lui se va împlini tótă paguba celui jăfuit; asemenea și orî-cătă érbă de pușcă și glónțe se va găsi la cei ce vînd să se poprēscă și să se pecetluiască și la cine va fi cunoscută trebuința prin buna chezășie și scirea dumné-vóstre să se slobódă după trebuința câte puțin, a vinde, precum și la alții cari vor fi avēnd de prisos cu nume de trebuință a lor, iarăși acel prisos să se pecetluiască și să se pue la siguranța, iar de la ómenii cu bănuială să se ieā cu totul și să se deā cu scirea dumné-vóstre în păstrarea celor ce o vinde, ca cu acest mijloc să se zătîcnēscă înlesnirea făcătorilor de rele, spre a nu putē cu înlesnire a găsi érbă de pușcă și glónțe, publicarisindu-se acēta tuturor, ca să fie sciută, fiind-că orî-care se vor dovedî vîndēnd sau metahirisind acest fel de lucru să scie că se va pedepsi întocmai ca un hoț; care acēstă poruncă a Domniei Mele în grabă și îndată să o faceți publică la toți de obște din județ și să o puneți în faptă, îngrijind a se urmā și a se păzi cu tótă strașnicia tot-deauna,

apărării de hoți a unor județe. Așa fu căpitănia de 30 de slujitori

și de primirea poruncei să avem Domnia Mea însciințare; i saam receh
gpd.—1816 Martie 16.

(Cod. LXXIV, fila 241.)

Fiind-că hoții și făcătorii de rele ce au tâlhărit în cele cinci județe ot peste Olt au făcut multe prădi și jafuri locuitorilor de tot felul de tréptă, cari păgubași jăfuiți necontentit fac cerere pentru despăgubirea de dreptul lor, și fiind-că hoții, fără a avé gazde, nu pot să tâlhărescă, pentru că prin mijlocul gazdelor se hrănesc, se tănuesc și se ocrotesc, căci ei le fac scire de tóte cele ce se întâmplă și le dă cele trebuincioase ale hranei, cari gazde după dreptate și după pravilă sunt sub învinovățire de o potrivă cu tâlhării și se socotesc împreună lucrători faptelor, de aceea volnicim pe sluga Domniei Mele . . . . . Logofet de Divan, să mérégă și, prin marafetul dumné-lui Caimacamului Craiovei i prin ajutorul dunné-lor ispravnicilor județului, apucând pe toți cei ce până acum s'au dovedit gazde de hoți, căroro facându-le catagrafie de tótă perusia ce vor fi avënd, mișcătóre și nemișcătóre, atât prin alte dovedî, cât și prin carte de blestem, în care perusia de va fi niscare-vași lucruri de zestre ale femeilor lor, cu bună dovadă, sau vor avé lipsă de zestre, încredințându-le prin jurământ, acele lucruri să se deosibésca și să se dea pe séma femeii, ca unele ce ele nu se învinovățesc a-și perde zestrea pentru relele urmări ale bărbaților lor, iar cea-laltă tótă perusia să se vindă prin mezat și să se plătescă pagubele celor jăfuiți, câte se vor puté dovedî prin încredințare de blestem că sunt bune și adevérate, și acele gazde, de vor sci niscare-vași lucruri de ale păgubașilor la hoți sau vor fi avënd acei hoți perusia lor, să dea jalbă și să-și caute cu hoții, precum asemenea să se urmeze și cu cei ce se vor mai dovedî și de acum înainte gazde de hoți; i saam receh gpd.—1816 Iulie 7.

(Cod. LXXIV, fila 256 v.)

Pentru hoți.

S'a scris porunci către ispravnicii din tóte județele și către Divanul Craiovei pentru hoți, să-î prinďă orî vii sau morți, întocmai după poruncile ce s'a trimis și în anul trecut tot pentru hoți, mai pruntisindu-se și aceste, pentru cari s'a dat poruncile Domniei Mele și în anul trecut ispravnicilor județelor; dar iată și acum cu strășnicie vé poruncim Domnia Mea să fiți cu multă privighere și osirdie la acésta, de a se face urmare întocmai precum mai sus poruncim.—1814 Maiú 22.

(Cod. LXXIV, fila 129 v.)

Cărți legate la tóte județele pentru nizamul hoților.

Asemenea cărți deschise s'au făcut și către locuitori. Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud sănătate. Fiind-că a venit la auđul Domniei Mele

ce ordonă să se organizeze, prin decretul său de la 18 August

cum că la unele din județe s'a ivit tâlhari și făcători de rele, din care pricină pătinesc locuitorii și alții cari umblă cu trebile lor și ispravnicii, neavând îngrijirea ce se cuvine, nici băgând în seamă primejdia ce se întâmplă acelor ticăloși de ómenii cari cad în mâna făcătorilor de rele, care acesta fiind una din cele mari și delicate supărări și vătămări, nu o putem suferi Domnia Mea, pentru care am dat Domnia Mea poruncă într'adins și la cinstita spătarie, de s'a trimis poteri, cum și căpitanilor li s'a poruncit, că unde se vor ivi făcători de rele să alerge în grabă să-i prindă ori vii sau morți, dar și dumné-vóstre strașnic vă poruncim ca să fiți cu mare priveghere și ori-unde se vor ivi făcători de rele, numai decât să porniți poteri îndestule după dinșii, ca vii sau morți să nu scape; deosebit vă poruncim ca pe toți locuitorii din fieș-care sat să-i îndatorați cu strașnică legătură ca, nu numai pe locuitorii din sat cari vor fi în vre-un chip de bănuială să nu-i lase slobođi, ci să-i arate la zapcii sau la căpitanul ce va fi mai aproape de sat a se cerceta, și când vor veni făcătorii de rele în préjma satului, să sară cu toții, împreună cu poterile, și ori vii sau morți să-i prindă negreșit, ca să nu scape, și ori-ce se vor găsi asupra hoților, afară din cele cese vor dovedi ale păgubașilor, să fie ale acelor prindători, iar aci numai capetele hoților să se trimiță, și când locuitorii de prin sate vor fi cu acest fel de priveghere, ferindu-se fórte a nu se arată vre-unul din ei sau a fi gazdă de hoți, atunci urméză negreșit a se răspândi și a se împuțina, fiind-că tâlharii, când nu vor avé gazde, nu-și pot avé nici fiuța tâlhăriei, neavând prin cine a-și agonisi cele trebuincioșe; iar când se va dovedi vre-unul din locuitorii gazdă de hoți în vre-nu fel de chip, acela să scie negreșit că va fi socotit și pedepsit întocmai ca un tâlhar și din casa lui se va împlini tótă paguba celui jăfuit, și fiți sănătoși.—1813 Maiu 18.

(Cod. LXXIV, fila 46 v.)

Poruncă la sud Vlașca pentru hoții ce s'a ivit.

Fiind-că Ne-am însciintat Domnia Mea că în județul Vlașcei s'a ivit o cétă de hoți, tâlhari, cari de față se înconjóră prin județ, prădând și jăfuind pe cine găsesc, volnicim printr'acéstă domnescă a Nóstră carte pe . . . . . polcovnic de potera, ca, luând de la spătarie poterașii cei trebuincioși, numai decât să mérgă la pumitul județ ca să le ieă urma și cu ori-ce fel de mijloc să se siléscă ca să-i prindă, iar când numiții tâlhari vor sta împotriva cu arme, atunci volnic să fie și orînduitul acesta cu potera a aruncă cu arme într'înșii, ci ori vii sau morți să-i prindă negreșit; pentru care poruncim și dumné-vóstre ispravnicilor ai județului ca să-i dați orînduitului acestuia tot felul mână de ajutor cu căpitanii și poterași de ai județului, ca să pótă săvîrși porunca acésta a Domniei Mele; i saam rekeh gpd.—1813 Martie 7.

(Cod. LXXIV, fila 32.)

Vel Logofet.

(Pecetea gpd.)

anul 1816, ca fiind unul din județele de margine, în județul Mehe-

Publicație la toate județele pentru hoși.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud . . . . . sănătate. Fiind-că pentru a se poprî mijlócele făcătorilor de rele cu cari se pornesc la tâlhărie, cu trebuință este a se da nizam și la vîndarea glónțelor i a erbei de pușcă, cum și pentru cei ce nu li se cuvin a purtă arme fără de scirea și porunca dregătorilor părții locului, de aceea strașnic poruncim Domnia Mea, ca să faceți sciută și cunoscută în tot județul dumné-vóstre, prin într'adins pristav, atât pe la tîrguri, cât și băcăniile orașurilor, ca oricine va avé érbă de pușcă sau glónțe, să nu care cum-vași să îndrăs-nescă a vinde la fieș-cine om nesciut, fără numai celor ce vor avé la mîni orî tescheréua Spătarului său a isprăvnicatului, cum și arme nimenea să nu fie volnic a purtă până nit va da chezășie la isprăvnicat, căci cel împotrivă următor se va socoti întocmai ca un tâlhar; iar de primirea și punerea în lucrare a acestei porunci să trimiteti Domniei Mele răspuns. Către acésta, poruncim Domnia Mea, ca să aduceți înaintea dumné-vóstre la isprăvnicat pe preoții i părcălabii și fruntașii fieș-căruia sat și, pentru câți din locuitorii aceluî sat întrebându-se vor dice că sunt bine încredințați cum că nu sunt nărăviți și obicinuiți spre fapte de hoșii i tâlhării și nici că se vor abate la acest fel de urmări, să dea chezășie în scris sub iscăliturile lor la isprăvnicat și ei să ieă apoi osebită chezășie de la aceia că nu se vor abate în fapte rele; iar pentru câți din locuitorii îi vor fi sciind că sunt nărăviți spre fapte hoșesci i tâlhăresci sau vor avé bănuială măcar asupra lor, pe toți aceia numai decăt să-i arate pe nume la dumné-vóstre, după care îndată să orînduiți a li se luă orî-ce fel de arme se vor găsi la dînșii și să le puneți în păstrare la isprăvnicat, cu fóie anume de la cine ce felurimî de arme ați luat, iar pe de altă parte să însciințați Domniei Mele de numele acelora și felurimea armelor, și apoi acei ipopti, de vor găsi în urmă chezași vrednici de a siguripsi isprăvnicatul, atunci li se vor slobodi acele arme; i saam receh gpd.—1813 Fevruar 23.

(Cod. LXXIV, fila 29 v.)

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Bane Gheorghe Arghiropole, Caimacamule al Craiovei, și dumné-vóstre boerilor divaniți de acolo, sănătate. Aũ venit la Domnia Mea însciințarea ce Ne-aũ trimis-o de la 5 ale lunéi acestei dumné-luî vechilul de Caimacam ce aũ fost și cu dumné-lor boerii pentru doué cete de hoși tâlharî ce s'aũ aflat într'acele cincî județe, însă o cétă a luî Păun hoșul de opt inși și alta a luî Ioniță Hórcă de alți dece, ce s'aũ fost prădați și, trimiși fiind de aici de stăpânirea de mai înainte, acum aũ venit înapoi pe la casele lor, dar se sfiesc a umblă pe față, temându-se a nu mai pătimî cevași și cere de la Domnia Mea ca să le tritem hărăzire de ertăciune, ca să se apuce fieș-care cu silință de muncă, făgăduindu-se că nu se vor mai abate la niscai-va fapte necuviincioșe;

dinți. (1) Altă căpitănie se făcù în județul Vilcei, de 20 de slujitori, dintre

după a căror rugăciune, milostivire făcënd Domnia Mea asupra lor, iată că printr'acéstă domnésca Nóstră carte le trimitem hărăzirea ertăciunii, cu acéstă hotărîre însă că, de nu se vor părăsi de fapte hoțesci i tâlhăresci sau de cele mai mici urmări necuvióse și în urmă se vor prinde de Domnia Mea, atunci să scie că, fără de nici o altă milostivire, pedépsa lor va fi cu répunerea vieței lor, și fiți sănătoși.—1813 Ianuar 10.

(Cod. LXXIV, fila 10.)

(1) Fiind-că județul Mehedinților, după ce este județ de margine și are felurimi de vecinătăți, apoi este și mare și are treceri și locuri prea îndemánatice spre a se tăinuți și a se încuibă acolo totdeauna hoți și făcători de rele, dintr'a căroră urmări nu puține prădi și cazne se pricinuesc locuitorilor și călătorilor drumași, de aceea, îngrijind Domnia Mea pentru a tuturor odihnă și liniștită petrecere, iar mai virtos pentru apărarea și ocrotirea locuitorilor și călătorilor drumași despre relele și tâlhărescile urmări ale hoților, iată printr'acéstă Domnescă a Nóstră carte am întocmit acum o nouă căpitănie la mai sus numitul județ, care să fie alcătuită de 30 slujitori poterași din pandurii cei prădați, asupra căroră, după alegerea dumné-lui Vel Spătaru, am orînduit și căpitan pe . . . . . cu acéstă orînduială însă, că acéstă căpitănie cu ómenii ei să nu fie supusă la nici un fel de dare cu numire de havaet sau de alt cevași către nimeni nici odinórá, ci să fie cu totul apărată de orice dare, spre a nu găsi căpitanul cu ómenii săi cătuși de puțină pricinuire de zăticnire la datoria slujbei lor, ci totdeauna să fie cu neadormită privighere și încunjurându-se prin tot județul, ori-unde și ori în ce vreme vor simți și vor află că s'aũ ivit niscare-va hoți și făcători de rele, nunaĩ decât să se ieă după dînșii și să-i vîneze, și ori vii sau morți prinđendu-i, numai decât să-i ducă la ispravnicatul județului, ca și ispravnicii să urmeze datoria lor după poruncile ce aũ, precum nici căpitanu să nu supere pe acești poterași cu nici un fel de cerere de vre-un avaet, ca să se afle totdeauna nelipsiți din slujbă; iar când ori căpitanul ori vre-o unul din poterași săi se vor abate din datoria slujbei lor și vor urmă niscare-va fapte împotrivotóre și netrebnice, atunci numai decât ispravnicii numitului județ să însciințeze Domniei Mele prin dumné-lui Vel Spătarul, ca nu numai să se lipsescă din slujbă unul ca acela, ci încă să-și ieă cuviinciósa pedépsă după măsura vinei lui.

Poruncim dar și dumné-vóstre ispravnicilor ai numitului județ să cunósceți pe mai sus numitul căpitan de orînduit într'acéstă slujbă, dându-i și tot felul mână de ajutor la cele ce va arătă, după cuviință, spre a fi următor întocmai după acéstă poruncă a Domniei Mele și după povățuirile ce i se vor trimite după vremi de către dumné-lui Vel Spătarul; i saam receh gpd.—1816 August 18.

(Cod. LXXV, fila 163 v.)

(Pecetea gpd.)

pandurii ce slujiau la căimăcămia Craiovei (1), alta la Petroșani, la margine, în Maiu 1813. (2) La Vlașca se menține *polcovnicia* înființată

(1) *Carte ce s'aũ făcut pentru de a fi o polcovnicie în județul Vâlcei.*

Fiind-că după jalba locuitorilor de la județul Vâlcei și după însciințarea dumné-lui vechilului căimăcămiei Craiovei, i după anaforaoa dumné-lui Vel Spătarului, trebuință fiind a se așeză o polcovnicie la acel județ, ca să fie îndatorată a priveghiă numai pentru paza județului de hoți și de făcători de rele, iar ispravnicii să nu aibă voe a-l ridică de la acéstă trebă și a-l încarcă cu altale, căci îndestul sunt celelalte căpităni ale județului pentru străjuirea satelor, la care urméză a le porunci ispravnicii, căreia polcovnicii să i se dea și lude două-deci slujitori, dintre pandurii ai acelu județ, cari slujesc la căimăcămie; deci cu acéstă orînduială am făcut Domnia Mea polcovnic de județ pe . . . . . și deosebit poruncim și dumné-vóstre ispravnicilor ai județului să dați două-deci de slujitori, dintre pandurii ce slujesc la căimăcămie, să fie statornici ai polcovniciei, cu cari în tótă vremea să fie gata, cu sirguintă, pentru străjuirea județului i apărarea locuitorilor și a călătorilor de tâlharî, de ómenî réi și de orî-ce alte pricinî împotriva nizamului și a buneî orîndueli, după povățuirea ce i se va da de dumné-lui Vel Spătar i de la dumné-lui Caimacamul Craiovei; poruncim Domnia Mea și vouă slujitorilor numitei polcovnicii să dați supunere și ascultare, căci orî-carele se va arătă cu împotrivire, are voe a-l trimite cu însciințare către dumné-lui Vel Spătarul, ca să-și ieă căđuta pedépsă; însă fiind-că polcovnicii sunt orînduiți, după cum am đis mai sus, pentru paza și străjuirea locuitorilor județului și a călătorilor de a petrece odihniți și fără de grijă de către hoți și făcători de rele și pentru alte trebî de paza nizamului, iar nu pentru a aduce greutate și supărare locuitorilor, poruncim dar ca nici ómenii lui nici polcovnicul să nu aibă a cere conace și a face cheltueli locuitorilor prin sate, precum nici cai de călărie, că pentru aceea își are polcovnicul léfa, iar slujitorii sunt scutiți. Fórte să se feréscă polcovnicul cu ómenii lui a nu prepune pe cine-vași cu pricină de hoție fără de a fi adevérat, pentru vre-o pismă veche saũ pentru vre-un interes de dobândă nedréptă, ca să-ı ridice și să-ı pórte de colo până colo, precum și la umbletele lor să se pórte cu bună orînduială printre locuitori și cu cuvinte de omenie, fără de a ocări saũ a înjură saũ a bate și a căznî, că împotrivă dovedindu-se, se va pedepsi cumplit și polcovnicul și slujitorii lui; i saam reche gpd.—1815 August 20.

(Cod. LXXV, fila 137 v.)

(1) Dumné-ta Vel Vistiére, de trebuință fiind a se sistisî la acel loc acéstă nouă căpitănie, după pliroforia ce Ni se dá printr'acéstă anafora de către dumné-lui Vel Spătarul, poruncim că, de nu se va puté face

la Pășcani de Al. Moruzi, din 40 ómenî. (1) Asemenea se menține căpi-

cu alt mijloc acești lude de ce spre a fi slujitori, să se facă cu scăđămînt de lude spre a se întocmi acéstă căpitănie.— 1813 Maiü 4.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofët.

Prea Înălțate Dómne,

După acéstă însciințare a capuchehaelei de la Giurgiu, ce mi s'au dat de către Înălțimea Ta, poruncindu-mi-se a face cercetarea cea cu-viinciosă, am scris de atunci boerilor ispravnicî ai județului Teleorșman, unde se află acéstă gură a marginii deschisă, adecă Pietroșanii, ca să facă cercetare și, după trebuința ce vor socoti că este, să însciințeze căți slujitori póte să ajungă la acéstă căpitănie, ce se va așeză acum nouă pentru paza aceștii guri a mării și cu ce mijloc se pot face acei slujitori? de care luaiü acum însciințarea dumné-lor boerilor ispravnicî ai numitulü județ, cum că, după cercetarea ce au, póte fi îndestui lude de ce slujitori a se așeză la acéstă nouă căpitănie și cu alt mijloc puțină nu este a se face acești slujitori, fără numai cu scăđămînt de lude. Ci după datorie nu lipsiü și eu a face arătare Înălțimii Tale, ca de se va găsi cu cale a se așeză acéstă căpitănie după trebuința ce este, să se dea luminată poruncă către dumné-lui Vel Vistiernul a se pune în lucrare.— 1813 Maiü 3.

(Cod. LXXVI, pag. 100.)

Vel Spătar.

(1) *Carte de polcovnic de Vlășia.*

Fiind-că pentru odihna i buna petrecere a locuitorilor țerii Domniei Mele de către hoți și făcători de rele s'au fost întocmit de Domnia Sa Alexandru-Vodă Moruz osebită polcovnicie nouă cu 40 de ómenî de slujbă, ca să fie stătătore și nestrămütată de marginea pădurii la podul la Pășcani, în drumul cel mare, și să se numescă polcovnicia de la Vlășia, carele, cu slujitorii ce i s'au dat îndestui, așezând străji pe la drumuri în 5 locuri, adecă la Ferbinți, la Țurlóia, la Móra Săracă, la Căldărușani, la Balotesci, să păzescă și să încunjóre nelipsit ziua și nóptea tóte locurile, ca să nu găsescă făcătorii de rău mijloc a se pripăși și a se încuibă în pădure, ci pricepënd și dovedind pe unii ca aceia într'acel fel de urmări, să-i prinđă și în bună pază să se trimiță la dumné-lui Vel Spătarul; și fiind-că acéstă polcovnicie s'au întocmit a fi fără de nici o dare de plocon la spătărie și nici să se strănute întru cât va slujî bine, de aceea dar nici numitul polcovnic să nu se cuteze a luă bani de la slujitori, nici cu nume de poclonul seü, nici parale de săptemână, ca să nu bage pe vre-unul de rînd, ci toți slujitorii deplin să-i aibă nelipsiți din slujbă, și pentru ostenéla lui i s'au orînduit léfă de câte taleri 20 pe lună, carele, de se va dovedi în urmă cu cât de puțină urmare împotrivă, sau cu nesilință și cu nevrednicie la

tănia de la Pasărea (act din 15 Iulie 1813). (1) Se mai sporesce numărul

slujbă, nu numai va fi lipsit, ci se va și pedepsi strașnic. Drept aceea s'au dat această carte a Domniei Mele . . . . . carele, după alegerea dumné-lui Vel Spătarului, prin scirea Domniei Mele, s'au orînduit polcovnic la Vlășia, prin care poruncim atât polcovnicului, cât și ómenilor sėi, să fie cu tótă sirguinta spre acestea ce veți orîndui și să întîmpinați tot réul, priveghiând ziua și nóptea cu nepregetare și neadormire a nu trece prin ocolul acestei căpităni om cu bănuială neîntrebat și necercetat, ca să nu scape hoții său făcătorii de réu neprinși. Către acesta, să se ferescă și polcovnicul și ómenii acestei polcovnicii a nu cere conace și a face cheltueli locuitorilor prin sate său cai de călărie, că pentru aceea are polcovnicul léfă, iar slujitorii sunt scutiți, ferindu-se iarăși polcovnicul și ómenii sėi a nu prepune pe cine-vași cu pricină de hoți său gazdă de hoți făr'de a fi adevărat, pentru vre-o pismă veche său pentru vre-un interes de dobândă nedréptă, ca să-l ridice și să-l pórte de colo până colo, precum și la umbletele lor să se pórte cu bună orînduială printre locuitori și cu cuvînt de onomie, fără de a ocări ori a înjură său bate și a căzni; i saam receli gpd.— 1812 Decembre 12.

(Cod. LXXV, fila 5. v.)

(1) Pentru evlavia ce avem Domnia Mea către obștea părinților Cernicani, cari sihăstresc la acest sfînt schit Cernica, fiind rugători a pururea pentru sufletésca mântuire a obștiei pravoslavnicilor creștini, și pentru ca să-și pótă avé acești sihaștri petrecerea lor acolo în liniște despre făcătorii de rele, primim cererea și rugăciunea ce Ni fac și poruncim cu hotărîre ca acel om al schitului, ce se află căpitan la Pasărea, să fie nestrămutat dintr'acea căpitănie și cu totul apărat de avaetul căpităniei, și poruncim dar și dunné-tale Vel Spătare ca nici o supărare să nu-î faci cu cerere de vre-un avaet.— 1813 Iulie 15.

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Înălțimii Tale, ce mi se dă la această jalbă am cercetat pricina și m'am pliroforisit că în adevăr această căpitănie ce se numesce Pasărea, din vremea răsvrătirilor trecute, făcend cerere jăluitorii cu rugăciune către cinstitul Divan, s'au așezat, cunoscéndu-se a fi de mare trebuință, și de atunci s'au hărăzit schitului Cernicăi, cu această alăturată carte a cinstitului Divan, orînduindu-se căpitan omul numitului schit, carele să fie în tótă vremea nestrămutat, fără a se supără de vre-un avaet, precum s'au și urmat până acum, și fac rugăciune, cerénd a li se întări acest privilegiu de către Înăl-

slujitorilor la unele căpităni, ca la Tismana, cu actul din Aprilie 1813. (1)

Ca mijloc de stîrpire a hoților se ieau nisce curioase măsuri:

a) se ordonă ca la urmărirea hoților să sară nu numai slujbașii, dar și toți locuitorii, ba și arendașii de moșii (2); b) se

țimea Ta, pentru care după datorie nu lipsiiu a face arătare Înălțimii Tale.—1813 Iunie 29.

(*Cod. LXXVI, pag. 583.*)

Vel Spătar.

(1) Dunné-ta Vel Vistiere, am văcut Domnia Mea arătarea ce Ne faci printr'acéstă anafora. Ci cât pentru adaosul ce cer ispravnicii de a se face slujitorilor ispravnicatului din sud Gorj, pe lângă acei 70 ce sunt acum, acésta nu este primită Domniei Mele, ci precun dintru început au fost numai lude 70 și cu aceia s'au slujit ispravnicatul, asemenea se pôte sluji și de acum înainte tot cu aceeași sumă a slujitorilor; iar la căpitănia ot Tismana, fiind-că mai înainte au fost ludo 30, precum Ne dai pliroforie, și loc de munte i lângă margine fiind, sunt în adevăr trebuincioși a se afla pe deplin acéstă sumă pentru pază, poruncim să se facă acest adaos la numita căpitănie de alte lude 15, din ómenii fără de pricină, ca să fie de acum înainte acolo iarăș 30 slujitori.—1813 Aprilie 26.

Vel Logofôt.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, am teorisit arătarea și cererea ce face printr'acéstă anafora dumné-lui Vel Spătar, și cât pentru 15 slujitori ce se cere la căpitănia Tismana, peste alți 15 ce-î are, cu a se orîndui din ómenii fără de pricină de dajdie, din condicile Visteriei m'am pliroforisit că la acéstă căpitănie și mai din nainte vreme au fost orînduală de lude 30 slujitori și de la Domnul Hangérliu la let 1797 s'au fost dat la dajdie acei 15 slujitori și acum sunt lipsă; iar pentru 30 de slujitori, ce se mai cere peste lude 70 slujitori, tot din ómenii fără de pricină, la ispravnicatul județului, orînduala Visteriei au fost și este de lude 70, și cu a se protimisi atât acești 30 la ispravnicat, cât și 15 la căpitănia Tismanei, după trebuința ce arată dumné-lui Vel Spătarul că este, rămâne la hotărîrea Măriei Tale.—1813 Aprilie 24.

(*Cod. LXXVI, pag. 43.*)

Vel Vistier.

(2) Costo, arendașule al moșiei Ulcenii a sfintei mitropolii, din sud Dîmbovița, fiind-că am orînduit Domnia Mea pe căpitanul Vasile gonaciú asupra tâlharilor ce se încunjură pe afară prin județe, iată îți poruncim ca, îndată ce va sosi aci numitul căpitan, numai decât să te scolii a umblă împreună cu el ori-unde va fi trebuință, spre

prohibă vânzarea de erva de pușcă și glonțe în tota țera. (1)

góna, prinderea și desrădăcinarea hoților, dându-i cuviincioasa ascultare și ajutor la cele ce te va orîndui armașii a face, ori-când și ori-unde va fi trebuință, spre săvîrșirea aceștii domnescii Nôstre porunci; i saam receli gpd.—1815 Iunie 12.

(Cod. LXXIV, fila 203.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

(1) 17 cărți pentru hoți s'au făcut la toate ispravnicaturile, i polcovnicii, vatași de plaiu, căpitanii, zapcii i alți slujbași și către toți locuitorii, ca cu toții să sară și ori vii sau morți să nu scape, în coprinderea ce se arată:

Dumné-vôstre ispravnicilor ot sud. . . . . sănătate, i polcovnicilor, i vatașilor de plaiu, i căpitanilor, i zapciilor și altor slujbași și tuturor locuitorilor de obște dintr'acest județ, fiind-că au venit la auđul Domniei Mele cum că la unele din județe s'au ivit tâlhari și făcători de rele, din care pricină pătinesc locuitorii și alții cari unblă cu trebile lor, și ispravnicii neavînd îngrijirea ce li se cuvine, căci bágând în sémă primejdia ce se întinplă acelor ticăloși de ómeni, cari cad în mîna făcătorilor de rele, care acésta fiind una din cele mari și delicată, supărátore și vătămátore, nu o putem suferi să o auđim Domnia Mea, de aceea vă poruncim strașnic ca să fiți cu mare privighere și, ori-unde se vor ivi făcători de rele, numai decăt să porniți îndestule poterî după dînșii, ca vii sau morți să nu scape, și când vor veni făcătorii de rele în prėjma vre-unui sat, să săriți și voi locuitorilor cu toții, împreună cu poterile, să nu scape, și ori-ce vor găsi asupra hoților să fie ale acelor prinđetori, iar aci numai hoții sau capetele lor să se trimiță; deosebit poruncim Domnia Mea dumné-vôstre ispravnicilor, ca pe toți locuitorii din fieș-care sat să-i îndato-rați cu strașnice legături, ca nu numai locuitori carii vor fi în vre-un chip de bănuială să-i aibă pe chezășie, ci și ori-ce om se va vedé că este cu pricină de bănuială, să nu-l lase slobod, ci să-l arâte la zapcii sau la părălabi ce vor fi mai aprópe de sat, a se cercetă, și când locuitorii de prin sate vor fi cu acest fel de privighere, ferindu-se fórte a nu se arătă vre-o unul din ei în faptă de hoție, sau a fi gazdă de hoți, atunci urnéză a se răspândi negreșit și a se ímpuțină făcătorii de rele, căci tâlharii, când nu vor avé gazdă, nu póte urmă nici tâlhăria, neavînd prin cine să-și agonisescă cele trebuincioșe; iar când se va dovedí vre-unul din locuitori gazdă de hoți în vre-un fel de lucru, acela să scie negreșit că va fi socotit și pedepsit întocmai ca uu tâlhar și din casa lui se va ímplini totă paguba celui jăfuit; care acéstă poruncă a Domniei Mele în grabă și índată să o faceți publică la toți de obște din județ și să o puneți în faptă, îngrijind de a se urmă și a se păzi cu totă strășnicia tot-deauna, și de primirea po-

Căpităniile de margine au un rol important în góna întreprinsă contra hoților. Paza marginii au s'o facă în vedere și cu împedizarea intrării orî a eșirii de hoți din țeră. (1) Dăm în notă instrucțiunile

runciî să avem Domnia mea însciințare; i saam receh gpd. — 1815 Iunie 7.

(Cod. LXXIV, fila 203.)

Publicațiî la tóte județele pentru a se pecetlui érba de pușcă și glónțele de prin tóte târgurile și orașele județelor pentru făcétorii de rele.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud . . . . . sănătate, Fiind-că acum au sosit vremea primăverei, în care obicínuesc a se ivi și a se porni hoții și făcétorii de rele, de aceea, deosebit de îngrijirea ce sunteți datorî a avé pentru străjuirea județului, iată într'adins și cu strășnicie vè poruncim Domnia Mea, ca îndată să se pue în fapt și să se urmeze nizamul de mai jos arătat: întâi, orî-câtă érbă de pușcă și glónțe și la verî-cine, din tot județul, orî din cei ce le vînd, sau din cei ce au pentru trebuința lor, să le popriți cu totul sub pecete, nefiind slobod nimenuî nici a vinde nici a metahirisî, și deosebit să o publicarisiți acéstă porpire, ca să fie tuturor sciută, fiind-că orî-care se va dovedî vîndênd sau metahirisind acest fel de lucruri, să scie că se va pedepsi întocmai ca un hoț; al doilea, să se dea de către dumné-vóstre pe chezășie câți din locuitorii județului vor fi sciuti că după vremi s'au aflat în fapte de hoție, orî înclinați în vre-un fel de chip cu hoții, cum și pe cei ce au fost cu ipopsie de gazdă; al treilea, tóte armele din tóte satele județului să se strîngă și să se dea în păstrarea părcălabului fieș-căruia sat, cu strășnică legătură, din care fără de scirea ispravnicatului să nu se dea la nimeni, fiind-că de acum înainte s'au ridicat zăpada și se începe lucrul câmpului; al patrulea, să publicarisiți în tot județul cum că orî-care din locuitorî va avé ca să mérgă orî în ce parte de loc pentru trebuința sa să aibă răvaș de drum, orî de la ispravnicat, sau de la zapciiî plășiî, cu chezășie, și așa să aibă voe a umblă în trebuințele lor, căci într'al chip găsindu-se, se va pedepsi întocmai ca un hoț; după care acéstă poruncă a Donniei Mele scoțêndu-se copii și cetindu-se prin tóte satele i târgurile în auđul tuturor, să le iscălêscă în dos atât preoții i părcălabii și doi trei din căimăcamii fieș-căruia sat, că au înțeles și au ascultat cele poruncite, cari acele copii să se trimiță aioi la Divan, cu însciințarea dumné-vóstre de urmarea porunciî; i saam receh gpd.—1816 Martie 5.

(Cod. LXXIV fila 184.)

(1) *Carte de căpitănie din marginea dincóce de Olt.*

Slugei Donniei Mele . . . . . pre carele, prin alegerea dumné-lui Vel Spătarului, l'am făcut Domnia Mea căpitan de margine

reinnoite de Domnitor către vătașii de plaiuri după marginea despre

la căpitănia. . . . . sud. . . . . ca să aibă volnicie cu acésta carte a Domniei Mele de a face mai sus ȃisa căpitănie zapt și pe toți slujitorii acestei căpităni, și să fie următorii cu tótă silința și privigherea cea cuviinciosă la săvîșirea trebilor acestei căpităni, adecă să aibă datorie a străjui în tot poporul căpităniei sale de ómenii rēi, de hoți, de tálhari, de borfași și de toți aceia ce vor pricinui pagube locuitorilor din satele ce se află în poporul căpităniei sale, și veri-când va simți că s'au ivit unii ca aceia, numai decăt să sară cu slujitorii acestei căpităni, să-i prinđă cu ori-ce mijloc va puté și să-i arăte la dumné-lor ispravnicii județului, ca să le facă egzamene și după orînduială să-i trimiță la dumné-lui Vel Spătarul, spre a se da în judecată la departamentul de criminalion; așijderea să aibă purtare de grijă și pentru tóte trebile mărginiu din poporul căpităniei sale, de a se păzi nizamul cel bine întocmit după orînduială și după cuviință, precum și prin ponturile ce osebit îi sunt date de la dumné-lui Vel Spătarul se povățuesce; asemenea să aibă a urmă și după poruncile ce i se vor da de acum înainte în tótă vremea pentru ori-ce pricină, și mai sus ȃisul căpitan, osebit de acésta, să fie cu privighere și cu multă luare aminte de toți cei ce trec prin poporul și schela căpităniei sale, ca să nu-i îngăduiască a trece, de nu vor avé ori porunca Domniei Mele, sau răvașul dumné-lui Vel Spătarului de trecétóre, după obiceiul cel vechiu, și de ori-ce tréptă și orînduială va fi acel trecétor numai decăt să-l opréscă și cu bună pază să-l trimiță aici, cu însciințare către dumné-lui Vel Spătarul; pe cei ce vor veni de decindea de peste Dunăre, cercetându-i de unde sunt și unde merg? să le dea teșcherele, după obicei, de trecétóre și pe tótă săptămâna să însciințeze la dumné-lui Vel Spătarul de căți au trecut prin schela căpităniei sale, atât mergétor, cât și viitor, trimițend și răvașele acelora ce au trecut de decindea la dumné-lui Vel Spătarul, ca să-și dea séma, după obicei; către acésta, să se feréscă de jafuri, de mănăcătóri, de prăđi, ca nici el nici slujitorii căpităniei sale să pricinuiască la vre-un locuitor din poporul căpităniei sale, nici să céră căpitanul sau slujitorii lui conace și să facă cheltueli locuitorilor prin sate, precum nici cai de călărie, că pentru aceea căpitanul își are avaelul lui, iar slujitorii sunt scutiți; asemenea să se feréscă căpitanul și slujitorii lui a nu prepune pe cinevași cu pricină de hoție sau gazdă de hoți fără de a fi adevérat, făcend-o într'adins pentru vre-o pismă veche sau pentru vre-un interes de dobândă nedréptă, că să-i ridice și să-i porțe de colo până colo, precum și la umbletele lor să se porțe cu bună orînduială printre locuitorii și cu cuvinte de omenie, fără de a ocări și a înjură sau a-i bate și a-i căzni, căci când se va dovedi că au urmat împotriva, se va pedepsi cu grea pedépsă; de aceea să însciințeze la dumné-lui Vel Spătarul de veri-ce s'ar întimplă și s'ar simți în partea locului, aflându-se cu tótă purtarea de grijă următor și săvîșitor fără de cusur la tóte poruncile Domniei Mele, ce i se vor da, ori prin cărți domnesci, sau

Ardél, instrucțiunii date în Sept. 1813, pentru ca în mod riguros să se

prin dumné-lui Vel Spătarul, și pe slujitorii căpităniei sale să-î aibă după orînduială nelipsiți din slujbă, cu cai, cu arme și cu portul lor, după poruncile Domniei Mele; căci de nu va urmă așa, va fi lipsit din mila Domniei Mele, și pentru slujba lui să aibă a luă adetul căpităniei de la slujitorii, care din vechime este obicinuit, adecă câte 22 de parale poclon, ce se numesce al băltagului, și câte trei ȝile clacă pe an, iar nu mai mult. Poruncim și vouă slujitorilor numitei căpităniei, să faceți supunere și ascultare căpitanului vostru, ca să pótă săvîrși poruncile Domniei Mele și trebile căpităniei și povățuirile dumné-lui Vel Spătarului, căci verî-carele se va arătă cu nesupunere, se va pedepsi spre pilda și altora; i saam receh gpd.—1812 Decembre 4.

(Cod. LXXV, fila 2 v.)

Carte de căpitănie de poteră ot preste Olt.

Sluga Domniei Mele . . . . . pe carele, prin alegerea dumné-lui Vel Spătarului, l'am orînduit Domnia Mea căpitan de poteră de sud . . . . . ca să aibă volnicie cu acéstă carte a Domniei Mele să facă slujitorii de poteră ai aceștii căpităniei zapt și, avendu-î după orînduială de apururea după dînsul, să fie nelipsiți de lângă dumné-lor ispravnicii județului, ca să pótă a-î trinite cu grabă verî în ce parte de loc într'acel județ se va simți făcători de rele și tâlhari, pentru ca să-î prinđă cu verî-ce mijloc de înlesnire va află, să-î ducă la dumné-lor ispravnicii, ca să le facă egzamenul, și după orînduială să-î trimiță la Divanul Craiovei, ca să se dea la departamentul de criminalion; către acésta, să se ferescă de jafuri și mîncătorii, de prăđi, ca nici el nici slujitorii căpităniei să nu pricinuiască la vre-un locuitor dintr'acel județ, nici să cêră căpitanul sau slujitorii lui conace și să facă cheltueli locuitorilor prin sate, precum nici cai de călărie, că pentru aceea căpitanul își are avaetul lui, iar slujitorii sunt scutiți; așijderea să se ferescă căpităniei și slujitorii lui a nu prepune pe cinevași cu pricină de hoție sau gazdă de hoți fără de a fi adevărat, făcendu-o într'adins pentru vre-o pismă veche sau pentru vre-un interes de dobândă nedreptă, ca să-î rădîce și să-î pórte de colo până colo, precum și la umbletele lor să se pórte cu bună orînduială printre locuitori și cu cuvinte de omenie, fără de a ocări și a înjură, sau a bate și a căznî, că verî-când se va dovedî că aū urmat împotriva, se va pedepsi cu grea pedépsă; de apururea să însciințeze la Caimacamul Craiovei și la dumné-lui Vel Spătarul de verî-ce s'ar în-tîmplă și se va simți în partea locului, aflându-se cu tótă purtarea de grijă următor și săvîrșitor fără de cusur la tóte poruncile Domniei Mele, ce i se va da, sau prin cărțile domnesci, sau prin Divanul Craiovei, ori prin dumné-lui Vel Spătarul; pe slujitorii căpităniei sale să-î aibă nelipsiți după orînduială, cu cai, cu arme și cu portul lor, după poruncile ce sînt date, iar să nu-î mituiască sau să-î facă . . .

opréscă intrarea și eșirea din țéră de indiviđi fără de pașuș în regulă. (1)

și cu acest mijloc să-ı lipséscă din slujba Domniei Mele, căci de va urmă așa, va fi lipsit din mila Domniei Mele; și pentru slujba lui, să aibă a luă adet căpitanul de la slujitorı care din vechime este obicei-nuit, adecă câte 22 de parale poclon, ce se nunesce al baltagului, și câte trei ڄile clacă pe an, iar nu mai mult. Poruncim și voué slujitorilor numitei căpităniı să fiđi cu supunere și a ascultare căpitanului vostru, ca să pótă săvırși poruncile Domniei Mele și trebile căpităniei și povățuirile Căimăcanului Craiovei și ale dumné-lui Vel Spătarului, căci verı-carele se va arătă cu nesupunere, se va pedepsi spre pilda și altora; într'alt chip să nu fie, căci așa este porunca Domniei Mele; i saam recheł gpd.—1812 Noembre 27.

(Cod. LXXV, fila 4.)

Carte de căpitănie de scaune.

Slugei Domniei Mele . . . . . pre carele, după alegerea dumné-lui Vel Spătarului, l'am făcut căpitan de scaune la sud. . . . .
. . . ca să se afle cu purtare de grijă la trebile acestiı căpităniı, să fie nelipsit de lângă dumné-lor boeriı ispravnicii ai județului, a-ı da tot felul de ascultare la trebile căpităniei ce-l va orındui, după obiceiü, cum și osebit să fie dator a însciința la dumné-lui Vel Spătar adesea verı de ce s'ar întâmplă și va simți în județ și, ferindu-se a face niscare-va jafuri sau supérări locuitorilor cu cheltueli și altele fără poruncă, că se va învinovăți nu numai a selipsi din căpitănie, ci și a se și pedepsi; și pentru slujba lui să aibă a luă obicei-nuitul avaeł de la slujitorı, câte 22 de parale baniı baltacului și câte trei ڄile clacă pe an. Poruncim drept aceea și voué slujitorilor, să dați supunere și ascultare căpitanului vostru pentru verı-ce pricină i se va orındui de către dumné-lor ispravnicii județului, ca și el să pótă săvırși tóte la vreme, căci carele se va arătă cu nesupunere, să scie că se va pedepsi spre pilda și celor-lalți; i saam recheł gpd.—1812.

(Cod. LXXV, fila 5 v.)

(1) *Publicațiı la toți vătășiı plaiurilor.*

Sluga Domniei Mele vătășe de la plaiul . . . . . sud . . . . . Fiindcă pentru paza buneı orındueli și ferire de cele împotrivołre la nizaiul marginii ești poruncit și povățuit pe larg din ponturile Domniei Mele, ce și s'au dat la mână când te-ai orınduit vataf, în cari ponturi se coprinde ca, pentru cei ce vor veni din lăuntru, ori cu pașușurı sau fără de pașușurı, în grabă să-ı trimiți la dumné-lui Vel Spătarul; în-lăuntru în Ardél să nu lași pe nimeni să trecă fără de răvașul dumné-lui Vel Spătarului, cari răvașe să le strıngi și la sfırșitul fie-cărei luni să le trimiți la dumné-lui Vel Spătarul; om din Ardél ce va veni aici cu trebuința și va avé pașușurı să aibă voe a veni prin scirea ta

Căpitaniiile de mijloc sunt și ele însărcinate cu prinderea hoților. (1)

povățuindu-se a merge la ispravnicii județului, ca prin scirea ispravnicilor să mērgă unde va vré, iar tu în grabă să faci două însciințări: una la dumné-lui Vel Spătarul și alta la ispravnic; iar pe care îl vei găsi trecut peste plaiū fără de pașuș, prindēndu-l, să-l ții acolo poprit și nu-măi decăt să însciințezi la dumné-lui Vel Spătarul; în fieș-care donē sēptē-māni odată ești dator să însciințezi la dumné-lui Vel Spătarul de orice se va întâmplă în plaiū, precum și când nu se va întâmplă nimic iarăși să însciințezi. Acum ne făcū arătare dumné-lui Vel Spătarul, că încă de când s'aū orinduit dumné-lui cu dregătoria Spătăriei, tu nu ți-ai păzit acēstă datorie, arătāndu-te cu totul neurmător poruncilor și nizamului acestuia, pentru care erā a ți se face căđuta pedēpsă; dar iată astā una datā trecēnd-o cu vederea, cu strășnicie îți poruncim că de acum înainte, când nu vei fi următor întocmai ponturilor și nizamului acestuia, să scii cu hotărîre că nu numai te voiū pedepsi, ci vei fi și lipsit din vătășie.—1813 Septembre 14.

(Cod. LXXIV, fila 86.)

(1) *Carte de căpitanie de mijloc dincōce de Olt.*

Slugei Domniei Mele, pre carele prin alegerea dumnéului Vel Spătarului l'am făcut Domnia Mea căpitan la căpitania . . . . . sud. . . . . ca să aibă volnicie cu acēstă carte a Domniei Mele de a face mai sus đisa căpitanie și pe toți slujitorii acestei căpitanii zapt și să fie următor cu tōtă silința și privigherea cuviinciosă la săvîrșirea trebilor acestei căpitanii, adecă să aibă datorie a străjui în poporul căpitaniei sale de ómenī rēi, de hoți, de tálhari, de borfași și de toți aceia ce vor pricinūi pagube locuitorilor din satele ce se află în poporul căpitaniei sale și, verī-când va simți că s'aū ivit unii că aceștia, numai decăt să sară cu slujitorii acestei căpitanii, să-i prindă orī cu ce mijloc va puté și să-i arate la dumné-lor ispravnicii județului, ca să li se facă egzamen, și după orinduială să-i trimiță la dumné-lui Vel Spătarul, ca să-i dea la departamentul de criminalion; mai sus đisul căpitan să fie cu privighere și cu multă luare aminte de toți cei ce trec prin poporul acestei căpitanii, mergēnd și viind, spre a-i sci cine sunt și de unde vin și unde merg, îngrijind ca să le fie călătoria cu liniște și nebântuită de către făcētorii de rele, și pe toți cei ce vor veni de la Bucuresci călători străini și pe carele este orinduiala din început de a trece cu răvașe de drum de la dumné-lui Vel Spătarul, să-i cercezeze după vechiul obiceiū și pe cari nu vor avé răvașe să-i poprēscă și să-i trimiță la dumné-lui Vel Spătarul cu însciințare; către acēsta, să se ferēscă de jafuri, de māncătorii, de prăđi, ca nici el, nici slujitorii căpitaniei sale să nu pricinuiască supérare la un locuitor din poporul căpitaniei sale, nici să cēră căpitanul sau slujitorii conace și să facă cheltueli locuitorilor prin sate, precum nici cai de călărie, că pentru aceea căpitanul își are avaelul sēu, iar slujitorii sunt sentiți; așijderea să

Pe lângă puterile căpitanilor și ale polcovnicilor, Domnitorul mai volnicia și diverse persoane de încredere, cari, cu pandurii, neferii, erau însărcinate a urmări anumite cete de hoji. (1)

se ferescă căpitanul și slujitorii lui a nu prepune pe cine-vași cu pricină de hojie sau gazdă de hoji fără de a nu fi adevărat, făcând-o într'adins pentru vre-o pismă veche sau pentru vre-un interes de dobândă nedreptă, ca să-î ridice și să-î porțe de colo până colo, precum și la umbletele lor, să se porțe cu bună orînduială printre locuitorii și cu cuvinte de omenie, fără a ocări și a înjură sau a bate și a căzni, că verî-când se va dovedi că au urmat împotriva, se va pedepsi cu grea pedepsă. De-apururea să însciințeze la dumné-lui Vel Spătarul de verî-ce s'ar întîmplă și s'ar simți în partea locului, aflându-se cu tótă purtarea de grijă următor și săvîrșitor fără de cusur la tóte poruncile Domniei Mele, ce se va da sau prin cărți domnesci, sau prin dumné-lui Vel Spătarul, și pe slujitorii căpităniei sale să-î aibă nelipsiți din slujbă, după orînduială, cu cai, cu arme și cu portul după poruncile ce sunt date, iar să nu-î mituiască sau să-î facă locuri, și cu acest mijloc să-î lipsescă din slujba Domniei Mele; căci de va urmă așa, va fi lipsit din slujba Domniei Mele, și pentru slujba lui să aibă a luă adetul căpităniei de la slujitorii, care din vechime este obicînit, adecă câte 22 de parale plocon, ce se numesce al băltagului, și câte trei dila clacă pe an, iar nu mai mult. Poruncim și voué slujitorilor numitei căpităniei să fiți cu supunere și ascultare căpitanului vostru, ca să pótă săvîrși poruncile Domniei Mele și trebile căpităniei și povăturirile dumné-lui Vel Spătarului, căci verî-carele se va arătă cu nesupunere, se va pedepsi, spre pilda și altora; într'alt chip să nu fie, că așa este porunca Domniei Mele; i saam receh gpd.—1812 Decembre 3.
(Cod. LXXV, fila 1 v.)

(1) Dintre cetele mai repede prinse în 1812 a fost aceea a lui Jianu. La 30 Decembre 1812 Jianul cu șapte din ai lui erau în grosul din Romanați. Domnitorul trimite pe polcovnicul Gheorghe, «credincios boerul domniei», să urmărescă și să prindă restul bandeii.

Iacă acest act:

Carte prin care se orînduesce un polcovnic pentru hoji.

Fiind-că dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele Vel Spătar au făcut arătare Domniei Mele că la județul Romanați s'au dovedit câți-vași dintre locuitorii, cari, făcându-se cete, metahirisese fapte tâlhăresci de vre-o câți-va ani încóce, căznind, prădând și arqënd lumea, dintre cari tâlharii s'ar fi prins acun un *Iancul Jianul* cu alți șapte ómenii ai lui, făcënd un iaman de căpitan unul dintre davagiili pe cari i-au dat la isprăvnicatul județului, drept aceea printr'acéstă volnicie a Domniei Mele se orînduesce credincios boerul Dom-

O măsură repetită și sub Ioan Caragea este aceea ca ispravnicii

niei Mele Gheorghe polcovnic za poteră, să mērgă la ispravnicatul numitului județ, ca atât pe tâlharii ce se află prinși la închisórea ispravnicatului să-ı ieă cu tóte ale lor, cât și pe alții ce-ı va arătă tâlharii de tovarăși ai lor, să caute ca să-ı prindă cu orı-ce mijloc cuviincios va puté, însă fără a face omor, și pe toți în bună pază, cu tóte ale lor, să-ı aducă la spătărie, spre a se cercetă, dându-se în scire și davagiilor ce vor fi, ca să vie la spătărie spre a-și află îndestulare; poruncim Domnia Mea dumné-vóstre ispravnicilor ai județului să faceți teslim în mâna orınduitului Domniei Mele pe tâlharii de mai sus, cu tóte ale lor dimpreună, cu tacrir și egzamenele lor, ce li se va fi făcut acoloa la ispravnicat, a-ı aduce la spătărie; asemenea să dai și tot ajutorul orınduitului polcovnic, ce are trebuință, pentru prinderea celor-lalți tovarăși ai acestor tâlhari, ca să nu se cacirdisescă vre-unul, că apoi veți cădé la învinovățire. Tolco pisah.—1812 Decembre 30.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofët.

Carte deschisă.

Dăm acéstă domnescă a Nóstră carte lui Vasile căpitanul, prin care îl orınduim și-l volnicim ca, împreună cu ómenii ce i s'au dat, să esă pe afară prin județe și, orı în ce parte de loc va simți niscare-va hoți și făcători de rele, să se ieă după dınsii să-ı isgonescă, orı să-ı prindă vii sau morți, precum va puté, de care poruncim Domnia Mea dumné-vóstre ispravnicilor ai județelor, să-l cunosceți pe numitul Vasile de orınduit într'acéstă trebă, cum și voué tuturor căpitanilor de poterı i poterașilor ce sunteți orınduiți pe afară să-ı dai cuviinciósă ascultare și ajutor la cele ce va avé trebuință, silindu-vé cu toții împreună cu mare osırdie spre isgonirea și desrăděcinarea hoților și făcătorilor de rele; așjderea poruncim Domnia Mea și voué parcălabilor din satele unde va avé trebuință numitul căpitan Vasile să-ı dai din sat în sat câte șepte cai de călărie, ca să încalece șepte pandurı ce are împreună cu dınsul, i câte o căruță cu cai unde va avé iarăși trebuință, ca să i se înlesnescă săvırșirea acestei slujbe, cu care este însărcinat și orınduit de Domnia Mea; i saam rekeh gpd.—1815 Iunie 11.

(Cod. LXXIV, fila 244.)

Vel Logofët.

(Pecetea gpd.)

Fiind-că acest . . . . s'au orınduit de Domnia Mea ca împreună cu . . . . pandurı ce s'au orınduit să esă afară prin țeră orı unde va auđi că s'au ivit niscaı-va hoți și făcători de rele, să se ieă după dınsii și, orı vii sau morți prindēdu-ı, să-ı trimiță aici, de aceea i s'au dat acéstă domnescă a Nóstră volnicie la mânile lui, prin care poruncim

să nu țină hoții prinși mai mult decât o ȝi, mult două, și imediat cu

și dumné-vóstre ispravnicilor ai județelor, orî unde se va întîmpla a se află numitul orînduit cu potera sa, să-î dați tot felul de ajutor la orî-ce discolie vė va arătă că are spre săvîrșirea poruncei, precum și vre-un cal, orî-când se va întîmpla a-î trebui ca să-î trimiță unde-vași vre-o vestire, să i se deă fără zăbavă; asemenea poruncim și vouă polcovnicilor, zapciilor și căpitanilor de prin județe, ca orî-când vi se va face scire de către acest orînduit pentru vre-o întîmplare și trebuință asupra acestei madele, îndată să săriți împreună cu ómenii voștri spre ajutorul sėu; i saam rekeh gpd.—1814 Iunie 7.

(Cod. LXXIV, fila 126 v.)

Volnicie deschisă prin care se orînduesce Vasilie Ghiulerea să intre în județ după hoți.

Fiind-că am luat Domnia Mea în scire că pe afară s'aú ivit hoți și făcători de rele, de aceea dăm acéstă domnescă a Nóstră volnicie lui Vasilie Ghiulerea aga, pe carele îl orînduim și îi poruncim ca, împreună cu neferii sėi, să ėsă în județul Ilfov, Vlașca și în sud Ialomița, și verî-unde va simți că s'aú ivit prin numitele județe ceva hoți, numai decât să se ieă după dînșii, să-î isgonescă, sau să-î prindă orî vii sau morți de se vor împotrivi, și să-î trimiță aici împreună cu tóte ale lor; pentru care poruncim Domnia Mea dumné-vóstre ispravnicilor ai numitelor județe să cunoșteți pe numitul Ghiulerea agă de orînduit într'acéstă trebă, precum și vouă tuturor căpeteniilor de poteri i poterașilor ce sunteți orînduiți prin numitele județe, să-î dați cuviinciosul ajutor la cele ce va avé trebuință, silindu-vė cu toții dimpreună cu mare osîrdie, spre isgonirea și desrădecinarea hoților și făcătorilor de rele; așijderea poruncim Domnia Mea și vouă părcălabilor i sătenilor din satele acestor județe, unde va avé trebuință numitul Ghiulerea agă, să-î dați câte o căruță cu cai, ca să i se înlesnescă săvîrșirea acestei slujbe cu care este însărcinat și orînduit de Domnia Mea; i saam rekeh gpd.—1816 Aprilie 15.

(Cod. LXXIV, fila 244.)

Vel Logofėt.

(Pecetea gpd.)

După pliroforia ce Ni se dă asupra pricinei, cu cale fiind anaforaoa acéstă a cinstitei spătării, o întărim Domnia Mea, cu hotărîre ca întocmai să se urmeze, și poruncim dumné-tale Vel Spătare, cu câtă pagubă vor încredința, atât Serdarul Fărcășanu cât și acei ȝece locuitorii, prin blăstem, că i-aú pricinuit tálhariice i-aú călcat, să le-o împlinesci orî de la însuși pîritul căpitan său (neavėnd el stare) de la chezașul sėu, ca să fie și spre pilda altor asemenea următori. — 1813 Maiu 18.

(Cod. LXXVI, pag. 202.)

Vel Logofėt.

(Pecetea gpd.)

«*egzamenul*», adecă cu ceea ce mai apoi în Muntenia se dicea *tacrir*,

Prea Înălțate Dómnne,

Dumné-luí Serdarul Răducanul Fărcășanul aú făcut arătare la spă-tărie că la moșia dumné-sale Coeni sud Vlașca, aflându-se la 25 Apri-lie într'o Vineri nóptea spre Sâmbătă, s'aú vėđut împresurat de lude 8 tâlharī, cari atât pe dumné-luí, cât și pe din ómenii dumné-sale puiudu-i în caznă în patru rındurī, a trimis la Nicolae căpitanul de la Feleștióca ca să vie cu catanele, pe de-o parte adecă să scape pe dumné-luí și pe de alta să prinďă pe tâlharī, și până nu l'aú pornit și cu sila dumné-luí Serdarul Iancul Călinescul, ispravnicul județului, ce se întimplase atunci la Feleștióca, el nu s'aú arădicat de sineși să vie, când tocmai după ce îl lăsaseră hoții abiă aú venit și numitul căpitan, avėnd cu sine șepte catane numai, fără de fișicuri și fără a avė vre-o gătire ca un căpitan, în care vreme, aflându-se hoții încă în sat la o casă și mijloc de a-i prinde fiind, l'aú silit destul ómenii Serdarului, arătându-i și locuri pe unde să-i împresóre, și numitul, ne-dând ascultare, aú început a aruncă focuri în văzduh și hoții, auđind slobodire de focuri, și-aú lăsat și măncaarea ce gătiseră și fugind aú scăpat, cari i-aú luat tot cu ce s'aú aflat pe lângă dumné-luí, abiă lăsându-l cu viėtă, și afară din cele cu cari aú jăfuit pe dumné-luí aú mai jăfuit atunci încă de ce case din sat, cerėnd despăgubire de la însuși căpitanul ca unul ce nu s'aú aflat sîrguitor la paza datoriei sale. Aducėndu-se apoi și căpitanul cu volnicie și la judecată înfățișându-se, s'aú întrebat căci u'aú sărit de loc cum aú luat scire și de ce nu-și are catanele în tótă vremea gata, cum și căci nu aú iconomisit să prinďă pe hoți în vreme când și înlesnitóarele mijlóce i s'aú arătat, aflându-se hoții încă în sat? și aú răspuns că pe loc, cum l'aú însci-ințat, cu câte catane s'aú găsit, zăbovind numai până a se găti, aú și venit la Coeni, când aú găsit pe dumné-luí Serdarul slobod și, în adevěr, cu tertipurī muncind a-i prinde, aú luat hoții de scire și aú scăpat și, cu tóte că s'aú pornit după dînșii, aruncând și focuri, dar nóptea fiind, s'aú cacirdisit; iar căci să pîrăsce că n'aú avut nici o gătire pentru acésta, de se va și învinovăți, dar până atunci ne mai ivindu-se hoți nicăiri, cum și catanele, ca nisce țėrani, aflându-se în munca câmpului, vremea i-aú întâmpinat fără a puté să aibă gă-tire și că, de-i va sili mai mult decât le este lor cu puterea și voia, numai decât fug în hazul turcesc (fiind aprópe), precum aú fugit și alții, apoi el singur numai ce póte face? datoria și-aú făcut-o, că cum aú luat scire, de loc, însciințând și pe dumné-lor ispravnicii, aú și venit la Coeni, unde după ce din sat aú scăpat hoții și vrėnd să se ieă după dînșii, nu l'aú lăsat dumné-luí Serdarul, ce l'aú oprit lângă dumné-luí până a doua ți, temėndu-se să nu se întórcă hoții să-l omóre. Decí căpitanii saú polcovnicii datorie avėnd pururea să-și străjuescă popórele despre rındul făcėtorilor de rele, ca unii ce pentru acésta trėbă numai sunt orınduiți, și mai virtos numitul, că aú

iar în Moldova *dopros*, să se trimiță hoțul prins la Bucuresci, respective la Craiova, unde să fie iarăși neîntârziat judecat de departamentul criminalilor.

În 1813 Sept. 13, Domnitorul îngăduesce arestul preventiv în județ până cel mult trei zile. (1)

Vornicia obștirilor. Caragea întăresce din nou, la 18 Iunie 1813, an-

---

ajuns la vreme, când putea să prindă hoții, de puneă silință și aveă omeni destui cu gătire de cele trebuincioase la o pricină ca acésta, mai ales fiind hoții încă în sat și arătându-i și mijlocele cu cari putea să-i prindă, și el împotriva, prin urmări de nedestoinicie, ca un nedestoinic purtându-se, s'aũ cacirdisit hoții, judecata găsesce cu cale să plătescă numitul căpitan de la sineși totă paguba, atât a dumné-lui Serdaru-lui, cât și acelor dece locuitori, pe cât vor încredința cu blăstem la sfînta mitropolie că de către acei hoți prin jăfuire li s'aũ făcut; iar neavând căpitanul mijloc de plată, să se apuce chezașul lui a plăti. Părerea judecății este așa, iar hotărîrea cea desăvîrșită rămâne a se face de către Înălțimea Ta.—1813 Maiu 10.

(Cod. LXXVI, pag. 202)

Vel Spătar Constantin Calistrat.

(1) *Publicații la toate județele pentru hoți, să nu-ı fie la isprăvnicaturı, ci să-ı trimiță aici.*

Dumné-vostre ispravnicilor ot sud . . . . . sănătate. Am luat Domnia Mea în scire că pentru tâlharii hoți și făcători de rele, cari se prind pe afară pe la județe, cum și pentru gazdele lor, că dumné-vostre nu păziți datoria ce aveți, ca, după ce se prind acest fel de omeni în faptă de hoție saũ gazdă, să le faceți egzamenul lor și să-ı trimiteți aici la d-lui Spătar, cu însciințare către Domnia Mea, ci îi țineți la închisóre acolea la isprăvnicat zile multe; așijderea ați fi obicinuind și altă urmare, adecă de globiți pe unii ca aceștia și-ı slobođiți, fără de a-ı trimite aici; pentru cari acestea, fiind-că sunt nesuferite la auđul Domniei Mele, iată vă poruncim strașnic ca, de acum înainte, când se prind hoți și făcători de rău, cum și gazde, să nu se ție acolo la județ mai *mult decăt trei zile*, până să li se facă cercetarea și examenul lor după orînduială, și apoi cu acel examen și cu fôie de tot avutul lor cu bună pază să-ı trimiteți aici la spătărie, cu însciințare către dumné-lui Vel Spătarul, iar mai mult să nu se ție acolea închiși, nici să se facă risipă avutului lor, luându-se de unii alții, căci împotriva de se va face urmare, nu numai de către dumné-vostre și de omenii ce-ı aveți, să sciiți cu hotărîre că aveți a da séma, și fiți sănătoși.—1813 Septembrie 13.

(Cod. LXXIV, fila 85 v.)

terióra hotărîre a primului Divan din 1811, prin care se dispune că

Publicații în 12 județe de dincóce de Olt către ispravnicii, pentru hoții ce-î vor prinde, să-î trimiță cu grabă aici la spătărie.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud . . . sănătate. Cea mai întâi silință și îngrijirea domnescei Nóstre oblăduiri fiind-că privesce spre liniștita petrecere și ocrotirea locuitorilor de obște despre orî-ce supărări de hrăpitori și făcători de rele, urméză după cuviință a se pune în lucrare și tóte mijlócele cele putincióse, spre a se ivi rodurile acestei bune-voințe a Domniei Mele. Una din cele simțitóre supărări a obștei locuitorilor fiind și urmările hoților i ale tâlharilor, ce se ivesc și se încunjură prin județe, nu puțină îngrijire trebuesce și pentru a lor înfrînare și desrădăcinare; de aceea dar, pe lângă cele-lalte privigheri ce urméză a se face napristan, spre paza acestui nizam al înfrînării și desrădăcinării tâlharilor și făcătorilor de rele, strașnic vă poruncim Domnia Mea, ca de acum înainte, orî-când se va prinde vre-un hoț prin județe, să vă feriți a nu-l ținé aci *mai mult decât o ȓi și a doua ȓi îndată*, fără de zăbavă, cu egzamenul lui, să-l trimiteți aici la spătărie, ca de acolo să se dea după orînduială în cercetarea departamentului criminalion, căci de vom află Domnia Mea că l'ați ținut mai mult *decât o ȓi, să sciți* cu hotărîre că fără de milostivire vă vom pedepsi pe înșivé tot cu pedépsa la care s'ar osîndi acel hoț, fără de a vă fi primit nici un cuvînt de îndreptare sau pricinuire.— 1812 Decembre 3.

(Cod. LXXIV, fila 4 v.)

Sése cărți, una către Caimacamul Craiovei și către dumné-lor boerii divaniți de acolo și cinci cărți către ispravnicii dintr'acele cinci județe ot peste Olt pentru hoți.

Cinstite și credincios boerul al Domniei Mele al căimăcâmiei Craiovei și dumné-vóstre boerilor divaniți de acolo, sănătate. Cea mai întâi silință și îngrijire a domnescei Nóstre oblăduiri fiind-că privesce spre liniștita petrecere și ocrotirea locuitorilor de obște despre orî-ce supărări de hrăpitori și făcători de rele, urméză după cuviință a se pune în lucrare și tóte mijlócele cele putincióse, spre a se ivi rodurile acestei bune-voințe a Domniei Mele. Una din cele mai simțitóre supărări a obștei locuitorilor fiind și urmările hoților i ale tâlharilor, ce se ivesc și se încunjură prin județe, nu puțină îngrijire trebuesce și pentru a lor înfrînare și desrădăcinare; de aceea dar, pe lângă cele-lalte privigheri ce urméză a se face napristan, spre paza acestui nizam al înfrînării și desrădăcinării tilharilor și făcătorilor de rele, vom Domnia Mea de a se păzi și acest nizam de acum înainte, adecă orî-când se va prinde vre-un hoț prin județe, să nu se ție mai *mult de o ȓi, orî la isprăvnicături* sau la căimăcâmie, și a doua ȓi îndată, fără de

«calemul condicarului și al sameșului obștirilor» să rămână neschimbate, adecă Caragea face aceste funcțiuni inamovibile, cel puțin în persoana celor cari, la 1813 Iulie, ocupașă asemenea slujbe. (1)

zăbavă, cu egzamenul lui, să se triuniță în cercetarea departamentului criminalion de aici, pentru care și poruncim ca îndată să trimiteți embereclisitele domnescile Nóstre cărți către ispravnicii acelor județe, ca să le fie sciut că de se va face urmare împotriva acestei domnescei Nóstre porunci, însuși acei împotriva următorii vor fi căduți în pedepsa aceea cu care s'ar osîndi acei hoși, fără de a le fi primit vre-un cuvînt de îndreptare sau pricinuire.— 1812 Decembre 3.

(Cod. LXXIV, fila 5.)

Șiguranța de hoși pare că nu eră mai mare în Bucuresci, mai ales în mahalale. Dovadă la acesta póte fi următorul act:

Pitac la dumné-lui Vel Spătar, de a străjuți cu strășnicie nóptea prin mahalale.

Dumné-ta Vel Spătare, cum că cea dintâiu datorie a dregătoriei spătăriei este de a străjuți atât aici mahalalele politieii, cât și pe afară, de către cei netrebnicii și făcătorii de rele, acesta îți este fórte bine sciută și Donnia Mea pentru aceea te-am orînduit într'acéstă dregătorie, dar împotriva aușim că la mahalale pătimesc nóptea, făcându-se hoșii, spargerii de case și de biserici, și făcătorii de rele, cari se înconjură nóptea spre săvîrșirea rēului lor cuget fără de nici o șfială, vėdend că nu-ı întîmpină nici un zabit prin căile lor; de aceea iată cu de-adinsul și cu strășnicie poruncim dumné-tale, ca de astăzi înainte să împănezii nóptea tóte mahalalele cu străjii vrednice de zapcii și neferii spătăriei, de a se înconjură tótă nóptea spre pază, precum și însuși dumné-ta să te înconjuri, după datorie-ți, iar străjile să înconjure până la diuă, și să aibii negreșit mare privighere de a nu mai veni la aușul Domniei Mele că s'aũ mai întîmplat unde-vași vre-o hoție, sau altă asemenea faptă prin mahalale, căci se va socoti neîngrîjire și nedestoinicie a dumné-tale.— 1813 August 9.

(Cod. LXXIV, fila 79.)

(1) Cât pentru condicarul și sameșul obștirilor, hotărîm Donnia Mea ca, în câtă vreme se vor află slujind cu osîrdie și cu credință fără de a se abate în vre-o urmare împotriva, amîndoi să rămână neștrămutați dintr'aceste slujbe, iar pentru banii ce se strîng la cutia obștirilor, atât din iraturile cutiei, cât și de ai clironomiilor, întru tóte întăriri anaforoa acesta a dumné-lui biv Vel Vistierului Ioan Moscu, epistatul epitropiei obștirilor, și poruncim, sameșule i condicarule al epitropiei obștirilor, ca întocmai să fiți următorii, căci împotriva urmând, de se

Numeróse orîndueli, întocmiri cu pitace și chrisóve avem de la Caragea

vor perde cevași bani de la cutii, veți fi îndatoriți de a-i plăti înșivé chiar din casele vóstre.— 1813 Iulie 3.

Vel Logofét.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómnne,

După luminată porunca Înălțimii Tale ce Ni se dá la acéstă jalbă a lui Michaiú biv III logofét, condicarul epitropiei obștirilor, făcênd cercetare, cu tóte că vėđuiú anaforaoa Vorniciei obștirilor din lét 1811 Mart 8, după ce și-aú dat obștésca datorie Anton biv III logofét za taină, ce aú fost într'acéstă slujbă multă sumă de ani, și se întăresce a fi numitul Michaiú într'acéstă slujbă, vėđuiú și altă carte a Divanului țerii cu lét 1812 Iulie 28, prin care arată că, pliroforisindu-se de acest calem a fi din cele ce nu se pot schimbă, pentru că se păstréază condicele și chrisóvele și clironomiile copiilor sěrmaní, că schimbându-se se face încurcătură la acest fel de priciní, zmăcinându-se din mână în mână, pentru care și hotărasce ca să fie Mihaiú jăluitorul neschimbat de la acéstă slujbă; mai vėđuiú și altă poruncă a dumné-lor boerilor Caimacamí, ce eră orînduiți de Înălțimea Ta, de la Octombre 6, prin care asemenea întăresce pe jăluitor să fie neschimbat la acéstă trébă. După acestea tóte, atăt dumné-lor boerii ce se află epistații epitropiei îl arată de vrednic, cât și însuni, cercetându-l, m'am îndestulat că se pórtă cinstit, vrednic, cu praesis, atăt cât aú fost după vremi logofét la departament, cât și la calemul acesta, în diastimă de doí ani, de când se află într'acéstă slujbă și până acum, de când m'am orînduit de către Înălțimea Ta la acéstă dregătorie, nici un cusur la datoria slujbeí sale n'aú făcut. De aceea dar, în adevěr este că acest calem de se va schimbă pe tot anul, zmăcinându-se chrisóvele, condicele clironomiile copiilor sěrmaní, din mână în mână, se face încurcături, de nu se póte luà pliroforie de vechile priciní, mai virtos și pagubă clironomiilor, ce cu porunci și fără porunci se pun depositon la epitropie, și urméză ca să fie logofétul calemului acestuia nestrămutat. Drept aceea, găsec cu cale ca nu numai pentru numitul să se deă întărire a fi neschimbat din tréba condicáriei, ci încă nici sameșul epitropiei să nu fie strămutat, a nu se întimplă catachrisis din pricina schimbárilor, fără numai când se vor găsi învinováțiți la tréba datoriei lor, atunci chiar de Înălțimea Ta, cercetându-se, de vor fi în vină, să fie lipsiți. Osebit de acésta, fiind-că am vėđut că dumné-lor Vornicií ce după vremi s'aú aflat la acéstă dregătorie, aú pus mâna și aú luat bani din epitropie și acum nu se pot ímplini, să li se poruncéscă, atăt sameșului, cât și condicáruí, ca nici odiniórá să nu cuteze a da bani Vornicilor după vremi din clironomií saú din iraturile cutiilor, nici cu nume de împrumutare, nici măcar cu orí-ce cuvînt, fără de porunca Înălțimii Tale, căci de vor cutezà a da într'acést chip bani, să se în-

cu referință la *iraturile* administrative, la veniturile «*Vornicieii obștirilor*». Acestea le vom aduce la capitolul *edilitații*.

Dăm aici o serie de acte relative la postelniceii și diverși slujbași subalterni ai Divanului. (1) Sunt numele acestor mici funcționari și scu-

datoreze a plăti sameșul și condicarul din casele lor; afară când vor prisosi bani, ori din clironomie, sau din ai cutiilor, prin sciința Vornicului se vor da în dobândă la locuri sigure, și la trebuință, când se vor cere, să-î răspundă cu dobânda prin logofetul calemului de unde s'aũ dat. De aceea dar arăt Înălțimii Tale, ca să se facă cea desăvirșită hotărîre de către Măria Ta.—1813 Iunie 18.

(Cod. LXXVI, pag. 507.)

Ioan Moscu.

(1) Iacă din ce feluri de ómenii se făceau postelniceii :

Cărțile postelnicilor ce se înnoesc de Măria Sa Prea Înălțatul nostru Domn Iw Ioan Gheorghe Caragea Voevod. 1813 Februarie.

Asanache Vornic, Sěrdar Costi Neculescu, după cartea Măriei Sale Constantin Ipsilant, 1813 Februarie 26.

Vlad sin Dinul ot Bucurescii asemenea, 1813 Februarie 26.

Bobo sin Gheorghe Bobu ot sud Slam-Rîmnic asemenea, 1813 Februarie 23.

Alexandru sin Constantin, 2-lea grămătic Notara din Focșani sud Slam-Rîmnic, 1813 Februarie 23.

Manole sin Andreiũ ot Focșani sud Slam-Rîmnic ipac, 1813 Februarie 23.

Petre sin Vasile din Focșani sud Slam-Rîmnic ipac, 1813 Febr. 23.

Andreiũ Botin . . . ipac, 1813 Februarie 23.

Toma sin Ioan Paraschivescul, sud Slam-Rîmnic ipac, 1813 Febr. 23.

Ivan Măcșinoiu . . . ipac, 1813 Februarie 23.

Simion Țigănescul sud Slam-Rîmnic ipac, 1813 Februarie 23.

Sandul Munteanu ipac, 1813 Februarie 23.

Neculai sin Constantin ipac, 1813 Februarie 23.

Băjanu sin Dumitrașco ipac, 1813 Februarie 23.

Călin sin Ioan ot sud Slam-Rîmnic ipac, 1813 Februarie 23.

Răducanu Iarca ot sud Slam-Rîmnic, 1813 Februarie 23.

Ianco Ianașco Bagdaltăũ sud Slam-Rîmnic, 1813 Februarie 23.

Michaiũ zet Pastia ot Focșani sud Slam-Rîmnic, 1813 Februarie 23.

Zisul Goronescul sud Slam-Rîmnic, 1813 Februarie 23.

Alexandru Podean sud Slam-Rîmnic ipac, 1813 Februarie 23.

Teodorescu sin Băban sud Slam Rîmnic, cu sinet de la lét 1811 Februarie 26.

țiți minunate elemente, din cari mai târziu se va formă mica boerime,

Dumitru ot sud Slam-Rimnic, cu doveđi isprăvnicesci vechi că
a fost postelnicele, 1813 Februarie 26.
(*Cod. XXXIV, pag. 168.*)

Tot postelniceii de la sud Saac 1813.

Constantin sin Ioan Carpenișanu, după cartea Măriei Sale Ipsilant,
1813 Februarie 23.

Dumitrache Slăniceanu sud Saac ipac, 23 Februarie.

Vasile sin Dumitru ot Văleni sud Saac, Februarie 23.

Dragomir sin Constantin Bucsasci ipac, Februarie 23.

Dumitru Hristea sud Saac ipac, Februarie 23.

Gheorghe Bozianu sud Saac ipac, Februarie 23.

Ioan Păltineanu sud Saac ipac, Februarie 23.

Voicilă sin Stanco ot sud Ialomița ipac, Februarie 23.

Sava Logofețel ot Bucuresci ipac, Februarie 23.

Dumitrache sin Teodor Ursoianu sud Saac ipac, Februarie 23.

Nicolae sin Gheorghe Boeroiu ipac, Februarie 23.

Gheorghe Dragocin ipac, Februarie 23.

Vasile sin Mareș Mitcărescu ipac, Februarie 23.

Cu sineturile { Gavrilă sin Marin ipac, Februarie 26.

Divanului { Gherghe sin Popa Anghel din Bucuresci ipac,
Februarie 26.

Aă și câte { Gheorghe Țerculescu Sălceanu ipac, Februarie 26.

lude doi { Gheorghe sin Diaconu Ioan Domnescu ipac, Fe-
bruarie 26.

Mateiū Dulet ot sud Saac cu lude doi.

188

34 cărți nouă deschise date dumné-lui Vel Logofețul, însă 30 la Maiū
16 și patru mai înainte.

50 cărți nouă făcute cu locul deschis la April 21, date la 1813.

12 cărți de postelniceii noi s'aū făcut la Decembre 15 și s'aū luat
de grămăticul *Postelnicului*.

12 ipac s'aū făcut la Februarie 25 anul 1813 și iscălit de dumné-lui
Vel Logofeț, s'aū luat de grămătic Post.

5 ipac s'aū făcut la 19 Martie 1813 și iscălit de Vel Logofeț, s'aū
dat Beizadelelor.

20 ipac s'aū făcut tot la 19 Martie 1813, iscălit de dumné-lui Vel
Logofeț, s'aū luat de Vel Logofețul.

4 cărți nouă a luat Belu, 1813 Martie 20.

2 ipac cu loc deschis la Vel Postelnic, 1813 Maiū 8.

10 ipac la Meșteru Chiriac, 1813 Maiū 18.

Ioniță sin Niță Ilarion sud Saac ipac, Februarie 23.

Costea Buzun, Februarie 23.

Stăncilă Onițescu ipac, Februarie 23, cu sinetul Divanului.

(care la noi va ține loc de «*tiers état*» și se va substitui mai târziu

- Dinul Vornic Drăghiceanu polcovnic sud Ialomița, Februarie 26.
 Michalache sin Ianco, căpitan din Bucuresci ipac, Februarie 23.
 Răducanu Cruțescu Brat Nicola, postelnicel Ialomița ipac, Febr. 16.
 Dragu sin Grigorie, biv Vel Pitar Ialomița ipac, Februarie 16.
 Stan sin Negoită, logofet din sud Ialomița ipac, Februarie 21.
 Stoian sin Nițu din Bucuresci ipac, Februarie 21.
 Șerban sin Popa Șerban ot sud Prahova ipac, Februarie 25.
 Ioniță sin Gheorghe din Bucuresci, Februarie 25.
 Ioan sin Nicolae Pițiligă, cu cartea Divanului, Februarie 25.
 11 Nicolae Bersoianu.
 18 . . . . .
 (Cod. XXXIV, pag. 169.)

Trimise de la sud Saac.

- Lupul sin Grigorie sud Ialomița, bez acésta ce este de Ialomița după a Măriei Sale Ipsilant, 1813 Februarie 27.
 Panait sin Popa Voinea sud Saac ipac, 1813 Februarie 28.
 Dinul sin Stan Tohonénul din sud Saac ipac, 1813 Februarie 28.
 Dimache Logofetel Hurduescu sud Saac ipac, 1813 Februarie 28.
 Mareaș sin Iordache sud Saac ipac, 1813 Februarie 28.
 Minea ot sud Saac ipac, 1813 Februarie 27.
 Efrem Hordăescu sud Saac ipac, 1813 Februarie 28.
 39 Stefan sin Baltea căpitan Hordăescu din sud Saac, 1813 Februarie 28.
 Ioan Fendul ot sud Saac ipac, după a lui Ipsilant, 1813 Februarie 28.
 Petrache sin Dolet ot sud Saac ipac, 1813 Februarie 28.
 Oprea sin Stan Măgurénu ot sud Saac, 1813 Februarie 28.
 Stefan sin Dolet ot sud Saac ipac, 1812 Februarie 28.
 Andreiū sin Dedul Vrăbiescu Vornic, Pitar Dumitrache din sud Saac, după sinetul tatălui său, făcut pe numele fiului său, și de aceea s'aū șters de sus, 1813 Februarie 28.
 Iorga postelnicel din Bucuresci, după cartea Divanului, 1813 Martie 4, s'aū trecut.
 Oprea din Craiova postelnicel ipac, după cartea Divanului, 1813 Martie 4.
 Gheorghe sin Dumitru ot sud Vlașca, după a lui Ipsilant, 1813 Februarie 23.
 Stan sin Polcovnic Șerban ot sud Vlașca, după a lui Ipsilant, 1813 Februarie 23.
 Michalache Plopeanul ot sud Prahova ipac, 1813 Februarie 23.
 Panait sin Mărgărit ot sud Prahova ipac, 1813 Februarie 26.
 Dobre sin Radu Vătavu ot sud Olt ipac, 1813 Februarie 23.
 Stefan sin Ilie Totescu ot sud Olt ipac, 1813 Februarie 23.
 Ioniță . . . . 1813 Martie 1.

clasei boeresci și-i va aduce dizolvarea. Mulțimea numelor de postel-

Dinul Odobescu din Bucuresci, după cartea lui Moruzi ot lét 800 Aprilie 25, 1813 Martie 9.

Ioniță Boșogescu ot sud Teleorman, de la Moruzi i Constantin Vodă Ipsilant, 1813 Martie 9.

Nicolae sin Preda ot sud Saac, prin cartea lui Alexandru și Constantin Domni Ipsilanți, ot lét 804 Iunie 25, 1813 Martie 9.

Dinul vnuc Iordache Homorăceanu ot sud Saac, cu cartea lui Ipsilant, 1813 Martie 9.

Apostol sin Tănase ot sud Teleorman, prin cartea lui Moruzi, a lui Ipsilant, 1813 Martie 9.

Radu sin Stoica ot sud Saac, după cartea lui Moruzi i a lui Ipsilant ot lét 804 Iulie 25, care fiind perdută, s'a făcut după condică, 1813 Martie 9.

Constantin de la sud Teleorman, după a lui Ipsilant, 1813 Martie 11.

Ioniță sin Mitul sud Teleorman, după a lui Moruzi și Ipsilant, 1813 Martie 10.

Gheorghe sin Cârstea sud Teleorman, după a lui Ipsilant, 1813 Martie 11.

Vasile ot orașul Câmpulung, după a lui Ipsilant, 1813 Martie 11.

Gheorghe Coșorénu din Bucuresci, după a Divanului, 1813 Martie 11.

Négul sin . . . ot sud Teleorman, după a lui Moruzi și Ipsilant, 1813 Martie 11.

Nicolae sin Ioniță Stălpénu sud Muscel, în locul tatălui său, 1813 Martie 14.

Mateiū sin Sandul din sud Ilfov, asemenea în locul tatălui său, însă pre numele părinților lor aū făcut cărți domnesci, 1813 Martie 14.

Pană Conțescu . . . . 1813 Martie 18.

Constantin Oresténul ot sud Saac, nou, 1813 Martie 20.

Sterie sin Atanasie ot sud Saac, de la Moruzi și Ipsilant. 1813 Martie 21.

Lazăr Polcovnic ot sud Muscel, de la Moruzi și Ipsilant, 1813 Martie 16.

Andronache Hăbudénu din sud Prahova, Ipsilant, 1813 Martie 22.

Gheorghe Nicolau vnuc Vistier Mateiū Sălcénu ot Craiova, Ipsilant, 1813 Martie 16.

Tudorache sin Dumitrache Condeiescu sud Ilfov, cu a Divanului, 1813 Martie 23.

Ioniță Teișanu ovnuc Iordache Paropa din sud Saac, cu doveți de la mănăstire, 1813 Martie 23.

Dumitrache Zadăricénu sin Ignat ot sud Ilfov, Ipsilant, 1813 Martie 23.

Alexandru Zaharia ot sud Dîmbovița, Ipsilant, 1813 Martie 23.

Stancul zet Decul căpitan ot sud Ilfov, Ipsilant, 1813 Martie 21.

nicei din notă arată încă și *bunul câștig* al lui Vodă și al Marelui

- Tudorache ovnuc Gheorghe biv céuș . . . . . ot sud Saac, Michaiū Suțu i Ipsilant, 1813 Martie 21.
- Dumitrache Giugescu cu lude doī străini, Ipsilant, 1813 Martie 23.
- Stroe sin Cernea din Bucurescī, de la Moruzi și Ipsilant, iară acum i s'a adăogat și scutéla unei pivnițe, 1813. Martie 23.
- Ivan sin Vasile Condeiescu din Bucurescī, noū, 1813 Martie 19.
- Șerban sin Neagul Potropop ot sud Buzăū, după a lui Ipsilant, 1813 Martie 27.
- Christea sin Ioan Ciupitu, a lui Moruzi, 1813 Martie 27.
- Dinul sin Potropop Ștroe de la Gălisescī, după doveđi, 1813 Martie 27.
- Dumitru Constantin ot Focșani, Ipsilant, 1813 Martie 27.
- Mateiū sin Mateiū Priscénu Bucurescī, cu doī scutelnicī, Ipsilant, 1813 Martie 27.
- Constantin sin Crăci Berleciu din Bucurescī, după a lui Moruzi i Ipsilant, 1813 Martie 28.
- Ioniță sin Ioniță Sălcénu din sud Saac, după Moruzi i Ipsilant, 1813 Martie 28.
- Iordache Borcea ot sud Prahova, noū (Belu), 1813 Martie 19.
- Toma Penescu din Bucurescī, după Ipsilant, 1813 Martie 31.
- Constantin din sud Ilfov, după a lui Moruzi, 1813 Aprilie 1.
- Radu Avram Islescul ot sud Saac, noū (Belu), 1813 Martie 19.
- Constantin Beșca ot sud Gorj, noū (Belu), 1813 Martie 19.
- Gheorghită sin Ceauș Badea, ot sud Ilfov, noū (Belu), 1813 Martie 20.
- Stan Iordănescu din sud Saac, să fie apêrat de ori-ce dare și angarie ce va fi după vremi pe alți postelnicei, după a lui Ipsilant, 1813 April 3.
- Grigorie și Oprea din Bucurescī, după a lui Ipsilant, 1813 Maiū 28.
- Dumitrache sin Nicolae, cupeț din Bucurescī, după a lui Ipsilant, 1813 Aprilie 3.
- Ioniță sin Ene din sud Saac, noū, 1813 Martie 19.
- Petre sin Dinul ot sud Saac, noū, 1813 Martie 19.
- Tudose Chiriac din Bucurescī, noū, 1813 Martie 19.
- Stancul sin Dănăilă ot Oltenița, după cartea Divanului că aū avut și carte domnescă, 1813 Aprilie 9.
- Anton sin Petre Dedulescu ot sud Saac, după Moruzi i Ipsilant, 1813 Aprilie 8.
- Radu sin Stoica, s'a găsit în condică de la Moruzi și Ipsilant, 1813 Aprilie 8.
- Nicolae Popovicī ot sud Muscel, de la Aleco Suțu, 1813 Aprilie 5.
- Nicolae Ciocaniștea sud Ilfov, noū (Belu), 1813 Martie 19.
- Nécsu Ciocanișténu Ilfov, noū (Belu), 1813 Martie 19.
- Nicolae Hristu din Bucurescī, noū, 1813 Martie 19.
- Barbul sin Nicolae ot sud Muscel, după condică, Moruzi, Ipsilant, 1813 Aprilie 21.

Postelnic și din taxa actelor de recunoșcere ale acestor postelnice. Nu

- Mateiș sin Grigorie ot sud Muscel, asemenea, 1813 Aprilie 21.
 Ianache Găgescu din sud Saac, după a lui Ipsilant, Aprilie 21.
 Constandin Ștefulescu ot sud Vâlcea, noș, 1813 Martie 19.
 Dumitru sin Dedu sud Saac, noș, dumné-luș Vel Logofet, 1813 Martie 19.
 Ioan sin Oprea Șătrar ot sud Ilfov, Ipsilant, 1813 April 24.
 Decul ot Ulmeni sud Ilfov, Ipsilant, 1814 Aprilie 23.
 Nicolae sin Constandin Iordănescu ot sud Prahova, noș, b. 1813 Martie 19.
 Gheorghe sin Vasile din Bucurescș, noș, 1813 Martie 19.
 Anastase sin Constandin din Bucurescș, cu doș ómenș și o cârciumă (o vorbă nedescifrabilă), 1813 Aprilie 25.
 (Idem apoș vorba «Ipsilant».)
 Gheorghe Dimitriu, după a lui Moruzi, 1813 Maiș 6.
 Radu Poenaru, după a lui Moruzi, 1813 Maiș 6.
 Mateiș . . . ot sud Mehedinș, noș, 1813 Maiș 8.
 Apostol sin Vel Vameș Michail din Bucurescș, de la Ipsilant, 1813 Aprilie 29.
 Lupul ot sud Prahova, noș, 1813 Maiș 8.
 Mateiș Bălușă Argeș, cu 4 ómenș, cu cartea Domnuluș Ipsilant, 1813 Maiș 10.
 Nișul Budiștenu Argeș, cu cartea lui Ipsilant, 1813 Maiș 10.
 Nișu sin Popa Stan Argeș, cu cartea lui Ipsilant, 1813 Maiș 10.
 Gheorghe Dușescu Bucurescș, noș, 1813 Maiș 8.
 Nicolae Rusin sud Argeș, noș, 1813 Maiș 8.
 Ilie și Popescu din Bucurescș, după cartea Divanuluș că a avut sineturi domnescș, 1813 Maiș 15.
 Gheorghe Cojorenuș din Bucurescș, după cartea Divanuluș țeriș, 1813 Martie 13.
 Preda i Ștănescu sud Saac, noș (Belu), 1813 Maiș 8.
 Mateiș sin Ștefan, căpitan Bucurescș (Belu), 1813 Maiș 8.
 Manole Gheorghiu din Bucurescș, noș, 1813 Maiș 15.
 Mateiș sin Enache căpitan, noș, 1813 Maiș 15.
 Stancu Grecu, noș (Pahar. Belu), 1813 Martie 19.
 Nicolae Ștrăulescu, noș, Pahar., 1813 Martie 19.
 Radu Dobrescu sud Prahova, Moruzi i Ipsilant, 1813 Maiș 29.
 Vasile Tocilescu zet Manole Vernescu ot sud Buzeuș, Moruzi-Ipsilant, 1813 Maiș 29.
 Nicolae logofet sin Popa Ioan ot Muscel, Moruzi-Ipsilant, 1813 Maiș 28.
 Barbul sin Cărstianu ot Condeiescș sud Ialomișă, noș, 1813 Martie 15.
 Stanciu Cordescu ot sud Buzeuș, noș, după mijlocirea Paharniculuș Belu, 1813 Maiș 8.
 Petru sin Ianuș (Paharnic Belu), 1813 Maiș 8.

mai puțin de 313 postelniceî, cu noi, cu vechi, sunt recunoscuți de către

- Gheorghe Michail ot sud Muscel, cu sinet Ipsilant, 1813 Maiu 30.
 Michaiu Nepotul Ursianu sud Vilcea, Ipsilant, 1813 Maiu 30.
 Gheorghe Copăcescu, cu sinet Alexandru-Vodă Suțu, 1813 Maiu 30.
 Ioan sin Stefan Pitiștenu Argeș, nou (Pah. Belu), 1813 Maiu 8.
 Nicolae sin Anghel din sud Muscel, 1813 Maiu 30.
 Oprea sin Stanciu sud Vlașca, cu cartea Domnului Ipsilant,
 1813 Aprilie . . . . .
 Gheorghe Bacioiu, după doveđi că este postelniceî, 1813 Aprilie 8.
 Badea Ioniță, asemenea, 1813 Aprilie 8.
 Nicolae Produlescu, după a lui Moruzi ot lét 1800 Noembre 30,
 1813 Maiu 30.
 Gheorghe sin Mihalcea Mazil ot sud Slam-Rimnic, nou, 1813 Maiu 15.
 Ioniță Chicoș ot sud Slam-Rimnic, nou, 1813 Maiu 15.
 Mateiu Doicescu din Bucuresci, nou, 1813 Maiu 8.
 Gheorghe Haținiț, nou, 1813 Maiu 25.
 Părvu sin Ioan Cumpuniți sud Saac, nou, 1813 Iunie 11.
 Iorga Marcociu, 1813 Maiu 15.
 Ioan sin Dima diacon domnesc, nou, 1813 Maiu 15.
 Panait sin Popa Iordache ot sud Ialomița, nou, 1813 Maiu 15.
 Manole sin Gheorghe Șirbul ot sud Ilfov, nou, 1813 Iunie 13.
 Șerban Varsăescu, Ipsilant . . . . . Iunie 12.
 Chivul Logf. Bucuresci, Ipsilant, Iunie 12.
 Radu Poenar sud Ialomița, Ipsilant, Iunie 7.
 Nicolae Vătav din sud Argeș, după adeverință, extract i însciin-
 țarea isprăvnicieî, Iunie 7.
 Stan sin Popa Tudor od sud Saac, nou, Maiu 15.
 Iordache Păpurescu ot sud Ilfov, nou, Maiu 15.
 Oprea Clăbescu sud Muscel, nou, Iulie 25.
 Nicolae sin Popa Tudor ot Ulmeni, sud Ilfov, nou, Maiu 15.
 Anghel sin Popa Tudor ot Ulmeni, sud Ilfov, nou, Maiu 15.
 Constandin sin Paraschiva Grecu, ot sud Saac, nou, prin Vel Log.
 Maiu 15.
 Constandin sin Răducan zugravu, Maiu 18.
 Gheorghe Butculescu Teleorman, cu cartea Domnului Ipsilant,
 . . . Iunie 21.
 Gheorghe sin Hagi din Bucuresci, nou, Iunie 13.
 Ioniță sin Gheorghe Stol. Teleorman, cu cărți vechi, Iunie 21.
 Drăghici sin Gligore, cu cărți vechi, Aprilie 17.
 Dimitrie Ioan din sud Ilfov, după a lui Ipsilant, 1813 Iunie 23.
 Sterie Gheorghiu din Bucuresci, 1813 Aprilie 26.
 Ilie sin Hagi ot mahalaoa Delea-nouă, nou, 1813 Aprilie 21.
 Ioniță sin Protopop Radu Slam-Rimnic, Ipsilant, 1813 Iunie 24.
 Lupul Proșcan Bucuresci, nou, dumné-lui Vel Logf., 1813 Maiu 25.
 Ioan sin Părvan din Bucuresci, cu lude patru, Ipsilant, 1813
 Iunie 27.

Caragea. Câte din familiile actuale mai cunoscute au originea din

- Atanasie ot sud Ilfov, nou, 1813 Maiu 15.
 Stoian sin Gheorghe Bucuresci, dupa a lui Ipsilant, 1813 Iunie 21.
 Badea Ghisdevit, cu trei omeni, Bucuresci, cu carți vechi, 1813 Iunie 28.
 Radu Scanteie ot sud Ialomița, dupa a lui Moruzi și Ipsilant, 1813 Maiu 23.
 Dimitrie ot Slăvesci, sud Teleorman, cu adeverința Comisului Rasti că este vechiu, 1813 Iunie 28.
 Iordache ot sud Teleorman, Alexandru Suțu, 1813 Iunie 28.
 Dinul sin Ionița din sud Saac, nou, 1813 Maiu 15.
 Iamandi Ioan din Bucuresci, dupa a lui Ipsilant, lude doue și o cârciumă, 1813 Iulie 4.
 Dimitrie sin Alexe ot sud Slam-Rîmnic, nou, 1813 Aprilie 21.
 Moisi Dănciulescu din sud Saac, nou, 1813 Maiu 15.
 Dumitrache sin Negoita Tuguiu din sud Saac, nou, 1813 Maiu 15.
 Négul sin Stan ot sud Buzeu, nou, 1813 Maiu 15.
 . . . . din Bucuresci, lude doi i o cârciumă, dupa a lui Ipsilant, 1813 Iulie 4.
 Dumitrache sin Radu Podenul ot sud Saac, dupa a lui Ipsilant, 1813 Iulie 13.
 Bănică sin Constantin Berlescu din Bucuresci, în locul tatăului său, Pitar Dumitrache au luat-o, 1813 Iunie 28.
 Ioan Bălățenu Gorj, vechiu, 1813 Iulie 12.
 Răducanu Fendu Saac, nou, 1813 Iunie 12.
 Nicolae sin Brat Muscel, vechiu, 1813 Iunie 13.
 Ilie sin Dima, nou, 1813 Iunie 13.
 Nicolae sin Gheorghe . . . . .
 Badea Ghizdăvêtu Bucuresci, cu cartea lui Ipsilant, cu lude trei, 1813 Iunie 28.
 Radu sin Mirica, nou, 1813 April 12.
 13 cărți de postelniciei s'au făcut noue și s'au luat de dumné-lui Postelnicul cu locul deschis, din cari s'au trimis la Craiova, 1813 Septembrie 20.
 Mateiu sin Stefan Zicenu Postelnicel sud Prahova, s'au așezat Mateiu în locul tatăului său, 1813 Octombrie 16.
 Pantazi Zorilescu din sud Gorj, dupa a lui Moruzi și Ipsilant, 1813 Octombrie 13.
 Vladuț Burdiharu din sud Gorj, dupa a lui Moruzi și Ipsilant, 1813 Octombrie 13.
 Alexandru Roșianu ot sud Gorj, dupa a lui Moruzi și Ipsilant, 1813 Octombrie 13.
 Nicolae Teodor, dupa a lui Moruzi, 1813 Octombrie 21.
 Dima din sud Saac, nou, prin grămătic Post., 1813 Octombrie 22.
 Petrache sin Ionița Rășnița, nou, 1813 April 19.
 Stefan Cocos din Bucuresci, nou, 1813 April 23.

aceste 313 de mici scutiți ai visteriei? E destul să cităm numele:

- Paraschiva sin Radu Pleșoianu ot sud Mehedinți, noŭ, 1813 Martie 19.
 Constantin sin Michaiŭ din sud Ilfov, după a lui Moruzi și Ipsilant, 1814 Ghenarie 28.
 Nicola i Nicolae Mușat, noŭ, sud Saac, 1813 April 21, de Matache Logofăt s'aŭ trecut.
 Alexe sin Coman din sud Prahova, noŭ, 1814 April.
 Dimitrie Ioan Caciupul, noŭ, 1813 April 23.
 Stan sin Adreiŭ Ciocan ot sud Saac, de la Moruzi i Ipsilant, 1814 Maiŭ 14.
 Ioniță sin Frățilă zet Stâlpénu sud Muscel, Moruz, Ipsilant, 1814 Maiŭ 14.
 Sandul sin Gheorghe Cinciulescu ot sud Gorj, Moruz și Ipsilant, 1814 Maiŭ 14.
 Dinul Măican ot sud Romanași, Ipsilant, 1814 April 25.
 Oprea sin Trizan sud Ilfov, noŭ, 1814 Maiŭ 16.
 Christea din Bucuresci, după a lui Ipsilant, 1814 Iulie 21.
 Stroe sin Radul Moisénu din Bucuresci, după Moruz și Ipsilant, 1814 Iulie 21.
 Vasilache sin Polcovnic Michaiŭ Corlătescu ot sud Teleorman, noŭ, 1814 August 6.
 Sterie Dorobanțul ot Craiova, noŭ, 1814 August 6.
 Gheorghe sin Vladu Sătulul sud Prahova, noŭ, 1814 August 18.
 Nicolae vnuc Șătrar Tărtășescu, noŭ, 1814 August 6.
 Slavu sin Gheorghe ot mahalaua Agiu, noŭ, 1814 August 6.
 Ilie sin Năstase de aici din Bucuresci, noŭ, 1813 April 21.
 Dumitru sin Staicul ot Bucuresci, noŭ, 1814 August 29.
 Năstase Postelnic ot Bucuresci, noŭ, 1814 Septembre 23.
 Chiriță sin Dumitru din Bucuresci, noŭ, 1814 Septembre 29.
 Paraschiva sin Anastasiu din Bucuresci, noŭ, 1814 Noembre 29.
 Gheorghe sin Tănase Bilviu din Bucuresci, noŭ, 1814 Noembre 29.
 Nica sin Popa Ilie ot Crângură din sud Vlașca, noŭ, 1814 Noembre 29.
 Dumitrache Razu sin Grigorie, noŭ, 1814 Decembre 15.
 Stefan sin Alexandru Geménu, noŭ, 1814 Decembre 22.
 Nicolae sin Vasile Cruțescu sud Ialomița, după a lui Moruz și Ipsilant, 1815 Ianuarie 15.
 Stan sin Vasile Piscupescu sud Ialomița, după a lui Moruz și Ipsilant, 1815 Ghenar 28.
 Ioniță Cosâmbescu sud Ialomița, după a lui Moruz și Ipsilant, 1815 Ghenarie 28.
 Oprea Maltezan sud Ilfov, după a lui Ipsilant, 1815 Ghenar 28.
 Gheorghe . . . după a lui Ipsilant, cu o cârciumă i cu doi ómenî străini, 1815 Ghenar 28.

Niculescu, Iarca, Slănicénu, Bozianu, Vrăbiescu, Odobescu, Homorî-

Mitul sin David Ghizdăvescu, după a lui Michaiū Suțul și Ipsilant, 1815 Ghenar 28.

Ioniță Ursescu sud Slam-Rîmnic, după a lui Moruz, 1815 Ghenar 28.

Michaiū ot sud Ialomița, după a lui Ipsilant, 1815 Ghenarie 28. S'au făcut la Decembre 10 trei-spre-dece cărți de postelniceî ce se află slujind și la Ghenarie 31, 1815, cu osebit privilegiū, și s'au trecut în condica de obiceiuri.

Ioniță Vornic, Pitar Vilcea din Bucurescî, după a lui Moruz și Ipsilant, 1815 Februar 25.

Radu Logofet ot sud Ilfov, după a lui Moruz și Ipsilant, 1815 Februar 25.

Ioniță Pârvuleț, de la Caracal sud Romanați, nou, 1815 Februar 10.

Anton Vistier Hristodul, nou, 1814 Noembre 10.

Iane sin Teodor Bălténu ot sud Dîmbovița, nou, cu doi ómenî străini, 1815 Mart 6.

Ioniță sin Constantin Rizu ot sud Muscel, nou, cu doi ómenî străini, 1815 Martie 6.

Preda sin Ioniță Coșocu din sud Vlașca, nou, 1815 Martie 30.

Toncea Străinu sin Sandul Gârbul, nou, 1815 Martie 25.

Iordache sin Protopopu Ioan, nou, 1815 April 15.

Avram sin Vlad Isbășescu ot Drăgănescî, 1815 Maiū 2.

Stefan sin Ioan de aici, nou, 1815 Maiū 25.

Michalache sin Manole din Bucurescî, nou, 1815 Martie 20.

Christea sin Hărisis din Bucurescî, nou, 1815 Maiū 2.

Négul Rădulescu din Bucurescî, nou, 1815 Maiū 2.

Iene Țilea din Bucurescî sin Hristul Zagurianos, nou, 1815 Noembre 16.

Badea sin Petre din mahalaua Oțetarului Bucurescî, nou, 1815 Iulie 24.

Constandin Boșotă, nou, 1815 Ilie 27.

Răducan sin Protopop Tănase din Bucurescî, nou, 1815 Iulie 1.

Filimon sin Ene din Bucurescî, nou, 1815 Iulie 1.

Ioniță sin Tudori Șoimărénu, nou, 1815 Iunie 15.

Ioniță Rădulescu, nou, 1814 August 23.

Marin sin Protopopul Hristea sud Teleorman, nou, 1815 Iulie 15.

Radul sin Boténul sud Dolj, nou, 1815 Iunie 15.

Dumitru sin Tudor din Bucurescî, nou, 1815 August 16.

Profir sin Hristea din Bucurescî, nou, 1815 Septembre 12.

Manolache sin Preda Ciocărdie din Bucurescî, nou, 1815 Maiū 4.

Ștefan Albénu sud Gorj, nou, 1815 Septembre 12.

Marin sin Popa Hristea ot satul Dég sud Teleorman, 1815 August 1.

Alexandru sin Diacon, nou, 1816 Ghenarie 1.

Anastasia Papazoglu din sud Saac, nou, 1816 Ghenarie 31.

cénu, Stălpénu, Conțescu, Habudénu, Condeescu, Teișanu, Zădări-
cénu, Prisicénu, Penescu, Ștefulescu, Stănescu, Tocilescu, Cordescu,

- Alecul Speténu din sud Ialomița, nouă, 1816 Ghenarie 31.
Mitreă sin Vladul Covrig sud Saac, nouă, 1816 Februarie 1.
Ioniță sin Michaiū din orașul Craiova, ce-î ȳic Cerșotescul, nouă,
1815 Septembrie 4.
Ianache sin Iordache din orașul Bucurescī, nouă, 1816 Iunie 7.
Răducan sin Protopopul Tănase din Bucurescī, nouă, 1815 Iunie 1.
Preda Borducea Bucurescī, nouă, 1816 Iunie 13.
Mateiū Postelnicul, i s'a făcut carte nouă, dară are și de la Ipsilant,
nouă, 1816 Octombrie 10.
Petre Postelnicel de aici, nouă, 1816 Octombrie 15.
Ionașcu Rătescu din Slatina sud Olt, nouă, 1817 Ghenarie 19.
Ioan sin Anton Diaconescu, nouă, 1817 Decembrie 8.
Ioniță sin Gheorghe Scheianu, nouă, 1817 Decembrie 4.
Chiriac sin Nicolī Grecu, nouă, 1817 Ghenarie.
Petre Tudorescu din sud Dîmbovița, de la Moruzi și Ipsilant,
1817 Aprilie 22.
Dimitrie Petrescu ot Bucurescī, 1817 Februarie 27.
Teodor Pavlu de aici, nouă, 1817 Maiū 12.
Lefter sin Aldea, nouă, 1817 Februarie 27.
Gheorghe sin Ioan Sparilescu din Bucurescī, mahalaua Bărbă-
tescului, 1817 Aprilie 7.
Radu Părvulescu din sud Romanați, nouă, 1817 Iunie 1.
Radu Zota ot Cărbunescī sud Saac, nouă, 1817 Aprilie 7.
Barbul Portărescul ot Craiova, nouă, 1817 Iunie 24.
Gheorghe sin Stroe Berlescu ot Bucurescī, nouă, Septembrie 16.
Constantin Sterie de aici din Bucurescī, nouă, 1817 Septembrie 20.
Pascale sin Stoian ot Bucurescī, nouă, 1817 Octombrie 10.
Teodor sin Stefan Burducea, nouă, 1817 August 27.
Preda sin Răducanu Gocea ot sud Ialomița, nouă, 1817 Octombrie 15.
Călin sin Călin de aici, nouă, 1817 Decembrie 26.
Gheorghe sin Postelnic Avram Șitoianu din sud Gorj, nouă, 1818
Ghenar 1.
Dumitru Băndănescu ot sud Dîmbovița, nouă, 1818 April 20.
Mirea sin Popa Gheorghe ot Ciorani sud Prahova, nouă, 1818.
Nicolae Nenciulescu sin Popa Andreiū ot Bucurescī, nouă, 1818
Ghenar 7.
Dobre sin Ioan Crețul ot Ciorogârla sud Ilfov, nouă, 1818 Maiū 28.
Stan sin Ioan Obélă din Bucurescī, nouă, 1818 Martie 15.
Marin sin Stavru ot sud Dolj, nouă, 1818 August 9.
Alexandru sin Nicolae ot Bucurescī, nouă, 1818 August 21.
Ilie sin Radu ot Bucurescī, nouă, 1818 Maiū 27.
Dumitrache sin Nicolae de aici din Bucurescī, nouă, 1818 August 6.
(Cod. XXXIV, pag. 175.)

Ursianu, Poenaru, Merlescu, Pleșoianu; Corlătescu, Razu, Bălténu, Rizu, Rădulescu, Ciocârdie, Papazolu, Nenciulescu etc.

În notă aducem de model un act de liberare din slujbe a unor bătrâni și infirmî. Ceî liberați beneficiau de scutire de dări. (1)

Cartea lui Dumitrache Datco Brăt Ianache Postelnicul.

Fiind-că am miluit Domnia Mea pe Dumitrache Datco Brat Ianache Postelnic și l'am făcut postelnicel, i-am dat dară la mânilor lui acésta domnésca Nóstră carte, ca să fie sciut că este în orînduiala postelnicilor și să aibă privilegiul cel obicînit al scutelei pre drepte bucatele sale de dijmărit și vinăriciū, precum au și cei-lalți postelnicel, drept aceea dară poruncim la toți căți se cuvine, ca să cunoșteți pre mai sus numitul boer al Domniei Mele de postelnicel, i saam receh gosp.—1815 Iulie 2.

Cartea de postelnicel ce s'au înnoit după rugăciunea Mariei i Vasilichiei și Elenchi, fetele Danciului postelnicel, ce au murit, pe chipul lui Nicolae logofetelul, vărul lor.

După rugăciunea, ce prin jalbă au făcut către Domnia Mea Maria i Vasilichia și Elenca, fetele Danciului postelnicel, ce au murit, ca să înnoim sinetul tatălui lor pe numele lui Nicolae Logofetul, vărul lor, sub a căruî îngrijire și căutare se află, fiind fete sărmane, milostivindu-ne asupra-le, facem pe numitul Nicolae vărul lor postelnicel și spre a fi cunoscut de postelnicel, i-am dat acésta domnésca Nóstră carte, prin care să aibă privilegiul cel obicînit al scutelei pe drepte bucatele sale de dijmărit și vinăriciū, dupa orînduiala ce au și cei-lalți postelnicel; pentru care poruncim la toți căți se cuvine, să cunoască pe numitul boer de postelnicel, i saam receh gpd.—1817 Noembre 8.

(Cod. LXXVII, fila 281.)

Vel Logofet.

(Pecetea gpd.)

(1) Dumné-ta Vel Vistier, după pliroforia ce Ne dai printr'acésta anafora, milostivire făcând Domnia Mea asupra jăluitorului, poruncim să fie ertat și apêrat de slujbă.—1813 Maiū 24.

Vel Logofet.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómne,

După orînduiala vistieriei s'au scris la isprăvnicatul Săcuenilor, care și însciinteză, precum se va vedé, de próstă starea și bătrânețele jălui-

În note mai dăm unele acte de natură administrativă. De vornicia obștirilor fiind pendinte măsurile privitoare la *igienea* publică, tot aici aducem și acte relative la doctorii cari sunt cheinați a combate epidemia și bôlele din oraș (1)

torului Șerban, copil din casă de Divan; deci, pentru a se ertă de slujbă, rămâne la milostivirea Măriei Tale.—1813 Maiu 5.

(Cod. LXXVI, fila 271 v.)

Vel Vistier.

Cartea lui Ștefan ce s'aũ orînduit cêuș de Divan.

Dat-am domnesca Nôstră carte lui Ștefan, carele s'aũ așezat cêuș la vâtașia vâtafului Divanului, în locul lui Mateiũ ce aũ fost până acum, ca să aibă privilegiul ce din vechime aũ fost hărăzit zapciilor Divanului Domniei Mele, adecă să fie apêrat atât de rîndul dăjdiilor visteriei, cum și de alte orîndueli, să scutescă și drepte bucatele lui stupi i rîmători de dijmărit și vinul de vinăriciũ, să ție și o prăvălie dréptă a sa aici în Bucuresci, scutită și apêrată de fumărit, de căminărit, de vamă și de alte dări ce vor fi pe alte cârciune; așijderea să ție și lude unul, străin și fără pricină de dajdie, carele și acela să fie apêrat de rîndul dăjdiilor visteriei și de alte orîndueli. Drept aceea poruncim la toți câți se cuvine, nimeni întru nimic supêrare să nu-ĩ facă, ci să i se păzescă privilegiul și mila acêsta întocmai și fără strănutare; i saam rezech gpd.—1816 Iulie 1.

(Cod. LXXVII, fila 243.)

(1) Dumné-ta Vel Vistiere, de vreme ce printr'acéstă anafora Ne arăți că jăluitorul are să ieă léfă acei talerĩ 150 de la visteria Domniei Mele, de aceea poruncim ca din sfertul viitorului Octombre să se plătescă jăluitorului banii acêștia.—1816 Septembrie 18.

Vel Logofêt.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dónne,

Intrând în cercetarea jălbei ce aũ dat Măriei Tale Grigorie Bulucbașa, m'am pliroforisit că numitul are cu adevêrat să ieă de la visterie léfă pe cinci luni, de la Iunie 1814 adecă până la sfîrșitul lui Octombre, talerĩ 150, po talerĩ 30 pe lună, din rămășița lefilor ce mai este vistieria datóre până la sfîrșitul luniĩ lui Ianuarie cu lét 1815, când atunci s'aũ întocmit casa lefilor, pentru care nu lipsiũ cu plecaciune a arătă Înălțimiĩ Tale; iar de este a se slobođi acêsta, rămâne la bună milostivirea Măriei Tale în ce chip vei voi a arătă asupră-ĩ.—1816 August 10.

Vel Vistier.

Cutia milosteniei, alipită la «*vornicia obștirilor*», este pururea în de-

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Postelnice, fiind-că sffrșitul și pricina pentru care s'aũ dat de la cutia epitropiei obștirilor lefi la cei în dos arătați doctori și pentru care se numesc doctori ai politiei, în adevér este numai ca să fie datori a căută la bóle pe cei săraci și scăpătați fără de nici o plată, nefiind cu îndoiială că de la cei ce au stare își ieau fieș-care plata ostenelei sale, de aceea primim Domnia Mea acéstă anafora a dumné-lui Vel Vornicul al obștirilor, ca o dréptă și cu cale, ca împreună cu dumné-lui Vel Vornicul să chemați pe toți dumné-lor numiți doctori, cărora să le arătați că îndată, fără de nici o prelungire, să-și împartă între dumné-lor tóte mahalalele politiei și, verí-unde li se vor face prin raport de la casa de privighere cunoscut că s'aũ bolnăvit vre-un sărac. numai decât să alerge acolo, ca să-l caute fără de nici o plată, fiind lucru împotriva omenirii ca dumné-lor să ieà léfă cu numire de doctori ai politiei și acei săraci să se tiraniséscă la bólele lor fără de nici o căutare și mângâere din partea doctorilor, și doctoriile să se plătéscă de la cutia epitropiei obștirilor după rețetele doctorilor, cărorora să li se dea a înțelege că, de Ne vom mai pliroforisi Domnia Mea cum că nici de acum înainte nu s'aũ pus din partea dumné-lor în lucrare acéstă orînduială a datoriei, care au, precum mai sus se arată, să scie că li se vor rădică cu hotărîre lefile ce ieau de la cutia epitropiei, iar de va pricinui vre-o unul din numiți doctori că este însărcinat cu căutarea vre-unui spital, acéstă pricinuire nu-î este de nici un ajutor, în vreme ce pentru căutarea bolnavilor de la spitauri li se dá acelor doctori osebită léfă din iraturile ale acelor spitauri, iar lefile ce au de la cutia epitropiei sunt chiar pentru căutarea acestor fel de săraci bolnavi.—1816 Septembre 18.

Vel Logofét.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómne,

Insciințez Înălțimii Tale că aici în politia Bucurescilor s'aũ înmulțit firescile bóle, adecă de rēcélă, friguri și altele, pe la săraci, cari nu au putere și mijloc a se căută cu doctori; pe tóte dílele vin la epitropie; cerênd milă și ajutor pentru bóla întru care se află, și fiind-că aici în politie, din porunca Măriei Tale, se află cei mai jos numiți doctori cu léfă de la cutia milosteniei, să li se poruncéscă prin dumné-lui doctorul cel mare ca fieș-care să-și alégă parte din sempturi ale politiei, să cerceteze pe la cei bolnavi săraci, prin raporturile ce se aduce de către vătășei mahalalelor la casa depo, de acolo făcêndu-li-se sciut prin raport la fieș-care doctor semptul ce-și va alege să alerge la acei săraci bolnavi, să le cerceteze bóla, orînduindu-le doctorii pentru întregimea sănătății lor, și cum va fi bună hotărîrea Înălțimii Tale.—1816 Septembre 14.

(Cod. LXXXV, pag. 341.)

Vel Vornic.

ficit. In 1817, DomniŃorul face catastih nouă de împărŃirea milelor. (1)

Dumné-lor doctori¹ ce sunt cu léfă la epitropie.

Doctorul Silivestru.
 » Constantin Darvari.
 » Caracaş.
 » Ioan Pascal.
 » Oler.
 » Filitis.
 » Raiter.
 » Zosim Storer.
 Gérahuł Mesit.
 Ceprieciú Filip Zorotarahu.

(1) Intărim Domnia Mea întocmirea acestuı catastih al lefilor Ńi porun-
 cim dumné-tale Vel Vornice al obŃtirilor, ca să se urmeze întocmai
 darea lor pe acest următor an, atăta numai osebite facem, ca din talerı
 28, ce vėđum, în osebit perilipsis ce Ni s'aú citit, că prisosesc pe tótă
 luna din lefile acestuı an peste suma lefilor din anul trecut, să se adaoge
 talerı 20, pe lângă talerı 80, cu care se vede trecută într'acest catastih
 Elena, soŃia Paharniculuı Costache Teologul, ca să i se dea adecă pe
 tótă luna câte talerı 100, precum aú avut Ńi mai înainte.—1817 Mart 8.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofėt.

Prea ÎnălŃate Dómne,

După luminată poruncă adunându-ne la un loc Ńi privind la iratu-
 turile cutiei milosteniei cele canonisite i cele întâmplătore, care am so-
 cotit că se pot împlini prin ajutorul ÎnălŃimii Tale, alăturând Ńi vorni-
 ciile de pripasuri ale anuluı viitor a se luă pentru următorul an, pre-
 cum am vėđut că s'aú urmat de vre-o doi trei ani încóce, din pricina
 a multor săraci ce s'aú adăogat i dohtori Ńi alte cheltueli, cu chibzuire
 am alcătuit lefile săracilor i dohtorilor Ńi ale epitropilor precum într'a-
 cest catastih se cuprinde, câte cât este a li se plăti pe lună, însă cu
 scăđămint la vre-o câte-va nume câte puŃin Ńi alte nume din cei morŃi
 i parte femeiască măritate, într'al căror loc puindu-se alŃi milaŃi, ce
 după jălbı s'aú găsit cu cale, să facă a se răspunde pe tótă luna, adecă
 săracii lefaŃi talerı 3.595, Ńi talerı 1.620 dohtorii i gerahii politiei, i
 talerı 1.810 tagma vorniciei obŃtirilor, cu talerı 100 Petrache logofėtul
 ot dumné-lor boerii epitropi ai sěrmanilor evgheniŃi, cu deosebită
 poruncă, care acest catastih, iscălindu-se Ńi de către noi, se va da lu-
 minată întărire, cu hotărıre ca până la anul să nu se mai adaoge alŃi
 miluiaŃi lefaŃi, spre a se puté epitropia cu puŃin irat cé s'aú vėđut să

Ca să se echilibreze budgetul cutiei, se dispune a se cheltui în 1817 suma cuvenită pe 1818 din venitul vorniciilor, pripasuri.

O măsură polițienescă energică se ieă în 1817. (1) Marele Spătar trimite la pușcărie pe toți cei cari ar puté fi bănuți că au să se facă hoți.

*

Nici o prefacere în organele judecătorești nu se întimplă sub domnia lui Ioan Caragea, Continuă ;

a) Divanul domnesc, ca ultimă instanță de judecată,	}	în București,
b) Departamentul de opt		
c) » de șapte		
d) » de criminalion		
e) Divanul Olteniei sub președința Caimacamului,		

întîmpine alcătuitele lei de la trecutul Ianuar până la sfîrșitul anului⁹, cu urmare întocmai.—1817 Februar 20.

Al Ungro-Vlachiei Nictarie, Radu Golescu Vel Ban, Isaac Ralet Vel Vornic, Istrate Kretzulescu Vel Vornic, Michalache Manu Vel Logofet, Grigorie Bălénu Vel Vornic, Constantin Caliarh Vel Vornic, Constantin Dudescu biv Vel Logofet, Nicolae Golescu Vel Logofet, Alexandru Filipescu Vel Logofet.

(Cod. LXXXIV, fila 117.)

(1) Cu cale fiind anaforoa acésta a dumné lui biv Vel Banul, epistatul spătăriei, primită este Domniei Mele, pe care și întărind-o, poruncim atât dumné-tale epistatule al armășiei i dumné-vóstre judecătorilor ai departamentului criminalion, cât și voué tuturor slujbașilor ai armășiei, să aveți neadormită privighere de a se urmă de acum înainte întocmai nizamului de mai jos arătat.—1817 Mart 9.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

Prca Înălțate Dómné,

Fiind-că dregătoria spătăriei se silesc cu tóte mijlócele de a întîmpina pornirile făcătorilor de rele, ce mai fără sfială urméză asupra primăverei, și a cercetă pe cei bănuți în netrebnicii și a iscodi pe cei dovediți și mărturisiți hoți, face trebuință a se ridică toți aceștia la grosul spătăriei, din cari cei ce se vor îndreptă și vor da chezășii vrednice vor rămâne slobođi, iar cei după învinovățirea lor și cuviincioșele bănueli ce va avé spătăria asupră-le se va cuveni a stă la închisóre vremelnică și pentru înfrinarea lor, și pentru ca să dea vrednice chezășii, pe unii ca aceia învinovății, neavénd spătăria gros cu tărie de ziduri,

- f) Departamentele de patru și de criminalion în Craiova,
- g) Spătăria,
- h) Agia și
- i) Judecători speciali în județe.

Pe lângă aceste instanțe se mai crează una nouă specială, numită «*Departamentul străinilor pricinii*», instanță menită a judeca procese dintre pămîntenii și sudiți. (1)

Maî există sub Caragea și o epitropie obștăscă a evgheniților. Acésta are misiunea de a priveghiă și oprî risipirea averilor de «evgheniți», de fiii boerilor cari n'aũ încă 25 de ani împliniți. Un moment în fruntea acestei instanțe se află Gr. Brâncovénu, căruia îi succede Racoviță.

Câte-va săptămâni după sosirea în țéră a lui Caragea în Bucuresci, el nu face nici o schimbare radicală în personalul «departamentelor».

este silită a-i trimite la pășcărie cu tacrir arătător de urmările fieș-căruia, pentru cari să se poruncăscă strașnic de către Măria Ta epistatului și slujbașilor pușcăriei ca să-i aibă în bună pază, fără a slobođi de la închisóre, până când mai întâiu se vor arătă și chezașii lor la spătărie, pentru care și cercetând spătăria și dovedindu-i de chezași cinstiți și destoinici și cu cuprins, răspundători pentru orî-ce nărăvire a celor ce slobođindu-se se va dovedi în urmă și dând asemenea chezașie la spătărie, se va face anaforă către Măria Ta, ca să se slobođă și întărirea Înălțimii Tale va rămăné sinet la departamentul pușcăriei; părerea slugei Măriei Tale este într'acestași chip, iar Măria Ta ve porunci ceea ce ve chibzui cu cale.—1817 Mart 7.

Vel Spătar.

(1) Acéstă instanță a fost așezată în 1814 în casele Stolnicesei Manda Costésca, care primiă o chirie de 5.000 taleri pe an. Din acéstă cifră se póte vedé că acea casă eră din cele mai mari din Bucuresci. În acéstă casă a ținut și Divanul ședințele sale de judecări, căci Curtea domnăscă fiind arsă, nu mai află loc în noua reședință a Domnitorului.

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Vistier, fiind-că dumné-lui Vel Logofét de Țéra-de-sus, din porunca Domniei Mele, aũ făcut invoire cu Stolnicésca Manda Costésca pentru casele sale, unde se caută pricinile de judecări atât de dumné-lor veliți boeri, cât și de Departamentul străinilor, ca să i se dea pe an chirie 5.000, de aceea poruncim dumué-tale ca de la începutul viitorului Octombre să se dea numitei Stolnicesei de la domnăscă Nóstră visterie acești taleri cincii mi, chiria casei. Tolco pisah gpd.—1814 Sept. 23.

(Cod. LXXIV, fila 143 v.)

Abiă aflăm câte-va numiri nouă de la noul Domnitor din 7 Decembre 1812. Slugerul Nicolae(?) înlocuesce la data acésta pe Slugerul G. Artino la judecătoria spătăriei.

La 23 Decembre 1813 s'aũ orînduit cu pitac Paharnicul Costache Fotino judecător dimpreună cu Slugerul Constantin Otopénu la departamentul agiei. (1)

În cod. LXXV (la fila 17) există minutele pregătite pentru reînnoirea personalului ambelor departamente (de patru și criminal) și a Divanului din Craiova, cu data de 26 Decembre 1812. Totuși numirile se fac numai pe ziua de 1 Ianuarie 1813, când se fac și numirile la toate instanțele judecătorești din Bucuresci.

Dăm în notă lista și decretul de numire a noilor judecători din Bucuresci. (2)

La aceeași dată de 1 Ianuarie 1813 sunt numiți și judecători la Craiova (4 la departamentul civil și 4 la cel penal), cum și câte un

(1) Cod. LXXIV fila 97.

(2) Iată aceste acte:

Judecătorii ce s'aũ orînduit de către Domnia Mea la departamentele de mai jos arătate. La departamentul de opt:

Paharnicul Ioniță Kretzulescu.
Serdarul Nicolae Cuza
Serdarul Vasile Isvoranu.
Medelnicerul Alexandru Cală.
Medelnicerul Nicolae Roșca.
Medelnicerul Dumitrache Broștenu.
Șătrarul Stavri.
Vătaful Mateiũ Lambrino,

La departamentul de șapte.

Stolnicul Nicolae Crețenu.
Stolnicul Dumitrache Ștefăniu, 1813 Februar 13, în locul vătafului Nicolae.
Slugerul Gheorghe Artino, prin pitac s'aũ lipsit, 1813 Mart 1, la 23 s'aũ ertat.
Pitarul Nicolae Lambrino.
Nicolae biv căpitan za dorobanți.
Serdarul Dimitrie Filodor, prostichiũ, 1813 Ianuar 11.
Serdarul Ioan Politimos, Ianuar 12.
Serdarul Constantin Grecenu, Mart 15.

al treilea logofăt de fie-care «departament» și un al treilea logofăt și

La departamentul criminalion.

Dumné-luî Stolnicul Constantin Caragea.

Medelnicerul Caclica.

Medelnicerul Mateiû Grecénul,

Serdarul Atanasie.

Slugerul Teodor Comino.

Medelnicerul Costacopol, 1813 Ianuar 12.

Dumné-vóstre boerilor cinstiți mai sus numiți, fiind-că v'am orînduit Domnia Mea judecătorî la numitele departamenturi, să aveți dar a vă adună fieș-carele la departamentul unde sunteți orînduiți și să urmați pururea a căută trebile judecăților ce vi se orînduesc de către Domnia Mea, cu silință păzind dreptatea, cu tótă scumpătatea, și dumné-ta cinstite și credincios boerul Domniei Mele Vel Logofete de Țéra-de-sus, după ce se va trece în condica Divanului fóia acésta, să o faceți apoi cunoscută și dumné-luî Vel Vistierului, spre a se așeză în catastihul lefilor. Tolco pisah gpd.—1813 Ianuarie 1.

(Cod. LXXV, fila 20 v.)

Pitac prin carele s'aũ ertat Slugerul Artino de greșala ce aũ făcut și iarășî s'aũ orînduit judecător la departamentul de șapte, unde aũ fost mai înainte.

Fiind-că după rugăciunea ce aũ făcut-o Domniei Mele unî din dumnélor boerî pentru Slugerul Gheorghe Artino, ca să-l ertăm de greșala ce aũ făcut-o, dând făgăduiala și prin scrisóre că se va purtă cinstit în tréba judecătoriei și nu va mai face cel mai mic cusur, Ne-am milostivit Domnia Mea asupră-î și îl ertăm, cu acéstă hotărîre însă că, de acum înainte, de se va dovedî cu cât de puțină rea urmare și catachrisis, nu numai că se va lipsi, ci încă se va pedepsi strașnic; cu acest mijloc dar, ca unul ce aũ dobândit ertăciune greșelei ce aũ făcut, îl orînduim iarășî la tréba judecătoriei departamentului de șapte, unde aũ fost mai înainte, în locul sěu, de care și poruncim dumi-tale cinstite și credincios boerule al Domniei Mele Vel Logofete de Țéra-de-sus să-l faci cunoscut la cei-lalți boerî departamentari, ca să urmeze a păzi la departament pentru căutarea pricinilor de judecăți. Tolco pisah gpd.—1813 Mart 22.

(Cod. LXXVI, fila 36.)

Cinstit și credincios boerul Domniei Mele, dumné-ta Vel Logofăt de Țéra-de-sus, fiind-că la departamentul de șapte a orînduit Domnia Mea judecător pe biv Vel Vameșul Nicolae în locul Stolnicului Dumitrache Ștefăniu, să aibă dar de astăđî înainte a merge la acest departament,

logofeții trebuincioși la Divanul Craiovei și tot acolo și un al doilea portar. (1)

Indată după constituirea Divanului domnesc în Bucurêsc și după trecerea sêrbătorilor Bobotezei, Domnitorul adresêză membrilor lui următórea carte deschisă:

Cinstiților și credincioși dumnê-vóstre boerilor veliți ai Divanului Domniei Mele, vê insciințăm că cea întâiu datorie netăgăduită este a căută pricinile norodului și a îndreptă pe cei năpăstuiți; ci fiind că vedem din jălbile ce Ni se dau multe pricinî de judecătî, de aceea am hotărît ca de ađi înainte să facem și noi Divan Lunea și Vinerea, când vor fi pricinî de a se înfățișă înaintea Nóstră; dar și dumnê-

ca dimpreună cu cei-lalți boeri judecătóri să urmeze a căută și a cercetă pricinile de judecătî și a nu zăbovi pe ipotesiari; pentru care se face cunoscut și la visterie, a se așeză la catastihul lefurilor. Tolco pisah gpd.—1813 Februar 13.

(Cod. LXXIV, fila 27.)

Vel Logofêt.

(Pecetea gpd.)

(1) *Pitac pentru léfa judecătórilor i III logofeților și II portar de la Craiova.*

Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele, dumnê-ta Vel Vistier, fiind-că s'aú orînduit opt judecătóri la departamentul ot Craiova, însă la cel de patru și la cel de criminalion, i câte un III logofêt la fieșcare departament și un III logofêt și trebuincioșii logofetei la Divanul Craiovei, cum și II portar, de aceea poruncim dumnê-tale ca pe toți cei arătați mai sus să-î așezi la catastihul lefilor visteriei cu aceeași léfă ce aveáu și mai înainte. Tolco pisah gpd.—1813 Ianuarie 1.

(Cod. LXXV, fila 22 v.)

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumnê-ta Vel Vistier, fiind-că la Divanul Craiovei s'aú orînduit de către Domnia Mea judecătóri dumnê-lor boerii ce mai jos s'aú însemnat, cariî sunt la număr cincî, să aibî dar a-î așeză dumnê-ta la catastihul lefilor visteriei cu léfa ce aú avut și mai înainte. Tolco pisah.—1813 Ianuarie 5.

Dumnê-lui biv Vel Logofêtul Dumitrache Bibescu.

» biv Vel Clucerul Cornea Brăiloiu.

» biv Vel Clucerul Dumitrache Brăiloiu s'aú orînduit în locul Clucerului Gănescu, 1813 Septembrie 8.

Dumnê-lui biv Vel Clucerul Haralambie.

» biv Vel Pitarul Constantin Oteteleșanu.

vóstre să vă strîngeți în tóte dílele a căută pricinlie de judecări ce se orînduesc de Domnia Mea, afară din sêrbătorile mari i Duminicile, la care să fiți cu silință a le cercetă cu scumpătate spre descoperirea adevêrului, ca cei năpăstuiți să-și afle îndreptarea lor, și în tóte dílele să vă adunați la locul cel orînduit în domnésca Nóstră curte la trei cêsuri din dí, stând până la vremea prânđului a căută tóte pricinile ce vor fi gata; de care poruncim și dumné-tale, cinstit și credincios boerule al Domniei Mele Vel Logofete de Țera-de-sus, să dai nizam zapciilor și logofeteilor a se află mai de diminéță cu tóte pricinile și hărțiile ce vor fi trebuinciose gata; iar cel ce nu va fi următor să Ni-l arăți, spre a i se face căđuta osîndă. Tolco pisah. — 1813 Ianuarie 9.

(Cod. LXXIV. fila 13 v.)

Vel Logofet.

(Pecetea gpd.)

În 20 Ianuarie 1813, Ioan Caragea numesce pe judecătorii de județ, cu decrete în cuprindere ce ne probéză că încă nu s'a făcut despărțirea definitivă a puterii judecătorești de cea administrativă. În adevêr, decretul de numirea judecătorului de județ pe de o parte stăbiliă ca «judecătorul să caute judecățile și să facă hotărîrea în scris, iar împlinirea după hotărîre să se facă de ispravnicii județului», la care împlinire să nu se amestece judecătorul, și pe de altă parte adăogiă a díce că «judecătorul să fie nelipsit de la județ, lângă scaunul ispravnicesc, ca să caute pricinile judecăților neconținut, dimpreună cu ispravnicii»; deci, repetăm, încă principiul despărțirii celor două mari puteri în stat nu este deplin. (1)

1813 Ianuarie 5. Pitac către Vel Vistier, ca peste léfa ce aũ avut-o mai înainte Clucerul Cornea Brăiloiu, unul din mai sus numiții judecători, să i se mai adaogă alți taleri 300.

(Cod. LXXV, fila 21.)

(1) *Carte de judecător de județ.*

Dat-am domnésca Nóstră carte . . . . . pre carele l'am orînduit Domnia Mea judecător la sud . . . ca să aibă a căută tóte pricinile de judecări ale locuitorilor cu bună cercetare, ca să le hotărască cu dreptate și pentru fieș-care pricină ce va judecă să facă hotărîre în scris la mâna cui se va cădê, ferindu-se de hatîr și voe veghiată; iar pe cei ce nu se vor odihni de acolo, să le dea la mână soroc în scris, cu dí orînduită, spre a veni la Divan, și pentru tóte pricinile ce va căută să aibă a ținé condică deosebită, întru care să trecă tóte cu bună orînduială, și așa judecătorul să caute judecățile și să facă hotărîre în scris, iar împlinirea după hotărîre să se facă de ispravnicii

În anul 1813—1814, ca dispozițiuni mai însemnate în sfera justiției aflăm :

I. Relative la *protimisis* :

Chrisovul din 12 Iunie 1813 dispune că, de acum înainte, oricine va vinde vre-un lucru nemișcător fără de mezat să fie dator ca, după ce va face zapisul vânzării, să-l facă cunoscut tuturor rudelor și vecinilor lui, la câți după pravilnicésca condică li se cuvine *protimisis*, ca orî să-l iscăléscă, de nu vor să cumpere ei acel lucru, sau vrînd a-l cumpără, să numere banii. Când vânzătorul își va face această datorie și vre-unul din cei cari au *protimisis* nu va voi nici zapisul să-l iscăléscă, nici banii să-î numere, atunci vânzătorul să cheme în judecată la stăpânire pre un asemenea, ca să-l oblige la una din două. Refusând și atunci, vânzarea va fi declarată bună. Cu afacerea *protimisului* urmază și alte *dispozițiuni* mai departe, în 1814.

Mereu cestiunea «*protimisului*» revine la ordinea zilei.

Am arătat aiurea însemnătatea acestei dispozițiuni intrate în obiceiul pămîntului, cum ea împedică pe Greci de a se face proprietari în pămîntul țării. De aci un răsboiî surd făcut «*protimisului*» și numeroase explicațiuni și interpretațiuni ce i se aduc cu diverse cărți domnesci.

Așa în 18 Iunie 1814 Ioan Caragea interpretă capul din legea lui Ipsilante, dîcînd că rău și fără de cale judecătoria acordă protimisul mai întaiî rudelor de aprópe, căci, după interpretarea lui, acest protimis se cade să-l aibă mai înainte de toți «*rezorași* de moși», adecă *vecini* imediați, fie ei rude sau nu. Cu diverse mijlóce, între cari

județului, la care împlinire să nu se amestece judecătorul. Pentru care poruncim Domnia Mea și dumné-vóstre ispravnicilor ai județului să-l cunoșteți de judecător și să-î dați mână de ajutor cu ómenii de slujbe pentru cei ce vor fi a se aduce și a se scóte în judecată, care judecător să fie nelipsit de la județ lângă scaunul ispravnicesc, ca să caute pricinele *judecăților necontenit, dimpreună cu ispravnicii*, sau când ispravnicii vor fi încărcați cu alte trebî ale județului, judecătorul nelipsit să caute judecățile în tótă vremea, fără de a lipsi încóce și încolo, de a se chemă numai cu numele judecător, că acesta nu este suferită Domniei Mele. Drept aceea poruncim și mazililor i breslașilor și tuturor locuitorilor de obște să fiți însciințați de acesta și fieș-care pentru pricinile ce vor avé să mîrgă să se judece la orînduitul de Domnia Mea boer judecător, că pentru aceea am orînduit deosebit de ispravnic și judecător, să se caute mai cu înlesnire și fără de zăbavă în tótă vremea pricinile judecăților ce veți avé. I saam receh gpd.—1813 Ianuar 20.

(Cod. LXXV, filu 47 v.)

prin simulată *adoptiune*, mulți Greci deveniaū proprietari de imobile și acum în favórea aceloră se interpretă protimisul ca să aibă ei beneficiul lui cu precădere asupra rudelor măi de aprópe, cari nu erau și proprietari vecini cu imobilul pus în vîndare.

Afacerea «*protimisului*» preocupă pe Divan și în urma acestei «*deslegări domnesci*». Biv Vel Căminarul Nestor (1), legistul ilustru al timpului, presintă lui Vodă un proiect de nouă legiuire asupra materiei. Vodă îl dă în cercetarea Divanului la 29 Iulie 1814 cu următorul pitac :

Prea Sfinția Ta Părinte Mitropolit, iubitorule de Dumneđeu Sfințite Episcópe Buzău, i dumné-vóstre veliților boeri ai Divanului Domniei Mele, împreună și dumné-ta biv Vel Bane Grigorie Brâncovene, iată se însemnéză măi jos într'acest domnesc al Nostru pitac teoria ce au făcut dumné-lui biv Vel Clucerul Nestor la capul pentru protimisis, carele, pentru ca să se întocmescă după cuviință prin sfat de obște și cu domnesca Nóstră hotărîre, poruncim ca, adunându-vé cu toții la un loc de obște și teorisind cu luare aminte, să faceți cuviincioasa chibzuire și să arătați Domniei Mele prin anaforă cu zapciú de Divan, Tolco pisah gpd.—1814 Iulie 29.

(Cod. LXXIV, fila 135.)

Vel Logofét.

(Pecetea gpd.)

Proiectul lui Nestor este aprobat de Divan și acesta, cu anaforaua sa din 8 Septembrie 1814, supune lucrarea lui Nestor la aprobarea lui Vodă. Caragea o aprobă, modificând-o în sensul circulării sale de măi sus. Nestor dedeă preferință la cumpărare de imobile *rudelor* măi de

(1) Nestor a fost conservat membru al Divanului de către Caragea, deși nu eră boer cu serviciú efectiv, ci numai biv Căminar. Iată actul de numire :

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Căminare Nestore, fiind că Ne-am pliroforisit Domnia Mea că ai fost orînduit judecător între dumné-lor veliții boeri, ca unul ce ai sciință și praxis a pravilelor, de aceea iată printr'acest domnese al Nostru pitac te orînduim Domnia Mea de a fi și de acum înainte tot întru această trébă, silindu-te de a te arătă cu slujbă plăcută, după datoria ce are fieș-care nefățarnic judecător; poruncim Domnia Mea și dumné-vóstre cinstiților și credincioșilor boerilor veliți ai Divanului Domniei Mele să cunósceți pe măi sus numitul boer, că este orînduit judecător împreună cu dumné-vóstre.—1814 Decembre 30.

(Cod. LXXIV, fila 9.)

Vel Logofét.

(Pecetea gpd.)

apropo, iar Vodă, în interesul mai sus explicat, acordă protimisul în prima linie rudelor orî și străinilor cari sunt vecinî cu imobilul de vîndare. (1)

În urma pitacului domnesc de sus, urmîză anafora următoare a boerilor întărită de Domnitor :

Asemenea publicații s'au făcut la toate județele și la Caimacam, trimițîndu-se și copii după anafora i după hotărîrea din anul trecut, și s'au trecut și aici copia de anafora. (2)

Intru toate celelalte primită fiindu-Ne anafora acêta, o întărim Domnia Mea, afară numai dintr'al treilea felurime a protimisisului ce se cuprinde mai jos, arătutul al treilea pont, care împotriva hotărîm a se urmă, adevă cel ce va fi și rudă și părtaș sau vecin, fie măcar și mai depărtat (însă numai pînă la acea spiță din care nu se pot luă în căsătorie), acela să se protimisescă decăt altă rudă mai de aproape care nu va fi și vecin sau părtaș, de vreme ce pravilnicêsca condică la titlul pentru protimisis chêmă întăiū pe rudele cari vor fi părtașe sau răzorașe, fără de a dice cele de aproape orî de departe, și apoi dice să se cheme rudele cele mai de aproape, și într'acest chip vorbind, se înțelege curat că chemarea de al doilea este pentru rudele cele mai de aproape decăt cele dintăiū cari vor fi și părtașe sau răzorașe, bez părintele la lucrul fiului sêu și fiul la lucrul tată-

(1) Aducem chiar aci aceste acte importante :

Două pitace la departamentul de opt și la departamentul de șapte pentru pricinile de protimisis cum au să urmeze.

Dumné-vostre boerilor judecătōri de la departamentul de opt, vê facem în scire că, pentru pontul de protimisis la lucruri nemișcătōre, prin obștêsca anafora a dumné-lor boerilor și prin întărirea ce am dat Domnia Mea la acea anafora, s'au dat hotărîre cum au să urmeze toate judecătōriile a judecă pricinile ce se vor întimplă de protimisis; după care scoțîndu-se copie și alăturându-se și hotărîrea cea din anul trecut tot pentru protimisis, iată se trimise dumné-vostre, adevărită de către dumné-luî Vel Logofét; ci dar vê poruncim ca de acum înainte să urmați întocmai la pricinile ce se vor întimplă de protimisis, care copie să se trecă și în condica departamentului și și să se păstreze, spre a fi tot-deauna sciută și păzită întocmai. Tolco pisah gpd.—1814 Octomvre 16.

(Cod. LXXIV, fila 148 v.)

(2) Hotărîrea ce s'au făcut în anul trecut, lét 1813 Iunie 12, pentru cei ce au protimisis când se vinde lucru nemișcătōr, care hotărîre prin

său, aceștia, și de nu vor fi părtași sau vecini, să se protimisescă decât rudele mai depărtate ce vor fi și vecini sau părtași; drept aceea, cu osebirea ce s'au ȳis mai sus, poruncim dumné-tale Vel Logofete de Țera-de-sus, ca trecéndu-se anaforaua acésta în condica domnescului Nostru Divan, să se trimiță asemenea copii, însoțite cu osebite porunci ale Domniei Mele, la judecătoriale de aici, i la ale Divanului, cât și la tóte isprăvnicaturile, în care copii să se adaoge și nizamul ce-am dat Domnia Mea în anul trecut tot asupra protimisii-sului, pentru cele ce este dator a păzi vîndătorul și cei ce au protimisis când se vinde lucru nemișcător, și apoi anaforaua acésta să se dea a sta în păstrare la sfînta Mitropolie.—1814 Octomvre 5.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofét.

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, ce prin pitac ni s'au dat, adunându-ne cu toți la un loc, am văduț teoria ce au făcut dumné-luı biv Vel Clucerul Nestor la capul pentru protimisis, care teorie, cercețând-o și noi cu luare aminte, am găsit-o cu bună orînduială alcătuită și arătăm și noi mai jos prin ponturi cu deslușire în ce chip să se urmeze la felurimile pricinilor :

1) Când se vinde lucru nemișcător, întăiu să se cheme la protimisis pe rudele, al doilea părtașii și al treilea vecinii.

publicație s'au făcut cunoscută la toți de obște și acum după poruncă se mai trece și aici într'acéstă copie.

Hotărîm ca, de acum înainte, orî-cine va vinde vre-un lucru nemișcător fără de mezat să fie dator, ca după ce va face zapisul vîndării, să-l facă cunoscut tuturor rudelor i vecinilor luı, la câți după pravilnicésca condică li se cuvine protimisis, ca orî să-l iscăléscă, de nu vor vrea să-l cumpere acel lucru, sau vrênd a-l cumpără, să numere banii, și când vîndătorul își va face acéstă datorie și vre-unul din cei ce au protimisis, înderêtnicindu-se, nu va voi nici zapisul să-l iscăléscă, nici banii să-i numere, atunci acel vîndător să se arăte cu jalbă către stăpânire, ca stăpânirea să-l îndatoréscă pe acel înderêtnic la una din doué, și orî-ce cheltuială și deciuélă se va întimplă să le plătéscă acel înderêtnic, fără de a i se primî vre-un cuvînt de pricinuire, iar când vîndătorul împotrivă nu-și va urmă acéstă datorie, să scie atât el, cât și cumpărătorul, că acea vîndare nu va fi temeinică și, orî-când va pornî jalbă vre-unul din cei cari au protimisis și nu va fi iscălit în zapis, i se va da dreptate de va luă acel lucru cu întorcere de banii prețului ce se va dovedî adevêrat, fără de a se mai cercetă de și-au pornit jalba de protimisis în vreme sau fără de vreme, iar cele-lalte capete din pravilnicésca condică, ce sunt întocmite asupra titlului de protimisis, poruncim să nu se mai metahiriséscă de nici o judecătorie.

(Cod. LXXIV, fila 149.)

2) Rudele de sus și de jos au protimisis la răscumpărătorea lucrului nemișcător până la spița ce poate cere și clironomie, iar cele de alătura au protimisis numai până la al patrulea spiță, cari sunt verii primari, iar nu mai mult.

3) Aceste rude, de vor fi și părtașe sau vecini, au îndoit protimisis, și câți vor avea îndoit protimisis, adevă fie și rudă și părtași sau și rude și vecini, de o potrivă unul cu altul, toți împreună se chemă să se împărtaşescă acea protimisis, iar când este cine-vași rudă tot de o spiță ca altul, dar nu este și părtaș sau vecin ca acela, se protimisesce cel ce este și rudă și părtaș sau vecin, iar când este rudă și părtaș sau vecin și altul nu este nici părtaș nici vecin, dar este rudă mai de aproape decât acela, atunci se protimisesce acea rudă mai de aproape, măcar deși nu este părtaș sau vecin.

4) Părtași sunt cei ce stăpânesc lucrul, acela d'avalma și fieș-care dintr'înșii are dreptate de protimisis, după analoghia părții ce stăpânesc într'acea moșie sau acaret.

5) Vecinii sunt de trei trepte: trepta dintâi sunt cei ce se vecinesc în lung și trepta de al doilea cei ce se vecinesc în cap, iar partea al treilea sunt cei ce se vecinesc la vre-o parte, și când se va vinde acea moșie sau loc, se protimisesce întâi vecinii din lung și apoi vecinii din cap, apoi vecinii de la vre-o parte.

Acésta este deslușirea pravilnicescii condiții ce s'au legiuit cu sfat de obște și s'au și urmat la pricinile de judecăți, de care ne rugăm să se întărescă cu luminată pecetea Măriei Tale acésta plecată a noastră anafora și, după ce se va trece în condica Divanului, să se scotă copii asemenea și să se trimiță de către dumné-luși Vel Logofăt cu lumnate poruncile Măriei Tale, atât pe la judecătorile de aici din București, cât și la Divanul Craiovei și la toate isprăvnicaturile județelor, spre a se face cunoscut tuturor de obște deslușirea acésta a pravilnicescii condiții, iar anaforaua acésta se va da în păstrare la sfânta Mitropolie, iar hotărîrea rămâne la Măria Ta.—1814 Sept. 8.

Grigorie Brâncovénu biv Vel Ban, Barbu Văcărescu Vel Vornic, Constantin Bălénu Vel Vornic, Grigorie Filipescu Vel Logofăt, Constantin Filipescu Vel Logofăt, Fotache Știrbeiș Vel Logofăt.

(Cod. LXXIV, fila 148 v.)

II. Relative la taxe de justiție.

La 10 Februarie și la 22 și 23 Martie 1813 Divanul a propus și Domnitorul a aprobat nouă instrucțiune, fixând suma ce are a se percepe de la procese—decieuă—și modalitatea de percepere. Se făcea un mare abuz la perceperea decieuelii convenite justiției, prin faptul că ea era percepută imediat după pronunțarea sentinței de la câștigătorul procesului, orî putea acesta sau nu a vedé efectuată aducerea la împlinire a hotărîrii. Ba adesea mai plătiă nouă decieuă, când se aducea la împlinire, sau când procesul mergea în apel la instanță superiără. Se ordonă stîrpirea acestuși «catachrisis» și pentru acésta se dispune ce-

tirea prin toate satele a nouelor cărți deschise cu datele mai sus indicate.

În 23 Ianuarie 1813, Ioan Caragea suprimă taxa de o para la leu, ce se percepea în folosul vorniciei Obștirilor de la vîndarea lucrurilor nemișcătoare «*ce se vînd cu rizapazar*». Curînd se restabilește taxa acosta și iarăși la 27 Ianuarie 1815 se desființază.

În 20 Septembrie 1814, Caragea modifică taxa ce se plătiă lui Vel Portar cînd acesta hotărnicia o moșie, fixînd-o la cîte șese parale de stîngen, făcînd tot de-odată obligatorie taxa la hotărnicii, chiar dacă se face acosta fără de prezența lui Vel Portar. (1)

III. Cel mai important act din sfera justiției, din 1813, de la Ioan Caragea, este cel următor, prin care se reînnoește prohibițiunea pentru sudiții a orî-ce Putere de a cumpără și posedă bunuri nemișcătoare în Muntenia. Iacă acest act:

Publicații la toate județele pentru sudiții ce cumpără acareturi nemișcătoare, să le poprască zapisele cumpărătorii.

Dumné-vostre ispravnicilor ot sud . . . . sănătate. Fiind-că sudiții nu încetază cumpărînd lucruri nemișcătoare aici în pămîntul domnescei Nostre țeri, care acostă urmare este împotriva împărătescilor tractaturii, de aceea vă poruncim Domnia Mea că, de va veni vre-unul din sudiții sau vîndătorul la ispravnicat cu zăpisele vîndării vre-unui acaret, ca să-l adeveriți după orînduiala pravilnicescei condici și după osebitul nizam ce am dat Domnia Mea prin domnescile Nostre porunci, care s'au trimis către toate ispravnicaturile încă de la 28 ale trecutului Iunie pentru avătuț cutiei milosteniilor ce s'au orînduit a se da de cumpărătorii acareturilor ce se vor vinde prin rizapazar, dumné-vostre nu numai să nu adeveriți acel zăpis, ci încă, poprindu-l la ispravnicat, să însciințați Domniei Mele numele vîndătorului i al cumpărătorului sudit, cu arătarea protecției sale i suma prețului vîndării și felurimea acaretului, iar de primirea aceste porunci să trimiteți Domniei Mele răspuns.— 1813 Decembre 27. (2)

---

(1) Veți actele din 1813 și 1815 (Cod. 74, fila 173) și din 1817 Septembrie 20 (Cod. LXXVII, fila 275 v.).

(2) Iar la Caimacamul s'au scris, ca și la acest mezat să nu fie primiți sudiții a da și a luă acaret.

Asemenea pitac s'au făcut și către starostea de neguțătorii, să nu primescă pe sudiții.

Asemenea pitacurii s'au făcut și pe la departamenturii i la agie și

IV. În anul 1814 (la 26 Ianuarie și în 30 Novembre), Ioan Caragea trimite carte deschisă la ispravnic, prin care hotărăsește ca arestul preventiv al prinșilor în fapte de hoții să nu fie mai lung de trei zile și imediat să fie trimiși la spătărie cu tacirul, adică cu dispozițiunea lui, dând de scire și păgubașilor să vină după ei.

V. La 25 Martie 1814, Ioan Caragea adresază boerilor divaniți o carte deschisă, pentru a-i îndemna să fie judecători harnici, *uniți*, drepți, și le cere să caute negreșit numai câte trei, mult patru procese afară din zilele când prevede Domnitorul, ca nu cum-va, din cauza repeđiciunii, spre a cercetă mai multe procese, «din nebagare de sémă, să rămână învéluită dreptatea vre-unuia». (1)

---

la spătărie, precum și la departamentul pricinilor străine i la dumnélor veliți boeri.

(Cod. LXXIV, fila 97.)

(1) *Pitac pentru nizamul judecăților:*

Cinstiților și credincioși dumné-vóstre veliților boeri ai Divanului Domniei Mele, fieș-care se cuvine a înțelege cât este de sfântă tréba judecăților și cu câtă luare aminte și cu ce fel de orînduială sunt dator judecătorii a căută pricinile de judecăți și a fi cu toți întru o unire, precum pe larg se cuprinde de acéstă bună orînduială și în pravilnicésca condică la titlu ce este alcătuit pentru judecători, al căruí sfirșit privesce negreșit spre a se puté descoperi dreptul fieș-căruia prin unita cercetare a tuturor obrazelor ce sunt orînduiți judecători, căroră fiind-că li se încredințază de către ipotesiarii ce se judecă și cinstea și averea și vieța lor, nu puțină luare aminte urméză a avé asupra cercetării fieș-căreia pricină, pentru că pămîntescile judecăți sunt a însuși lui Dumneđu judecată și judecătorii ceí pămîntesci vor avé a da sémă la aceeași nefățarnică judecată, care nu numai acéstă temere îndestulă este a povățui pe fieș-care de a nu se abate din calea dreptății, lăsând a dice când acești judecători vor bine chibzui întru sinele, că neabătându-se dintr'acéstă cale pricinuesc și norodului ce-l judecă o bună și mulțamită petrecere și patriei laudă și la sinele osebită în parte cinste și bun ipolipsis, precum și împotrivă urmând pricinuesc obidă către norod, hulă către sinele și mahnire stăpânirii. Mijlocul dar cu care se pot dobândi cele dintâi și a lipsi cele din urmă fiind silința, nepregetarea spre descoperirea dreptului și unirea judecătorilor, precum mai sus am đis, suntem bine încredințați că de către dumné-vóstre se va vîna mai cu deosebire acest mijloc, ca unii ce firesce urméză să fiți doritori de câte privesc atât spre lauda și podóba patriei, cât și al dumné-vóstre în parte bun ipolipsis, de aceea și poruncim Domnia Mea cu deadinsul, ca de astăzi înainte să urmați a vé adună cu toți

Maî puţin de douë luni după aceea, în contradicere cu acéstă circulară, I. Caragea, vëdënd că procesele s'au înmulţit, provôcă pe boerii divaniţi să se adune şi după prânđ, ca să dea curs tuturor pricinilor, ca să nu întârđie. (1)

VI. Prin o carte către Marele Logofët al Țërii-de-sus, care avea direcţiunea cancelariei Divanului, I. Caragea se arată grijiliv de dreptatea țëranilor, recomandându-i să-i *protimisescă* în căutarea proceselor. Caragea, ca să se convingă de activitatea Divanului, cere, în 4 August 1814, a i se aduce în fie-care ți de Marele Logofët «*report* de judecăt看le ce se cantă la Divan. (2)

fără de pregetare la locul cel orîndnit și a căută într'o unire pricinile ce se orîndnesc în cercetarea dumné-vôstre, ascultând cu luare aminte și cu bună înțelegere provlimile și răspunsurile prigonițelor părți, ca nu cum-vași din vre-o nebăgare de sémă să rămăe învéluită dreptatea vre-unuia și din întârđiere să se pricinuiască ipotesiarilor perdere de vreme și cheltueli zadarnice; și ca să aveți vreme să vë îndeletniciți a chibzui cu de-amăruntul pricinile ce le veți căută, nu cerem să căutați maî mult decât câte trei, mult patru pe fieș-care ți, afară din dillele întru care facem Domnia Mea Divan. Tolco pisah gpd. — 1814 Maiñ 25.

(Cod. LXXIV, fila 123.)

(1) Cinstiților și credincioși dumné-vôstre veliților boeri ai Divanului Domniei Mele, fiind-că pricinile de judecăt看 s'au înmulțit și pe tôte dillele se adaogă, după jălbile ce vedem că se dau către Domnia Mea, ca să nu se zăbovescă dar ipotesiarii cei de afară, ședënd aici în grea cheltuială, i cei de aici să nu se prelungescă, perđënd trebile și intereurile lor, poruncim dumné-vôstre ca în tôte dillele să vë adunați cu toți. de a căută pricinile judecăt看ilor ce vi se orîndnesc de către Domnia Mea, silindu-vë de a le căută cu bună orîndnială și după dreptate, căci judecata este a lui Dumneđeu, și nu numai diminéta, ci și încă după prânđ să urmați a vë adună spre cercetarea pricinilor, ca să ieă sfîrșit fără de zăbavă, și dumné-ta Vel Hatmane al Divanului să dai poruncă și celor-lalți zapci, ca să urmeze a aduce și a înfățișă fără de prelungire pricinile ce vor fi orînduite la fieș-care, căci de Ne vom însciința că din amelia vre-unuia din ei, saū de vre-un interes, se zăbovesce înfățișarea pricinilor, acela nu numai că va fi lipsit din trébă, ci încă se va și pedepsi. Tolco pisah gpd.—1814 Iulie 13.

(Cod. LXXIV, fila 132.)

Vel Logofët.

(2) Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Logofete de Țëra-de-sus, fiind-că atât cu tréba și buna eftacsie a Divanului Domniei Mele, i cu nizamul calemgiilor i a logofeților ce se află în slujbă, i cu nizamul zapciilor, de a curge trebile și pricinile judecăt看ilor

Trebuie să recunoștem că Ioan Caragea și-a arătat bunăvoința sa către țeranii și la altă ocaziune, în 24 August 1814, când prin publicațiunii în toate județele provocă pe țeranii să denunțe jafurile și răpirile de averi și de moșie, ce li se vor fi făcut în timpul ocupațiunii rusești de aceia ce pe atunci erau slujbași, ca să facă Domnitorul a li se întorče cele hrăpitate. E probabil că această bună intențiune ascundeă numai scopul de a *storce*, ca bərbierul, *lipitorea* plină de sânge.

Tot în favórea țeranului sunt menținute vacanțele judecătoriilor în Iulie, de Pasci și de Crăciun.

VII. O vacanță neobičnuită ieă Divanul în 22 Februarie 1865, de prima săptămână a postului mare. (1)

VIII. O mare mișcare în personalul justiției se face la 1 Aprilie 1814. Dăm în anexe întréga listă a noilor judecători și cu unele schimbări ulterioare. În această listă se póte vedé și onorariile ce primiă fie-care. Aceste onorarii erau între 250 tal. pe lună maximum și 80 minimum, afară de Logofet III și condicari, cari erau plătiți până la 45 taleri mensual.

IX. Dintre dispozițiunile din sfera justiției de la anul 1814 să mai luăm cunoscință și despre acea relativă la feciorii de boeri risipitori de avere. «*Spre a nu se stinge casele boeresci*», Caragea, la 2 Septembrie 1814, dispune că, până la vârsta de 25 de ani, fiii de boeri, măcar de vor fi căsătoriți ori în serviciul statului «*cu cin de boerie*», să nu fie

---

cu bună orinduială și zapciil să aducă pricinile de diminéță înaintea dumné-lor veliților cu toate hărțile cele trebuincioșe, gata a se căută, să nu se zăbovescă ipotesiaril cu a-și perde vremea în zadar, iar *mai virtos țeranil să se protimisescă*, cu toate acestea ești însărcinat dumné-ta a le duce la bună orinduială și a da cuviincios nizam, căci de la dumné-ta se cere bună eftacsie a tuturor, și pe toate țilele să Ne aduci report de judecățile ce se caută la dumné-lor veliții boeri; ci dar poruncim ca cu totă strășnicia să dai nizamul acesta și să îngrijesci tot-deauna spre a se păzi și a nu se face cel mai mic cusur; poruncim dar și dumné-vóstre veliților boeri, ca în țilele cele sciute să vă adunați mai de diminéță la locul cel orinduit, a căută pricinile ce se orinduesc în cercetarea dumné-vóstre, spre a nu se zăbovi ipotesiaril. Tolco pisah gpd.—1814 August 4.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

(Cod. LXXIV, fila 137 v.)

(1) Cod. LXXIV, fila 178.

volnic nimeni a le da cătuși de puțină marfă, sau bani, sau a face verice alișveriș cu dînși, ci numai cu porunca archiereilor. (1)

Pentru protejerea tagmei boeresci și a feciorilor de boeri ori «evgheniști», cum li se dicea, Caragea organizează chiar o anume epitropie, în care intrau archiereul și câți-va boeri, dintre cari biv Vel Ban Gr. Brâncovănu. La 15 Aprilie 1815, demisionând acest boer, Caragea chemă la *epitropia evgheniștilor* pre Vel Logofetul de obiceiuri Fotache Știrbei.

X. *Epitropia evgheniștilor.*

Campania întreprinsă de presa bucureștenă în 1897 contra cămătarilor și în favorul feciorilor de bani-gata, cari risipesc averea părintească chiar mai înainte de a intra în posesiunea ei, a adus la ordinea dăile amintirile istorice din trecut cu referință la risipitorii de averi.

Nu de erii, nici de astăzi a eșit căta cea lacomă și necinstită a cămătarilor.

Nu de erii, nici de astăzi numai au existat în societatea română

(1) Iată acest act:

Publicațiile ce s'au făcut către dumné-lor ispravnicii județelor i la Divanul Craiovei i la departamentul de opt și de șapte i la dumné-lui Vel Spătar și dumné-lui Vel Agă, i la starostea de neguțători și la Consulatură s'au trimis numai copii, pentru feciorii de boeri răsipitori, după anaforaua obștească, cu întărire și hotărîre gpd.

Fiind-că prin anafora obștească a Prea Sfinției Sale Părintelui Mitropolit și a dumné lor boerilor, care s'au întărit și de Domnia Mea, spre a nu se stinge casele boeresci de copiii ce rămân răsipitori și nevrstnici, precum s'au întâmplat de s'au stins unele din casele cele mari, s'au făcut hotărîre ca de acum înainte feciorii de boeri cei răsipitori și fără de epitropii și neajunși în vîrstă de ani 25 (afară din cei ce sunt sub epitropii), măcar fie și căsătorit, sau cu cin de boerie, să nu fie volnic, atât alții, cât mai virtuos neguțătorii, a le da împrumut cătuși de puțin marfă, sau bani, sau a face verice alișveriș cu dînși, ci când vor avea trebuință acei feciori de boeri pentru hrana și îmbrăcămîntea lor, sau pentru economia casei, să mîergă să se arăte la Sfinția Lor Părinții archierei și cu iscălitura Preaosfințiilor Sale să aibă voe să se împrumute, de care mai pe larg pliroforie veți lua dumnévostre din copia de anafora ce cu această hotărîre vi se trimite, ci dar să puneți a se publicarisă această, îngrijind de a se urmă și a se păzi acum și tot-deauna în pricinile ce se vor întâmpla, și de primire să avem răspuns.—1814 Septembre 1.

(Cod. LXXIV, fila 139.)

risipitorii de averi, feciorii de bani-gata, cari, nesciind cu ce greutate se innodă doi bani în ciorap de bunică, dau sbrania în «*rēmasul*» de la bunică, de la bun și de la părinți.

«*Nihil novi sub sole*» al psalmistului se aplică și aci, ca peste tot. Așă a fost, așă este și. . . , și fără a fi proroc după Christos, așă va fi!..

Ca să nu fie așă s'aũ inventat une-orii așă dișele *legi somptuarii*.

S'a dovedit însă neputința legilor de a împedica risipa caselor fruntașe, ba chiar a unor întregi popore.

În cele nouă volume, ce până acum aũ văduț lumina dișei din «*Istoria Românilor*» de mine, am adus diverse *nizamuri* sau regulamente și *pitace* ori porunci țintind a împedica luxul ruinător din clasa boerescă.

Cu deosebire boerimea cheltuiă, la finea secolului trecut, pe blăni, stofe și carete. Alexandru Moruzi, la 11 Martie 1794, ordonă lipscanilor să înceteze de a mai importa «*stude, linaz, sadedică, cusături și basmale, ce sunt lucruri cari pricinuesc o cheltuială zadarnică și o stângere de obște. . .*» (1)

În 8 August 1796, același Domnitor reînnoesce prohibițiunea importării de *butce* sau *carete*, sub aspre pedepse. (2)

Măsurile luate sub domnia lui Ioan Caragea (1812—1818) sunt cu mult mai energice, ba și mai originale decât toate cele de la anterioarele domnii.

În contra luxului cere Divanul de la Caragea legi somptuarii în 13 Februarie 1815 în următoarea auafora, ce o dăm în traducere după originalul grecesc:

Prea Inalte Stăpâne,

Privind dișnic la risipa averilor familiale și a caselor de boeri, produsă de luxul nefolositor și de cheltueli fără judecată, și prevăduend cu durere întinderea catastrofei, am fost mișcați cu toții și, conduși de un simțemint de compasiune, ne-am decis în comun a pune stavilă acestui rău distrugător. Spre acest sfirșit ne-am luat libertatea să ne adresăm prin umilita noastră petițiune către stăpânul și tatăl nostru de milă iubitor, cunoscând bine că Înălțimea Vóstră în bunătatea ei va opri aceste desordini, necuviințe și prejudiții, aducând decența, modestia și cumpătarea, yirtuți într'adevăr mântuitoare pentru

(1) Veđi «*Istoria Românilor*» de V. A. Urechiă, tom. V, pag. 806.

(2) Veđi actul în cod. domnesc XXIX, fila 218, la Archiva Statului.

binele public și pentru averile supușilor voștri. Să înfrânați asemenea luxul îmbrăcămintelor și număróselor echipaje, pentru a se puté împedică cu efect dilapidarea averii fie-cărui, a aduce pe toți la buna cuviință, a reduce cheltuelile nesocotite la o măsură cuvenită și *în raport cu condițiunea, familia și rangul fie-cărui*, ușurând pe toți de prea marele datorii ce au, și pentru a-í depriinde în fine după cum se cuvine în modestie și decență.

Pentru a se aduce cuvenitul ordin, urméză că atât luxul îmbrăcămintelor, cât și somptuositatea echipajelor să se înfrâne *în raport cu fie-care clasă, rang și pozițiune*. Vě rugăm decí să ordonați să se numéscă boeri, cari să se întrunéscă și pentru una și pentru cea-laltă clasă și să cerceteze în comun și să afle ce e regulat și rezonabil și folositor ? și pronunțându-se în unanimitate, să raporteze Înălțimii Vóstre măsurile luate asupra pricinei, prin un raport special, care să fie sancționat și de autorități.

Convinsi că Înălțimea Vóstră va primi cele de față de cuviincióse și sperând că rugămintea ne va fi ascultată, ne subscriem :

Mitropolit Nectarie, Iosef Argeșiu, Const. Buzěu, Const. Filipescu Vistier, Grigorie Brâncovénu, Barbu Văcărescu Vel Vornic, Const. Bălăcénu Vel Vornic, Michalache Mano Vel Vornic, Theodor Văcărescu Vel Vornic, Gheorghe Filipescu Vel Logofét, Scarlat Grădiștenu Vel Logofét, Filipache Știrbeiu Vel Logofét.—1815 Februarie 13.(1)

Iucă în 1814 se luase o măsură mai eficace decât legile somptuarii.

Pentru întâiași dată facem cunoscută înființarea, sub Ioan Caragea, a unei ciudate iustituțiunii, numită «*epitropia evghenișilor*», adecă a nobililor.

La 1 Septembrie 1814, Ioan Caragea, după mijlocirea Divanului său, adreséză «*către dumné-lor ispravnicii județelor, i la Divanul Craiovei, i la Departamentul de opt și de șépte, i la dumné-luș Vel Spătar și dumné-luș Vel Aga, i la starostea de neguțători și la Consularuri*» următórea carte deschisă, adecă circulară :

Fiiind-că prin anafora obștéscă a Preaosfinției Sale Părintelui Mitropolit și a dumné-lor boerilor, care s'au întărit și de Domnia Mea, spre a nu se stinge casele bocresci de copiii ce rămân risipitori și nevirstnici, precum s'au întâmplat de s'au stins unele din casele celo mari, s'au făcut hotărîre ca de acum înainte feciorii de boeri cei risipitori și fără de epitropi și neajunși în vârsta de 25 de ani (afară din cei ce sunt sub epitropi), măcar fie și căsătoriți sau cu cin de boerie, să nu fie volnici, atât alții, cât mai virtos neguțatorii, a le da împrumut cătuși de puțină marfă, sau bani, sau a face verice alișveris cu dînșii, ci când vor avé trebuință acei feciori de boeri pentru hrană și îmbrăcămintea lor, sau pentru economia casei, să mérgă să se arăte la Sfinția Lor Părinții archierei și cu iscălitura Prea Sfințiilor

(1) Pag. 401, condica LXXVIII.

Sale, să aibă voe să se împrumute. De care mai pe larg pliroforie veți lua dumné-vóstre din copia de anafora ce cu acésta hotărîre vi se trimite. Ci dar să puneți a publicarisî acésta, îngrijind de a se urnă și a se păzi acum și tot-deauna în pricinile ce se vor întîmplă. Și de pricinuire să avem răspuns.—1814 Septembre 1.

Curînd însă, tot după stăruința Divanului, Ioan Caragea înființéază noua instituțiune menită a protege pe fiii risipitori în contra cămătarilor.

Acésta instituțiune pórta numele de «*epitropia evgheniților*».

În acésta epitropie intră prelații țării și un număr de boeri, între cari aflăm pe fostul Mare Ban Grigorie Brâncovénu.

Iată anaforaua prin care boerii, la 15 August 1814, mijlocesc la Ioan Caragea înființarea epitropiei evgheniților sau cel puțin publicațiunea ca neguțatorii să nu dea bani cu împrumut, nici să vîndă nimic la feciorii de boeri risipitori:

Prea Înălțate Dómne,

Cu plecătă[†] anafora arătăm Măriei Tale, că din viclenele urmări ale unora din neguțatorii de aici din Bucuresci s'aú stîns și s'aú prăpădit câte-va case de boeri mari de starea dintăiú, ajungénd la lipsă și sărăcie vrednică de jale, căci din lăcomia lor, dând clironomilor acelor case sciuti de risipitori marfă cu preț încărcat și împrumutări de bani cu grele dobândi, drept care luându-le zálog moșiile și alte acareturi și silindu-i spre plată, după ce i-aú făcut de și-aú vîndut lucrurile putem dice și fără prețul cel cuviincios și aú rămas ca nisce nemer-nici în patria lor, tot nu s'aú putut plăti de dînsii, ci aú ajuns și la scăpătăciune și aú rămas și datorî din pricina lor, pentru care, fiind-că Înălțimea Ta ne ești dăruit din pronia cea de sus părinte al patriei cu rîvnă și dorire spre fericirea și binele tuturor supușilor Măriei Tale de obște, iar mai ales spre întregimea némului boeresc, îndrăsnim a face Înălțimii Tale obštéscă și plecătă rugăciune ca să bine-voesci a da luminată întărire la acésta anafora a nóstră, ca de acum înainte feciorii de boeri cei risipitori și fără de Epitropi și neajunși în vîrstă de ani 25 (afară din cei ce sunt sub epitropi), măcar fie și căsătorit, saú cu cin de boerie, să se dea sub epitropia Preaosfinției Sale Părintelui Mitropolit și a unuia din părinții episcopi și nimeni din neguțatori să nu fie volnici a le da cu împrumut cătuși de puțină marfă, saú bani, saú a face veri-ce alișveriș cu dînsii, ci când va avé trebuință acel fecior de boer pentru hrana și îmbrăcăminteá lui, saú pentru iconomia casei, să mérgă să arăte Preaosfințiilor Sale Părinților archierei și, pliroforisindu-se Preaosfinția Lor că acea trebuință este heapărată și cu cale, prin scirea și iscălitura Preaosfinției Sale, să aibă voe a se împrumutá, iar fără de acésta orinduială făcendu-se vre-o împrumutare, să scie acel neguțator cu hotărîre că se va osîndi după pravilele

împărătesci a rămâne păgubaș, cum nici mumele a celor risipitori ca aceia să nu fie volnice a face datorie pe numele acestor fel de copii și a le supune lucrurile sub zălogire, căci se vor osîndi a răspunde acea datorie chiar din zestrele dumné-lor; care acéști hotărîre, după ce se va trece în condica Divanului, să se scóță copii asemenea și să se trimiță la tóte cinstitele Consulaturî și la starostea de neguțătorî, ca să se facă cunoscut tuturor de obște, și apoi să se dea la sfînta Mitropolie în păstrare, spre a nu găsi vre-unul pricină că n'aũ știut, iar hotărîrea rămîne la Măria Ta.—1814 August 15.

Mitropolit Nectarie, Radu Golescu Vel Vistier, Constantin Filipescu Vistier, Grigorie Brâncovénu biv Vel Ban, Const. Kretzulescu Vel Ban, Radu Slătînénu Vornic, Barbu Văcărescu Vel Vornic, Const. Bălăcenu Vel Vornic, Dumitrașco Racoviță Vel Vornic, Iordache Slătînénu Vornic, Grigorie Filipescu, Dumitrache Racoviță, Iordache Filipescu Vel Logofêt, Const. Filipescu Vel Logofêt, Fotache Știrbeiũ Vel Logofêt, Nestor Clucer.

Domnitorul aprobă anaforaua cu următorul pitac din 23 August:

Fiind-că mijlocul acesta, ce se arată mai jos într'acéști obștéscă anafora, privesce spre bună ființa și întregimea caselor boeresci celor ce din nenorocire se întimplă de rămân la acest fel de fi, o întărim Domnia Mea, cu hotărîre ca întru tóte întocmai să se urmeze, și poruncim dumi-tale Vel Logofete de Țera-de-sus ca, nu numai la cinstitele Consulaturî și la starostea de neguțătorî să se trimiță copii după acéști hotărîre, ci încă și la Divanul Craiovei și pe la tóte isprăvnicaturile, însoțite și cu osebite porunci ale Domniei Mele, spre a se publicarisi în auđul tuturor, și apoi, trecendu-se în condica domnescului Nostru Divan, să se trimiță a sta în păstrare la sf. Mitropolie, iar pe de altă parte Preaosfinția Sa Părintele Mitropolitul, împreună cu unul din Sfinția Lor Episcopii, îndată să se însărcineze cu îngrijirea acesteia epitropii cu urmare întocmai precum se cuprinde mai jos, iar când vre-unul din feciorii de boeri ce sunt supuși la acéști epitropie se vor arăta neînțelegători la acest folositor mijloc, atunci Preaosfinția Lor pentru unul ca acela să facă arătare către stăpânire, cu care acéști îngrijire însărcinăm împreună și pe dumné-lui biv Vel Banul Grigorie Brâncovénu i pe dumné-lui Vel Vornicul Const. Bălăcenu. — 1814 August 23.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofêt.

(Cod. LXXIX, fila 232.)

Actul acesta al boeriniĩ urmăresce, ȓicem, două scopuri: pe de-o parte boerimea își apără averile prin înființarea epitropiei evgheniților, pe de altă parte împedică pe cei neboeri de a purtă haine ca și boerimea.

Pe când Enache Vărărescu, cu puținĩ anĩ mai înainte :

. . . . . ședeà 'n pòrtă la Dudescu
cu antereù de atlas,
móre Dómna de necaz !

Adecă pe când boeriî din protipendadă își permit de a rivalisà în lux cu domnia, neguțătoriniî și celor de trepte mai de jos Divanul cere ca Ioan Caragea să nu le permită a se întrece cu boerimea în lux, în port, în butce.

Cartea deschisă din 1 Septembre 1814 adusă la pagina 394 este consecința anaforalei de la 15 August 1814.

Epitropia evghenișilor nu are de a protege numai pe fecioriî de boeri nevrîstniciî în contra cămătarilor și de a-î împedica să-și risipescă averile. Acéstă instituțiune a pus de multe ori sub interdicțiune boeriî în vîrstă. Așà bunăoră la Iulie 1816 a pus sub tutela sa, cu decret domnesc de la Ioan Caragea, pe Vătaful de curte Costache Alexandri. (1)

În 16 Februarie 1815, epitropia evghenișilor amintesc din nou neguțătorilor că nu le e slobod să deà banî cu împrumut și nici să vîndă marfă la fecioriî de boeri și de altă parte pune sub interdicțiune pe Dumitrache Hrisoscoleu, care, venind în vîrstă de a-și administra averea, «epitropia îl vede cu totul risipitor și prăpăditor casei». (2)

(1) Preaosfinția Ta Părinte Mitropolit, iubitorule de Dumneșeș Sfinția Ta Episcópe și cei-lalți dumné-vóstre boerilor sin epitropi ai sármanilor evgheniș, am luat Domnia Mea pliroforie, că Vătaful Costache sin rēposatul Paharnic Alexandri de la o vreme încóce se află cam smiutit de minte și póte dintr'acéstă să i se pricinuiască și casei sale dărăpănare, neavēnd cine să îngrijescă atât de el, cât și de casă, și mai vîrtos fiind dator pe la unii alții, cari prin jalbă către Domnia Mea își cer dreptul lor, de aceea poruncim ca, după datoria acesteî epitropiî, să intrași în cercetarea stării lui și a casei sale și să se însărcineze epitropia cu îngrijirea cea cuviinciosă asupra numitului și a casei sale, ca și casa să nu i se dărapene și creditorilor lui să li se plătescă dreptul ce vor fi avēnd a luă. Tolco pisah gpd.—1816 Iulie 31.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofēt.

(Cod. LXXIV, fila 261.)

(2) *Pitac către starostea de neguțători pentru a nu împrumutà nimeni pe Dumitrache Hrisoscoleu și pe alți feciori de boeri.*

Staroste de neguțători, încă din anul trecut prin hotărîre obștésă s'au dat nizam pentru fecioriî de boeri, cari sunt în vîrsta tinerețelor, risipitori și prăpăditori caselor părintesci, ca să nu-i împrumute nimeni

Acésta carte deschisă saŭ circulară către neguțătorii a fost motivată de o anafora, adecă raport, a epitropilor speciali, ce la mórtea sa lăsase mama lui Dumitru Hrisoscoleŭ, în persóna Episcopului de Buzău Constandie și a Vistierului Constantin Filipescu.

Epitropií aceștia cer interdicerea lui Hrisoscoleŭ, pentru că-l vęd «urmând unora din tinerii vécului acestuia» (1) și risipindu-și averea.

cu bani, saŭ să le dea lucruri saŭ marfă pe datorie, și s'aŭ și publicarisit acésta, că cine împotriva le va da să scie că va perde, iar pentru neapărată trebuință ce li se va întâmplă de cheltuială, s'aŭ orînduit epitropi obștesci, ca prin scirea acelor epitropi să împrumute cât le va fi trebuința. Acum iubitorul de Dumneđeŭ Sfinția Sa Episcopul Buzău și dumné-lui Banul Const. Filipescu aŭ făcut Domniei Mele arătare prin anafora, cum că răposata Clucerésa Maria Hrisoscolóica i-aŭ însărcinat a fi epitropi, precum și prin poruncă domnéscă aŭ fost orînduiți și aŭ și avut chivernisirea casei până la o vreme, apoi luând Dumitrache Hrisoscoleŭ casa în stăpânire-și, il vede cu totul risipitor și prăpăditor casei. De aceea, despre o parte s'aŭ pus în orînduială nizamul epitropiei acei case, iar despre alta îi poruncim ca să publicarisescă către toți neguțătorii, de a nu mai împrumutá pre numitul Dumitrache în nici un fel de chip, că cel ce va face urmare împotriva să scie că își va perde banii împrumutării ce-í va da acestuia și altora asemenea lui. Tolco pisali gpd.—1815 Fevruar 16.

Asemenea trei note s'aŭ mai făcut către Consulaturi.

(Cod. LXXIV, fila 174 v.)

Vel Logofët.

(1) Iacă acésta anafora :

Prea Înălțate Dómne,

Arătăm Măriei Tale că răposata Clucerésa Hrisoscolóica, la sfîrșitul vieței sale, prin graiŭ ne-aŭ însărcinat a fi epitropi asupra casei dumné-sale, și după mórtea-í am fost orînduiți cu înseris porunca Măriei Sale Domnului Constantin Vodă Ipsilant, fiind Domn al țerii pe acea vreme, spre a chivernisi casa, și așa am avut acésta îngrijire a epitropiei până la o vreme, apoi Dumitrache fiul dumné-ei luând casa în stăpânire și chivernisélă, aŭdim și il vedem cu totul risipitor (*urmând unora din tinerii vécului acestuia*), pentru că anțerț aŭ vîndut o moșie ce se numesce Măicănescií, ce este aici aprópe, estimp aŭ vîndut casele ce le-aŭ avut aici în Bucuresci și acum aŭdirăm că umblă a vinde și munții. Noi după datorie facem cunoscut Măriei Tale, rugându-ne ca să bine-voesci Măria Ta, ca pe de o parte prin luminată poruncă iarăși să se dea casa sa cea părintéscă sub epitropia unui ipochimen, și pe de alta, după obștesca hotărîre, să se poruncéscă neguțătorilor a nu-l mai împrumutá cu nici un chip, căci oricarele ar voi a-l mai împrumutá de acum înainte, împotriva luminatei

«Tinerii vécului acestuia!»! Cum sémână de bine aceștia-lalți tineri din secolul nostru cu cei din timpul lui Caragea!

porunci urmând, își va perde banii, pentru că de-a năi rămâne casa tot sub a sa rea economie, negreșit va rămâne la cea mai próstă stare, orî mai bine să dîcem că se va stinge cu totul, și rămâne la luminată porunca și bunavoința Măriei Tale.— 1814 Decembre 7.

Constandie Episcop Buzău, Constantin Filipescu Vistier.

Iată rezoluțiunea dată de Domnitor:

Prea Sfinția Ta Părinte Mitropolit, iubitorule de Dumneșeu Episcopope i dumné-vóstre cinstiților și credincioși boerilor ai Domniei Mele, ce prin domnésca Nóstră hotărîre sunteți orînduiți epitropi asupra sármanilor evgheniși, veți vedé arătarea ce Ne fac printr'acéstă anafora Sfinția Sa iubitorul de Dumneșeu Episcopul al Buzăului i dumné-lui biv Vel Vistierul Constantin Filipescu, după care, fiindu-le și cererea cu cale și cuviinciosă, primită este Domniei Mele și poruncim ca pentru acest Dumitrache, fiul răposatei Cluceresei Hrisoscolóei, să aveți asemenea îngrijire cu urmare întocmai precum în mai sus dîsa domnésca Nóstră hotărîre se cuprinde, ca nisce obștesci epitropi ce sunteți orînduiți. Fiind însă că Sfinția Sa Episcopul și dumné-lui biv Vel Vistierul Filipescu a fost orînduiți epitropi asupra acestei case, precum mai jos se arată, și aș și mai întregă sciință și pliroforie de starea ei, de aceea la ori-câte veți chibzui pentru economia acestei case, să vă sfătuiți împreună și cu Sfinția Sa și cu dumné-lui nunitul boer. Iar pe de altă parte poruncim dumné-tale Vel Logofete de Téra-de-sus, să se facă porunca Domniei Mele către starostea de neguțători, ca să publicarisescă către toți neguțătorii de a nu mai împrumutá pe nunitul Dumitrache în nici un fel de chip, căci cel ce va face urmare împotrivă să scie că își va perde banii împrumutați. — 1814 Decembre 14.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofét.

(Cod. LXXVIII, fila 156.)

Cu cale fiind anaforaua acésta, primită este Domniei Mele, după care și poruncim dumné-vóstre mai jos arătaților boeri, ca adunându-vé câte-și trei la un loc, să faceți urmare întocmai, prin zapciú Vătaf de visterie.—1815 Martie 11.

Vel Logofét.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, ce s'aú dat la anaforaua mea smeritului Episcop al Buzăului și al slugei Măriei Tale Vistierul Con-

Epitropia evgheniților a funcționat mai mult timp și și-a întins mereu dreptul de a protege *cinul* boeresc contra creditorilor, mai

stantin Filipescu, am văzut arătarea ce s'au făcut Măriei Tale prin anafora pentru Dumitrache, fiul răposatei Cluceresei Mariei Hrisoscoleu, cum că este foarte risipitor, căci mai anțerț au vîndut o moșie ce se numesce Măicănescii, aprópe de Bucuresci, în anul trecut au vîndut casele ce le aveà aici și acum umblă să vîndă și munții, și de va mai fi casa părintescă în mâna sa, póte să rămîne la cea mai próstă stare saú să se stingă cu totul; deci, pentru ca să se întîmpine acéstă ne-trebnică urmare a numitului Dumitrache, carele deși este trecut peste vîrsta de 25 ani, dar mintea este tot de nevîrstnic, necunoscîndu-și binele și folosul seú și făcînd urmări carele sunt spre dărăpănarea i prăpădenia sa, de aceea noi slugile Măriei Tale, obștescii epitropi, chibzuindu-ne împreună cu mine smerit Episcop i cu mine sluga Măriei Tale Vistierul Filipescu, ce am fost mai înainte epitropi acestui copil, am găsit cu cale, ca cu luminat pitacul Măriei Tale, să se orînduiască dumné-lui paharnicul Manolache Hrisoscoleu și dumné-lui Costache Hrisoscoleu, fiind rude de aprópe și ómenii întelepți, însă unul unchiu, frate cu taică-seú, și altul văr primar, ca adunându-se la un loc și aducînd față pe Dumitrache Hrisoscoleu, să vadă catagrafia ce s'au făcut după mórtea răposatei mume-sei de tótă starea casei, să céră și lui Dumitrache ca să-și dea séma ce venit au luat de la casă de când este în zaptul seú, pentru ce pas și trebuință mare au vîndut moșia și casele, și banii pe ce i-au cheltuit? cum și câți bani se află dator acum, la cine anume? să arate în scris sub iscălitura sa și pentru ce sfîrșit au făcut acea datorie, și acum ce venit póte să aducă pe an casa sa ce au mai rămas? chibzuind dumné-lor cu ce mijloc s'ar poté plăti acea datorie? ca să nu se înstrăineze cu vîndare din acareturilo casei ce mai sunt; și din tóte pe larg să ne arăte în scris și vom arătă și noi Măriei Tale prin anafora la ce orînduială se cuvine a se pune acéstă casă, la care să se orînduiască zapcii de ai Divanului, spre a strînge pe numiții doi boeri la un loc și a duce și pe Dumitrache acolo la cercetare, ca să-și dea séma după cum șicem mai sus; iar hotărîrea rămîne la Măria Ta, rînduindu-se cu cei mai sus șiciși boeri și dumné-lui Vel Logofétul Grădiștenu, fiind rudă.—1815 Mart 4.

Mitropolit, Constandie Buzéu, Constantin Filipescu Vel Vistier, Grigorie Brâncovenu, Const. Bălăcénu.

(*Cod. LXXXIV, pag. 23.*)

Tot ca să ajute o casă boerescă sunt următoarele acte:

Primită fiind Domniei Mele rugăciunea dumné-lor boerilor epitropi ce Ne fac printr'acéstă anafora, pentru scăpătăciunea și réua datorie întru care se află cufundată acéstă casă, hotărîm ca din taleri 15.530, ce se arată mai jos că face havaetul stărostiei de neguțători și al cutiei milosteniilor a luà din telalic, să dea casa răposatului Paharnicul

adesea cu paguba nu numai a cămătarilor, dar și a neguțătorilor cinstiți. Grigorie Brâncovénu, boer recunoscut de o onestitate perfectă, vădând nedreptatea ce se făcea neguțătorilor prin măsurile luate de epitropia evgheniților, demisionază de la această epitropie în 15 Aprilie 1815 și este înlocuit prin Marele Logofăt de obiceiuri Fotache Știrbeiū. (1)

Răducan Herescu numai taleri 6.000, din care aceștia să ieă taleri 3.000 cutia milosteniilor și taleri 3.000 starostea de neguțători.—1815 Maiū 4.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

Prea Înălțate Dómne,

Cu plecată anafora arătăm Măriei Tale, că casa răposatului Pahar-nicului Răducanul Herescul fiind eufundată sub grele datorii și după datoria noastră, ca nisce obștesci epitropi, rînduiți în locul Înălțimii Tale asupra sërmanilor evgheniști, având îngrijire spre a nu se stinge cu totul, îngreuindu-se din vreme în vreme cu dobândile, după arătarea ce am făcut Înălțimii Tale, din două moșii ce are casa, una, adevă Bragadirul, s'aū vîndut cu mezat, eșind la preț de taleri 155.300, însă acest preț aū eșit căci am dat cuvînt mușteriilor cum că cel ce o va cumpără nu are a da avaeul stărostiei și al cutiei de milostenie, care avaeul coprinde taleri 15530, și când va rămâne a-i răspunde casa, îi vine cu mare greutate, după ticăloșia întru care se află; fiind-că deosebit de această moșie s'aū mai vîndut două vii i nisce prăvălii, care de la aceste fiind sume mai mici nu am supărat pe Măria Ta; decî după nemărginita milostivirea Măriei Tale și părintesca dragoste ce ai arătat și arăți cu durere asupra acestor case scăpătate, facem plecată rugăciune ca să se nșureze această plată, a se da dintr'însa o a treia parte, din care să se împărtaşască atât starostea de neguțători, cât și cutia de milostenie, spre a se ajutoră ticăloșa casă la plata datoriilor și a nu fi silită ca să mai facă dezghinare și din cealaltă moșie, în care rezimă tótă nădejdea chiverniselei clironomului și a maicei dumné-sale, care acest ajutor hotărîndu-se și cu întărirea Măriei Tale, se săvîrșește chipul și sfîrșitul milosteniei pentru care este întocmită și cutia milosteniei.

Grigorie Brâncovénu, Constantin Bălăcénu Vel Vornic, Fotache Știrbeiū Vel Vornic.—1815 Aprilie 25.

(Cod. LXXXIV, pag. 147.)

(1) Cod. LXXIV, fila 193.

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Bane Grigorie Brâncovénu, măcar că destoinicia și caracterul dumné-tale nu Ne-ar fi slobođit a ridică această îngrijire de-asupra dumné-tale, dar fiind-că și înșine Domnia Mea cunoscem că în adevăr te afli în-sărcinat cu destule epistasi și îngrijiri, cari tóte acestea cer neconte-

Intre măsurile excepționale și *arbitrare* luate de epitropia evgheniților a fost și următoarea: Vestitul boer Constantin Dudescu petrecoă în 1814 la Viena, unde, cu titlul de Comite, risipiă averea sa. Dejà în 1813, creditorii, mulți la număr, urmăria în țără averea luxosului boer. Surorile Logofetului Constantin Dudescu dau jalbă lui Vodă, cerând ca din perusia, adecă clironomia, lui Dudescu, să li se facă parte. Domnitorul trimite jalba în cercetarea veliților boeri, iar aceștia propun că din clironomia boerului cheltuitor, negreșit cu paguba creditorilor, să se retragă câte 100.000 de lei de fie-care din cele două fete «pentru zestrea lor . . . după starea familiei acestor copile».

Ioan Caragea, în hotărîrea ce pune pe anafora, ridică cifra acésta până la 200.000 de taleri de fie-care fată.

Sic volo, sic jubeo. (1)

nită silință și privighere, ca să se pótă îndeplini în vreme și după cuviință, primim rugăcinnea ce Ne faci printr'acéstă anafora și iată ridicăm de-asupra dumné-tale sarcina epitropiei sërmanilor evgheniți, la care erai până acum orînduit.—1816 Martie 24.

(*Cod. LXXXIV, fila 57.*)

Vel Logofet.

(Pecetea gpd.)

(1) Iată aceste acte:

Prea Înălțate Dómne,

Ascultând luminată porunca Măriei Tale de la acéstă anafora a nóstră, arătăm Înălțimii Tale, că după starea familiei acestor copile a dumné-lui biv Vel Logofetului Dudescu, a se deosebî de la perinsia dumné-lui pentru zestrea copilelor cel puțin de copilă câte taleri 100.000, iar cea deplină chibzuire rămâne la Măria Ta.

Radu Goleșu Vel Ban, Isaac Ralet Vel Vornic, Barbu Văcărescu Vel Vornic, Dumitrașco Racoviță Vel Vornic.—1813 Iulie 13.

După cererea ce aũ făcut dumné-lor surorile Logofetului Const. Dudescu prin acéstă alăturată jalbă, după acéstă din dos anafora a dumné-lor veliților boeri și după datoria ce are stăpânirea de a îngrijî cu iubire de ómenî pentru acest fel de copii, mai virtos parte femeiască, fiind-ca să nu rămăe isterisiți de împărtășirea ce li se cuvine de a avé din perinsia părintescă pentru a lor chivernisélă și măritiș, primim Domnia Mea arătarea ce Ne fac dumné-lor veliți boeri printr'acéstă de al doilea anafora și orînduim epitropii și purtători de grijă a acestor fete pre inbitorul de Dumneđeũ Sfinția Sa Părintele Episcopul Argeșin și pe dumné-lor cinstiți și credincioși boeri Domniei

În 1813 nu se lichidară datoriile boerului Const. C. Dudescu. În 1814 el este, repetăm, la Viena. De acolo trimite plenipotență întărită de «privileghiul împăresc notar și de către *impăresca canțelarie rusescă ot Viena*» pe numele lui Ioan Scufa, cunoscut întreprindător de «*iraturî*» ale țerii, ca acesta să-și vîndă acareturile sale: moșii, vii, țiganî, casele cu grădină etc. și să-și plătescă datoriile. Scufa cere voe lui Ioan Caragea să-și îndeplinească mandatul acesta. Domnitorul trimite cererea lui Scufa în chibzuirea veliților boerî. Aceștia propun să se dea voia cerută de Scufa, cu acesta însă, ca să se oprască din banii prinși la vîndare cei câte 200.000 talerî ai fie-căreia din cele două surorî. (1)

Mele Vel Banul Radu Goleșcu i biv Vel Ban Grigorie Brâncovenu, și poruncim, staroste de neguțători, ca din vîndarea periusei dumné-lui Logofétului Dudescu să popresci talerî 200.000, adecă câte talerî 100.000 pentru fie-care fată, care banî să se dea la orînduiții epitropî, ca să-și iconomisescă precum vor găsi cu cale pentru folosul fetelor până vor venî în vîrsta măritişului, de a se înzestră.—1813 Iulie 20.

(Cod. LXXVI, fila 558.)

Vel Logofét.

(Pecetea gpd.)

(1) Iacă actele relative:

Prea Înălțate Dómne,

Cu această luminată porunca Măriei Tale venind înaintea noastră jăluitarul Ioan Scufa, ne arată cartea de la 9 ale trecutului Octombre, iscălită de dumné-lui Conte Constantin Dudescu și întărită și de împărescul privileghiul notariu i de împăresca canțelarie rusescă ot Viena, prin care orînduesce dumné-lui numitul Conte pe jăluitarul Scufa epitrop cu putere pe deplin, ca să vîndă prin mezat tóte acareturile sale, ce are aici în țeră, adecă: moșii, vii, țiganî și altele, și să-și plătescă datoriile ce este dator pe la unii alții, și numai pentru moșia Dudesci să-l însciințeze de prețul cel după urmă, ca să-și dea deosebită voe a o haraciladisî, iar cele-lalte lucruri să fie volnic a le vinde cu prețul ce va eși la mezat, între carî lucruri fiind și casa dumné-lui cu grădina ei, urmază, după cuprinderea mai sus numitei cărți de epitropie, a se da luminată porunca Măriei Tale către starostea de neguțători, ca să strige la mezat și cu prețul ce se va mulțami Scufa epitropul să se vîndă, și banii să se dea la mâna sa, ca să urmeze cu dînșii după cartea de epitropie; însă din vîndarea tuturor acareturilor d-lui Constantin Dudescul să se scóță câte talerî 200.000 pentru înzestrarea flicelor dumné-lui, după hotărîrea ce este făcută de Măria Ta.

Radu Goleșcu Vel Ban, Barbu Văcărescu Vel Vornic.

1 «Epitropia evgheniților» pare că nu este destul de puternică ca să pue stavilă risipei averilor. În adevăr, cum mai sus vedurăm, Divanul, la 13 Februarie 1815, adresază din nou lui Ioan Caragea o «*anafora*», adică un raport, scris în limba grăcă, prin care-î cere stăvilirea luxului în casele boerescī, ba și de obște. Divanul cere de astă dată legi somptuarii și, negreșit, urmăresce și acel scop de a împedica clasele de jos să concureze cu boerimea în fast, în lux.

Codul nou de legi.

Lucrarea cea mai importantă din domnia lui Ioan Caragea, cu referință la justiție, este *Codicele* care e cunoscut cu numele acestui Domnitor:

. Tacă pitacul prin care, la 2 Octombrie 1816, a fost constituită o comisiune cu însărcinarea de a întocmi un proiect de codice de *pravilă*.

Cinstiților și credincioși boerilor ai Domniei Mele, dumné-ta Vel Logofete al străinilor pricinii *Atanasie Hristopolu*. și dumné-ta biv Vel Clucere *Nistore*, sciută vă este dumné-vóstre rívna ce avem Domnia Mea și trebuința ce este de a se întocmi aici în pămîntul domnescei Nóstre țeri o *pravilă* coprinđetőre desăvîrșit de tóte pricinile câte privesc la chinonia norodului, ca nici judecătorii să nu cerce discolie la hotărîrile ce au a face, nici ipotesiarii să nu cerce năpăstuirii la dreptul lor din vre-o întunecare sau nedeslușire a *pravilelor*, după care acéstă trebuință, măcar că dumné-ta Vel Logofete al străinelor pricinii, precum și dumné-ta biv Vel Clucere Nistore, ați făcut în scris câte o întocmire de *pravilă*, care s'au vedut și de Noi, dar pentru ca să se facă cu desăvîrșită întregime și cu bună deslușire întru tóte, spre a se sci legiuit apoi prin domnésca Nóstră întărire

---

Asemenea două *anaforale* cu întăriri s'au făcut a se vinde la mezat și via ot Sirbeni sud Saac, dimpreună cu acel loc dimpotriva ei, i țigani de vatră ce se află la Dudesca i la Vitan și aici în Bucuresca, mai mult de 12 sălaşe.

După pliroforia ce Ne dau dumné-lor veliții boeri printr'acéstă *anafora*, poruncim, staroste de neguțătorii, să vinđi prin mezat, după orînduială, acéstă casă, împreună cu împrejurimea i grădina ei, urmându-se și pentru banii înzestrării fetelor întocmai după porunca Domniei Mele ce este dată la altă *anafora* de mai nainte a d-lor veliților boeri. — 1814 Ianuar 7.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

(*Cod. LXXVI, pag. 768.*)

și hotărîre, poruncim dumné-vóstre ca, orînduind într'adins un loc de adunare și luând împreună cu dumné-vóstre și pe dumné-luî Stolnicul Constantin i pe dumné-luî *Stolnicul Ioniță Bălăcénul*, să începeți a vé și adună cu toți la locul cel orînduit și, puind înainte-vé aceste Noué de mái sus arătate ale dumné-vóstre întocmiri dé pravilă, să urmați fără de contenire și pregetare a găsi prin adunare și din alte pravili și a chibzuî orî-câte veți socoti că sunt trebuinciose și destoinice, spre a aduce acéstă nouă întomire întru întregime și bună ființă, adăogînd adecă câte vor fi lipsind și scoțînd câte vor fi de prisos; după care acéstă a dumné-vóstre chibzuire și întocmire în scădere sau adăogire, să arătați Domniei Mele rînduri, rînduri, practicele ce veți face în scris, ca să le teorislam și să le chibzuim și înșine tóte pîná la sfîrșit. Cerem însă de la dumné-vóstre cu de adinsul, ca să arătați tótă rîvna și silința spre a săvîrși fără cătuși de puțină zăbavă acest lucru obștiei folositor, care privesce și spre a dumné-vóstre laudă. Tolco pisah gpd.—1816 Octombre 2.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofét.

(*Cod. LXXIV, fila 272.*)

Din actul de sus se vede că bărbații însărcinați cu redacțiunea codicelni au fost: Atanasie Hristopolu, biv Vel Clucerul Nistor ilustrul jurisconsult, Stoln. Constantin și Stoln. Ioniță Bălăcénul.

Acéstă comisiune are de a studiá de aprópe proiectul de codice întocmit de Hristopolu și de Nistor.

Pîná în Februarie anul următor 1817 lucrarea comisiunii e gata. Atunci Domnitorul convócă o adunare obștésză din toți boerii halea și mazili și Episcopii, ca să cerceteze lucrarea comisiunii, adunându-se în fie-ce Marți și Sâmbătă.

Iacă actul de convocare din 15 Februarie 1817:

Pitac pentru a se strînge toți boerii halea și mazili și Episcopii la un loc, de a întocmi pravila cea nouă.

Prea Sfinția Ta Părinte Mitropolit, iubitorilor de Dumneđu Episcopii și dumné-vóstre cinstiți și credincioși boerilor veliți ai Divanului Domniei Mele halea și mazili. Din rîvna ce avem de a se păzi întru tóte o bună cumpénire și dreptate și mái vîrtos asupra pricinilor de judecáți (din a căroră hotărîri este atárnată fericirea sau ticăloșia fieș-cáruia), îndemnați fiind Domnia Mea ca să întregim cât va fi prin puțință aici în pămîntul domnescei Nóstre țeri mijlocul cel povățuitor la calea dreptății, adecă pravila coprinđutóre desávîrșită și cu întréga deslúșire de tóte pricinile câte privesc la chinonia norodului, ca nici judecătorii să nu cerce discoliu la hotărîrile ce au a face, nici

- «Dumné-luī biv Vel Vornic Constantin Caliarh.
 » » » Logofēt Constantin Dudescu.
 » » » Vornic Dumitrache Racoviță.
 » » » Logofēt Michalache Racoviță.
 » » » Logofēt Stefan Belu.
 » » » Vornic Petrache Ritoridis.
 » » » Logofēt Constantin Filipescu.
 » » » Scarlat Grădiștenu.
 » » » Ioan Știrbeiū.
 » » » Nicolae Golescu.
 » » » Iordache Golescu.
 » Vel Logofēt Alexandru Filipescu.
 » biv Vel Logofēt Fotache Știrbeiū.
 » » » Toma Kretzulescu.
 » » Spătarul Nicolescu.
 » » Hatman Grigorie Ralea.
 » Vistiernul Ioan Moscu.
 » » » Grigorie Romanitis.
 » » » Vornic Pană Costescu.
 » » » Dumitrache Hrisoscoleū.
 » Vel Logofēt Atanasie Hristopulo.
 » biv Vel Aga Costache Rasti.
 » » » Clucerul Nistor.»

Acest apel nominal al acesuī «*sfat de obște*» iată cum este imprimat în josul anaforalei sale, propunēnd, la 9 Iunie 1818, tipărirea codicelui:

«Al Ungro-Vlachiei Nectarie, Iosif Argeșiu, Constandie Buzău, Radu Golescu Vel Ban, Grigorie Brâncovenul biv Vel Ban, Constantin Kretzulescu biv Vel Ban, Grigorie Ghica biv Vel Ban, Barbu Văcărescu biv Vel Dvornic, Dumitrașco Racoviță biv Vel Dvornic, Istrate Kretzulescu biv Vel Dvornic, Constantin Bălăcenu Vel Logofēt, Michalache Manu biv Vel Logofēt, Grigorie Filipescu biv Vel Dvornic, Grigorie Bălenu biv Vel Dvornic, Iordache Slătinenu Vel Dvornic, Constantin Caliarh biv Vel Dvornic, Constantin Dudescu Vel Dvornic, Dumitrașco Racoviță biv Vel Dvornic, Constantin Filipescu biv Vel Logofēt, Michalache Racoviță biv Vel Logofēt, Ioan Știrbeiū Vel Dvornic, Petrache Ritoridis biv Vel Dvornic, Constantin Filipescu Vel Logofēt, Iordache Golescu biv Vel Logofēt, Alexandru Filipescu biv Vel Logofēt, Alexandru Ghica Vel Logofēt, Atanasie Hristopulo biv Vel Logofēt, Nicolae Văcărescu Vel Logofēt, Grigorie Ralea Vel Logofēt, Constantin Golescu Vel Hatman, Grigorie Romanitis biv Vel Vistiern, Pană Costescu biv Vel Dvornic, Michalache Cornescu Vel Dvornic și Costache Rasti biv Vel Agă.»

Ayunarea convocată cercetază proiectatul codice.

Aci o întrebare, care s'a agitat de multe ori în fața tribunalelor noastre: Când a fost promulgat codicele Caragea?

Din pitacul domnesc tipărit în fruntea codicelui românesc ar urmă să dicem că încă în 1817 a fost promulgat acest codice.

Adevărat că lucrarea este aproape terminată în Aprilie 1817. Din următorul pitac se vede însă că Adunarea mai are încă de a desbata asupra proiectului:

Fiind-că de la dumné-lui Vel Logofétul de Țera-de-sus am luat Domnia Mea pliroforie că teoria pravilelor s'aũ săvîrșit, rămîind a se mai face chibzuire la vre-o câte-va însemnări de adaosuri, ce osebit ați mai făcut Prea Șfinția Vóstră și dumné-vóstre, și fiind-că în porunca Domniei Mele, ce este dată prin pitac de mai înainte, se coprinde ca cât mai în grabă să se dea sfîrșit teoriei pravilelor, ca unu lucrul folositor obștiei, și împotrivă vedem că s'aũ făcut prea multă întârziere până acum, de aceea poruncim ca negreșit să începeți a vè adunà cu toții Marțea sau Sâmbăta, la doué césuri din di, la domnesca Nóstră curte, și, puind tótă silința, fără mai multă zăbavă, să dați sfîrșit și chibzuirii ce este să mai faceți asupra acelor însemnări de adaosuri, căci îndestulă vreme este de când se prelungește. Tolco pisah gpd.—1817 Aprilie 16.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofét.

(Cod. LXXXVII, fila 21.)

La conclusiunea că încă în 1817 lucrarea fu gata și codul promulgat stau împotrivă diverse acte.

Mai întâiu adunarea convocată pentru cercetarea codicelui nu presintă anafora a lucrării sale decât în 9 Iunie 1818. Acéstă anafora este cea următoare, publicată la finea codicelui imprimat:

Pitac la dumné-lui Vel Logofétul de Țera-de-sus, ca obștésca anafora cea pentru pravili să se tipărescă în pravilele ce s'aũ întocmit.

Cinstite și credincios boerul al Domniei Mele, dumné-ta Vel Logofete de Țera-de-sus, fiind-că pentru pravilele, ce prin sfat de obște al părinților archierei și al dumné-lor boerilor s'aũ întocmit de Domnia Mea, Ni s'aũ făcut rugăciune prin obștésca anafora a Preaosfințiților și a dumné-lor, de la 9 ale acestei luni, ca să se tipărescă, de aceea poruncim dumné-tale, ca tipărindu-se trupurile pravilelor ce sunt scrise în limba românescă, să se trecă la sfîrșitul fie-căruia trup în parte și mai sus arătata obștésca anafora din cuvînt în cuvînt, împreună cu tóte iscăliturile ce se vèd într'insa, apoi să se dea mai sus numita anafora la sfînta Mitropolie, ca să stea acolo în păstrare dimpreună și cu acest domnesc al Nostru pitac, toleo pisah gpd.—1818 Iunie 22.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofét.

(Cod. LXXXVII, pag. 78.)

Nu putea fi promulgat codicele în 1817, pentru că el fu imprimat numai în 1818 la tipografia de la Cișméua Mavrogheni. (1)

Numai la 28 Iunie același an, Marele Logofet C. Bălăcenu dă exemplarul pregătit de tipar și dice că: «am protocolit toate aceste pravili după isvódele ce prin sfat de obște s'au alcătuit și, găsindu-le întocmai așezate din cuvînt în cuvînt și fără cătuși de puțină schimbare, le-am adeverit și însumi cu iscălitura în toate foile, precum se vede în dos, punându-se și luminată pecetea Măriei Sale la fie-care fóie.—1818 Iunie 28.»

După acest exemplar protocolit de Marele Logofet se face tipărirea. Acesta nu e gata decât în August 1818.

La 9 August 1818, pentru 1 Septembrie 1818, Caragea promulgă noul său codice de lege, prin următorul său pitac rămas inedit până la aflarea lui de noi, ca și multe alte relative la domnia lui:

Prea Sfinția Ta Părinte Mitropolite, iubitorilor de Dumneđeú Episcopi și dumné-vóstre cinstiților și credincioși boerilor veliți ai Divanului Domniei Mele halea și mazili. Precum din începutul domnescei Nóstre oblăduiri, ce din dumneđeésca pronie Ni s'au încredințat asupra acestei de Dumneđeú păzită țeră, n'am contenit de apururea, nu numai de a cugeta, ci și în faptă de a pune orî-ce am chibzuit că privesce și în parte și de obște spre buna petrecere și fericire tuturor celor ce sunt sub a Nóstră oblăduire, așijderea Ne-am silit după cuviință din tótă

(1) Iacă titlul condiceii lui Caragea:

ΛΕΙΨΗΡΕ Α ΠΡΚ ΑΝΧΛΙΑΤΣΑΣΗ ΨΗ ΠΡΚ ΠΡΑΒΟΣΛΑΒΗΝΚΣΑΣΗ ΔΟΜΗ ΨΗ ΟΒΛΑΔΣ-
ΗΤΟΡΚ Α ΤΟΛΤΣ ΟΥΓΡΟΒΛΑΧΙΑ Ιω Ιωαν Γεωργίε Καραυτ ΚΕ.

Cu toate cheltuelile d-lui Constantin Caracaș doftor și d-lui Răducanul Clincénu Biv Vel Stolnic și d-lui Dumitru Toplicénu Biv Vel Sluger.

Tipărită în privileghiata tipografie a dumné-lor, ot Cișmeaua reposatului întru fericire Doimn Mavrogheni, din Bucuresci, 1818.

Apoi urmază legea.

La urma volumului este anaforaua obștească a părinților archierei și a dumné-lor veliților boeri din 9 Iunie 1818.

În prefață cetim:

«Țera-Românescă avênd din vechime canóne pentru cele în partea dreptății ale locuitorilor săi, ale sale nescrise și nedeslușite obiceiuri și ale condiceii sale puține și au desăvîrșit pravile în scris... De aceea eră siliși a năzuî la pravilele împărătesci ale Romanilor și a se sluji cu toate aceste pravile fără deosebire; așa dar, uluindu-se cu trei tocmiri de pravile, adecă a obiceiurilor, a condiceii și a Romanilor, urmă a nu avé nici o pravilă.»

virtutea (precum este sciut tuturor de obște), ca și la pricinele de judecări să se păzescă dreptatea întru a sa întregime, vinându-se și deslușindu-se fără de părtinire cea adevărată ființă a fieș-căreia pricină din învăluirea a orî-ce fel de întîmplare ce ar pute ca să acopere adevărul și dreptatea, ca una ce numai printr'a sa neschimbată și neschimonosită ființă se pôte păzi datorîa buneîi cuviințe a fieș-căruia către altul, din care se alcătuesce întru norod o fericită chiunie și petrecere. Acéstă dar a obștieî dorită și folositoare alcătuire mai cu adaos dorind-o Domnia Mea, după a oblăduirii datorîe, am întocmit prin sfat de obște (precum este sciut), cu destulă ostenelă, pravila ce este adunată din împărătescile pravilî i din pravilnicésca condiță și din obiceiurile pămîntului ce s'aũ urmat până acum, alcătuiud-o și deslușind-o după povățuirea dreptului cuvînt și cu bună orînduială, în cât aũ fost prin putință, care pravilă s'aũ și dat în tipar, atât în limba românescă, cât și în limba grecéscă, și fiind-că acéstă bună întocmire urméză după cuviință a se pune și în lucrare, *de accea hotărîm ca de la ȓi întăiũ a viitorului Septembre să se pue în lucrare și să începă tôte judecătoriale țeri* a judecã pricinele după acéstă pravilă, de ale căreia trupurî tipărite poruncim dumné-tale Vel Logofete de Țera-de-sus să se și împartă după însemnarea de mai jos arătată, însă astă una dată din cele grecesci, până vor sosi de la tipografia Rîmnicului din sud Vîlcea și cele românesci, și atunci se vor împărți și dintr'acelea tot după acéstă însemnare. Iar pe de altă parte să se facă acum și domnescile Nôstre publicații, atât aici în politie, cât și prin tótă domnesca nôstră țeră, după coprinderea de mai sus arătată, iar prototipa ale acesteî pravilî, adecã cele douë trupurî scrise de mână în limba grecéscă și altul în limba românescă, care sunt adevărite cu însăși iscălitura și pecetea Domnieî Mele, să se dea a sta în păstrare la sf. Mitropolie. Tolco pisah gpd.—1818 August 9.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet. (1)

(Cod. LXXVII, fila 340 v.)

(1) Trupurî

- 4 la sf. Mitropolie i la trei Episcopii.
- 1 la Divanul dumné-lor veliților.
- 1 la visterie.
- 5 la cincî departamenturî de aici, însă de șapte, de opt și criminalion, spătăria și agia.
- 1 la departamentul străinilor.
- 3 la Divanul Craioveî i departamentul de patru și criminalion de acolo.
- 100 la sfînta Mitropolie, ca să se afle.
- 17 la 17 județe.

Deci pe viitor se va sci de cei interesați, că data de la care co-

Cărți legate ce s'au trimes cu pravilele pământului la toate județele; s'au trimis și la Craiova, iar la Episcopii i la departamenturi și la Mitropolie s'au trimes cu pitacele dumné-lui Vel Logofetul i cu copie după pitacul, domnesc.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud . . . . . sănătate. Fîind-că din inceputul domnescei Nóstre oblăduiri, ce din dumneđeésca pronie Ni s'au încredințat asupra acesteia de Dumneđeș pázitá țérá, n'am conținut de apururea, nu numai de a cugetá, ci și în faptá de a pune orice am chibzuit că privesce în parte și de obște spre bună petrecere și fericire tuturor celor ce sunt sub a Nóstrá oblăduire, așjiderea Neam silit după cuviință din tótá virtutea (precum este sciut tuturor de obște), ca și la pricinile de judecáři să se pázescá dreptatea întru a sa întregime, vinându-se și deslușindu-se fără de părtinire cea adevărată ființă a fie-cáreia pricinii din învéluirea a orice fel de întimplare ce ar puté ca să acopere dreptatea și adevérul, ca una ce numai printr'a sa neschimbatá și neschimonositá ființă se póte pází datoria buneia cunoscínțe a fieș-cáruia către altul, din care se alcătuesce între norod o fericită chinonie și petrecere, acéstá dar obștiei de folos și dorită folositoare alcătuire mai cu adaos dorind-o Domnia Mea, după a oblăduirii datorie, am întocmit prin sfat de obște (precum este sciut), cu destulá ostenélá, pravila ce este adunată din împărătescile pravili i din pravilnicésca condică și obiceiurile pământului ce s'au urmat până acum, alcátuindu-o și deslușind-o după povățuirea dreptului cuvînt și cu bună orînduialá, în cât au fost prin putință, care pravilá s'au și dat în tipar, atát în limba románescá, cât și în limba grecésca, și fiind-că acéstá bună întocmire urmézá după cuviință a se pune și în lucrare, de aceea hotărím ca de la đí 'ntáiu a viitorului Septembrie să se pue în lucrare și să începá judecătóriile țerii a judecá pricinile după acéstá pravilá a pământului, din ale cáruia trupuri tipárite să se împartá, însă astá uná datá din cele grecesci, până vor sosi de la tipografia Rîmnicului și cele románesci; iatá se trimite și dumné-vóstre una, după care întocmai să aveți a fi următori la pricinile de judecáři ce veți căutá de la đí 'ntáiu a viitorului Septembrie, precum poruncim mai sus, care pravilá dându-se sub îngrijirea și păstrarea condicarului județului, să nu fie volnici nici ispravnicii, nici judecătórii, nici alții nimeni a i-o luá de la mání, ci unde va fi trebuință să se aducá de condicar și iaráși de către el să se ieá, și condicarul dând adevérință de primire, să trimiteți acea adevérință la logofetia Divanului, a sta în păstrare; cum și când se va întimplá a se schimbá condicarul, să se facá teslim la cel nou condicar, asemenea cu adevérință; de care să avem Domnia Mea însciințare, și fiți sănătoși.—1818 August 12.

Iar la Divanul Craiovei s'au făcut cu acéstá deosebire adecá: ca la acele 5 județe i la departamenturi și la Episcopie să se împartá de către dumné-lui Caimacamul.

(Cod. LXXXVII, fila 85 v.)

dicele Caragea s'a aplicat în țără fu cea de 1 Septembrie 1818. (1)

În vedere cu această punere în vigoare a codicelui, Caragea dispune, cu pitacul domnesc ce dăm în notă:

a) Împărțirea la locurile arătate în lista din notă a câte un exemplar din pravilă, «însă astă una dată din cele grecesci, până vor sosi de la tipografia Rîmnicului din sud Vîlcea (2) și cele românesci, și atunci se vor împărți și dintr'acelea tot după această însemnare»;

b) «Să se facă acum și domnescile Nostre publicații, atât aici în politică, cât și prin totă domnescă Năstră țără, după copriinderea de mai sus»;

c) «*Prototipa*», acestei pravile adecă cele două scrise de mână în limba grecescă și altul în limba românescă, «carî sunt adeverite cu însăși iscălitura și pecetea Domniei Mele, să se dea a sta în păstrare la sf. Mitropolie.» (3)

(1) On. d-l avocat Crătunescu a câștigat un frumos proces cu documentul meu, fixând data esactă a promulgării codului Caragea.

(2) Se pare că edițiunea condiceii de la tipografia «ot Cișmeua lui Mavrogheni» a fost pusă în lucrare numai după ce se vedu că edițiunea de la Rîmnic nu eră posibilă.

(3) Iacă pitacul domnesc și socotela exemplarelor împărțite în țără, ori date în păstrarea Mitropoliei:

Trupuri

4	la sf. Mitropolie i la trei Episcopii.
1	la Divanul dumné-lor veliților boeri.
1	la visterie.
5	la cinci departamenturi, însă de șapte, de opt, de criminalion, spătărie și agie.
1	la departamentul străinilor.
3	la Divanul Craiovei, la departamentul de patru și criminalion de acolo.
17	la 17 județe.
100	la sf. Mitropolie.

132

- 1 pravilă grecescă scrisă de mână și întărită cu luminată pecetea și iscălitura Măriei Sale Prea Înălțatului nostru Domn.
- 1 pravilă grecescă tipărită.
- 1 anafora obștăscă prin care se rógă Măriei Sale a se tipări pravila scrisă, în lét 1818 Iunie 9.
- 1 luminat pitac cu lét 1817 Iunie 22, poruncitor către dumné-lui Vel Logofétul de Țera-de-sus, ca aceeași obștăscă anaforă să se tipărescă la sfîrșitul pravilei cu toate iscăliturile ce sunt

Nu este locul de a studiã mai de aprópe noul codice, care pórtã numele lui Ioan Caragea. Operã a oligarchiei boerescã, ea a asigurat țeranului numai atãta dreptate, cât cu ea nu se aduceã știrbire privilegiatã clase boerescã. Din capul locului, codicele stabilește clasificãțiunea națiunii dupã *noroc*, iar nu dupã *drept*, în «*slobodã. robã și slobodiți*» (pag. 1). Femeii, din capul locului, i se negã orã-ce pãrtãșie la interesele publice :

«Numai bãrbații se fac boeri, judecãtori și ocãrnuitori obștesci.

«Numai bãrbații se fac archierei, preoți și diaconã.»

Femeile sunt depãrtate de tóte cinurile politicescã stãpãniri și slujbe publice (cap a, pag. 1).

Cu deosebire este a se înferã din acest nou codice unele dispozițiuni de la cap. 6, unde se tractãzã despre *clacã*. Art. 1 ñice tendențios cã claca este o *toemelã* între stãpãnul moșiei și țeranul, care *e primit* de stãpãn sã ședã pe moșie. Cu asemenea dispozițiune țeranul nu mai are drept la *pãmînt*, ci e numai *suferit* de proprietarul adevãrat.

Dușnãnoșã pentru țeran este și dispozițiunea de la art. 2, care declarã *nul și neadmis* de lege acordul ce un proprietar de moșie mai omenos ar face de acum înainte cu țeranii sãi, reducându-le din cele 12 ñile de clacã, cum s'aũ redus pe la mãnãstiri în domnia lui Mavrogheni și de atunci încóce. Noua legiuire are aerul de a nu încãrcã mai mult pe țeran decum s'a stabilit «*pontul*» prin urbariul lui Mavrocordat, cãci art. 2 menține clacã de 12 ñile. Imediat însã, în alți articoli, o adaogã sub diverse forme. Așã la art. 4 mai încarcã pe țeran cu câte o ñi de arãturã primãvara sau tóamna; apoi țeranul va da un car cu lemne la Crãciun, cãrãndu-l orã la moșia boerului, sau anume la un loc cu depãrtare de 6 césuri.

Prin art. 5 legea nouã transformã dupã bunul plac al moșierului claca în bani, socotind ñiua câte 1 leũ.

în anafora, împreunã cu pitacul, și sã se dea în pãstrare la sf. Mitropolie.

Acéstã mai sus arãtatã dupã luminatã poruncã s'aũ primit în pãstrare la Sf. Mitropolie.

Ioan Lațcov Pitar.

80 adecã opt-ñeci pravili grecesci legate.

1 pravilã rumãnescã scrisã cu mãna și pecetluitã în tóte foile cu pecetea gpd.

Aceste mai sus arãtate, dupã luminat pitac gpd. s'aũ primit în pãstrare la Sf. Mitropolie, împreunã și cu pitacul domnesc. — 1818 No-embre 29.

Ioan Lațcov.

Prin art. 10 se desproprietăresce țeranul de via lui, dacă n'o lucrăză 4 ani.

Prin art. 11 și 12 se menține monopolul spirtóselor și al băcănief pe séma boerului moșier.

Art. 13 stabilescă monopolul morilor în favórea moșierilor.

Art. 14 ridică țeranului dreptul de a vînă pesce în Dunăre, dacă nu va da ȓeciuelă proprietarului riveran. Număi în gârlele ce trec pe moșie póte pescuî țeranul fără ȓeciuelă.

In art. 16 se dispune că țeranul care móre fără de moștenitorí este clironomisit, nu de stat, ci de stăpânul moșief.

Dar apoi câte nu se ieă de la țeran după glăsuirea art. 16 -19! Din 20 vedre de vin ale țeranului, moșierul îi ieă una *domnéscă*. Din 10 clăi de grîu, orz, meiú, i se ieă una de moșier; asemenea din 10 clăi de fîn. Din tot pogonul de porumb, țeranul e dator să aducă 4 banițe de porumb bătut, iar 8 cocoloși, cu banița de 22 ocale! Și în genere, va da ȓeciuelă din tóte cele-lalte produceri ale muncéi lui, ne mai exceptând acum noua lege nici produsele grădineí orí ale vieí țeranului. Ba ce e mai mult: tóte acestea țeranul e dator să le care cu carul séu la casa boeréscă de pe moșie. Și încă tot nu ajunge: țeranul va mai fi obligat ca să plătéscă câte 3 bani de fie-care stup de albine, câte 2 bani de fie-ce capră, érna și vara, și câte un miel și un leú de fie-ce turmă de oi, între Buna-Vestire și Sf. Gheorghe, și de fie-care stână brânză saú bani, după tocmélă, adecă la discrețiunea moșierului.

Un articol final, asupra căruia atragem atențiunea lectorilor noștri, este acela prin care se fac iarăși neterminabile procesele, puténd apelă cel care perde un proces casarea sentinței judecătorecí «la trei domnií». Acéstă revenire la o veche și rea procedere, care fusese înlăturată sub regimul muscălesc, va fi și ea o cauză de stingere, prin cheltuelile de judecări, a multor sate de moșnení.

Urmărind acum deosebí actele din anii 1817—1819 referitóre la justiție, înregistrăm pe cele urmátóre :

1. Pitacul din 27 Martie 1818, prin care Domnitorul îndémnă din noú la lucru harnic pe boeríi divaniți, hotărîndu-le orele de lucru și cum că să nu se permiță intrarea în tribunal de ómení străiní proceselor, «*ca să nu se facă hazmodie*», și să dea precădere proceselor locuitorilor de pe afară, «*ca să nu ședă aici, perind în cheltuială*». Domnitorul ordonă ca procesele celor din Bucurescí să se caute în ordine cronologică..(1)

(1) Veđi actul în cod. LXXVII, fila 219.

2. O importantă dispozițiune se ieă în 8 Iulie 1815: Domnitorul hotărêșce inamovibilitatea logofeților al treilea de la departamenturî din Bucurescî. Désa schimbare a judecătorilor de la aceste instanțe făcù necesară permanerea la ele a logofetului al treilea, care așa represintă continuitatea la judecatorie și erà singurul în stare să scie când și ce s'a hotărît în anumite cauze. (1)

3. Nemoralitatea se întinsese tot mai mare în societate. Sub înurîrirea fatală a ocupațiunii rusescî, legăturile familiei erau pe ȓi ce treceă tot mai relaxate.

Ion Ghica ne spune că însuși Domnitorul nu prea ținea sémă de cinstea căsătoriei. Deși însurat, lui îi plăceaù femeile tot așa de mult cât și fiului său, lui Beizadea Costache Caragea. Și acesta va fi căsătorit cu Domnița Ralu Moruzi, ceea ce nu-l va împedica să-și urmeze înainte cu vechia deprindere de a duce scandalul în casele boerescî, ba și neguțătorescî. Caragea Vodă, după cum ne spune I. Ghica, când puneă ochiul pe câte o nevastă, trimiteă pe bărbatul ei într'o slujbă depărtată, la trebuință îl surghiuniă și apoi . . . restul se înțelege.

De altă parte Beizadea Costache, «tînér frumos», nu aveă altă ocupațiune decât a cătă să scôtă din fire cucónele cele tînere și plăcute. El se înhăitase cu câți-va feciori de boerî și băteaù mahalalele ȓiua și nóptea. Odată, fiind urmărit de bărbatul uneia din conchistele sale, cu care se preumblă în trăsură, și vedëndu-se strîmtorat de aprópe, scóte pistolul și trage să împusce pe soțul trădat. Glonțul însă înemeresc în unul din caii lui. Calul cade din ham și beizadéua scapă cu chica topor. A doua ȓi femeia adulteră erà isgonită de sub strêșina conjugală și locuitorii improvisară cântecul :

C.... ai fost, c.... să fi,
La mine să nu mai vi!

E de mirare că, după ce spiritualul autor al *Scrisorilor* amintesc asemenea fapte, adaoge a ȓice că : «pe vremea aceea nu erà lucru lesne de a fi galant și nu fie-cine îndrășniă a face curte». (1)

Dacă protopopiî nu mai puteaù ștrefui pe femeî, ca pedépsă după păcătuire, Ioan Caragea creȓù util — spre moralisarea familiei — să dea un decret, prin care să reguleze pedépsa pentru femeia sau bărbatul abătut de la datoriile conjugale. Nu atât pedepse personale, cât

(1) Veȓi actul în cod. LXXVII, fila 219.

(2) *Scrisori* de I. Ghica, Bucurescî 1884, pag. 35.

perderi materiale, din zestre, prevede noua dispozițiune contra femeilor necinstite. (1)

4. In 23 Decembre 1815, Ioan Caragea dă un nou nizam fixând cine are de a plăti speșele de judecată, «*dani-speșele*». Nizamul dispune :

1) «Orî-ce judecător la hotărîrea sa, să poruncescă celui ce aŭ ră-

(1) Iacă chiar aci acéșta dispozițiune :

Proces de căsnicie pentru nevastă și bărbat cari nu petrec cinstit și căsnicesce.

Preaosfinția Ta Părinte Mitropolit, iubitorilor de Dumneđeŭ Episcopî, cinstiților și credincioși veliți boeri ai Divanului Domniei Mele. Că sunt datorî cei după lege luați în căsătorie a avé unul către altul de o potrivă dragoste și credință și între dinșii, însă bărbatul a fi cu ot-cârmuirea și muierea cu sŭpunerea, acéșta și firea o învață și legea îi povățuesce și însăși adevérata credință după dumneđeșca poruncă ne învață, ca nisce lucruri sfinte și de folos la cei însoțiți, și că de o potrivă dreptate dobândește bărbatul cât și muierea pentru legiuita lor însoțire, și Preaosfinția Ta și dumné-vóstre o sciți fórte bine în tóte dîlele judecând, cun și Domnia Mea în domnescul Nostru Divan, fieș-cărnia dându-i dreptățile legiutei însoțiri, avênd povață pravilele împê-rătesci și întocmirile pravilnicescei condiți, dar că pravila care și dumné-vóstre o sciți, precum îndreptéză pe cei ce vețuesc în tótă vieța lor cinstit și cu credință și fie-cărnia îi dă folosul legiuitei în-soțiri, așa îi și lipsesce de acele folosuri și mai virtos îi supune la învinováțiri, când nu-și vor păzi îndatorata lor cinste și credință unul către altul, abătêndu-se fără de mustrarea cugetului la fapte necuvi-óse, după cum vedem pravila acéșta și la alte rele urmări păzindu-se și urmându-se asupra muierilor și mai virtos asupra celor ce merg spre al doilea căsătorie până a nu-și împlini anul jălei, păgubindu-le de tot folosul celor lăsate cu diată; numai pentru o necuviincioșă faptă a curviei muierilor celor cu bărbați, nici păzindu-se vedem, nici urmân-du-se după tótă puțința, ci încă unele dintr'însele vrednice fiind de osînda, pentru că nu păzesc cele cuviincioșe ale cununiei, socotind că aŭ tot acele drepturi ca și cele ce păzesc și cinstesc înțelepciunea, fără de sfială aŭ îndrăsnit a se ivi și cu jălbi, cerênd folosurile cununiei, lipsă de zestre și cheltuială de hrană, în vreme ce pravila, ca pe nisce preacurve le depărtéză nu numai de tot folosul cununiei, ci însuși de zestrea lor, supuindu-le și la alte mai mari învinováțiri, care a lor împotrivă și fără de rușine urmare ne mai putêndu-se suferi de acun înainte, cu a nu se pedepsi acest fel de muieri preacurve, ci precum la cele-lalte rele urmări ale lor se păzesc pravila și li se pune în faptă osînda, așa ca un lucru trebuincios judecăm osînda și pedépsa ce este orînduită împotriva preacurviei; drept aceea legiuim, și măcar deși este mai cu scădere acéșta din cât poruncesc pravilele, dar mai

mas de judecată, ca să plătească toate cheltuelile ce s'aũ făcut în judecată. (Leg. împăratăseă, cap. 9.)

«Aceste sunt cele ce se dic *nemșese* (!) *dani-spese*.»

2. Judecătorul, de va găsi pe pîrît, nu ca un minciunos judecându-se, ci ca pentru lucru de care are îndoială în adevăr, acela scapă de osînda cheltueleî judecății.

3. Când cine-vași se va duce la altă judecătorie afară din eparchia sa și pîrîșul nu va da sfîrșit judecății, saũ nu va puté dovedi pîrile ce aũ făcut, acela se cuvine, ca un pîrîș minciunos, să cerce pedépsa fiscală și să plătească tóte cheltuelile ce aũ făcut pîrîțul în judecată saũ pe drum. (1)

5. In anul 1816 Ioan Caragea reînnoesce, la 5 Febr., circulara către veliții boeri, îndemnându-i să vină regulat la Divan. Dacă vèd că aũ de căutat prea multe procese, să vină ei și după améđă, nu numai în órele matinale.

Câte-va luni după acésta, la 22 Aprilie 1816, Ioan Caragea ordonă să se începă Divanul la 1 oră din ȓi (6 ore de diminéță).

6. In anul acesta se aplică cu mai multă stăruință în justiție fatala

---

cu drept și mai cu folos fiind către neînfrînarea și nepedépsa acestor fel de muierî, hotărîm ca de acum înainte, trăgêndu-și bărbatul soția lui în judecată cu nume de curvă și o va dovedi într'acel chip, acea muier, spre pedépsa vinei ei, să se trimită la mănăstire de călugărițe în soroc de un an, iar nu de doi, precum poruncesc pravilele, și bărbatul, într'acéstă vreme, de va vreă să-și mai ieă muier, ca un bărbat pe soția lui, slobod este, dar de nu va vreă și cu cuvînt drept va cere carte de despărțire, să nu aibă a câștigă tótă zestrea precum poruncesc pravilele, ci numai lipsa, care se înțelege a-i da zestrea numai câtă se află și după cum se va fi aflând, iar pentru lipsa zestreî și exoprica să nu se îndatoreze bărbatul la plată, ci acea lipsă să o plătească muier, spre osîndă și să fie câștig bărbatului, de nu vor avé copii, iar avênd copii, să se păstreze ca un amanet pe numele copiilor; iar osînda bărbaților, când vre-o muier va trage în judecată pe vre-unul, după cum coprinde pravilele, să fie tot aceea precum poruncesc și s'aũ urmat până acum; pentru aceea poruncim dumné-tale Vel Logofete de Țera-de-sus, după ce se va trece în condica Divanului acéstă întocmită poruncă a Domniei Mele, să o cetesci într'auđire la dumné-lor veliții boeri, apoi să se trimită copii după dînsa la departamenturî și la isprăvnicaturî i la Divanul Domniei Mele din Craiova, spre a se face cunoscută la tóte judecățile, ca după acésta de acum înainte să îndrepteze judecățile și anaforalele de câte-orî se va întîmplă acest fel de pricinî între bărbat cu muier.—1815 Septembre 25.

(Cod. LXXIV, fila 225.)

(1) Veđi actul în cod. LXXIV, fila 233.

intervenire a dragomanilor Consulațiilor în judecarea proceselor dintre pămîntenii și sudiții. Deja sub administrațiunea rusescă, la 1808 Ianuarie, se recunoscuse Consulilor dreptul de a asista cu un staroste la procesele supușilor lor. La 12 Maiu 1816 Domnitorul scrie lui Aga, Spătarului și la criminalion, ca de-apururea să vestescă pe Consulul respectiv de câte-orî are a judeca un supus străin cu un pămîntean. (1)

Cunoscute sunt gravele consecințe ce au suferit ambele Principate din asemena aplicare în ele a convențiunilor consulare ale Turciei cu Puterile europene. Numai sub Cuza-Vodă putu scăpa țera de asemena situațiune detestabilă.

7. O altă dispozițiune din 1816 este acea relativă la *falimente*. Se înmulțiseră falimentele frauduloase într'un mod care amenința piața și îngreuiă relațiunile țerii cu străinătatea. Ioan Caragea, de sigur provocat de legiștii țerii, institui, la 23 Maiu 1816, o comisiune compusă din starostele de neguțători și din 5 comercianți, cu îndatorirea ca ei să cerceteze «în frica lui Dumnezeu, fără cătuși de puțină *voie veghiată*, după canónele orînduelei neguțitoriei, din ce pricină și ce pagubă mare au cercat, de au mofluzit» individul, care prin jalbă la Vodă se declară falit? Cu acest mijloc Caragea crede că va împedica frauduloasele falimente. (2)

8. Din 10 Iulie 1816 avem de la Ioan Caragea o dispozițiune cu re-

(1) Iată acest act fatal :

Pitac la Spătar, ca, când va avé vre-un sudit judecată, să dea de scire și la Consulatul său.

Poruncim Domnia Mea dumné-tale Vel Spătare, ca de acum înainte, când vei prinde vre-unul din sudiți, veri al căruia Consulat de aici, la vre-o faptă netrebnică și se va aduce la judecata departamentului spătăriei, spre a i se cercetă pricina și a se judeca, îndată să se dea de scire la Consulatul său, ca să se orînduiască om și din partea acelu Consulat de a veni să fie față la acea cercetare a judecării. Tolco pisah gpd.—1816 Maiu 12.

(Cod. LXXIV fila 246.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

Asemenea pitac s'au făcut și la agie și la criminalion.

Fiind-că unii din cei ce metalirisesc neguțătorii, rău nărăviți fiind și cu cuget viclean asupra creditorilor, se arată de faliti fără a dovedi vre-o pricină destoinică și priimită dreptății, cu care acest mijloc păgubesc pe o mulțime de ómenii de dreptul ce au a luă de la dînșii,

ferință la dote. Fiind-că s'a întâmplat adesea că, bărbatul înstrăinând din averea imobiliară a soției sale, în urmă ea și-a revendicat acea avere, de aș rămas păgubași cumpărătorii, Caragea hotărăse că pe viitor vîndarea din dotă făcută cu consimțemîntul soției și sub iscălitura ambilor soți pe zapisul vîndării, înaintea vre-uneia din judecătoriale pămîntuhî, ori la isprăvnicatul județului de reședință a vîndătorilor, nu mai pôte fi stricată de soție sub cuvînt că lucrul vîndut i-a fost dotal. (1)

9. O specie de moratorium în favórea unei cocóne.

Măcar că dreptatea nu caută la sărac și la bogat, dar după pliroforia ce ne dau dumné-lor veliții boeri printr'acéstă anaforă că jăluitoarea se află într'acést fel de sărăcie, în cât, de se va îndatoră a-î plăti și dobânda, i se face o lipsă simțitoare, ne mai avénd altă nădejde de a-și agonisi hrana vieței, și creditorilor un prea puțin folos, iar ertându-i-se dobânda, ei i se face un simțitor ajutor și creditorilor prea puțină pagubă, drept aceea, milostivire făcênd Domnia Mea asupra jăluitoarei, poruncin și hotărîm ca numai capetele să plătescă creditorilor sêi, iar de dobândă să fie apêrată.—1813 Iulie 15.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofêt.

Prea Înălțate Dómnne,

După luminată porunca Măriei Tale de la acéstă alăturată jalbă a d-nei Zoiței Brezoiancăi, am făcut cercetare și precum jăluesce așa

care acéstă viclénă și păgubitóre urmare a unora ca aceștia ne mai putêndu-o suferi Domnia Mea a rămâné și de acum înainte nepusă la nizam și bună orînduială, iată orînduim pe dumné-ta staroste de neguțători, i dumné-ta chir Ioane Scufa, i dumné-ta chir Gheorghie Sachelarie, i dumné-ta chir Teodosie Vrana, i dumné-ta chir Răducane Nicolau și dumné-ta chir Andreiū Papazoglu, ca de acum înainte verî-care va da jalbă de mofluzlic către Domnia Mea, fiind-că că aș a se orînduî acele jălbî în cercetare-vé, să aveți a vé adună cu toții și a face scumpă cercetare în frica lui Dumneđeū, fără cătuși de puțină voie-veghiată, după canónele orînduelei neguțătorești, din ce pricină și ce pagubă mare aș cercat de aș mofluzit, ca să se doveDESCĂ și să se alégă cei ce cu cuviincióse pricinî și primite dreptății se arată de mofluzi și cei cari numai din réutatea lor, cugetând viclenie spre paguba creditorilor, și făcêndu-Ne arătare în scris, să dăm apoi Domnia Mea cuviinciósa hotărîre. Tolco pisalı gpd.—1816 Maiū 23.

(Cod. LXXIV, fila 249.)

Vel Logofêt.

(Pecetea gpd.)

(1) Veđi actele în cod. LXXIV, fila 257 și 262.

este adevărul, că se află la multă scăpătăciune, ne mai având alt nimic decât o casă aici lângă biserica Sf. Ilie, pe locul Mitropoliei, cum și datore este talerî 11.410 capete, ci pentru sărăcia ei, fiind *jupunésă evghenită* și cădută la atâta scăpătăciune, să te milostivesci Măria Ta asupra sa, a da luminată poruncă ca de dobândă să nu o supere creditorii, ci să se mulțămescă a-și lua numai capetele, spre a-i rămâne și dumné-ei óreși-ce din prețul vîndării casei ajutor la sărăcia sa, iar hotărîrea rămâne la Măria Ta.—1813 Iunie 23.

Radu Golescu Vel Ban, Dunitrache Racoviță Vel Vornic, Istrate Kretzulescu Vel Vornic, Iordache Slătînénu Vel Logofăt.

10. Diverse acte posedăm, începînd de la luna Decembre 1812, pentru numirea de judecători la diverse departamente și de condicari, cum și de diverși logofeți. Aceste acte, ce le dăm în note, pot arăta că în genere personalul judecătoresc eră ales mai mult dintre pămîntenii și anume din boerii de clasa a doua. Intre condicari găsim numit și un Ghica, ceea ce probéză importanța acestui post. (1)

(1) *Carte de judecător la departamentul de criminalion ot Craiova.*

Dat-am domnésca Nóstră carte . . . . . pre carele l'am orînduit Domnia Mea judecător la departamentul criminalion ot Craiova, ca dimpreună cu cei-lalți boeri judecători de la acest departament să aibă a căută trebile de judecăți ale vinovaților de acolo cu sîrguială, nelipsind de la departament, silindu-se pentru dreptate a face hotărîrile după pravilă, cu arătarea capetelor, spre a-și afla fieș-care năpăstuit îndestularea sa, fără de a se zăbovi și a-și perde vremea lor cu îndelungată așteptare păgubașii la departament; urmînd după bunăvoința Domniei Mele întru tot fără de cusur și arătându-se cu slujbă vrednică, va dobândi milă și cinste de la Domnia Mea, cum împotrivă, când se va arătă nedrept judecător, orî lenevindu-se la datoria slujbei sale, orî făcînd hatîruri, sau voie veghiată, sau la alt interes amăgindu-se, va fi scădut și osîndit după pravilă. Poruncim Domnia Mea cinstite și credincios boerile al Domniei Mele biv Vel Bane Gheorghe Arghirovule, Caimacamule al Craiovei, i dumné-vóstre boerilor divaniți de acolo, să sciți pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de judecător la acest departament, i saam reche gd.— 1812 Decembre 26.

(Cod. LXXV, fila 17 v.)

Carte de judecător la Divanul Craiovei.

Dat-am domnésca Nóstră carte . . . . . pre carele l'am orînduit Domnia Mea judecător la Divanul Craiovei, ca dimpreună cu dumné-lui Caimacamul și cu dumné-lor boerii judecători ai Divanului de acolo să aibă a căută pricinile de judecăți ale norodu-

11. Importanța logofeților de al treilea se poate vedea din trei chrisóve

lui, atât cele ce sunt orînduite de aici cu porunca Domniei Mele, cât și cele ce vor veni cu jalbă la Divanul de acolo, cu sîrguială, nelipsit păzind la Divan, silindu-se pentru dreptate a face hotărîrile după pravilă, spre a-și afla fieș-care năpăstuit îndestularea sa, fără de a se zăbovi și a-și perde vremea lor cu îndelungată așteptare la Divan; urmând după bunăvoința Domniei Mele întru toate fără de cusur și arătându-se cu slujbă vrednică, va dobândi milă și cinste de la Domnia Mea, cum împotriva, când se va arăta nedrept judecător, ori lenevindu-se la datoria slujbei sale, ori făcând hatîruri, sau voie veghiată, sau la alt interes amăgindu-se, va fi scădut și osîndit după pravilă. Poruncim Domnia Mea și dumné-tale cinstit și credincios boerule al Domniei Mele biv Vel Vistier Gheorghe Arghirovule, Caimacamule al Craiovei, să sciți pe mai sus numitul Domniei Mele de judecător aici la Divanul Craiovei, i saam receh gpd.—1812 Decembre 26.

(Cod. LXXV, fila 17.)

Carte de judecător la departamentul de patru ot Craiova.

Dat-am domnésca Nóstră carte . . . . . pre carele l'am orînduit Domnia Mea judecător la departamentul de patru ot Craiova, ca împreună cu cei-lalți boeri judecători de la acest departament să aibă a căuta pricinile de judecăți ale norodului, câte li se se va orîndui în scris de către dumné-lui Caimacamul Craiovei i de către dumné-lor boerii divaniți, cu sîrguială, nelipsit păzind la departament, silindu-se pentru dreptate a face hotărîrile după pravilă, spre a-și afla fieș-care năpăstuit îndestularea sa, fără de a se zăbovi și a-și perde vremea lor cu îndelungată așteptare la departament; urmând după bunăvoința Domniei Mele întru toate fără de cusur și arătându-se cu slujbă vrednică, va dobândi milă și cinste de la Domnia Mea, cum împotriva, când se va arăta nedrept judecător, ori lenevindu-se la datoria slujbei sale, ori făcând hatîruri, sau voie veghiată, sau la alt interes amăgindu-se, va fi scădut și osîndit după pravilă. Poruncim Domnia Mea și dumné-tale cinstit și credincios boerule al Domniei Mele biv Vel Bane Gheorghe Arghirovule, Caimacamule al Craiovei, i dumné-vóstre boerilor divaniți de acolo, să sciți pe mai sus numitul boer al Domniei Mele de judecător la acest departament, i saam receh gpd.—1812 Decembre 26.

(Cod. LXXV, fila 17.)

Pitac prin care s'aú orînduit judecător Slugerul Nicolae la departamentul (sîc) spătăriei.

Printr'acest domnesc al Nostru pitac orînduim Domnia Mea, după alegerea dumné-lui Vel Spătarului, judecător la departamentul spătăriei pe Slugerul Nicolae, în locul Slugerului Gheorghe Artino, ce aú fost până

ce s'au făcut pe la departamentele din Bucuresci sub iscălitura Domni-

acum; drept aceea îți poruncim, mai sus nunitule judecător, să îmbrățișezi împreună cu cel-lalt judecător treba judecăților ce se orînduesc la acest departament, căutându-se cu bună orînduială, cu dreptate și fără de zăbavă, prin scirea dumné-lui Vel Spătarului, ca să vă fie slujba plăcută, căci împotriva urmând, nu veți avé cuvînt vreauic de îndreptare înaintea Domniei Mele.—1812 Decembre 7.

Asemenea pitac s'au făcut și pentru cel-lalt boer, de la Măria Sa Vodă.

(Cod. LXXIV, fila 7 v.)

Pitar Costache Calistrat.

(Pecetea gpd.)

Pitac ca să se lipsescă din judecătorie Slugerul Artino, ca un nevrednic.

Dumné-ta Vel Logofete de Țera-de-sus, fiind-că Slugerul Gheorghe Artino, ce eră orînduit judecător la departamentul spătăriei, s'au arătat și s'au dovedit nevrednic și nedestoinic la datoria slujbei sale, neavînd cuviincioasa sciință la trebile judecăților cari urmază a se teorisi de un judecător fără de cătuși de puțină părtinire și cu deplină sciință, de aceea poruncim Domnia Mea, ca negreșit să se lipsescă numitul de la acel departament. Tolco pisali gpd.—1813 Martie 1.

(Cod. LXXIV, fila 13.)

Vel Logofet.

Carte legată la ispravnicii din sud Teleorman, de a scôte din condicărie pe Sandul III logofet și în loc să pue pe Ioan Florul.

Dumné-vostre ispravnicilor ot sud Teleorman, sănătate. Fiind-că după arătarea ce Ne-au făcut cinstit și credinciosul boerul Domniei Mele dumné-lui Vel Logofetul de Țera-de-jos, i din însciințarea ce Ne-ați trimis dumné-vostre și din jalba ce Ne-au dat Ioan Florul Ne-am pliorisit Domnia Mea că cu adevărat acel Sandul III logofet a ținut și judecătoria și condicăria acelui județ pe acest următor an, de la Ianuarie și până acum, înșelând pe jăluitoi, pentru aceea dar poruncim Domnia Mea să i se ieă acum cartea de condicărie de la mână și să se dea la mâna lui Ioan Florul, rămîind pîritul numai cu judecătoria, care și aceea cu milostivire i s'au lăsat de către Domnia Mea, ci așa veți urmă dumné-vostre cu dînșii de acum înainte, metalirisind pe unul condicar și pe altul judecător, și fiți sănătoși.—1813 August 5.

(Cod. LXXIV, fila 79 v.)

1813 Noembre 3. Pitac către dumné-lui Vel Logofetul de Țera-de-sus, prin care se orînduesce judecător la departamentul de șapte Teodorache Cloșcă biv III logofet, în locul Slugerului Constantin Grecenu, ce a murit.

(Cod. LXXIV, fila 92 v.)

torului și a tuturor boerilor, chisóve prin cari acești funcționari din

Fiind-că judecătorul la Departamentul de opt în locul Paharnicului Fotino am orînduit Domnia Mea pe Ioan Macri, cu léfă pe lună talerî patru sute, să aibă dar numitul a urmă cu pază la departament, ca împreună cu cei-lalți boeri judecători să caute pricinile judecății ce se vor orîndui de către Domnia Mea și să le facă alegere după dreptate; prin care poruncim dumné-tale Vel Logofete de Țéra-de-sus să-i dai povățuirile cele cuviincioase, făcându-l cunoscut și la Vișterie, spre a se așeză la catastihul lefilor. Tolco pisah gpd.—1815 Iulie 8.

(Cod. LXXIV fila 208.)

Vel Logofët.

(Pecetea gpd.)

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-tale Vel Logofete de Țéra-de-sus, fiind-că la departamentul de opt am orînduit Domnia Mea judecător pe Vătaful Scarlat Lambrino, ce a fost tot la acest departament, în locul Medelnicerului Caclica, ce a murit, care are să aibă și îngrijirea departamentului, precum eră și răposatul Medelnicer încărcat, și să urmeze căutarea judecăților ce se orînduesc de către Domnia Mea fără de pregetare, dându-i și dumné-ta povățuirile cele cuviincioase și să faci cunoscut la Visterie a se așeză la catastihul lefilor.—1814 Iulie 10.

(Cod. LXXIV, fila 131 v.)

Vel Logofët.

(Pecetea gpd.)

Asemenea pitac s'aũ făcut tot la departamentul de opt, că s'aũ orînduit judecător în locul Vătafului Lambrino Aleco Muhurdar.

Fiind-că la departamentul criminalion am orînduit Domnia Mea judecător pe Medelnicerul Constantin Oțel, în locul Medelnicerului Matei Grecénu, cu léfă pe lună 130, i-am dat dar la mânilor lui acest domnesc al Nostru pitac, ca să fie cunoscut de judecător la acest departament, și dumné-ta cinstit și credincios boerule al Domniei Mele Vel Logofete de Țéra-de-sus să-i dai cuviincioasele povățuirî, făcându-l cunoscut și la Visterie, ca să se așeze în catastihul lefilor. Tolco pisah gpd.—1815 Iulie 30.

(Cod. LXXIV, fila 212.)

Vel Logofët.

(Pecetea gpd.)

Pitac prin care s'aũ orînduit acum judecătorî la departamentul de opt i de șapte, făcându-se pe al fieș-căruia nume pitac cu léfa ce este orînduit.

Fiind-că la departamentul de . . . . am orînduit Domnia Mea judecător pe . . . . . cu léfă pe lună talerî . . . i s'aũ dat acest

magistratură urmază să fie înamovibili, «statornicii în totă viața lor,

domnescul Nostru pitac, spre a fi știut și cunoscut de judecător la acest departament, ca dimpreună cu dumné-lor ceî-lalți boeri judecători să urmeze cu pază la departament pentru căutarea pricinilor de judecăți ce se orînduesc de către Domnia Mea, a le cercetă cu scumpătate și a le face alegere după dreptate, ca să-și dobândescă cel năpăstuit îndreptarea sa, fără de a se zăbovi ceî cu pricinile, spre a-și perde vremea în zădar, și dumné-ta cinstite și credincios boerule al Domniei Mele Vel Logofete de Țera-de-sus să-î dai povățuirile cele cuviinciose, îngrijind de a nu se face vre-un cusur, și să-l faci cunoscut și la Visterie de a se așeză la catastihul lefilor. Tolco pisah gpd.—1814 August 1.

Departamentariș de opt cu lefile lor.

<u>taleri</u>	
150	Serdarul Nicolae Serenli.
150	Medelniceru Costacopulo.
100	» Nicolae Roșca (Pitarul Andonache 1815 Maiu 1).
100	» Broștenu.
120	II Postelnic Cozonea.
100	Aleco Muhurdaru (în locu-î s'au rînduit Paharnicul Fotino cu pitacul dumné-luî Vel Logofêt).
90	Vătaful Scarlat Lambrino.
80	Șătraru Stavri (s'au rînduit Aleco Figa Vătaf, 1814 Octombre, cu léfă talerî 100 pe lună).
45	III Logofêt Ghica și condicar.
<u>935</u>	
150	Stolnicul Dumitrache Stefan (1814 Decembre 1, Paharnicul Nicolae Scopelitis).
1085	Stolnicul Dumitrache iar s'au rînduit prostichiu cu léfa ce au avut. 1814 Octombre 30.

Departamentul de șapte.

<u>taleri</u>	
150	Stolnicul Nicolae Crețenu (1815 Dechemvre 1, s'au orînduit în locu-î Panaiot Capu Oglanu cu talerî 150 léfă pe lună).
120	Slugerul Gheorghe Artino.
100	Teodorache Cloșcă.
100	Serdarul Stroe.
80	Constantin Dănciulescu.
80	Dumitrache Halepliu zet Medelniceru Prala.
80	Toma Sefendache.
45	III Logofêt Ioniță și condicar.
<u>735</u>	
100	Serdarul Ianache Politimos, 1814 August 8 prostichiu.

neschimbându-se nici odată fără de vină cercetată și dovedită». Pe

Departamentari cu lefile lor, de la criminalion.

Fiind-că la departamentul de criminalion am orînduit Domnia Mea judecător pe . . . . . cu léfă de talerî . . . , pe lună, i s'aũ dat acest domnescul Nostru pitac, spre a fi sciut și cunoscut de judecător la acest departament, ca dimpreună cu dumné-lor cei-lalți boerî judecătorî să urmeze cu paza la departament pentru căutatul pricinelor de *englimatica* și altele ce se orînduesc de către Domnia Mea, făcându-le hotărîrile după pravilă, și să nu zăbovescă cercetările, spre a-și dobândi cel năpăstuit îndreptarea sa, iar cel vinovat osînda, și dumné-ta cinstit și credincios boerule al Domniei Mele Vel Logofete de Țera-de-sus să-î dai povățuirile cele cuviinciose, îngrijind de a nu se face vre-un cusur, și să-l faci cunoscut și la Vistierie, de a se așeză la catastihul lefilor.—1814 August 1.

talerî

- 200 Stolnicul Costache Pripîtoiũ.
- 150 Medelniceru Ianache Șterian.
- 180   »   Mateiũ Grecenu.
- 150 Slugerul Toma Comino.
- 150 Gheorghe Lehliu (Șătraru Stavri, Iulie 1, cu léfă de talerî 90 pe lună).
- 90 Slugerul Nicolae Antoniu (în locul lui Antoniu s'aũ orînduit Serdarul Atanasie, cu léfă talerî 100 pe lună, August 1).
- 915 împreună cu talerî 45 ai Logofetului.

Departamentari spătăriei și agiei, tot asemenea.

Fiind-că la departamentul spătăriei am orînduit Domnia Mea judecător pe dumné-lui Paharnicul Nicolae Scopolitis, cu léfă pe lună talerî 200, i s'aũ dat acest domnescul Nostru pitac, spre a fi sciut și cunoscut de judecător la acest departament, ca împreună cu celă-lalt judecător să caute pricinile ce urméză după orînduială a se căută la acest departament, silindu-se de a face cercetările cu scumpătate, spre a-și dobândi cel năpăstuit indestularea, nezăbovindu-se ipotesiarî, spre a-și perde vremea lor în zadar, și dumné-ta cinstit și credincios boerule al Domniei Mele Vel Logofete de Țera-de-sus să-î dai povățuirile cele cuviinciose, îngrijind de a nu se face vre-un cusur, și să-l faceți cunoscut și la Visterie de a se așeză la catastihul lefilor.—1814 August 1.

talerî

- 200 Paharnicul Nicolae Scopolitis (1814 Decembre 1, în loc s'aũ rînduit Stolnicul Ioan cu léfă de talerî 200).
- 100 Proin Céuș Gheorghe al agiei.

lângă inamovibilitatea acestor impiegați, ei se scutesc de havaeturi

La agie.

talari

- 250 Paharnicul Fotino (în locu-î s'aũ rînduit Aleco Muhurdaru, 1815
Ianuarie 1, cu pitacul dumné-luî Vel Logofét).
150 Slugerul Constantin Otopénu.
(Cod. LXXV, fila 112 v.)

S'aũ dat acéstă domnescă a Nóstră carte luî Constantin Dărăscu, pe carele, după alegerea dumné-luî Vel Logofétuluî de Țéra-de-sus Michalache Racoviță, l'am făcut Domnia Mea condicar departamentuluî de șapte, decî să aibă și el privileghiul carele aũ și cei-lalți logofeți aî Divanuluî Domniei Mele, adecă să fie apêrat, atât el, cât și tótă casa luî, de rîndul dăjdiilor Vistieriei, i de alte angariî și podvedî, cum și drepte bucatele luî scutite și apêrate, stupi i rîmători de dijmărit și vinul ce-l va face în viile luî de vinăriciũ, precum și o cârciumă să ție în orașul Bucurescilor scutită și apêrată de fumărit, de căminărit, de vamă, de vinul domnesc i de ortul vătășesc și de tóte angariile și dările ce vor eși pe pivnițe și cârciumi, asemenea să ție lude unul om fără pricină de dajdie, pentru poslușania casei sale, care și acela să fie apêrat de rîndul dăjdiilor Vistieriei, pentru care și poruncim Domnia Mea la toți câți se cuvine, ca pentru tóte câte se coprind mai sus întocmai să fiți următori, că așa este porunca Domniei Mele; i saam receh gpd.—1816.

(Cod. LXXV fila 163.)

Fiind-că la departamentul de șapte am orînduit Domnia Mea judecător pe dumné-luî Căminarul Costache Manu în locul răposatuluî Sluger Gheorghe Artino, s'aũ dat dar la mânil sale acest domnesc al Nostru pitac, spre a fi sciut și cunoscut de judecător la acest departament, unde să urmeze atât după datorie-și, ca împreună cu cei-lalți boeri judecători să caute pricinile de judecăți ce se orînduiesc de la Divanul Domniei Mele, cercetându-le cu scumpătate, făcându-le alegere după dreptate, ferindu-se de cea mai puțină voie veghiată a nu face către ipotesiarî și silindu-se în tot chipul a se da săvîrșire judecăților fără zăbavă, ca să nu cheltuiască ipotesiarîi aici cu prelungirea; de aceea poruncim Domnia Mea dumné-tale cinstite și credincios boerule al Domniei Mele Vel Logofete de Țéra-de-sus să dai povățuirile cele cuviinciose, îngrijind de a nu se face vre-un cusur, și să-l faci cunoscut și la Visteria Domniei Mele, spre a se așeză la catastihul leflor. Tolco pisah gpd.—1816.

(Pecetea gpd.)

(Cod. LXXIV, fila 263.)

Vel Logofét.

către Marii Logofeți. Se regulază și taxa condicărului de la anaforalele de judecăți. (1)

Pitac către dumné-lui Vel Logofétul de Țéra-de-sus, ca să orînduiască un logofețel dintr'ai Divanului a fi la departamentul străinilor pricinii.

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele dumné-ta Vel Logofete de Țéra-de-sus, fiind-că de la dumné-lui Vel Logofétul al străinilor pricinii am luat Domnia Mea pliroforie că la acel departament s'au înmulțit pricinile de judecăți i alte trebii ce se mai caută acolo, și nu pôte să le apandisescă pe tôte și să le săvîrșescă numai logofétul ce este orînduit, de aceea poruncim dumné-tale ca din logofeții Divanului să se dea unul ajutor pe lângă logofétul numitului departament, dându-i-se poruncă ca să urmeze acolo napristan, spre săvîrșirea următoarelor trebii, tolco pisah gpd.—1817 April 25.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofét.

(Cod. LXXXVII, fila 21 v.)

(1) Vață-se cuprinsul acestor chrisóve în notele de jos :

Primită fiind Domniei Mele anaforaua acésta a dumné-lor veliților boeri, o întărim Domnia Mea și poruncim dumné-tale Vel Logofete de Țéra-de-sus să se pue în lucrare orînduiala de mai jos arătată cu urmare întocmai și cu acest adaos încă, ca nici judecătorii să nu îndrănescă a lua măcar un ban mită asupra judecăților, căci dovedindu-se întru acest fel de faptă, nu numai vor fi lipsiți din trebă, ci încă se vor și pedepsi după măsura vinei lor.—1815 Maiu 28.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofét.

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale de la acéstă anafora a dumné-lui Vel Logofétul de Țéra-de-sus Gheorghe Filipescul, am făcut chibzuire pentru logofeții al treilea de la departamentele de șapte și de opt și se vedu cu bună orînduială chibzuirea dumné-lui, spre a se alege adecă ómenii vrednici și a se orîndui la aceste departamente, statornicii în tótă viața lor, neschimbându-se nici odată fără de vină cercetată și dovedită, cărora să li se dea și luminate chrisóvele Măriei Tale pentru neștrămutarea lor și spre a nu fi superați de către Veliții Logofeți după vremii cu cereri de avaeț, dar și ei să slujescă cu trageră de inimă și cu credință, purtându-se cu bună orînduială la tôte și fiind condică curată de tôte pricinile ce se caută în departament, și pentru ca să lipsescă catachrisul ce se urmă la avaețurile anaforalelor, luându-se peste orînduială, cu pricină căci da și ei avaeț

12. Urmézá în note o serie de cărți deschise ale Domnitorului

la dumné-lor Veliții Logofeți, cel dintâiu boer judecător să însemneze din josul anaforalei avaeul ce se cuvine să ieà III logofét de la fieșcare anafora, după starea madelei, precum din vechime așa se urmă până la trecuta rēzmeriță, care avae mai înainte erà de la talerî unul până la talerî 11, iar acum, după scumpetea ce este la tôte, să se îndoiască, puindu-se de la talerî doi până la talerî 22; așjderea să se dea luminată porunca Măriei Tale ca nici de la boerii judecătorî, ce se orînduesc atât aici la departamenturî, cât și pe la județele de pe afară, să nu ieà dumné-lor Veliții Logofeți avae, nefiind cu cuviință a se luà avae de la judecătorî ce nu aũ alte venituri fără numai léfa ce li se orînduesce din mila Măriei Tale, iar hotărîrea rămâne la Măria Ta.—1815 Maiü 24.

Iosif Argeșiu, Constandie Buzëu, Barbu Văcărescu Vel Vornic, Constantin Bălăcénu Vel Vornic, Teodorache Văcărescu Vel Vornic, Scarlat Grădiștnu Vel Logofét, Fotache Știrbeiu Vel Logofét, Nistor Clucer.
(Cod. LXXXIV, pag. 221.)

*Trei chrisóve ce s'aũ făcut pentru logofeți al treilea
ce s'aũ făcut pe la departamenturile din Bucuresci, a nu se mai
scóte în vieșa lor fără de vină.*

Rîvnă desăvirșită avênd Domnia Mea de a pune în faptă tôte câte sunt de folos și de trebuință pentru buna petrecere a tuturor supușilor Noștri și, între altele fiind și tréba judecăților norodului una din cele mai întâiu datorîi a oblăduirii, de aceea, pentru mai multa înlesnire a căutatului pricinilor de judecăți, spre a nu se zăbovi întru prelungire cei ce se judecă, cheltuindu-se și perđându-și vremea agoniselor lor, avem Domnia Mea *trei departamenturi politicesci, unul de opt, altul de șapte, cum și unul de criminalion*, unde se caută pricinile de învinovățire, afară din două departamenturi al spătăriei și al agiei, unde se caută pricinî mai mici, la care avem rînduiți judecătorî îndestui, cu osebite lefi, care aceste mai sus arătate trei departamenturi politicesci, *pentru a se păzi o bună eftaxie, spre a nu se face cusururi și a se păzi dreptatea întru tôte, fiind legate sub îngrijirea Logofeției cei mari de Tera-de-sus*, prin anaforaua ce Ne-aũ făcut dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele Vel Logofétul Grigorie Filipescu, scrisă de la August 28, Ne-aũ arătat că logofeții al treilea de la departamenturi, din pricină căci apururea se schimbă și, când se orîndusc de dumné-lor veliții boeri, li se ieà avaeurî, se urmăzá o rea rînduială și mare catachrisis cu cerere de avaeurî grele pentru scrisul anaforalelor, ca să-și póta scóte avaeul ce aũ dat și ei la cei după vremî Logofeți Mari, și cu tôte că la tréba logofeției al treilea a acestor departamenturi intră și ómeni nepractiși și nevrednici de acéstă slujbă, dar și cei vrednici, sciindu-se că nu sunt statornici, nu aũ nici o tragere de inimă, nici îngrijire de a

Caragea relative la adunarea și ținerea de ședințe ale Divanului în

ținé condicî curate, și dintr'acéstă pricină nu pôte fi sciut la cel ce intră în urmă cele urmate și hotărîrile judecăților ce sunt date mai dinainte, din care pricină nu puține cusururi s'aũ găsit, pătîmind prelungiri ipotesiarîi ce aũ pricinî de judecăți și, cu tôte că dumné-lui n'aũ luat avaet de la slujba acestor logofeți al treilea ai departamenturilor, dar fiind-că nu sunt statornicî, tot n'aũ fost putînță a-i pune la orînduiala ce se cuvîne și, spre a se puté îndreptă, și-aũ dat părărea dumné-sale, găsînd cu cale ca să se alégă ómenî vrednicî a se orînduî III logofeți pe la departamenturi, statornicî, fără de dare de avaet, cărora să li se dea și chrisóvele Domniei Mele de a fi nestrămutați și nesupêrați de către nimenî cu nici un fel de cerere de vre-un avaet, și fără de vină cercetată și dovedită să nu se lipséscă din slujbă, care anaforă a dumné-sale rînduîndu-o Domnia Mea în cercetarea și chibzuirea dumné-lor veliților boeri, prin anaforaua de la 24 ale trecutei luni lui Maiu, iscălită de părinții Episcopî și de dumné-lor veliții boeri, fac arătare Domniei Mele pentru logofețiile al treilea ale acestor departamenturi, că aũ găsit cu bună orînduială chibzuirea dumné-lui Vel Logofetului, spre a se alege adecă ómenî vrednicî, statornicî în tótă vieța lor, neschimbându-se nici odată fără de vină cercetată și dovedită, cărora să li se dea și chrisóvele Domniei Mele pentru nestrămutarea lor și apêrarea de avaet, dar și ei să slujéscă cu credință, purtându-se cu bună orînduială la tôte, ținînd condicî curate de tôte pricinile ce se caută în departament, și pentru ca să lipséscă catachrisisul ce urmă la avaetul anaforalelor, luându-se peste orînduială, cu pricină căci da și ei avaet la dumné-lui Vel Logofetul, cel dintăiú boer judecător să însemneze în josul anaforalei avaetul ce se cuvîne să ieă III logofeți de la fieș-care anafora, după starea madelei, după cum din vechime așa se urmă până la trecuta rózmeriță, care avaet măcar că mai înainte eră de la talerî unul până la talerî un-spre-dece, dar acum, după scumpetea ce este la tôte, să se îndoiască, puîndu-se de la talerî 2 până la talerî 22, precum și de la boeriú judecătorî ce se numesc la departamenturi și pe la județe să nu ieă dumné-lor Veliții Logofeți avaet; la care anafora, pentru întărîrea ce am dat Domnia Mea de a se urmă întocmai, am poruncit ca nici judecătorîi să nu se îndrăsnéscă a luă măcar un ban mită asupra judecăților, căci dovedîndu-se întru o acest fel de faptă, nu numai vor fi lipsiți din trébă, ci încă se vor și pedepsi după mészura vinei lor. Decî după acéstă hotărîre a Domniei Mele dăm acest domnescul Nostru chrisov la. mâna . . . . . carele, după alegerea dumné-lui Vel Logofetul de Têra-de-sus, îl orînduîm Domnia Mea cu tréba logofeției al treilea la departamentul de . . . . . prin care îl hotărîm a fi statornic în tótă vieța lui, neschimbându-se nici odată fără de vină cercetată și hotărîtă, precum și de către dumné-lor Veliții Logofeți după vremî să fie nesupêrați cu cerere de avaet, dar și orînduîm logofet să-și păzéscă datoria sa cu a ținé condicî curate și a păzi rînduiala

interesul grăbirii 'resolvirii proceselor, cum și o alta relativă la vacanțele tribunalelor însărcinate cu justiția. (1)

avaeturilor, cu a se însemnă de către cel dintâiu boer judecător la fieș-care anafora, păzind întru toate buna orînduală precum mai sus este îndatorat, fără de cel mai mic cusur, căci găsindu-se în vină, nu numai se va lipsi, ci se va și pedepsi; pentru care și poruncim dumné-tale Vel Logofete de Țera-de-sus să faci cunoscută hotărîrea acesta a Domniei Mele și la dumné-lor boerii judecătorei ai departamenturilor, ca și dumné-lor să-și păzescă datoria, ferindu-se cu totul de a nu lua de la cine-vași mită cătuși de puțină, căci pe cel ce se va găsi că aŭ îndrăsnit la o acest fel de nevrednică urmare, nu numai va fi lipsit din slujba judecătoreiei, ci încă și strașnic îl vom pedepsi Domnia Mea; și am adevărit chrisovul acesta cu însuși domnésca Nôstră iscălitură și pecete, i cu credința prea iubiților Domniei Mele fiî, Gheorghe Caragea Voevod, Constantin Caragea Voevod, martori fiind și dumné-lor cinstiți și credincioși boerii veliți ai Divanului Domniei Mele: pan Radu Golescu Vel Vistier, pan Constantin Kretzulescu Vel Ban, pan Gheorghe Arghirovulu Vel Ban, epistatul Spătăriei, pan Barbu Văcărescu Vel Vornic de Țera-de-sus, pan Constantin Bălăcénu Vel Vornic de Țera-de-jos, pan Michalache Manu Vel Vornic de Țera-de-jos, epistatul Vornicieî Obștirilor, pan Grigorie Bălenu Vel Vornic al treilea, pan Teodorache Văcărescu Vel Vornic al patrulea, pan Iordache Filipescu Vel Logofet de Țera-de-sus, pan Scarlat Grădiștenu Vel Logofet de Țera-de-jos, pan Fotache Știrbeiŭ Vel Logofet za obiceiuri, pan Grigorie Ralea Vel Hatman, pan Alexandru Filipescu Vel Vornic al politieî, pan Iacovache Vel Postelnic, pan Atanasie Hristopulo Vel Logofet al străinelor pricinî, pan Alexandru Ghica Vel Clucer, pan Dumitrache Hrisoscoleŭ Vel Căminar, pan Nicolae Suțul Vel Comis, și ispravnic pan Iordache Filipescu Vel Logofet de Țera-de-sus; și s'aŭ scris chrisovul acesta întru al treilea an dintru întăia domnie a Domniei Mele, aici în orașul scaunului Domniei Mele Bucurêscî, la aniî de la nascerea Domnului Dumneđeŭ și mântuitorului nostru Isus Christos 1815 Iulie 6, de Nicolae Logofet de Divan.

(Cod. LXXVII, fila 219.)

(1) Cinstiților și credincioși dumné-vôstre veliților boeri ai Divanului Domniei Mele, din jălbile ce pe toate ȳilele Ni se dau vedem că totdeauna se ivesc pricinî de judecătî, cari se orînduesc în cercetarea dumné-vôstre, după a căror mulțime urmêză ca și dumné-vôstre să nu pregetați a le căută, silindu-vê cu toțiî împreună spre descoperirea adevêrului și a dreptății fieș-căruia, care și acesta este una din fericirile ce pôte avê un norod bine otcârmut; de aceea dar poruncim dumné-vôstre, ca în toate ȳilele ce sunt orînduite a se căută pricinî de judecătî la Divanul dumné-vôstre, să vê adunați cu toțiî aici la domnésca Nôstră curte, fără nici o pricinuire (afară nunaî din vre-o pricină adevêrată de zaiflic saŭ alta destoinică spre a zătienî venirea vre-unuia

13. Un cas curios. Aceeasi persoană, prin abus, se face judecător,

din dumné-vóstre), și căutați pricinile de judecăți ale norodului, privind cu totul întru unire asupra dreptății, și când veți vedé că prea se înmulțesc pricinile, să vă adunați și după prânđ către séră la casa unuia din dumné-vóstre a le căutà, ca să nu se zăbovescă și să ședă ipotesiarii, cheltuindu-se și vremea lor perdându-și, care acéstă silință și nepregetare va fi și pentru cunoscința patriotismosului dumné-vóstre și spre a Nóstră mulțămire, precum și împotrivă urmare a verí-căruia din dumné-vóstre la cele mai sus poruncite va fi iarăși spre împotrivă cunoscință și spre mâhnirea Nóstră, care siliți vom fi în urmă, după a oblăduirii datorie, a arătà și în faptă către acel pricinuitor. Tolco pisah gpd.--1816 Februarie 5.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofét.

(Cod. LXXIV, fila 238.)

Pitac la dumné-lor veliți boerí, ca să caute judecățile de la un ceas din ȓi.

Cinstiților și credincioși dumné-vóstre veliților boerí ai Divanului Domniei Mele, pricinile și prigonirile norodului, din jălbile ce pe tóte ȓilele Ni se dau, vedem că se înmulțesc, după care se cuvine ca și judecătoriile să nu pregete la căutarea pricinilor ce li se orînduesc, precum asemenea și dumné-vóstre, atât ca nisce boerí patrioți, cât și ca unii ce într'adinsul sunteți orînduiți, se cuvine să vă arătați cu mai multă nepregetare și osîrdie la căutarea pricinilor norodului ce se orînduesc în cercetarea dumné-vóstre, socotind-o acésta ca o sfîntă și neapérată datorie, și fiind-că acum ȓiua s'a mărit, iată printr'acést domnesc al Nostru pitac cu deadinsul poruncim dumné-vóstre, ca de acum înainte în ȓilele ce sunt orînduite pentru căutarea judecăților să vă aflați negreșit cu toți adunați dimineța la un ceas din ȓi, aici la domnesca Nóstră curte, și să începeți a căutà pricinile de judecăți, după datorie ce aveți, atât dumné-vóstre, cât și înșine Domnia Mea la acésta, căci împotrivă urmând, nu numai că în hula norodului cădeți, ci și Domnia Mea cu drept cuvînt Ne vom mâhni. Tolco pisah gpd.—1816 Aprilie 22.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofét.

(Cod. LXXIV fila 445 v.)

Pitac pentru judecăți de a se strînge dumné-lor veliți boerí la un ceas din ȓi.

Cinstiților și credincioși dumné-vóstre veliților boerí ai Divanului Domniei Mele, fiind-că din necontentitele jălbii ce Ni se dau de către cei ce au pricinii de judecăți, plângându-se pentru zăbava ce se ur-

fiind dejă în funcțiunea de condicar. Este destituit din condicărie și

méză până a li se cercetă pricinile de către dumné-vóstre, după tot cuvîntul drept Ni s'aú dat mare bănuială că dumné-vóstre nu puneți epimelie cu dinadinsul la căutarea judecăților norodului după netăgăduita datorie ce aveți, iar celor ce se întîmplă de aú pricinî de judecăți li se pricinuesce tuturor nu puțină pagubă, perdere de vreme și cheltuială zădarnică, care acésta nici cum nu póte fi suferită Domniei Mele, după rîvna și bunavoință ce avem ca toți de obște să petrecă întru tóte bine ocârmuiți și liniștiți, acum dar, fiind-că și díua s'aú mărit și madéua acésta a căutării judecăților norodului din fința ei fiind delicată, iată printr'acést domnescul Nostru pitac cu deadinsul poruncim dumné-vóstre, ca de acum înainte în dílele ce sunt orînduite pentru căutarea judecăților să vă aflați negreșit cu toții adunați aici la domnésca Nóstră curte, urmând cu tréba căutării judecăților într'acestași chip adecă: în curgerea viitorului April să începeți a căută tréba de la două césuri din dí și până la șése césuri, iar în luna Maiú de la 1 din dí și până la 5, și de la Iunie înainte de la 12 césuri, cercetând pricinile ce se orînduesc la dumné-vóstre de la domnescul Nostru Divan cu mare scumpătate și luare aminte, după buna orînduială, aflându-se în casă înaintea judecății numai cei ce se prigonesc, iar nu și alții străini, ce nu vor fi trebuincioși, ca să nu se facă hazmodii, ce sunt necuviincioșe, ci tot-deauna să protimisiți dumné-vóstre a se căută *întâiú judecățile cele ce vor fi avênd locuitorii de pe afară, ca să nu ședă aicea, perind în cheltuială*, și apoi cele de aici cari vor fi mai vechi. Pentru care poruncim dumi-tale Vel Logofete de Téra-de-sus să îngrijesci a se păzi întocmai acest nizam, fără cătuși de puțină strămutare, precum asemenea și dumné-ta Vel Hatmane să dai poruncă tuturor zapciilor, spre a avé gata judecățile ce vor fi a se înfățișă, cari judecăți să fie orînduite prin fóie anume cu o dí mai înainte de înfățișare. Iar când și după acéstă poruncă a Domniei Mele se va face vre-o urmare împotrivă, atunci cu drept cuvînt Ne vom mahnî asupra dumné-vóstre. Tolco pișah gpd.—1817 Mart 27.
(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

(Cod. LXXV, fila 179.)

Cartea dumné-lui biv Vel Clucerului Constantin Haralambie, prin care se orînduesce divanul la Divanul Craiovei în locul Clucerului Dumitrache Brăiloiu.

Dat-am domnésca Nóstră carte cinstului și credincios boerului Domniei Mele biv Vel Clucerul Constantin Haralambie, pre carele l'am orînduit Domnia Mea judecător la Divanul Craiovei în locul Clucerului Dumitrache Brăiloiu, ca dimpreună cu dumné-lui Caimacamul și cu dumné-lor boerii judecători ai Divanului de acolo să aibă a căută pricinile de judecăți ale norodului, atât cele ce sunt orînduite de aici

din judecător, fiind-că destul *s'a chivernisit* în ambele funcțiuni șese luni de zile.

14. Este demnă de atențiune porunca dată de Domnitor la 19 Februarie 1817, oprind pe jălbari de a întrebuiță cuvinte ofensătore la adresa judecătorilor, sub pedépsă de spargere a jălbiî, deosebî de pedepsirea scriitorului. Iacă actul:

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Logofete de Țera-de sus, fiind-că din felurimea jălbilor și a tacrirurilor ce ni se dă pe tóte zilele vedem că mulți din scriitorii acelor jălbi și tacriruri obicînuesc și nu scriu numai cuvintele cele trebuincioase la pricina pentru care se prigonesc cei ce se judecă și, abătându-se din noima pricinei, se întind de scriu și cuvinte atingétore asupra judecătorilor, în feluri de chipuri, care acéstă obrăznicie a lor nefiind suferită Domniei Mele, poruncim dumné-tale să se facă cunoscută către toți de obște acei scriitori ce obicînuesc de scriu jălbi și tacriruri, ca de acum înainte nimeni să nu se mai îndrăsnescă a mai pune vre-un cuvînt în vre-un fel de chip asupra judecătorilor atingétor în jălbele și tacrirurile ce vor face, orî pentru ale lor pricinî, saŭ pentru ale altora, ci să-și arâte numai pricina pentru care se prigonesc și dreptățile sale, ce se socotesce că ar avé la aceeași pricină, căci orî-carele se vor îndrăsnî de acum înainte a urmâ împotrivă după acéstă poruncă a Domniei Mele să scie cu hotărîre că, nu numai se va sparge acea jalbă saŭ tacrir, ci încă se va și pedepsi cu strășnicie scriitorul aceluî engrafon, spre pilda și altora; către acéstă poruncim dumi-tale, ca și din jălbele ce se scrie și se trimite de afară de prin județe aici la canțelaria domnescului Nostru Divan, de se va vedé vre-unul cu acest fel de vorbe atingétore, acea jalbă, rumpéndu-se de către

cu porunca Domniei Mele, cât și cele ce vor veni cu jalbă la Divanul de acolo, cu sirguială, nelipsit păzind la Divan, silindu-se pentru dreptate a face hotărîrile după pravilă, spre a-și află fieș-care năpăstuit îndestularea sa, fără de a se zăbovi și a-și perde vremea lor cu îndelungată așteptare la Divan; urmând după bună voința Domniei Mele întru tóte fără de cusur, și arătându-se cu slujbă vrednică, va dobândi milă și cinste de la Domnia Mea, cum împotrivă când se va arată nedrept judecător, orî lenevindu-se la datoria slujbei sale, orî făcënd hatîruri saŭ voie veghiată, saŭ la alt interes amăgindu-se, va fi scăđut și osîndit după pravilă. Poruncim Domnia Mea și dumné-tale cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Spătare Costache Suțu, Caimacamule al Craiovei, să scii pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de judecător aici la Divanul Craiovei, i saam receh gpd.—1817 Iulie 7.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofét.

(Cod. LXXV, fila 183 v.)

dumné-ta, să se trimiță înapoi la ispravnicii aceluï județ, arătându-li-se pricina spargerii și porunca ce este dată. Tolco pisah gpd. — 1817 Februarie 19.

(Cod. LXXXVII, fila 14.)

Vel Logofët.

(Pecetea gpd.)

In volumul meu special de «*Istoria Românilor*» voi da în anexe actele a câtor-va procese mai interesante din domnia lui Ioan Caragea.